IRENA BUIVYDAITĖ

LAIMINGOJO NAMO MELODRAMOS

Alma littera

Romantiški prisiminimai nuveda sutuoktinių porą į nuošalią Antakalnio gatvelę, kur prabėgo laimingi jų studijų metai. Ir mums atsiskleidžia nelaimingos meilės istorijos, keisčiausiai susikryžiavę skaudūs likimai, kai, atrodo, jau neliko jokios prošvaistės gyvenime. Bet visada yra graži, stipri meilė. Ji ateina ir viską nugali... jeigu jos neišsigąsti ir nepristinga jėgų laukti.

„Šimtas baltų „Mersedesų“, 1995
„Laimingojo namo melodramos“, 1997
„Laiko tiek nedaug...“, 1998
„Ironiški stebuklai“, 1999
„Telefoninis romanas“, 2001
„Takas per jūrą“, 2004
„Geriausios draugės“, 2006

IRENA BUIVYDAITĖ

LAIMINGOJO NAMO MELODRAMOS

Romanas

Alma littera

UDK 888.2-3
Bu-155

© Irena Buivydaitė, 1997, 2007
© Leidykla „Alma littera“, 2007

ISBN 978-9955-24-451-6

I DALIS

I

Buvo pavasaris, žydėjo alyvos. Jų kvapas svaigino gatves, aikštes, parkus, skverbėsi į širdis. Dvelkė tas gaivus vėjelis, keldamas sumaištį protuose, viliojantis eiti, su kuo nors susitikti, dainuoti, šokti, skristi į žvaigždes.

Vyriškis ir moteris klaidžiojo Antakalnio gatvelėmis. Jie ką tik išėjo iš mažos, jaukios kavinės, kur dviese šventė vestuvių dešimtmetį, o dabar vaikštinėjo jaunystės takais, kur tiek metų skubėdavo į paskaitas, nė nepastebėdami nieko ypatingo, tačiau šį vakarą prabėgusios jaunystės nostalgija net gniaužė kvapą, senosios gatvelės atrodė tokios tylios, romantiškos ir jaukios.

Pagaliau jie priėjo mūrinį namą su mansarda. Visi jos langai buvo atviri: pro vieną aidėjo muzika, pro kitą — sklido kepamų bulvių kvapas, o ant trečiojo palangės sėdėjo vaikinas ir skaitė storą knygą. Kieme, ant suoliuko po kaštonu, du vaikinai lošė kortomis.

— Mūsų gerasis senasis „bendrabutis“, — susižavėjusi ištarė moteris. — Kiek prisiminimų! Kiek čia visko būta!

— O šeimininkai išlaikė tradicijas. Žiūrėk, vaikinų kambarys tas pats, — tarė vyriškis.

— Merginos turbūt kepa bulves, kaip ir mes jums kadaise... — nusišypsojusi pasakė moteris.

— Sauliau, Justai! Vakarienė! — riktelėjo mergina, iškišusi galvą pro virtuvės langą.

— Tuoj, baigiam partiją ir ateinam, — atsišaukė vienas.

— Visiems galima ateiti, ar tik privilegijuotiems? — paklausė sėdintysis ant palangės.

— O, mokslo žiurkė namie — nustebo kita mergina. — Ateik, ateik, nes jau nieko nematai per tą „Bendrąją chirurgiją".

— Medikas! — šyptelėjo moteris. — Šeimininkai tikrai ištikimi tradicijoms — vienas iš gyventojų privalo būti medicinos studentas. Vyriškis taip pat nusišypsojo:

— Įdomu, kuris iš tų kortuotojų aš... Pasiklausim šeimininkų.

Vaikinai, pakilę nuo suoliuko, nuėjo prie durų, o vyriškis ir moteris prisiartino prie kito įėjimo ir paspaudė skambutį.

Duris atidarė pagyvenusi moteris, dar turbūt neturinti šešiasdešimties. Pamačiusi atėjusią porą, nušvito:

— Povilai, Sigute! Atvažiavote! Kaip gerai, kad užsukote pas mus!

— Čia jums, — tarė vyriškis įteikdamas puokštę raudonų rožių. — Pačiai geriausiai pasaulyje šeimininkei.

— Oi, ačiū! — moteris nukaito iš džiaugsmo. — Zigmai, kur tu? Žiūrėk, kas pas mus atvažiavo.

Jų pasitikti išėjo aukštas, žilstelėjęs vyriškis ir šypsodamasis paspaudė Povilui ranką:

— Malonu, malonu, kad seni gyventojai neužmiršta, — jis atsisuko į moterį. — O tu, Sigute, visai nepasikeitusi — tokia pat miela, kaip ir tada, kai gyvenai čia.

— Ką jūs, šeimininke, jau pradėjo dešimt metų, — patenkinta komplimentu atsakė moteris.

— Atvažiavome į studentiškos jaunystės miestą švęsti vestuvių dešimtmečio, — paaiškino vyriškis. — Kaipgi neaplankysi namo, kuriame susipažinome.

— Eikim į vidų, ko čia stovim tarpdury. Tuoj kavos užkaisiu, — subruzdo šeimininkė.

Paskui, kai visi keturi susėdo prie stalo, viešnia paklausė:

— Tai kiek metų šiam „mini bendrabučiui"? Juk taip vadinome jūsų namą.

— Tuoj bus penkiolika! — atsakė šeimininkas.

— Ir nenusibodo nuolatinis šurmulys? — nustebęs paklausė Povilas.

— Ne, mums patinka. Su jaunimu ir patys nesenstame, — juokėsi šeimininkė.

— Kiek porų susituokė iš jūsų „augintinių"? — pasidomėjo Sigita.

— Gal penkios, ne, šešios, — atsakė Zigmas.

— Atrodo, tvarka išlikusi kaip ir mūsų laikais — trys vaikinai, trys merginos, — tarė Povilas.

— Turime septynis gyventojus, — paaiškino šeimininkas. — Mes dar įrengėme palėpę, įvedėme šildymą, iškalėme medžiu. Ji vienvietė, labai jauki. Ten tokia vertėja gyvena. Moka anglų, vokiečių, gal dar danų kalbas. Nepaprastai graži mergina.

— Dirba kažkokioj vyriausybinėj firmoj, — pridūrė Aldona.

— O kas dar pas jus gyvena? — pagyvėjo Sigita. — Labai įdomu, kas miega mano lovoje?

— Eglė. Finansistė. Baigs universitetą kitais metais. O Povilo vietoje Saulius — teisininkas.

— Gal jie draugauja, kaip ir mes? — paklausė Sigita.

— Ne, apskritai šitie gyventojai keisti, — nesusidaro poros, nors dauguma jau ketvirtus metus gyvena. Šiaip jie labai draugiški. Tik ne taip, kaip mes norėtume...

— Nusivylėte nesupiršę? Mažai vilties, kad pavyks. Jei nesiklijuoja iš pradžių — nieko nebus. Mes su Sigute trejus metus draugavome, — pasakė Povilas.

— Jūs buvote nuostabi pora... Malonu prisiminti... Gaila, kad išvažiavot iš Vilniaus — būtume nebenuomavę kambarių studentams, o pasilikę jus. Gyventumėt sau viršuje, o aš auginčiau jūsų vaikus... — šeimininkė kalbėjo svajingai ir liūdnokai.

— O, čia jos sena svajonė, — pasišaipė Zigmas. — Supiršti porą, o paskui auginti jų vaikus.

— Dievas nedavė savų... tai nors svetimi būtų lyg anūkai, — paniurusi atsakė žmona.

Sigita ir Povilas žinojo, kad šeimininkų dukrytė mirė vos kelių mėnesių. Ilgai jie vaikų visai neturėjo, o paskui, po dešimties metų, atsitiko stebuklas — Aldona laukėsi. Džiaugėsi be galo, bet nėštumas buvo labai sunkus, teko gulėti ligoninėje, vartoti vaistus. Mergytė gimė silpnutė, plaučiai neišsivystę. Nuo pirmųjų dienų gydytojai turėjo palaikyti jos gyvybę, — bet viskas veltui... Negreit atsigavo iš sielvarto Aldona. Vyras kaip įmanydamas stengėsi jai padėti. Abu dar tikėjosi turėsią vaikų. Deja, nebuvo lemta. Taip ir gyveno jie — draugiškai ir ramiai, skirtis nemanė. Iš pradžių dar žadėjo įsidukrinti kokią nors mergytę, bet taip ir neprisiruošė. Namas atrodė tuščias ir nykus. Statydamas jį, Zigmas tikėjosi, kad mansardoje bus vaikų kambariai. Kai šios viltys žlugo, jie nusprendė įrengti viršų ir nuomoti jį studentams. Nuoma nebuvo didelė — šeimininkai paprasčiausiai norėjo būti tarp žmonių. Aldona sugalvojo, kad reikėtų priimti po lygiai vaikinų ir merginų, puoselėdama slaptas viltis, — gal kuri nors pora jiems labai patiks, liks pas juos gyventi, ir name krykštaus vaikai, kurie galbūt ją vadins močiute...

Norėdama nukreipti šeimininkę nuo liūdnų minčių, Sigita paprašė:

— Papasakokite apie visus gyventojus. Kas jie, ką studijuoja?

— Merginų kambaryje — jau minėta Eglė, Renata, būsima pradinių klasių mokytoja, ir Giedrė, pirmakursė medikė, mano mirusios pusseserės dukra. Norėjom, kad gyventų su mumis, bet atsisakė — jai geriau su jaunimu. O vaikinai šaunūs. Be teisininko, dar yra medikas Virgis, labai gabus vaikas, toli eis, ir Justas — mokosi tarptautinių santykių institute, tikrai bus geras diplomatas, — apie savo gyventojus Aldona galėjo kalbėti ir kalbėti.

— Aš nusivyliau, kad nebus nė vienos šeimos, — tarė Sigita. — Pažeistos tradicijos.

— Tos dvi draugės — Eglė ir Renata — turi vaikinus, draugauja su broliais, ruošiasi kitais metais tekėti.

— Bet tos poros ne iš „bendrabučio"... — nepasidavė Sigita. — Tai visai kas kita...

Visi pasinėrė į prisiminimus, į tuos laikus, kai Povilas ir Sigita tik atsikėlė, kas dar čia gyveno, kur jie dabar, ar susitinka.

— Taip norėčiau pažiūrėti, kas ten, viršuje, — nostalgiškai tarė Sigita.

— Gerai, tuoj įspėsiu ir nueisim, — pasiūlė šeimininkas. Jis pakėlė telefono ragelį ir susuko numerį.

— Viršus turi atskirą numerį? — nustebo Povilas. — Mūsų laikais to nebuvo — pažanga!

— Nusibodo daužyti šluotkočiu į radiatorių, kad pakeltų ragelį, — nusijuokė Aldona. — Įvedėme ten atskirą telefoną.

Zigmas kalbėjo:

— Kuri čia? Renata? Ar priimsit buvusių gyventojų delegaciją? Ateinam dabar. Gerai, su šampanu.

Išgirdę tai, visi nusijuokė. Jie išėjo į kiemą, prie mansardos įėjimo, ir užlipo laiptais į viršų.

— Kaip gražu! — žavėjosi Sigita. — Iškalėte viską medžiu. Taip jaukiai atrodo!

Laiptai baigėsi erdviu holu. Jame stovėjo minkšti svetainės baldai, televizorius.

— Mūsų laikais ir baldai buvo kiti, ir televizorius nespalvotas, — prakalbo ilgai tylėjęs Povilas. Kaip ir žmona, jis jautė nostalgiją šiai vietai, tik santūriau rodė jausmus.

— Viskas keičiasi, — patenkinta pasakė šeimininkė. — Norėjome, kad būtų jaukiau.

Iš holo durys ėjo į merginų ir vaikinų kambarius, dar buvo virtuvė, vonia ir dar vienas, naujai įrengtas kambarėlis, — palėpė.

Hole jų laukė visi septyni gyventojai. Ant žemo staliuko stovėjo taurės. Šeimininkas atkimšo atsineštą šampano butelį, o Povilas pasakė tostą:

— Už patį geriausią bendrabutį Vilniaus mieste ir pačius kantriausius šeimininkus.

— Ir už pačius geriausius gyventojus, — pridėjo Aldona.

— Ir už laimingą namą, — tarė Sigita.

— Šitas namas tikrai laimingas, — tarė šeimininkas. — Niekada nebuvo jokių tragedijų, viskas taip ramu...

— Nusispjaukite, — tarė Eglė. — Niekada nežinai, ką likimas tau ruošia.

— Nesakykit, mano gyventojai ramūs. Patys tikrai nieko neiškrės. Nemanau, kad galėtumėt priversti kentėti kitą žmogų, — kreipėsi Aldona į savo nuomininkus.

— Kiti mus gali priversti, — nesutiko Renata.

— Tikėkimės, to nebus, — pasakė Povilas. — O šis namas tikrai geras — tiek žmonių susidraugavo, surado

vienas kitą. Štai, kad ir mes... Atsikrausčiau į šį namą, įėjau pirmą kartą į virtuvę, pamačiau Sigutę, kepančią bulves, ir nusprendžiau — va, šita skirta man.

Visi nusijuokė, o Sigita paprieštaravo:

— Taip, pamatei — tai tiesa, bet nusprendei daug daug vėliau...

— Nesvarbu, kada — svarbu, kad nusprendė, — pasakė šeimininkė. — Man tai įdomu stebėti iš šalies. Žiūrėk — jau ir pradeda vaikščioti kartu...

— Viską pastebite? — paklausė vienas iš vaikinų, Virgis.

— Žinoma, ne. Aš jūsų neseku. Bet kai jau matai, — tai nieko nepadarysi...

— Gal mes jau eisim, — tarė Povilas. — Linkime sėkmės jaunimui.

— Ir nelaužykit tradicijų, — pridūrė Sigita. — Iš vienos gyventojų kartos turi būti bent vienerios vestuvės.

— Va, šitie galėtų palaikyti senas tradicijas! — staiga prakalbo visą laiką tylėjusi smulkutė mergaitė, atrodžiusi daug jaunesnė už visus kitus, ir parodė į Justą bei Mildą. — Gal jie susituoks.

— Pirmąkart girdžiu! — nustebo Aldona.

— Va, šeimininke, o sakėte, viską matote! — erzino Povilas. — Ne viską žinote!

Sigitos žvilgsnis užkliuvo už Mildos. „Labai graži mergina, — pagalvojo ji. — Bet labai liūdnos jos akys. O ir vaikinas kažkoks sutrikęs. Turbūt ta šeimininkų giminaitė klysta...“ Bet garsiai pasakė:

— Buvo labai malonu susipažinti, aplankyti jaunystės vietas. Ačiū!

Jie dar apėjo visus kambarius, šūkčiodami, prisimindami ir, pagaliau atsisveikinę, kartu su šeimininkais nulipo žemyn.

— Kaipgi aš nepastebėjau, kad Justas ir Milda draugauja... — vis negalėjo atsitokėti šeimininkė.

— Kad kažkas ne taip, — tarė Povilas. — Kai ta mergaitė pasakė, aš pamačiau jo veide lyg pašaipią šypseną.

— Ir aš, — pritarė jam žmona. — Mergina atrodė labai liūdna. Lyg jai skaudu būtų klausytis tokių kalbų...

Tuo tarpu viršuje „mini bendrabučio" gyventojai dar visi sėdėjo hole.

— Kažin, ar ir mes taip atvažinėsime čia? — paklausė Renata. — Ar susitikinėsime? — Gal? Žiūrėkit, juk šeimininkus vis kas nors aplanko. Ir visi nori pažiūrėti, kas dabar gyvena jų vietoje, — tarė Saulius.

— Nenuostabu, kad aplanko. Šeimininkai — puikūs žmonės, labai tolerantiški, — įsiterpė į pokalbį Justas. — Retai kur tokius rasi.

— Kokia gi tau čia laisvė? — nusišaipė Virgis. — Griežtai pasakyta — nakčiai nesivedžioti jokių draugų ir draugių. Vadinasi, su savais darykite, ką tik norite: poruokitės, keiskitės kambariais, miegokite, tik su svetimais — šiukštu.

— Nemanau, kad dėl to turėtum problemų, — tarė visą laiką tylėjusi Milda. — Randi, kur pabūti, ir be šio namo.

— Ir tu turbūt neturi problemų, — atšovė Virgis. — Tau gerai — niekur nereikia eiti, viskas vietoj.

— O aš ir nesiskundžiu! — atkirto Milda. — Einam, Giedrute, pas mane. Baigsim gerti atšalusią kavą.

II

Visi išsiskirstė po kambarius. Milda su Giedre grįžo tęsti nebaigto pokalbio. Merginos buvo tokios skirtingos, kad niekaip negalėjai suprasti, kas jas traukia. Viena — dvidešimt trejų, aukšta, juodaplaukė, tamsaus gymio, nelietuviškų bruožų, gal net rytietiškų. Juoda suknelė puikiai apgulė jos nepriekaištingą figūrą. Visa jos laikysena, judesiai, veido išraiška dvelkė pasitikėjimu savimi. Antroji — daug žemesnė, smulkutė, plaukai nei tamsūs, nei šviesūs — dažniausia mūsų kraštų plaukų spalva. Mergina dar neturėjo devyniolikos, bet atrodė dar jaunesnė — visai mergaičiukė.

Giedrė priėjo prie didelio Mildos veidrodžio, persibraukė šepečiu per pusilgius lygius plaukus ir atsidususi tarė:

— Kaip norėčiau būti graži! — Ji nusviedė šepetį ant stalelio. — Aš niekad nebūsiu patraukli. Niekas į mane nežiūrės! Liesa kaip šakelė — nei krūtinės, nei klubų. O jau veidas! Pilkoji laukų pelytė! Milda, ką man daryti? Gal kaip nors kitaip apsikirpti, kaip nors pasidažyti?

Milda su atlaidžia šypsena stebėjo mergaitės neviltį.

— Tu savotiškai graži, Giedrute. Kiekvienam savo. Kada nors, kas nors, glausdamas tave glėbyje, kuždės: „Kokia tu graži, mano mylimoji“. Ir tai bus tiesa, nes jam tu būsi pati gražiausia pasaulyje.

— Niekas niekada man to nepasakys. Man jau tuoj devyniolika, o nieko panašaus dar nesu girdėjusi. Tu tikriausiai dažnai girdi įvairiausių komplimentų. O, kaip norėčiau būti tokia, kaip tu!

— Giedrute, ko tu man pavydi? Grožio? Madingų skudurų? Pasitikėjimo savimi? Taip, viso to man netrūksta. Manai, aš laiminga? Manęs taip pat niekas nemyli.

— O Justas? — nustebusi paklausė.

— Justas! — atsiduso Milda. — Kam jam tokia, kaip aš?

— Kokia, kaip tu?

Milda apsiniaukė, bet pasistengė nusišypsoti:

— Jokia. Mes — tik draugai.

— Draugai? Tai vadinama draugyste? — Giedrė apstulbusi žiūrėjo į Mildą. — O kas tau Virgis, Saulius?

Milda nusijuokė:

— Na, ne tokie artimi draugai. Kaimynai.

— Tu nemyli Justo? — nenorėjo pasiduoti Giedrė.

— Jis per daug žino apie mane. Niekada nereikia per daug išsipasakoti vyrams, Giedrute. Atsimink — niekada.

— Jis žino kažką daugiau negu aš? Juk tu man irgi daug pasakojai.

— Tu labai gera mergaitė, Giedrute, — liūdnai šyptelėjo Milda. — Aš tave labai myliu. Tu — mano jaunesnioji sesutė. Visada norėjau turėti seserį, bet niekada neturėjau... Neturėjau nei tėvo, nei mamos, nei brolių, nei seserų, tik senelius...

— Milda, bet ir aš... Tėtis žuvo, mama mirė, brolis dešimt metų vyresnis, seniai vedęs — tarp mūsų niekada nebuvo nieko bendro. Ir man jų labai trūksta.

— Giedrute, bet jie buvo, tu juos atsimeni, ilgiesi. Aš galiu tik gailėtis, kad neturėjau... Aš labai noriu turėti artimą žmogų. Noriu šeimos, noriu vaiko.

— O Justas nenori? — negalėjo suprasti Giedrė.

— Justas! Ir vėl Justas! Jam su manimi gera lovoje! Tik tiek! — Milda išraudo, akyse blyksėjo piktos ugnelės.

— Aš visada maniau, kai žmonės draugauja taip, kaip jūs, jie myli vienas kitą... — nusivylusi pasakė Giedrė.

— Kokia tu naivi, Giedrute. Man net baisu. Niekada nemaniau, kad šiais laikais dar yra tokių mergaičių! — karščiavosi Milda.

— O tu ar seniai nenaivi? — įsižeidusi paklausė Giedrė.

— Aš, Giedrute, jau kartą išsipasakojau Justui. Daugiau apie tai nenoriu kalbėti. Jei tave domina, kada praradau nekaltybę — šešiolikos metų.

— O siaube! — sušnibždėjo Giedrė. — Aš dar žmoniškai nesibučiavau, o man tuoj devyniolika.

— Pavydžiu tau, — tarė Milda. — Norėčiau, kad man būtų taip. Atsiras vyras, kuris tai įvertins.

— Kol kas neatsirado... — atsakė Giedrė ir staiga paklausė: — O tu nebuvai nėščia, nesidarei aborto?

— Ne, žinoma, ne. Juk yra priemonių, Giedrute. Tu — medikė, pati turi puikiai žinoti.

— Tai tik teoriškai... Nemanau, kad greit teks pritaikyti praktiškai.

— Ką gali žinoti, — nesutiko Milda. — Kartais viskas taip netikėtai pasikeičia... Ar tau niekas rimčiau nepatinka?

— Patinka, — rausdama prisipažino Giedrė. — Kai kas iš kaimynų...

— Virgis! Kaip aš nesupratau? Mesk jį iš galvos! Jis per daug sugadintas tau. Pasiieškok vaikino iš kurso, ar bent jau savo metų. Argi tu nematai, su kokiomis merginomis Virgis vaikšto, kaip dažnai jas keičia, — karščiavosi Milda. — Kol kas jį domina tik seksas. Jei jis ir ves — tai kokio rimto bankininko ar stambaus verslininko dukrą.

— Milda, iš kur apie jį tiek daug žinai? Gal buvai su juo?

— Nusiramink, Giedrute. Su juo tikrai nebuvau, nors kai čia atsikrausčiau, jis to labai norėjo. Aš nepakenčiu tokių vyrų.

— O Justą tu myli...

— Justas visiškai kitoks, — pasakė Milda, ir Giedrei pasirodė, kad jos balsas virptelėjo.

— Man jis neatrodo kitoks. Pati sakei, kad tokių, kaip tu, jam nereikia, o Virgiui nereikia tokių, kaip aš. Jis nė nepastebi, kai einu pro šalį fakultete. Ten turbūt manęs nė nepažįsta...

— Tai ir mesk jį iš galvos! — supyko Milda. — Ir nedrįsk puoselėti jokių vilčių. Tu — ne jam. Tu jam per gera.

— O tu Justui per bloga, taip?

— Taip, Giedrute, taip, — ji sunkiai atsiduso ir pakilo. — Man jau laikais eiti.

— Kurgi tu eisi? Jau aštuonios. Tu užpykai, kad taip kalbėjau apie Justą?

— Ne. Tu niekuo dėta. Turiu sutvarkyti vieną reikalą, grąžinti seną skolą... Iki, Giedrute. Ir prižadėk man niekada neprisileisti Virgio arčiau kaip per metrą!

— Prižadu! — nusijuokė Giedrė. — Jis pats arčiau neina.

— Bet jei kada nors prieitų ar liktumėt dviese, prižadėk, kad vysi šalin.

— Kas tau Milda? Tu su manimi atsisveikini ir duodi paskutinius nurodymus? — nustebo Giedrė.

— Ne, Giedrute, aš tik šiaip sau... — Milda taip keistai pažvelgė į ją. — Eik, mažute, aš dar noriu persirengti...

Giedrė gūžtelėjo pečiais — kodėl Milda negali rengtis prie jos, bet paklusniai išėjo. Mildos žodžiai apie save, Justą, Virgį ir ją pačią sukėlė sumaištį jos jausmuose. Reikėjo ramiai viską apgalvoti, nes tikrai nesuprato, kodėl Milda taip kalbėjo apie save...

Milda priėjo prie sieninės spintos, išsitraukė pusilgį šviesų sijoną, šilkinę palaidinukę, apsivilko, nužvelgė save veidrodyje. „Na, pone Vytautai, einu į antrąjį su-

sitikimą su tavimi, — garsiai tarė ji. — Dabar tu neišsisuksi. Man pavyks! Mes susipažinsime. — Ji iš rašomojo stalo stalčiaus pasiėmė pasą, įsimetė į rankinuką, paskui pasidažė lūpas švelniai rožiniu lūpdažiu, apsivilko švarkelį ir išėjo iš kambario.

Hole prie televizoriaus sėdėjo Justas. Išgirdęs rakinamas duris, atsisuko.

— Tu išeini? — nustebęs paklausė. — Aš jau žadėjau eiti pas tave...

— Turiu skubėti, reikalai.

— Taip, suprantu, darbas, — pašaipiai metė jis. Milda priėjo prie sofos, atsisėdo šalia ir paklausė, įdėmiai žiūrėdama Justui į akis:

— Ar tu tikrai galvoji kaip vakar?

— Milda, kodėl tu vėl nori grįžti prie tos temos? — paklausė Justas, nukreipdamas žvilgsnį į ekraną.

— Tu nemyli manęs, taip? Nieko negalėtum pamiršti? — ji atkakliai nenuleido akių.

— Man atrodo, mes jau viską išsiaiškinom vakar... — irzliai pasakė Justas. — Laikas parodys, kas bus toliau...

— Aš myliu tave, Justai, — tarė ji, pakildama nuo sofos. — Noriu, kad žinotum.

Jis nusišypsojo.

— Milda, nereikia melodramų. Tai nepanašu į tave. Ateisiu, kai grįši, ir viskas bus gerai.

— Bijau, kad tai gali būti negreit, — tarė Milda.

— Nieko, aš palauksiu, — pasakė jis, trumpam atitraukdamas žvilgsnį nuo televizoriaus.

Keista šypsena šmėkštelėjo Mildos veide. Mergina lyg norėjo kažką sakyti, bet, pamačiusi, kad Justas vėl įsispoksojo į ekraną, nuėjo prie laiptų ir nukaukšėjo žemyn...

III

Buvo vėjuotas spalio vakaras, dulkė nemalonus rudens lietutis. Virgis ir Saulius stovėjo prie kino teatro ir nekantriai dirsčiojo į laikrodžius. Rodyklės artėjo prie septynių, seansas tuoj prasidės, o trečiasis kambario draugas, Justas, vis nesirodė.

— Tegu galas tą jaunąjį diplomatą, — širdo Virgis. — Turėjau tokį puikų pasiūlymą šiam vakarui. Sakiau, kad nenoriu žiūrėti tos „Orkestro repeticijos", tai ne: „Felinis! Felinis! Koks tu inteligentas, jei nepamatysi tokio filmo! O pats neateina. Kur dabar dėsim bilietą? Nedaug vilčių, kad atsiras dar koks nors kvailys, išsiilgęs Felinio...

— Jau nebeatsiras, einam, — tarė Saulius. — Tiek to, apsimesim intelektualais ir be jo.

Jie pasuko prie įėjimo, bet staiga dėmesį patraukė žmogysta, iššokusi iš troleibuso. Ji tekina per balas nubėgo kasų link.

— Ei, mergyte, — sušuko Virgis. — Mes turim bilietą.

Kai ji atsigręžė ir taškydamasi atsisuko, Virgis jau gailėjosi pašaukęs — mergina vilkėjo nutįsusį neaiškios spalvos paltą, ant galvos puikavosi ryškiai oranžinė beretė, iš po jos styrojo plonos, sulytos kasytės, ant nosies kėpsojo akiniai, dar labiau bjaurinantys jau ir taip negražų, šlakuotą veidą su dideliu apgamu ant skruosto. Apsiavusi juodais guminiais botais.

— Ak, kaip man pasisekė, — sučiauškėjo ji ir išsiviepė, tai turbūt turėjo reikšti šypseną. — Jūs turite bilietuką. Kokie jūs malonūs!

Saulius nusisukęs prunkštelėjo — tokios baidyklės dar nebuvo matęs. Virgio veide atsispindėjo baisus nusivylimas, bet trauktis nebuvo kur — mergina paė-

mė juos už parankių ir nužingsniavo prie įėjimo. Salėje atsisėdusi tarp jų, ji visą filmą aikčiojo, pasakojo, ką dar rodys, nes buvo skaičiusi daug recenzijų, samprotavo apie Felinio fenomeną, kalbėjo apie kitus režisieriaus filmus, jo žmoną, Džiuljetą Maziną, ir dar daug kitų dalykų.

Virgiui ir Sauliui filmas visai nepatiko, o nuolatinės merginos pastabos be galo nervino, tačiau turėjo visa tai kęsti.

Filmui pasibaigus, jie norėjo atsisveikinti ir pabėgti, bet mergina įsitvėrė į parankes ir nė nemanė pasitraukti.

— Ačiū jums, berniukai, už tokį nuostabų vakarą. Žinot, aš dar niekada niekur nebuvau su vaikinu, manęs niekas nėra lydėjęs. O čia iš karto du. Gal pavyks kokią kurso draugę susitikti? Tai išsižios! O tai vis šaiposi: „Elenute, Elenute, tu taip ir numirsi, nepasivaikščiojusi su jokiu vaikinu, o ką jau bekalbėti apie daugiau".

Saulius ir Virgis susižvalgė: „Dar to betrūko — lydėti ją namo".

— O kur jūs gyvenate? — paklausė Virgis, pabrėždamas „jūs".

— Netoli! Užupio gatvėje, — nušvito Elenutė. — O žinot ką! Sugalvojau! Užeikime į Olandų bendrabučius. Aplankysime mano kurso drauges. Jos iš klumpių virs, pamačiusios mane su tokiais šauniais vaikinais!

— Tu mokaisi universitete? — vienu balsu paklausė Virgis ir Saulius.

— Taip! Studijuoju anglų kalbą!

— Čia tai bent! — apstulbęs ištarė Saulius. — Niekada nebūčiau pagalvojęs. Tai gal palydėsime tą ledi, Virgi? — ištarė su neslepiama pašaipa, bet mergina to nepastebėjo ir visa nušvito.

— O, jūs įžvelgėte, kad turiu anglų ledi bruožų! Aš labai stengiuosi, studijuoju angliškas manieras. Manau, jei esu anglistė, tai turiu perimti kai kuriuos tos šalies gyventojų bruožus.

Saulius pastukseno pirštu sau į smilkinį, o Virgis prunkštelėjo.

— Ko jūs juokiatės? — paklausė mergina. — Prisiminėte kokį juokingą anekdotą? O, aš jų žinau be galo daug. Norite, papasakosiu? — Ir nelaukdama atsakymo pradėjo žerti senus, nuvalkiotus anekdotus, pati juokdamasi. Papasakojusi kelis, ji staiga nutilo ir tarė:

— Oi, bet ką aš čia kalbu! Jūs mane palaikysite labai nerimta. Geriau papolitikuokime ar pafilosofuokime.

Ir vėl šnekėjo ji viena, naiviai samprotaudama apie visokiausius dalykus, šokinėdama nuo vienos temos prie kitos. O paskui staiga paklausė:

— Tai kaip, berniukai, ar užeisim į bendrabutį?

— O kodėl tu ne bendrabutyje gyveni? — paklausė Saulius.

— Todėl, kad noriu gyventi viena, nes visos mano kurso draugės labai kvailos — vos praveriu burną, tuoj ima žvengti: „Elenute, Elenute! Oi, mirsiu! oi, gelbėkit!“ Man reikia daug mokytis, kad kuo greičiau įsidarbinčiau vertėja kokioje nors turtingoje firmoje.

— Kur dirbo Milda? — paklausė Virgis Saulių. — Galėtume rekomenduoti vietoj jos.

Mintis apie tokį pakeitimą juos taip prajuokino, kad abu kvatojo nesusivaldydami.

— Kokia Milda? — susidomėjo mergina. — Kur ji dirbo?

— Turėjome labai gražią kaimynę, taip pat anglistę, vertėją. Gyveno pas mūsų šeimininkus. Kažkur išvažiavo, nieko neįspėjusi, ir niekas nežino, nei kur, nei kodėl. Ir dabar jos kambarys tuščias...

— Berniukai, — staiga susijaudino mergina. — Jei tas kambarys dar tuščias, gal aš galėčiau pasiprašyti? Gyvenu tokioj skylėj. Namas senas, be patogumų, šalia — landynė. Man ten tikrai blogai.

Virgis ir Saulius susižvalgė. Virgis linktelėjo ir pasakė vien lūpomis: „Justui vietoj Mildos“.

— Gerai! — tarė Saulius garsiai. — Žinos, šunsnukis, kaip apgaudinėti draugus.

— Apie ką jūs? — paklausė mergina.

— Nieko, šiaip! — tarė Virgis. — Tavo vardas Elena?

— Elenutė, — su pasididžiavimu pataisė mergina.

— Gerai, Elenute, — tęsė Virgis. — Važiuojam į Antakalnį. Pakalbėsim su šeimininkais. Jie ne visus priima, bet gal tau pavyks, jei nepasakosi anekdotų, nepolitikuosi, o kalbėsi dalykiškai, kaip dabar, kai šnekėjai, kur gyveni.

— Jau tik tu nebijok! — su panieka atšovė mergina. — Anglų ledi moka elgtis!

Jie vėl pratrūko juoku ir pamojo pravažiuojančiam taksi.

Pakeliui į namus pasakojo merginai, kokiame šauniame „mini bendrabutyje“ gyvenį.

— Nuostabu! — apsidžiaugė ji. — Jei mane priims, būsiu nuostabi kaimynė. Nė kiek ne prastesnė už tą jūsų dingusią gražuolę.

— Taip, taip, — pritarė Virgis. — Galėsi Justui ją pakeisti. Kai Milda išvyko, jis labai sielojosi. Manau, apsidžiaugs tave pamatęs.

— O! Dar ir „meilės istorija“! — suspigo Elenutė. — Šiandien mano horoskope buvo parašyta: lauk netikėtumo — kuris iš esmės pakeis gyvenimą. Jau žadėjau neiti į tą filmą, bet kažkas vis traukė. Galvojau: „Diena baigiasi, o netikėtumo kaip nėr, taip nėr. O kas gali atsitikti, kai sėdi viena kambarėlyje. Nebent koks

alkoholikas užklys, supainiojęs duris... O čia — jūs! Ir naujas šaunus butas, ir būsima meilė.

— Manau, Justas tikrai tave pamils, — pasakė Virgis ir kreipėsi į vairuotoją. — Sustokit čia, prie vartelių.

Vaikinai nuvedė Elenutę pas šeimininkus. Šeimininkės veide pasirodė didžiulė nuostaba, išvydus tokią keistą būtybę. Mergina kreipėsi į Virgį ir Saulių:

— Ačiū, berniukai. Dabar noriu likti su šeimininke viena. Daugiau jūsų pagalbos man nereikės.

Virgis ir Saulius atsisveikino ir išėjo.

Vos uždarę duris, prapliupo juoku:

— Na, jei ją priims, bus linksma!

Jie susikvietė visus gyventojus ir gal valandą pasakojo įspūdžius, kaip susitiko su Elenute. Visi kvatojosi iki ašarų.

— Tu, Justai, kaltas. Būtum atėjęs į filmą, jokios Elenutės nebūtume sutikę... Dabar gali padėkoti — radom tau Mildos pakaitalą...

Milda dingo staiga, palikusi tik raštelius su keliais žodžiais šeimininkams, Justui ir Giedrei. Pastaroji dar gavo visus gražiausius Mildos drabužius. Niekas nežinojo, kur ji išvažiavo. Giedrė bandė klausti Justą. Atrodė, geriausiai turėtų žinoti jis. Bet šis dievagojosi neįsivaizduojąs, kas paskatino ją šitaip pasielgti. Šeimininkai laikė jos kambarį tuščią, tikėdamiesi, kad Milda grįš.

Bet dabar atėjusi Aldona pranešė, kad priėmė naują gyventoją — Elenutę. Kitą dieną ji atsivežė daiktus. Merginos pašaipiai kikeno, Justas apstulbęs žvelgė į „Mildos pakaitalą“ ir niekaip negalėjo suprasti, kodėl šeimininkai nusprendė išnuomoti kambarį jai. Visi laukė įspūdingų spektaklių, bet skaudžiai nusivylė, — pasirodžiusi tokia įkyriai plepi pirmąją dieną, Elenutė buvo tylesnė už pelę. Ji visą

laiką sėdėjo užsirakinusi kambaryje, beveik neužeidama net į virtuvę — tik pasiimti ko nors iš šaldytuvo. Ji virdavosi arbatą elektriniame virdulyje savo kambaryje. Niekam nepavyko pas ją įeiti, ji pati nė karto nesutiko kartu pavakarieniauti, išgerti arbatos, tiesiog pasėdėti, pasikalbėti. Paprastai vakarais visi sėdėdavo hole, žiūrėdami televizorių. Elenutė niekada neišeidavo iš savo kambario. Grįžusi vėliau, ji tik skubiai pasisveikindavo su visais, sėdinčiais hole, ir sprukdavo į savo kambarį. Ilgainiui visi priprato prie tokio jos elgesio ir nekreipė dėmesio.

IV

Justas sėdėjo kambaryje ir skaitė detektyvą. Namuose nieko nebuvo — šeštadienis, visi išsiskirstė kas kur, o jis kol kas neplanavo kur nors eiti. Kai Milda dingo, jo gyvenime atsirado keista tuštuma. Iš pradžių galvojo, kad niekas nepasikeis, o paskui, — kuo toliau, tuo labiau, — pradėjo jos trūkti. Taip, ji buvo nuostabi lovoje, bet pasigedo jos ne vien dėl to. Staiga neliko žmogaus, mokėjusio klausytis, su kuriuo galėjai kalbėtis, apie ką tik nori. Atrodė savaime suprantama, kad visus metus jie kasdien buvo šalia, kartu; jis negalvojo, ką jaučia jai — buvo gera, — ir tiek. Dabar jos trūko siaubingai, beviltiškai. Žinoma, jis jautėsi kaltas, kad Milda dingo, bet negalėjo suprasti, kodėl išvyko taip staiga, nieko nepaaiškinusi net Giedrei, su kuria taip draugavo. Viskas buvo mįs-

lė... Justas daug ką būtų atidavęs, kad tik ji vėl atsirastų šalia...

Laiptuose pasigirdo žingsniai, jie nuaidėjo holu, trakštelėjo Elenutės kambario užraktas. „O, Mildos pakaitalas grįžo“, — pagalvojo Justas ir skaitė toliau. Po kiek laiko žingsniai nudunksėjo į virtuvę. Paprastai Elenutė ten neužtrukdavo, bet dabar, matyt, liko, ir po kiek laiko Justas užuodė gaminamo maisto kvapą.

„Tai naujiena, — pagalvojo jis. — Elenutė verda. Eisim pasižiūrėti ką“.

Justas užvertė knygą ir atsargiai nusėlino į virtuvę.

— Laba diena! — garsiai pasisveikino jis.

Stovėjusi prie viryklės nugara į duris, Elenutė krūptelėjo, bet neatsisuko. Pasiraususi chalato kišenėje, išsitraukė akinius, užsidėjo ir tik tada atsigręžė.

— Aš maniau, kad nieko nėra namie, — tarė ji.

— O jei yra, tai kas? — paklausė Justas.

— Tada nebūčiau nieko virusi...

— Kodėl mūsų bijai?

— Aš? Aš nieko nebijau! — atsakė Elenutė.

— Ką verdi? Aš dar be pietų. Gal pavaišinsi?

— Tokį troškinį. Mėsą su daržovėmis, — atsakė ji, paėmė lėkštę, įdėjo valgio ir padavė Justui. Tada pasiėmė puodą ir ruošėsi išeiti.

— O tu kur? — sulaikė ją Justas. — Sėsk čia. Valgykim kartu. Aš tiek laiko laukiau progos pabendrauti su tavimi, o tu nori pabėgti.

— Aš labai neįdomi pašnekovė, — atsakė Elenutė, tačiau pasidėjo lėkštę kitame stalo gale ir atsisėdo.

— Juk tu berniukams skundeisi, kad kurso draugai visi kvaili, nėra su kuo nei pafilosofuoti, nei papolitikuoti, tai galėtume dabar. Aš mokausi tarptautinių santykių institute, todėl tokios temos man — ir specialybė, ir hobi.

— Štai kaip? Bet aš jų nemėgstu, — tarė Elenutė. Jos balsas buvo pavargęs, o ir ji pati kažkokia vangi, apatiška.

— Keista, — tarė Justas. — Virgis su Sauliumi susidarė visai priešingą nuomonę.

Ji neatsakė.

— Tu daug mokaisi, — vėl bandė užmegzti pokalbį Justas. — Girdėjau, vis klausaisi angliškų tekstų, dialogų.

— Taip, man reikia daug ruoštis paskaitoms.

— Tikiesi būti vertėja garsioje firmoje...

— Ir tai tau draugai papasakojo, — tarė Elenutė. — Bet po kiek laiko aš tikrai dirbsiu...

Ji pasakė taip tvirtai, kad Justui beliko tik gūžtelti pečiais.

— Viskas įmanoma, jei labai pasistengsi. Tik vertėjai labai svarbu išvaizda. Štai Milda buvo vertėja...

— Ir buvo nuostabiai graži, — o aš — baidyklė, — pertraukė jį Elenutė.

— Aš to nesakiau...

— Bet pagalvojai, — pašaipiai tarė ji. — Nebijok, išvaizda man nesutrukdys.

Visas pokalbis Justui ėmė rodytis keistas. Iš Virgio ir Sauliaus pasakojimo jis buvo susidaręs įspūdį, kad Elenutė neapsakomai kvaila, bet dabar jo nuomonė pasikeitė.

Elenutė baigė valgyti, paėmė indus, išplovė ir jau ruošėsi eiti. Visą laiką rijęs ją akimis, Justas pašoko ir sugriebė už rankos:

— Palauk.

— Leisk! Čia dabar! — išsprūdo ji.

— Elenute, tai yra, aš norėjau pasakyti — Ele, kodėl tu taip keistai šukuojiesi? Juk tu nesi negraži. Jei išsiplautum plaukus ir šiek tiek pasuktum... Ir dar drabu-

žiai... Jie kiek senamadiški. Aš manau, tu turėtum visai šauniai atrodyti su džinsais...

— Ačiū! — išsiviepė Elenutė. — Tik man nereikia jokių patarimų. Aš ir taip pakankamai graži. Kai einu gatve, į mane visi atsisuka ir šypsosi, vadinasi — patinku. O iš Sauliaus ir Virgio juokais netveriu — abu mane įsimylėję. Kaip jie norėjo, kad ateičiau čia gyventi! Manė, pasirinksiu vieną iš jų. Cha-cha! Naivuoliai. Ne tokį galėčiau susirasti, — ji paniekinamai prunkštelėjo. — O ir tu geras — tik ir galvoji, kaip įlipti pas mane į lovą. Manai, kad gyvenu jos vietoje, tai ir darysiu tą patį. Neišdegs — aš padori mergaitė, — ir ji sunkiu žingsniu nutrinksėjo į savo kambarį.

„Vis dėlto jie buvo teisūs, — pagalvojo Justas. — Ji tikrai kvaila".

Užsirakinusi duris, Elenutė krito ant lovos ir kurį laiką sėdėjo, suspaudusi rankomis smilkinius.

— Viešpatie, — sušnabždėjo ji. — Turbūt neištversiu. Iki žiemos sesijos liko jau nedaug. O iki pavasario — dar šeši mėnesiai. Išprotėsiu!

Ji staiga pašoko, pasiėmė šampūną, rankšluostį ir nuskubėjo į vonią. Išsimaudžiusi ir išsiplovusi plaukus, greit perbėgo holą ir vėl užsirakino kambaryje. Ji išsidžiovino plaukus ir pažvelgė į veidrodį. Plaukų sukti jai nereikėjo — jie ir taip gražiomis bangomis krito ant pečių, nei strazdanų, nei apgamo, taip bjaurojusio jos veidą, nebuvo. Akinių jai nereikėjo. Elė pasiėmė tušą, šešėlius, šiek tiek pasidažė. Paskui atsidarė spintą, išsirinko drabužius, kokiais vilkėti nebūtų gėda niekam iš jos bendraamžių, apsivilko.

— Na, ir kur tu dabar išsiruošei? — tarė ji sau. — Niekur neisi šitaip. Jei Elenutė, tai iki galo.

Kiek laiko ji pasėdėjo ant sofos, nesiryždama nieko daryti. „Betgi aš noriu eiti į tą koncertą, — pagal-

vojo ji. — O vėl nusigrimuoti nebus laiko. Eisiu taip. Kas bus, tas. Be to, niekas manęs nepažins, nebent čia, ant laiptų, kurį nors susitikčiau. Staiga Elė išgirdo, kaip Justas užrakino duris ir išėjo. Tada ji nedvejodama išsitraukė naujus madingus žieminius batus, kailinukus, pasiėmė rankinuką ir tyliai išsėlino pro duris.

Elė žinojo, kad jis taip pat bus koncerte, — girdėjo, kaip eidamas universiteto koridoriumi kalbėjosi su draugu, bet vis tiek nutarė rizikuoti.

Koncertas vyko filharmonijoje. Elė nuvažiavo laiku. Kailinukus pasikabino rūbinėje, susišukavo ir pasuko į salę. Ir staiga kažkas ją paėmė už alkūnės. Elė nutirpo: „Jis“ — ir tikrai išgirdo jo balsą:

— Ele, sveika! Tu Vilniuje?

— Labas, Robertai, — kiek įmanoma ramiau pasakė ji. — Koks mažas pasaulis. Nespėjau atvažiuoti — ir susitikau tave.

— Kaip tau sekasi?

— Ačiū, gerai.

— Gal jau nebepyksti ant manęs?

— Ne. Ką darysi — pati kalta. Tu buvai teisus.

— Ką veiki? Dirbi ką nors?

— Ne, lankau teatro studiją. Daug vaidinu. Aš juk visą laiką norėjau būti aktore...

— Tai gal kitais metais pabandysi stoti į konservatoriją?

— Gal. Dar nežinau.

— Bandyk. Būtų šaunu, jei vėl atvažiuotum į Vilnių.

— O kaip sekasi mano pusseserei? Sakė, kad tu jai dėstai, kaip ir man?

— Na ir kadras ta tavo pusseserė Elenutė! Dar tokios nebuvau matęs. Labai stropi, nežmoniškai stengiasi, tik kad be galo kvaila. Mano dėstomas

dalykas neturėtų būti blogai. Jau dabar moka maždaug devynetukui, bet susikirs iš kitų dalykų — juk ji nusišneka.

— Su ja nepasielgsi kaip su manimi?

— Ele, Ele! Kalbi taip, lyg aš būčiau kaltas dėl to, kas atsitiko. Pati pasirinkai. Ar aš tau liepiau nesimokyti? O Elenutė — vargšė mergaitė, taip sirgo maža būdama.

— Ji tau pasakojo?

— Na, pati žinai — reikia pasiruošti kalbėti įvairiomis temomis. Tai ji viską susieja su savo asmeniniais išgyvenimais, vaikyste, šeima. Aš jau turbūt viską žinau apie jūsų šeimą, tradicijas, gimines.

— O ką sako apie mane? — paklausė Elė.

— Tavęs ji nemėgsta. Vadina pamaiva, artiste, lėlyte ir panašiai. Vis giriasi, kad tu iškritai iš universiteto, o ji — iš kurios visi šaipėsi — įstojo.

— Tu, Robertai, neskriausk jos. Tegul nors šita Petrauskaitė baigia, jei man nepasisekė.

— Ele, vaikuti, aš nieko prieš. Negi manai, kad jai galėčiau keršyti už tave. Bet, mokantis universitete, reikia mąstyti, o šito aš jai neįpūsiu.

— Gerai, Robertai. Buvo malonu su tavimi pasikalbėti, bet jau trečias skambutis...

— Ele, — paėmė jos ranką. — Gal po koncerto važiuojam pas mane? Juk sakei, kad nebepyksti. Turiu gero konjako, naujų kompaktinių diskų, paklausytume, atsipalaiduotume. Rytoj — sekmadienis, nereikėtų niekur skubėti, viskas būtų kaip seniau...

— Taip, Robertai, juk niekas nepasikeitė, ar ne? Bet, deja, prižadėjau tetai, kad ateisiu. Ji jau bus paruošusi vakarienę. Nepatogu. Kada nors kitą kartą.

— Tik būtinai įspėk, prieš atvažiuodama į Vilnių. Tikiuosi, dar atsimeni telefono numerį.

— Taip, Robertai, aš dar viską atsimenu, — užtikrino Elė. — Per daug sunku pamiršti...

— Na, tai sėkmės!

Ir jis nuėjo — gražus, elegantiškas — tikras anglų džentelmenas. Elė pajuto begalinį liūdesį. Paskaitose ji buvo Elenutė, sėdėjo auditorijoje — visada gale, viena, ir jautėsi pranašesnė už Robertą, nes jos nepažino, džiaugėsi, kad ji tokia gera aktorė, kad jis teigiamai vertina jos anglų kalbos žinias. Čia jie buvo lygūs. Robertas kalbėjosi su ja, kaip su buvusiąja Ele, ir jai norėjosi verkti.

V

Atsisėdusi salėje, Elė paniro į garsų jūrą — jos mėgstama Mocarto kamerinė muzika. Bet šįkart Mocartas buvo tik fonas, nes ji galvojo apie Robertą, prisiminė jo rankas, lūpas, glamones ir visa virpėjo...

... Robertas buvo Elės anglų kalbos leksikos dėstytojas pirmame kurse. Tiesa, ji ir šiemet pirmakursė anglistė, bet pernai universitete mokėsi Elė, o šiemet — vargšė Elenutė, tos Elės pusseserė.

Elė buvo panevėžietė. Mokydamasi vidurinėje mokykloje, lankė dramos teatro studiją ir nė neabejojo, kad bus aktorė — stos į konservatoriją. Ten ji ir nuvežė pareiškimą. Specialybės egzaminai sekėsi neblogai, bet tais metais buvo renkami būsimieji muzikinio teatro aktoriai, todėl dar reikėjo turėti ir neblogą balsą. Po dainavimo egzamino komisija pasakė, kad muziki-

niam teatrui Elė netinka, patarė pabandyti laimę kitais metais.

Elė jau taip seniai svajojo mokytis Vilniuje, kad negalėjo nė pagalvoti apie dar vienerius metus provincijoje. Ji nutarė pabandyti stoti į Vilniaus universitetą, anglų kalbą, nes ši kalba buvo jos hobi — seniai domėjosi ja, svajojo išmokti laisvai šnekėti. O jei pavyktų įstoti, galėtų lankyti universiteto Kiemo teatrą...

Šį kartą likimas buvo palankus, ir Elė tapo studente. Tėvai labai apsidžiaugė — jie niekada nenorėjo, kad dukra būtų aktorė.

Studijuojant užsienio kalbą, pagrindinis specialybės dalykas yra leksika. Paskaitos būna kasdien, joms reikia labai daug ruoštis — mokytis žodžių, atlikti daug pratimų, skaityti grožinę literatūrą, rašyti temas. Šio dalyko dėstytojas yra pats svarbiausias užsienio kalbų studentams. Elė mokėsi dėstytojo Roberto grupėje. Visos merginos susižavėjo savo dėstytoju — mandagus, taktiškas, reiklus, be to, nevedęs patrauklus vyriškis: visada toks elegantiškas, į jas kreipėsi „jūs“ — Elei ir jos grupės draugėm jis buvo visų gerųjų savybių įsikūnijimas. Vieno dalyko merginos nežinojo — Robertas liguistai jautrus pašaipai, pažeminimui, jo asmenybės kritikai. Tai ir pražudė Elę.

Kartą keturios grupės draugės gėrė kavą „Žaltvykslėje“ — studentų kavinėje. Merginos salėje buvo vienos, jos juokėsi, plepėjo apie įvairius dalykus, ir, žinoma, apie savo dėstytoją — visi pokalbiai nejučia pasisukdavo apie jį.

— Tas Robertas visai mūsų negaili, — tarė viena. — Paskyrė tokį namų darbą, kad teks per naktį sėdėti.

— Tikrai, — pritarė kita. — Atrodo, nesupranta, kad mes jaunos, norisi kur nors su draugais išeiti, o čia —

kalk žodžius neatsikvėpdama. Galėtų bent kiek mus užjausti.

— Reikia kažką daryti. Kaip čia mums jį paveikti, kad sumažintų užduotis? — svarstė trečia.

— Ak, mergaitės, aš žinau, ką daryti, — svajingai tarė Elė. — Aš „užverbuosiu" Robertą. Apvyniosiu aplink pirštą, ir man nereikės mokytis. O ką — gal aš nepakankamai graži? Manau, visai tikčiau jam. Reikia tik mesti į kovą visą savo žavesį.

Ir Elė pasijuto aktore. Ji maivėsi, kalbėjo už save ir už jį, keisdama balsą.

— Guliu aš lovoje, o jis man atneša šampano ant sidabrinio padėkliuko: „Štai, brangioji, išgerk". O aš sakau: „Mielasis, man taip norisi miego, o dar reikia anglų temą parašyti..." — „O, zuikuti, miegok, temą aš pats parašysiu. Tu tokia gabi — užteks perskaityti, ir mokėsi". — „Ačiū, katinėli, tu toks geras. Eikš, pabučiuosiu tau į nosytę", — ir Elė pakštelėjo į nosį draugei, visoms sutartinai kvatojant.

— Ot bus gyvenimas! — tęsė Elė. — Visų egzaminų „labai gerai" garantuota, diplomas kišenėj, o daryt nieko nereikėtų... Aš ir jūsų nepamirščiau — taip jį apkerėčiau, kad visos būtumėt pačios geriausios studentės.

Merginos spygavo, krykštė ir visai nepastebėjo, kad kavinėje nebe vienos — kitoje salėje jau senokai sėdėjo Robertas ir netvėrė iš įtūžio.

„Šita maža kekšiukė, — galvojo jis. — Aš jai parodysiu, kaip iš manęs šaipytis! O koks pasitikėjimas savo jėgomis, koks cinizmas! Brangiai jai teks sumokėti už tai, ką čia išgirdau".

Kai merginos pagaliau išėjo iš „Žaltvykslės", Roberto ten nebuvo, ir Elė negalėjo nė pagalvoti, kad jis viską girdėjo.

Nuo tos dienos prasidėjo jos žlugimas, tik niekas nebūtų to įtaręs. Elė pradėjo jausti dėstytojo dėmesį, pagaudavo jo žvilgsnį, nukreiptą į ją, sutikęs universiteto koridoriuje, nusišypsodavo, ką nors pasakydavo. Kartą Robertas pasivijo Elę gatvėje, einančią po paskaitų namo, ir jie kartu klaidžiojo po senamiestį, pietavo kavinėje ir vėl vaikščiojo, užėjo į „Parodų rūmus". Elė kreipėsi į jį „dėstytojau", Robertas — „jūs, Ele". Mergina buvo laiminga, kad į ją, studentę, atkreipė dėmesį pats šauniausias katedros dėstytojas. Atėjo vakaras, jis palydėjo ją iki namo, kur Elė nuomojosi kambarį, o prie laiptinės apkabino ir pabučiavo.

— Nereikia, — išsigandusi atsitraukė ji. Elė net nusivylė, kad tokia nuostabi diena šitaip baigėsi. — Aš labai jumis žaviuosi kaip dėstytoju, labai gerbiu, bet daugiau nieko nereikia.

— Kodėl?

— Jūs dėstytojas, aš — tik pirmakursė. Jūs už mane daug vyresnis.

— Ar aštuoneri metai daug?

— Labai daug! Ir prašau, tikrai nereikia nieko.

Jie atsisveikino, ir vėl viskas buvo taip, kaip anksčiau, tik žvilgsniai, dėmesys. Elė iš paskaitų eidavo tik su draugėmis, kad viena nesusidurtų su juo.

Kartą per pertrauką Robertas priėjo prie jos ir pasiūlė nueiti į koncertą. Elė atsisakė — reikia daug mokytis.

Vakare ji sėdėjo, atsivertusi vadovėlį, bet neįstengė nieko atsiminti — mintys vis sukosi apie dėstytoją, jo žvilgsnius, bučinį prie laiptinės... Žinoma, jis jai patiko, nebuvo abejonės, pradėjo galvoti apie jį kaip apie vyriškį, o ne dėstytoją... Ji bijojo šito jausmo, stengėsi vyti šalin nuodėmingas mintis, bet sunkiai sekėsi.

Staiga pasigirdo skambutis. Elė krūptelėjo, širdis ėmė pašėlusiai daužytis, bet mergina piktai subarė sa-

ve: „Maža, kas ateina pas šeimininkus“. Daugiau nieko nebuvo namie, ir duris reikėjo atidaryti jai. Nuojauta neapgavo — už durų stovėjo jis.

— Jūs? — išraudusi ir sutrikusi tarė Elė. — Iš kur žinote, kuriame bute gyvenu?

— Pažiūrėjau kuratorės sąrašuose. Labai norėjau pasikalbėti su jumis, Ele. Tai nesusipratimas, jūs įsižeidėte, vengiate manęs ir neleidžiate net pasiaiškinti.

— Aš nesupykau, neįsižeidžiau, tiesiog manau, kad mums nereikia susitikinėti. Tai netinka.

— Ele, ar galiu užeiti? Nemėgstu kalbėtis tarpduryje.

— Ne, šeimininkai neleidžia, — protestavo Elė.

— Tada išeikite jūs — tik dešimčiai minučių. Aš palauksiu kieme.

Ji išėjo po penkių minučių. Nutrintais džinsais, trumpa striuke, sportiniais bateliais (kad nereiktų niekur eiti). Robertas nužvelgė jos aprangą ir šyptelėjo — pats vilkėjo kostiumą.

— Palydėkite mane iki troleibuso stotelės, — paprašė jis. — Pakeliui ir pasišnekėsime.

Elė linktelėjo, ir jie lėtai nuėjo gatve. Ji laukė ypatingo pokalbio, bet jo nebuvo. Robertas ėmė pasakoti apie studijų dienas, bulviakasius kolūkyje, studentų statybinius būrius — tarybinių studentų gyvenimą, kuris Elei atrodė tikra egzotika, — dabar viso to nebuvo. Elė liovėsi varžytis, juokėsi, klausinėjo. Jie priėjo stotelę ir, jos nepastebėję, patraukė toliau. Kalbos vis netrūko, ir iš Žemaitės gatvės, kur gyveno Elė, jie atsidūrė prie Roberto namo Lazdynuose.

— Parlydėjau jus namo, — tarė Elė. — O dabar net talonėlio neturiu grįžti.

— Esu kaltas, — prisipažino Robertas. — Jau temsta, bus baisu grįžti. Einam pas mane, aš iškviesiu taksi ir

sumokėsiu už kelionę, nes, važinėdama troleibusais, nespėsite paskaitoms pasiruošti.

Elei jau atrodė, kad ji bus kažką išsigalvojusi. Robertas — paprastas ir draugiškas, jam malonu su ja bendrauti, ir daugiau nieko. Į Roberto vieno kambario butą jie pakilo drauge. Jis neskubėjo kviesti taksi, pasiūlė kavos, Elė neatsisakė. Dėstytojas rodė studentei, kokios literatūros anglų kalba jis turi namuose, parinko porą knygų jai paskaityti, pasakojo, iš kur parsivežti suvenyrai, jie žiūrėjo skaidres iš kelionės į Londoną, gėrė kavą su konjaku, kurio anksčiau Elė nebuvo ragavusi, klausėsi kompaktinių diskų.

Robertas buvo kantrus — iš pradžių paėmė Elės ranką, glostė ją. Muzika buvo nuostabi, Elė jautėsi tarsi pakylėta virš kasdienybės, susijaudinusi. Robertas švelniai lūpomis palietė jos kaklą... Keisti šiurpuliukai bėgiojo jos kūnu, viskas buvo taip nauja, nepatirta. Teko ir anksčiau sėdėti apsikabinus su vaikinais, bučiuotis, bet dabar atrodė visai kitaip. Robertas pamažu ėjo vis toliau ir toliau — labai švelniai, atsargiai, kiek sustodamas, jei Elė sulaikydavo ranką.

— Ele, tu nuostabi, tu žavinga. Dar niekada nebuvau sutikęs tokios mergaitės. Argi meilei įsakysi: „Pasitrauk, negalima — juk Elė — tavo studentė.“ Aš šitaip negaliu, — aistringai kuždėjo Robertas, ją visą nuberdamas bučiniais.

Elė apsvaigusi klausėsi ir pačiai norėjosi — na, dar truputį, na, dar kiek toliau, kad dar labiau jaudintų...

... Robertas nustebo, kad Elė nekalta. Jis manė, kad visas jos elgesys — tai tik gudri, gerai apgalvota vaidyba — ką darė jis pats. Deja. Elė neapsimetinėjo — viskas buvo tikra. Iš pradžių Robertą lyg ir graužė sąžinė, bet paskui vėl prisiminė, ką Elė kalbėjo „Žaltvykslėje“, ir vėl įniršo: „Tai dar nieko neįrodo. Šiuo-

laikinis jaunimas praktikuoja įvairiausius „petingo“, oralinio sekso ir kitokius būdus, o panelė gal jau su šimtu pergulėjo, nors ir neprarado nekaltybės. Iš kurgi toks pasitikėjimas jėgomis?“

... Vėliau Elė beveik kas vakarą ateidavo pas Robertą. Ji buvo laiminga — mylėjo ir manė esanti mylima. Robertas buvo mielas, švelnus, rūpestingas. Jie niekur nėjo kartu, per paskaitas Robertas su ja elgėsi kaip su kitomis. „Nenoriu, kad kas nors žinotų, — sakė jis. — Mūsų padėtis labai sudėtinga. Studentė ir dėstytojas. Pasklis nereikalingos kalbos. Kai nebedėstysiu tau — bus visai kitaip“. Elė pritarė jam.

Per žiemos sesiją Robertas Elei parašė iš leksikos aštuonetuką. „Pavasarį bus daugiau“, — pažadėjo jis.

Po žiemos atostogų Elė mokėsi mažiau. Robertas stengėsi, kad jai visai neliktų laiko mokslui. Jei Elė pasiskųsdavo, kad daug užduota gramatikos, jis sakydavo: „Taigi Algis — mano bičiulis. Neleisiu jam skriausti savo mergaitės...“, arba „Nekalk tų posakių. Jie — iš sustingusios knyginės anglų kalbos. Jei taip rašė Golsvortis ar Moemas, nereiškia, kad šiuolaikiniai žmonės juos supranta ir vartoja“, „Nesimokyk atmintinai tų fonetikos tekstų — tavo tarimas ir taip be priekaištų. Verčiau eikš pas mane...“ Ir Elė tikėjo kiekvienu jo žodžiu — Robertas buvo jos dievas.

Atėjo pavasario sesija. Pirmasis buvo specialybės egzaminas. Elė jam visai nesiruošė — ištisas dienas leisdavo Roberto bute arba kur nors gamtoje su juo. Jie netgi išvažiavo kelioms dienoms į pajūrį...

Egzamino dieną į auditoriją pirmiausiai kvietė tas, kurių pažymys buvo aiškus, bet Elę Robertas pasiliko paskutiniame trejetuke. Ji šiek tiek nustebo — kitos dvi buvo pačios silpniausios grupėje. Bet paskui ji pagalvojo: „Robertas nori pasilikti mane paskutinę, kad

niekas negirdėtų, kaip aš atsakinėju“, – ir vėl nusiramino.

Kai jos visos trys sėdėjo ir ruošėsi, staiga atsidarė auditorijos durys ir įėjo gramatikos dėstytoja (visų jų siaubas, o ne Roberto bičiulis Algis) ir dar dvi kitų grupių dėstytojos.

„Kas čia dabar?“ – išsigando Elė. Iki šiol Robertas egzaminavo vienas. Ji vylėsi, kad, kol jai reikės atsakinėti, jie visi išeis, bet pirmiausia pakvietė ją. Elė pažvelgė į Robertą, tikėdamasi, kad tas ją kaip nors padrąsins, bet jo žvilgsnis buvo toks, kad Elė dar labiau sutriko.

Visa drebėdama ji atsisėdo prieš komisiją. Reikėjo pasakoti tekstą. Elei nesisekė, ji darė daug tarimo ir gramatinių klaidų, nes ją stingdė žiaurus Roberto žvilgsnis. Jis nutraukė Elę ir ėmė klausinėti žodžių, išsireiškimų, taisyklių, kurių, tikino, tikrai nereikią mokytis. Ji beveik nieko nemokėjo. Elė matė, kaip raukėsi katedros vedėjas, kitos dėstytojos, ir dar labiau painiojosi. Paskui visi pradėjo kryžminę apklausą.

– Jūs buvote teisus dėl šios studentės. Negali būti nė abejonės – įvertinimas „nepatenkinamai“, – tarė Robertui katedros vedėjas. – O kokia jūsų nuomonė? – kreipėsi jis į kitus.

– Taip, mes sutinkame su jumis, – pritarė dėstytojos.

– Kaipgi jūs, Petrauskaite, sugebėjote įstoti į universitetą? – paklausė vedėjas. – Dabar jūsų žinios lygios nuliui. Neverta užimti vietos. Į ją perkelsime kurį nors laisvąjį klausytoją, sėkmingai išlaikiusį egzaminus.

Elė neatsiminė, kaip išėjo iš auditorijos. Atrodė klaikiai – veidas išmuštas raudonomis dėmėmis, akys – kaip stiklinės.

– Kas tau, Ele? – draugės, laukusios koridoriuje egzamino pabaigos, išsigandusios apspito ją.

Elė neatsakydama nuėjo. Atrodė, kad kažkas ją užgriuvo, trūko oro, norėjo kuo greičiau išeiti į kiemą.

Pusę dienos ji klaidžiojo po Vilnių, nesuvokdama, kur eina, nejausdama nuovargio. Vakare nuvažiavo pas Robertą. Ji niekaip negalėjo suprasti, kas įvyko ir kodėl.

Robertas buvo namie. Tik įėjusi Elė iš karto pastebėjo, kad jo išraiška visai kitokia negu paprastai — akys degė piktu džiaugsmu atšiauriame veide.

— Kodėl, Robertai? — paklausė Elė. — Ką aš tau padariau?

— Ką tu man padarei? Tu? Ir dar drįsti apsimetinėti! O kas žadėjo „užverbuoti" mane, apvynioti aplink pirštą, kad vykdyčiau kiekvieną užgaidą? Kas sakė, kad mano padedama be jokių pastangų baigs universitetą? „Eikš, katinėli, pabučiuosiu į nosytę", — ironiškai tarė jis.

— Robi, ką tu čia kalbi? Aš žadėjau? — Elė nesusivokdama žvelgė į jį. Ji buvo jau seniai pamiršusi, kaip jos kvailiojo tada, mokslo metų pradžioje. Tai nebuvo vienintelis kartas — jos dažnai pasišaipydavo kad ir iš geriausių dėstytojų. Savoje kompanijoje tai atrodė visiškai natūralu ir nesmerktina.

— Taip, tu! „Žaltvykslėje"! Aš viską girdėjau, sėdėjau kitoje salėje. Pagalvojau, kad skaudžiai to pasigailėsi.

Elė staiga atsiminė tą pokalbį kavinėje:

— Robi, bet juk tai buvo juokais. Mes visos išdykavom, o paskui — negi tu nematei, kaip aš tave myliu?

— Tu myli? Nekalbėk nesąmonių. Tu norėjai, pasinaudodama manimi, nieko nesimokydama, gauti dešimtuką. Visi tavo veiksmai buvo nukreipti į tai. Bet nežinojai, kad tavo planas atskleistas, ir man pavyko tau parodyti, kad tokios mažos kekšiukės, kaip tu, nesimokydamos gauna tik tiek, kiek vertos — nepatenkinamai! — triumfavo jis.

— Robi, — lūžtančiu balsu tarė Elė. — Tai tu nori pasakyti, kad tada, kai tu buvai toks geras ir mums buvo taip gera... Kad tu visą laiką galvojai, kaip man atkeršyti?

— Tu norėjai sudoroti mane, o išėjo atvirkščiai — aš demaskavau tave ir sužlugdžiau. Ir visi man pritarė — buvo daugybė liudininkų. Tu tikrai nieko nemokėjai, — jis sarkastiškai nusijuokė.

Elė apsisuko ir išbėgo pro duris. Kelis šimtus metrų ji lėkė, nejausdama kūno, o paskui krito ant pievos, plytėjusios šalia Laisvės gynėjų prospekto, ir pradėjo konvulsiškai kūkčioti...

... Kelias dienas po to gyveno lyg sapne. Nežinojo, ką valgė, ką gėrė, ir iš vis — ar valgė. Ji nuėjo į sekretoriatą, atsiėmė dokumentus, bet išvažiuoti iš Vilniaus vis neprisiruošė.

Vieną rytą viena sėdėjo namie prie įjungto televizoriaus. Rodė seną Riazanovo filmą „Tarnybinis romanas“. Filmo herojė, didelės įstaigos direktorė, iš nepatrauklios senmergės virsta žavia moterimi. „Štai kiek daug išvaizda lemia“, — pagalvojo Elė. — Būčiau baidyklė, Robertas nebūtų prisivertęs manęs paliesti“. Ji priėjo prie veidrodžio ir padarė grimasą. „Na, ir kaip reiktų atrodyti, kad būčiau baisi? Juk filme pakeitė aktorės išvaizdą, norėdami padaryti baidyklę...“ Ji pabandė susišukuoti kitaip, skyrė plaukus tai viename šone, tai kitame, tai per vidurį, kol pagaliau atrado, kaip jai visiškai netiko. Gerai. Dabar reikia juos kaip nors sulaižyti. Ji pasiėmė standinančios želė ir rezultatas buvo toks, kokio reikėjo. Paskui skysta pudra pritaškavo šlakų ant veido, tušu išpiešė didelį apgamą ant skruosto. Labai neblogai! O kuo apsirengti? Nė vienas turimas drabužis netiko — visi buvo skoningi ir madingi. Elė nusileido į padėvėtų drabužių parduotu-

vę ir prisirinko jų vieną kilogramą stengdamasi imti tai, kas išėję iš mados prieš keletą metų. Drabužiai buvo susilamdę. „Tuo geriau“, — pagalvojo Elė. Apsivilkusi nelygintą suknelę, apsiavusi nukleiptomis basutėmis, dar užsidėjusi tamsius akinius ir nutriušusią skrybėlaitę, ji išėjo į gatvę. Matyt, maskaradas pavyko, nes merginos atsisukdavo į ją, juokėsi ir kuždėjosi.

„Labai gerai! — galvojo Elė. — Gal dar nueiti pas Robertą ir išgąsdinti?“

Vedama tos minties, ji pasuko universiteto link. Jai priešpriešiais artinosi dvi kurso draugės. Jos tik dėbtelėjo į Elę ir praėjo pro šalį. Elė išgirdo kvatojimą „Iš kokio muziejaus ji išlipo?“ — „Čia tai bent“, — apsidžiaugė Elė ir apsisukusi pasivijo drauges.

— Atsiprašau, mergynos, — panevėžietiškai prabilo ji. — Kur čia tas, kaip čia vadynamas, universitėtas. Labai trokštu ten mokintis. Man siūlė stot į veterinariją, matot, aš iš kaimo, bet aš svajoju tik apie universitėto aukštus mūrus. Mano intėlėktui — tik čia vieta, o ne su raguočiais...

— O į kulinarijos tėchnikumą tau nesiūlė stoti? — prunkštelėjo viena.

— Pirmiausia pasigydyk! — patarė kita.

Jos kvatodamos nuėjo į vieną pusę, o Elė taip pat springdama juoku — į kitą.

„Jos manęs nepažino, tai ir Robertas nepažins, einu jam pasirodyti, pafilosofuosim apie meilę“, — galvojo ji, bet dingtelėjo viena beprotiška mintis: „O kodėl dabar? Galime susitikti auditorijoje — rudenį“. Iš susijaudinimo net kvapą užgniaužė, staiga dingo apatija, liūdesys; ji užsidegė siaubingu noru iškrėsti tai, ką tik ką sugalvojo.

Dar ką tik maniusi vėl bandyti laimę konservatorijoje, staiga nusprendė: „Stosiu į anglų kalbą. Jei tik

pavyks dar kartą pakliūti į tuos „universitėto aukštus mūrus“.

Elė vėl padavė dokumentus laikyti stojamuosius egzaminus į anglų kalbą. Visą mėnesį, likusį iki stojamųjų, ji labai stropiai ruošėsi, atmintinai išmoko visus turėtus gramatikos vadovėlius. Žinių įstoti užteko ir pernai, bet Elė norėjo būti visiškai tikra.

Savo paslaptį patikėjusi vienintelei draugei, su kuria lankė dramos studiją, Elė kartu su ja kruopščiai parinko grimą — reikėjo nenusiplaunančių dažų, susirado priklijuojamų apgamų, valandų valandas abi repetuodavo, taisė balsą, išraiškas, gestus, kurdavo įvairiausias situacijas, aptarinėdavo Elenutės Petrauskaitės biografiją, charakterį.

Per stojamuosius egzaminus universitete vėl pasirodė Elena Petrauskaitė. Robertas buvo išvykęs į užsienį ir egzaminų komisijoje nedalyvavo.

Elė labai apsidžiaugė — susitikimui su juo dar nebuvo pasiruošusi.

Per egzaminą žodžiu katedros vedėjas paklausė, ar jai ne giminaitė buvusi studentė. Elė patvirtino: jos — pusbrolių dukros, ir pradėjo angliškai pasakoti apie šeimos medį, tradicijas — pirmąjį sūnų visada pavadina proprosenelio vardu — Jonas, o pirmąją dukrą — Elena. Todėl jų giminėje yra daugybė Jonų ir Elenų. Ji dar norėjo papasakoti, kur kiekvienas gyvena, bet dėstytojai ją sustabdė — kalbėdama ji nepadarė nė vienos klaidos, o šeimos istorija nebuvo labai įdomi.

— Tikėsimės, kad jums seksis geriau negu pusseserei, — pasakė jai egzaminų komisija.

Elė vėl įstojo į anglų kalbą. Ji vėl atsidūrė dėstytojo Roberto grupėje, nes studentus į grupes skirstė pagal abėcėlę. Elė labai to norėjo, bet ir labai bijojo — Robertas per daug gerai ją pažinojo, bet kita vertus —

jos buvo pusseserės — nieko nuostabaus, kad panašios.

Susipažindamas su grupe, jis perskaitė visų pavardes ir paklausė Elės:

— O kaip į jus kreiptis: Elė, Elena, Elytė?

— Norėčiau, kad vadintumėt mane Elenute. Mane visi taip vadina. Jausčiausi kaip namie, — pasakė Elė ir mirktelėjo dėstytojui. Grupės draugai pradėjo kvatotis.

— Prašau nesijuokti, — tarė Elė. — Malonėkit visi mane šitaip vadinti. Elenutė — ar aišku?

Ir nuo tos dienos pirmame anglistų kurse atsirado vaikščiojantis anekdotas — Elenutė.

Proporcingą Elės figūrą slėpė apdribę, sulamdyti, neskoningi drabužiai. Ji nešiojo akinius bjauriais rėmeliais, tamsiais stiklais, kad Robertas neatpažintų akių. Antakiai nepaskusti, nedažyti, plaukai visada sulipę, batai žemakulniai, nušleivoti. Ji vaikščiojo vilkdama kojas, susikūprinusi. („Paskui man teks iš naujo mokytis gražios laikysenos", — galvojo Elė.)

Ji užpildavo dėstytoją istorijomis apie savo šeimą, gyvenimą kaime, ligas, gimines. Bet visa tai pasakodavo labai gražia anglų kalba. Jos temose, kvailose ir naiviose, beveik nebuvo klaidų. Ji iškaldavo visus fonetikos pratimus, posakius, žodžius. („Jau ant šito kabliuko aš daugiau nepakliūsiu", — pažadėjo sau Elė.)

Ji labai džiaugėsi persikėlusi į Antakalnio „mini bendrabutį". Užsirakinusi kambarėlyje, pagaliau virsdavo savimi. Pusę dienos pabuvusi Elenute paskaitose, likdavo visai be jėgų. Ji negalėjo turėti draugių, su niekuo nesišnekėdavo, o jei ir kalbėdavosi — tai tik ką nors kvailo — maždaug taip, kaip tą dieną, kai susipažino su Virgiu ir Sauliumi.

Ji nebendravo su namo gyventojais todėl, kad čia nebepajėgė vaidinti Elenutės. Pripratusi visą laiką bū-

ti apsupta draugų, Elė jautėsi labai vieniša. Ji virsdavo savimi tik grįžusi namo, pas tėvus, susitikusi su klasės draugais, bet tai būdavo ne dažnai — ji mokėsi labai daug ir retai parvažiuodavo į Panevėžį. Ją ramino tik viena mintis, viskas pagrindiniam tikslui — per pavasario sesiją Robertas su kitais pernykštės komisijos nariais privalo parašyti jai dešimtuką.

Viena buvo nepakeliama — kankino prisiminimai apie dienas ir naktis, praleistas su Robertu, jo bučinius, glamones. Pripratusi kasdien būti su juo, dabar ji verkdavo ir blaškydavosi naktimis — be galo trūko jo šalia.

... Koncertas baigėsi. Elė greitai pasiėmė paltą iš rūbinės ir pradingo tamsoje. „Greičiau, greičiau namo! — galvojo ji. — Nes jei dar kartą pamatysiu Robertą, tikrai atsidursiu jo lovoje. Nieko negaliu padaryti".

Grįžusi namo, Elė ilgai sėdėjo savo kambaryje, apnikta sunkių minčių. Paskui staiga pakilo, nuėjo prie vaikinų kambario durų ir pasibeldė. Niekas neatsakė...

„Ačiū Dievui, — pagalvojo ji. — Būčiau padariusi vieną kvailystę. Užteko vienam iš jų pamatyti žmogų Elenutėje — ir visai praskydau". Ji grįžo į kambarį, ir dabar jau niekas negalėjo sulaikyti ašarų, bet niekas jų ir nematė...

VI

Prasidėjo žiemos sesija. Sauliui, Eglei, Renatai, Justui ji buvo priešpaskutinė, Giedrei — eilinė, Elei — rimtas išbandymas. Ji gavo devynetuką iš specialybės, bet ži-

nojo — džiaugtis anksti. Pernai žiemos sesija taip pat buvo sėkminga, o pavasaris, deja, atnešė visai ką kita. Jei kokio nors atsitiktinumo dėka Robertas atpažintų, tikriausiai padarytų visa, kas įmanoma, kad tik ją sukirstų. Skirtumas buvo tik tas, kad dabar Elė labai daug mokėsi. Bet kartais pasidarydavo baisu, — o jeigu ne tik ji vaidina Elenutę, bet ir Robertas apsimeta, kad tiki ja, o iš tikrųjų seniai žino, kas ji tokia ir pasistengs vėl sužlugdyti. Paskui vėl stengdavosi nusiraminti, kad taip negali būti, kad būtų kaip nors išsidavęs, bet ir vėl stukteldavo bauginanti mintis: „O pernai ar išsidavė, kai vykdė savo šėtonišką planą". Ji galvojo, kas būtų, jei Robertas antrą kartą sužlugdytų po visų vargo metų, kai vaidino Elenutę, kai, atrodo, jėgos jau baigiasi. Turbūt neištvertų... Kurso draugų nuostabai, visus likusius egzaminus Elė išlaikė dešimtukais. Girdėję jos atsakinėjimą, kurso draugai teigė ją kalbėjus labai protingai, ir neatrodė, kad viską būtų iškalusi. Po sesijos Elė išvažiavo į Čekiją su klasės draugais. Kokia palaima — dvi savaites atsisveikinti su Elenute ir pabūti savimi.

Išsilaikę sesiją, visi gyventojai išvyko atostogų. Virgiui egzaminų iš viso nebuvo — jis atliko rezidento praktiką klinikose ir kasdien vaikščiojo į darbą, o Giedrei egzaminai prasidėjo vėliau. Per atostogas ji žadėjo važiuoti aplankyti močiutės ir brolio.

Gyvenimas nelepino Giedrės. Ji užaugo darnioje draugiškoje šeimoje, tėvai mylėjo ir gerbė vienas kitą. Dabar ji sielvartingai prisimindavo vaikystę ir ankstyvąją paauglystę, kai visi keturi — tėvas, motina, ji ir brolis Audrius — sėsdavo į „Žigulius" ir riedėdavo Lietuvos keliais — „parodyti vaikams gimtojo krašto", — kaip visiems sakydavo tėvas. Ir ko tik jie neaplankė — atsiversdavo knygą „Maršrutai autoturistams", pasi-

rinkdavo kurį nors iš jų ir savaitgalį leisdavosi į kelionę. Vasarą pasiimdavo palapines, sustodavo prie kokio nors ežerėlio ar upelio, įsiruošdavo stovyklavietę, kūrendavo laužą, dainuodavo... Brolis visada veždavosi gitarą. Netgi būdamas studentu, Audrius dažnai keliaudavo su jais. O paskutinį kartą, kai Giedrei buvo dvylika, jie išsiruošė į Užkarpatę. Giedrė turbūt niekada neužmirš tos nuostabios kelionės. Ją pakerėjo Karpatų grožis, upeliai, ežerai slėniuose, senovinių pilių griuvėsiai, apaugę vijokliais. Jie kūrė planus kitą vasarą nuvažiuoti į Vengriją, Čekiją, nežinodami, kad niekada niekur jau visi nebevažiuos...

Tėvas žuvo, grįždamas namo iš sodo, kur statėsi namelį. Išvažiavęs į priešingą eismo juostą, į jų „Žigulius" trenkėsi galingas „Kamazas" (jo vairuotojas buvo visiškai girtas). Jų automobilį suplojo lyg konservų dėžutę, o tėvas žuvo vietoje. Ir laimingas Giedrės pasauliukas sudužo į smulkias šukeles.

Greičiausiai po šio smūgio atsigavo brolis — jis baigė inžinerinį statybos institutą, vedė ir išvyko dirbti į Klaipėdą. Ten pasinėrė į darbą ir savo naujos šeimos rūpesčius — tuoj vienas po kito gimė du vaikai, ir jis retai atvažiuodavo pas motiną.

Giedrė labai mylėjo tėvą. Jie buvo dideli draugai. Mergaitė nuo pat mažens buvo labai prie jo prisirišusi, kalbėdavosi įvairiausiais klausimais — pradedant matematika ir istorija, baigiant: „Ir ko tas Mindaugas iš manęs nori — tai už kasos patraukia, tai rašalu išterlioja..." Jai atrodė, kad tėtis viską išmano ir į jos problemas su berniukais reaguos daug ramiau negu mama. Žuvus tėvui, ji liko visiškai viena su savo problemomis, nes motina užsidarė savyje ir, atrodė, net pamiršo turinti dukrą. Ji valandų valandas sėdėdavo, žiūrėdama į vieną tašką, skaitė tėvo rašytus laiškus,

žiūrinėjo senas nuotraukas, klausėsi plokštelių, kurios jai kažką priminė, ir nuolat verkdavo. Ji nepastebėjo, kad mergaitė taip pat liūdi, kad jai reikia dėmesio, švelnumo. Giedrei atrodė, kad ji niekam nereikalinga. Buvusi guvi, draugiška paauglė, laksčiusi iš vieno ratelio į kitą, ji staiga nutilo, pasidarė vangi, metė šokius, dingo apetitas, skaudėjo galvą. Liovėsi vaikščiojusi pas drauges, tik sėdėjo užsidariusi ir ryte rijo pasakų ir nuotykių knygas, kur gyvenimas buvo daug gražesnis už realybę.

Visos draugės jau puikavosi apvalėjančiomis figūromis, o ji taip ir liko smulkutė paauglė. „Sulėtėjęs brendimas, — pasakė gydytoja, kai, močiutės prispirta, motina nuvedė penkiolikmetę į polikliniką. — Viskas pamažu atsistatys. Galbūt tik po gimdymo...“ Motina niekada nekalbėjo jokiomis intymiomis temomis. Po tėvo žūties sekso tema pasidarė iš viso uždrausta. Kartą, kai Giedrė bandė kažko paklausti, motina įsiuto ir trenkė jai per veidą: „Begėde, kaip tu drįsti apie tai kalbėti“. Draugių Giedrė šalinosi, o pasikalbėti nebuvo su kuo. Taip ir liko labai miglotai žinanti apie daugelį dalykų, kurie jos amžiaus merginoms jau seniai atrodė savaime suprantami.

Motina mirė, kai Giedrei buvo šešiolika. Palaužta sielvarto, ji visiškai nekreipė dėmesio į tai, kas vyksta jos organizme, ir kai pagaliau kreipėsi į gydytojus, paaiškėjo — skrandžio vėžys, ketvirta stadija. „Jei ne tėvo žūtis, tikriausiai mama būtų gyva“, — galvojo Giedrė. Nespėjusią atsigauti po tėvo mirties, mergaitę vėl užgriuvo baisi netektis. Jai atrodė, kad visai pamiršo, kaip reikia juoktis, tik vis klausinėjo savęs, kodėl likimas jai užkrovė tokią nepakeliamą naštą.

Motinai mirus, Giedrė gyveno pas močiutę, tėvo mamą, seną ir ligotą. Baigusi vidurinę mokyklą, Gied-

rė labai bijojo palikti ją vieną, bet buvo prisiekusi mamai prieš pat mirtį, kad taps gydytoja, ir negalėjo sulaužyti šios priesaikos.

Šeimininkė Aldona, Giedrės mamos pusseserė, sužinojusi, kad mergaitė įstojo į medicinos fakultetą, iš karto pakvietė gyventi pas juos. Taip „bendrabutyje" atsirado liesutė paaugliukė, kurią visi vadino Giedrute. Gyventojai buvo jai draugiški, tačiau visi laikė vaiku...

Eglė ir Renata, gyvenančios čia jau ketvirtus metus, buvo per daug susidraugavusios, kad priimtų naivią pirmakursę, ir Giedrė jautėsi joms svetima, tačiau kartą atsitiktinai išsikalbėjo su Milda, ir nuo tos dienos gražioji vertėja ėmėsi ją energingai globoti. „Mes turime labai daug bendro, — pasakė Milda. — Abi našlaitės, nors mano tėvai gyvi..."

Milda buvo Giedrės idealas — būtų viską atidavusi, kad išmoktų kaip Milda rengtis, šukuotis, bendrauti su žmonėmis.

Bet Milda išvyko taip staiga, neatsisveikinusi, tik palikusi Giedrei kosmetiką, šampūnus, dezodorantus, visus gražiausius savo drabužius. Iš pradžių Giedrė nesiryžo nieko dėvėti — nusprendė, kad Milda vilkėdama jais atrodė šimtą kartų geriau, jos ir figūra buvo visiškai kitokia. Bet vėliau įsidrąsino ir pradėjo šį tą prisitaikyti sau — močiutė negalėjo daug paremti studentės. Brolis šiek tiek padėjo, bet ir pats ne kažin ką uždirbo. O tokių drabužių kaip Mildos ji nė už ką nebūtų pajėgusi įsigyti.

Giedrei be galo trūko Mildos. Įtarė, kad dėl tokio staigaus išvažiavimo kaltas Justas, bet paklaustas jis tik gūžtelėjo pečiais: „Iš kur žinau, kas jai šovė į galvą". Milda atsiuntė Giedrei Naujametinį atviruką, bet atgalinio adreso nebuvo — tik „Lazdijai" ant pašto antspaudo. Giedrė žinojo, kad Mildos seneliai, užaugi-

nę ją, gyvena Kėdainiuose, ir niekaip negalėjo suprasti, ką ji veikia Lazdijuose. „Nebent muitinėje dirba“, – nelinksmai galvojo ji.

Tapusi medicinos fakulteto studente, Giedrė mokėsi gerai, bet ir daug dirbo. Šiuo metu ji laikė egzaminus, džiaugdamasi gaudama dešimtuką ir nenujausdama, kad likimas jai ruošia dar kelis sunkius smūgius...

... Telegramą apie močiutės mirtį atnešė, kai ji buvo išėjusi laikyti įskaitos. Šeimininkai nė nežinojo, kaip reikės pasakyti. Abu nusprendė į laidotuves važiuoti kartu, kad mergaitei būtų lengviau ištverti nelaimę.

Per laidotuves Giedrė dar labiau sulyso, akys įkrito, paakiai pajuodo, ir atrodė, kad visame veide liko tik smaili nosytė. Teta Aldona siūlė jai persikraustyti gyventi į apačią, pas juos, bet Giedrė atsisakė – ji pripratusi būti su jaunimu, o čia reikės taikytis prie naujos tvarkos, be to, buvo dar viena priežastis – ten, viršuje, gyveno Virgis. Nors jis ir nekreipė į Giedrę jokio dėmesio, bet galėjo jį matyti...

Palinkėjusi labos nakties šeimininkams, Giedrė užlipo į viršų. Ten buvo tamsu. Giedrė visai pamiršo, kad visi atostogauja. Pasidarė neramu, ją apėmė tokia neaiški baimė, kojos tapo lyg vatinės, vos pajėgė rasti jungiklį ir pagaliau atsirakino savo kambario duris. Visur taip tylu, net ausyse spengia. Turbūt niekas negrįš. Reikėjo likti pas šeimininkus, bet dabar jie jau bus atsigulę – pavargo per tas laidotuves. O kaip dabar nueiti į dušą? Geriau likti kambaryje, čia – saugiausia.

Staiga pasigirdo kažkieno žingsniai laiptuose. Kažkas grįžo! Ji iškišo galvą pro duris, Virgis!

– Virgi, kaip gerai, kad grįžai! Man buvo taip nejauku vienai! – tarė ji, visa nušvitusi.

– Kaip tu, Giedrute? Kaip sveikata po laidotuvių? – draugiškai paklausė Virgis.

— Nieko, tik man buvo baisoka vienai. Dabar viskas gerai.

— Pašauk mane, jei kas, — tarė jis ir užsidarė savo kambaryje.

Dabar Giedrė nebijojo nueiti į dušą, paskui sugrįžo į kambarį, pasiklojo lovą ir atsigulė. Kurį laiką akyse dar šmėkščiojo laidotuvių vaizdai, bet pagaliau nuovargis ją įveikė ir ji užsnūdo. Miegojo neilgai — pabudo, susapnavusi šlykštų košmarą, visa drebėdama, išpilta šalto prakaito. Kurį laiką ji gulėjo, visa įsitempusi, klausydama kiekvieno krebžtelėjimo. Sutrinksėjo orlaidė, ir Giedrė riktelėjo — pasirodė, kad kažkas baltas lenda pro langą. Siaubo apimta, išbėgo į holą ir staiga tamsoje užkliuvo už kažko minkšto. Ji vėl klyktelėjo, atšoko ir atsitrenkė į Virgio kambario duris.

— Giedre, čia tu? — mieguistai paklausė Virgis. — Kas atsitiko?

— Man labai baisu! — atsiliepė ji.

— Ateik, durys neužrakintos.

Drebėdama Giedrė įėjo į kambarį. Virgis markstėsi ryškioje stalinės lempos šviesoje. Jis išlipo iš lovos, pasodino ant jos Giedrę išsitraukė iš spintos butelį medicininio spirito, įpylė į stiklinę, praskiedė vandeniu ir padavė Giedrei:

— Imk ir išgerk.

— Bet aš...

— Be kalbų! — griežtai pasakė jis.

Giedrė paėmė. Dantys barškėjo į stiklą.

— Šalta, — išgėrusi spiritą tarė ji. — Man labai šalta.

— Gulk, Giedrute, — Virgis paguldė ją į savo lovą, užklojo dviem antklodėmis ir pats atsigulė šalia, priglaudęs ją, visą drebančią, prie savęs.

— Nebijok, — tarė jis. — Aš tik noriu, kad tu sušiltum.

Ji greitai liovėsi drebėti, sušilo ir užmigo, paveikta išgerto alkoholio. Tada Virgis atsargiai atsikėlė, pasiklojo Justo lovą ir atsigulė.

Rytą jis ją pažadino ir tarė:

— Na, miegale, tau turbūt reikia ruoštis egzaminui, o aš išeinu į klinikas.

— Virgi, bet tu grįši vakare? — susidrovėjusi, kad pabudo jo lovoje, paklausė Giedrė. — Jei ne — aš čia neliksiu.

— Grįšiu, nesijaudink. Gal kiek vėliau, bet tikrai grįšiu, — prižadėjo jis.

Virgis parėjo tikrai nelabai vėlai — dar nebuvo vienuolikos. Giedrė išgirdo jo žingsnius, o paskui barbenimą į duris.

— Giedrute, kaip laikais?

— Gerai, užeik trumpam, išgersim arbatos.

Jis įėjo, gal pusvalandį pasėdėjo, kalbėjosi daugiausia apie profesorius, studijas, klinikas, kur dabar Virgis atliko praktiką. Taip ilgai nebuvo kalbėję per visus tuos pusantrų metų, kai Giedrė gyveno čia.

— Kokią specializaciją žadi rinktis? — paklausė Giedrė.

— Tikriausiai neurochirurgo. Aš bandysiu dalyvauti konkurse dėl tolesnių studijų Austrijoje. Žinai, mano rezultatai neblogi, pakankamai gerai moku vokiečių kalbą...

— Žinoma, bandyk, — pritarė Giedrė. — O aš norėčiau būti šeimos gydytoja. Atrodo, būtų taip įdomu pažinti visą šeimą — ir senelius, ir kūdikius, nuolat bendrauti su jais. Juk toks gydytojas pasidaro kaip šeimos narys. Žinai, mano tėtis žuvo, mama mirė, brolis dešimt metų vyresnis, gyvena toli, aš nieko artimo neturiu...

— Nieko, Giedrute, turėsi savo šeimą, ir viskas bus gerai, — pasakė Virgis ir pakilo nuo kėdės. Jis visai

nenorėjo klausytis apie liūdnas kitų problemas. — Eisiu miegoti. Jei bus kas negerai — prikelk.

— Tikriausiai neprireiks, — atsakė Giedrė. Ji tikrai to labai troško. Bet, užgesinus šviesą, į širdį vėl įsėlino baimė. Užmigti ji negalėjo, gulėjo visa pastėrusi, krūpčiodama nuo kiekvieno krebždesio, kol pagaliau, pramerkus akis, pasirodė, kad kampe boluoja sulinkusi figūra. Ji suklykė ir užsiklojo galvą antklode. Girgžtelėjo Virgio durys, ji išgirdo jo balsą:

— Giedrute, atidaryk!

Jai pašėlusiai palengvėjo, greit spūstelėjo stalinės lempos jungiklį, išlipo iš lovos ir nubėgo prie durų. Atrakinusi jas, puolė Virgiui ant kaklo, visa krūpčiodama:

— Virgi, aš kraustausi iš proto!

— Niekur tu nesikraustai. Va, išgerk šitas tabletes ir mikstūrą. Nebijok, čia tik raminantys.

Giedrė išgėrė.

— O dabar gulk, — sukomandavo Virgis. — Aš palauksiu, kol užmigsi. Pasislink, — ir jis vėl atsigulė šalia. — Tu tuoj užmigsi, viskas bus gerai, — kalbėjo jis, švelniai glostydamas jos plaukus

— Virgi, man turbūt reikia eiti pas psichiatrą.

— Giedrute, tau vyro reikia — visi košmarai dingtų. Aš tau patariu kaip medikas, turintis didesnę patirtį. Pagalvok apie tai.

— Nekalbėk nesąmonių! — jau pro miegus tarė Giedrė. — Kokie čia vaistai — vyro reikia. Be to, aš ir neturiu, su kuo galėčiau... — jos liežuvis pynėsi — pradėjo veikti vaistai.

Po penkių minučių ji jau miegojo, ir Virgis atsargiai išėjo iš kambario.

„Jei dar rytoj jai kas nors vaidensis, aš neatsakau už save — reikia pagaliau išsimiegoti“, — pagalvojo jis, uždarydamas duris.

Kitą vakarą grįžęs namo, jis rado Giedrę, susigūžusią sofos kamputyje hole prie televizoriaus. Ji visa drebėjo.

— Giedre! — priekaištingai tarė Virgis. — Kodėl čia sėdi? Reikėjo eiti pas šeimininkus.

— Buvau. Bet ten man tik verkti norisi. Teta Aldona taip švelniai žiūri į mane, su tokiu gailesčiu, kad bijojau, jog neimčiau isteriškai klykti — taip savęs pasidarė gaila.

— Ką gi, tada einam pas tave gerti arbatos, — atsiduso Virgis.

Jam jau mirtinai nusibodo visa ta istorija. „Rytoj pats nuvesiu ją pas psichiatrą. Nors gaila mergiotės — paskirs visokių slopinančių, negalės tęsti mokslų. O gal pabandyti savo metodiką?“ — pagalvojo ir pasakė garsiai:

— Palauk manęs, aš tuoj. Kaisk virdulį, — ir jis kažkur išėjo. Grįžo labai greitai. Atsinešė butelį konjako, saldainių, iš savo kambario pasiėmė magnetofoną ir nuėjo į Giedrės kambarį.

— Kam tas konjakas? — tarė Giedrė. — Juk aš negeriu.

— Reikia šiek tiek, — paprieštaravo Virgis. — Įtampai sumažinti. — „Man pačiam jo reikia daug labiau negu tau, — pagalvojo jis. — Blaivus vargu ar ryžčiausi...“

Praėjo valanda. Arbata buvo išgerta, konjakas — beveik.

Kaip ir praėjusiais vakarais Virgis įsitaisė lovoje šalia Giedrės. Bet tada jis ramiai gulėdavo, šildydamas ją ir laukdamas, kol užmigs. Dabar jo rankos ėmė atsargiai tyrinėti jos kūną. Giedrė visa nustėro, bandė numesti Virgio rankas, protestuoti, tada savo lūpomis užspaudė jos, ir priešinimasis sumažėjo. Jis pajuto, kad ji pradėjo jaudintis, virpėti, ir ėmė eiti toliau... „Labai

įdomu, — pagalvojo jis. — Dar niekada neturėjau nekaltybės...“ Merginos, su kuriomis teko bendrauti, paprastai būdavo jau bandžiusios... Jis stengėsi būti švelnus, kad jai mažiau skaudėtų, ir, atrodo, tai pavyko...

— Giedre, — sušnabždėjo jis. — Ar reikia saugotis?

— Ne, — atsakė ji, nelabai suvokdama, ko jis klausia. Ji visa buvo pilna kažkokio keisto, nepatirto jausmo — buvo ir gėda, ir baisu, ir gera, ir jaudino...

Virgis paskyrė jai pakankamai glamonių ir dėmesio po visko, o paskui tarė:

— Na ką, Giedrute, sveikinu, tapusią moterimi. Ar nesigaili?

— Dar nežinau, — atsakė ji. — Gal ne, jei tai įvyko su tavim...

Virgis nusijuokė:

— Malonu girdėti. O dabar nepyk — man reikia eiti. Noriu išsimiegoti, o savo lovoje — geriausia. Tau vis tiek dar reiks pasitvarkyti... Rytoj susitiksim, gerai?

Ji linktelėjo. Virgiui išėjus, Giedrė bandė susivokti, kaip viskas įvyko ir kodėl. Žinoma, jis jai jau seniai patinka — rausdavo nuo jo žvilgsnio, svajodavo, prisigalvodavo visokiausių situacijų, kaip jie kur nors eina kartu, kaip bučiuojasi... (Apie ką nors daugiau ji nedrįso ir pagalvoti.) O dabar viskas įvyko taip staiga... Buvo gera gulėti su juo. Ji jautėsi tokia saugi vien dėl to, kad jis šalia, gal būtų užtekę tik to — žinoti, kad ji patinka Virgiui, ir visos baimės būtų išsisklaidę. Milda sakė: „Prižadėk man, kad neprisileisi Virgio arčiau, kaip per metrą. O dabar jis buvo daug daug arčiau... Arčiau jau negalima... Giedrė stengėsi prisiminti kiekvieną smulkmeną — kaip viskas prasidėjo ir kaip baigėsi. Lūpos, skruostai, krūtinė degė nuo dar tokių šviežių jo bučinių, kūnas vis dar jautė jo prisilietimus. Pagalvojus apie viską, nudiegdavo krūtis ir pilvo apa-

čią — toks keistas pojūtis, kokio niekada nebuvo patyrusi. Ji ir pati nežinojo, ar džiaugtis, ar gailėtis. O, kaip būtų gera, jei Milda būtų čia... Kaip būtų gera pasikalbėti su ja... Tada ji sakė: „Atsiras žmogus, kuris įvertins tavo nekaltybę...“ Ar ją įvertino Virgis? Jis nieko nesakė, gal vėliau pasakys...

Bet Milda jos turbūt nepagirtų — ji nemėgo Virgio... O, jei tik ji būtų čia... Giedrei iškilo tiek visokiausių klausimų, kuriuos nesigėdindama ji dabar galėtų užduoti tik jai...

Giedrė nuėjo į dušą, ilgai stovėjo po srove, apžiūrinėdama savo naują kūną. „Aš tokia liesa, — pagalvojo ji, — kaip aš jam galiu patikti? Bet, matyt, patinku, jei tai įvyko... Kaip keista... Aš — moteris...“

Išsimaudžiusi ji grįžo į kambarį, įsijungė Virgio paliktą magnetofoną ir atsiduso: „Kaip gera!“, ir tik dabar suprato — jai visiškai nebaisu...

Visą rytojaus dieną ji vaikščiojo kaip sapne, vis prisimindama praėjusią naktį. Reikėjo paskaityti vieną vadovėlį, kurį galėjo gauti tik Centrinėje skaitykloje. Nuėjo ten, bandė įsigilinti, bet nepavyko, nes mintys sukosi vien apie Virgį, jo lūpas, rankas, žvilgsnius, žodžius. Ir Giedrė suprato: „Štai kas yra meilė“, kai nė minutės negali išbūti, negalvodama apie jį, kai nuolat nori būti kartu, nori, kad tave liestų, glamonėtų, kai trokšti jausti tai, ką jis, žinoti jo mintis... Visi anksčiau buvę migloti pojūčiai, jausmai, mintys apie Virgį dabar pasidarė visiškai skaidrūs, Giedrė mylėjo...

Vakare ji niekaip negalėjo sulaukti, kada jis grįš. Reikia apie tiek daug pasikalbėti... Ji taip troško turėti artimą žmogų, ir štai dabar jis atsirado!

Pagaliau trinktelėjo lauko durys, ir laiptuose pasirodė jis.

— Sveika! — tarė jis, pamatęs Giedrę ir nusišypsojo — nė nepanaši į tą susitraukusį vakarykštį padarėlį. Jis, pasirodo, buvo teisus. Ko gero, psichiatro pagalbos neprireiks. — Tau jau nebaisu?

— Ne, visiškai ne! Aš negaliu tavęs sulaukti! — ji puolė prie Virgio, rankomis apsivijo kaklą, lūpos prašė bučinio...

„Ką gi, — pagalvojo jis bučiuodamas jos virpančias lūpas. — Pasinaudosiu dar kartą ta proga. Bet ilgiau tai pavojinga. Įsimylės mergiotė, o ką aš su ja darysiu?"

Jie vėl nuėjo į Giedrės kambarį, ir vėl ją Virgis greit paliko, atsiprašęs, kad turi eiti miegoti — laukia sunki diena. Dabar jiems chirurgijos praktika, ir rytoj jam primą kartą teks asistuoti...

Giedrė su viskuo sutiko. Jai buvo gera, ir nė įsivaizduoti negalėjo, kad jam galėtų būti kitaip.

... Po trijų dienų Virgis savaitei išvyko į mokslinę-praktinę konferenciją Rygoje. Prieš išvažiuodamas dar kartą pasimylėjo su Giedre. „Bet tai jau atsisveikinimas, — pagalvojo jis. — Jai prasideda atostogos, važiuos aplankyti giminių, o kai grįš — namie bus jau visi gyventojai, ir nepasitaikys progos... O aš pasistengsiu nelikti su ja vienas namie..."

Giedrė pražydo. Susirinkę po atostogų namo gyventojai su nuostaba žvelgė į ją — skruostai paraudę, akys blizga, pasidariusi daug šnekesnė, juokiasi, nors neseniai palaidojo močiutę, visi judesiai sušvelnėję. Ji visa spinduliavo laime. Ir nereikėjo labai skvarbaus žvilgsnio, kad pamatytum, kam skirtos jos šypsenos ir žvilgsniai.

„Įsimylėjo mergaitė, — pagalvojo Elė. — Ir matyti ką. Tik jis neatsako tuo pačiu, bent jau neparodo...

Elė beveik nepažinojo namo gyventojų, mažai ką galėjo apie juos pasakyti. Būtų gera pasikalbėti su

Giedre ir ją įspėti. Bet jei ji kalbės kaip Elenutė, mergaitė pasakys: „O ką tu apskritai žinai apie meilę? Kas į tave tokią gali žiūrėti? Na, gal taip ir nepasakys — ji švelni ir gera, bet pagalvos ir nepatikės, o nusimesti prieš ją savo kaukės Elė nesiryžo, nes visai nepažinojo Giedrės. Be to — juk Elė nieko nežino, gal tarp jų viskas nuostabu, tik Virgis santūresnis ir viešai nedemonstruoja savo jausmų.

VII

Giedrė negalėjo sulaukti šeštadienio. Girdėjo, kad visi gyventojai ruošėsi savaitgalį išvažiuoti, o Virgis turėjo grįžti po budėjimo. „Jis bus pavargęs, — galvojo Giedrė, — ir tikriausiai bent kelias valandas pailsės. Tada aš su juo ir pasikalbėsiu". Jis visada toks užsiėmęs, niekada niekam neturi laiko, beveik visą dieną praleidžia klinikose ir skaityklose — kur kas ilgiau negu kiti studentai. Žinoma, jis turi tikslą — tapti geru neurochirurgu, ir tikrai jį pasieks — be galo atkaklus.

Jie nedaug kalbėjosi, Giedrė beveik nieko nežinojo apie jį. Virgis buvo kilęs iš Šiaulių, abu tėvai gydytojai, turėjo dar du vyresnius brolius — taip pat gydytojus, žodžiu, medikų dinastija. Ir tai turbūt viskas. Na, taip, jis geras studentas, o daugiau? Milda sakė, kad labai dažnai keičia merginas... Dar ji žinojo, kokia muzika jam patinka, kad mėgsta krepšinį — ir žiūrėti, ir žaisti. Bet čia žinios apie Virgį baigėsi. Po to, kas

tarp jų įvyko, ji laikė save Virgio mergina, nors širdies gilumoje labai abejojo, ar jis galvoja taip pat. Ji troško turėti vaikiną ir manė, kad dabar Virgis bendraus su ja, jie kartu kur nors išeis, išvažiuos, pagaliau bent namuose suras laiko atsisėsti, pasikalbėti, geriau pažinti vienas kitą. Nieko panašaus nebuvo. Virgis grįždavo vėlai, praeidamas pro ją, draugiškai nusišypsodavo, kartais paglostydavo skruostą, paklausdavo, kaip sekasi, bet daugiau nieko. Jis visiškai neieškojo progų likti su ja vienas, o Giedrės kūnas, pažinęs jį, troško jo, veržėsi prie jo, norėjo jausti jo rankas, glamones. Giedrė gyveno tų trijų naktų prisiminimais ir vis iš naujo jautė tuos slėpiningus virpesius savo naujame kūne.

Pagaliau visi gyventojai išvažiavo, ir ji, sėdėdama hole, ėmė laukti Virgio. Jis grįžo, kai buvo jau visai praradusi viltį.

— Sveika, Giedrute, — nusišypsojo Virgis. — Kodėl namie tokį nuostabų balandžio vakarą? Eik kur nors pasivaikščioti, oras puikus — kvepia pavasariu, nešalta.

— Gal eikim kartu, — nedrąsiai pasiūlė Giedrė.

— Oi ne, aš išsunktas kaip citrina. Buvo sunkus budėjimas. Daug ką teko daryti pačiam, o žinai — kokia atsakomybė ir nervai.

— Jau baigi savo praktiką, — tarė Giedrė. — O kas paskui?

— O paskui, Giedrute, turbūt važiuosiu į Austriją. Pirmadienį turi paaiškėti.

— Kiek laiko būsi išvykęs? — išsigandusi paklausė Giedrė.

— Jei Atviros Lietuvos fondas skirs stipendiją — dvejus metus. Tiek laiko, kiek reikia laipsniui gauti.

— O siaube! — sukuždėjo Giedrė. — O aš?

— O tu, Giedrute, mokysies. Paskui galėsi dalyvauti konkurse ir, jei pasiseks, taip pat išvažiuosi. Tik mokykis anglų kalbos. Tu, rodos, anglų grupėje.

— Taip, bet dabar man ne užsienis rūpi. Turiu kitų problemų, — nedrąsiai tarė ji.

— Kokių? Juk ta baimė praėjo.

— Taip, bet...

— Matai, aš buvau teisus, o dar nenorėjai patikėti. Geras būdas, ar ne? Ir psichiatro nereikėjo, — Virgis nusijuokė. — Ar daugiau su niekuo nebandei?

— Ne! Ką tu kalbi, Virgi? Kaipgi aš galėčiau? Čia juk ne sportas, kad siektume rekordų, kas daugiau, — visa išraudusi paprieštaravo Giedrė.

— Man — sportas! — šaipėsi Virgis. — Kol kas dėmesį skiriu kiekybei. Patariu ir tau sekti mano pavyzdžiu. Pamatysi — su kiekvienu vyru patirsi kažką naujo, praturtėsi ir fiziškai, ir dvasiškai...

Giedrė jau visai išsigando. Pamatęs jos sutrikusį veidą, Virgis nusikvatojo:

— Nežiūrėk į mane taip lyg būčiau pabaisa. Tu laikaisi pasenusių pažiūrų. Gyvenime reikia patirti visus įmanomus malonumus. O man seksas — vienas iš didžiausių. Aš nerūkau, geriu labai saikingai — negadinu sveikatos ir nenoriu, kad tai trukdytų karjerai, o seksas padeda visiškai atsipalaiduoti. Nekaltybė, ištikimybė — šios sąvokos man absoliučiai nieko nereiškia.

— Vadinasi, jei turėsi žmoną, nebūsi jai ištikimas, — sumišusi paklausė Giedrė.

— Giedrute, vedybos, vaikai mano gyvenime apskritai — kažkur penkioliktoje vietoje, tolimoje, miglotoje perspektyvoje. Aš vesiu tik tada, kai man to reikės finansiniu požiūriu — nuotaka bus iš turtingos šeimos, kad uošvis galėtų padėti atidaryti privačią kliniką, nes mano tėvai — senų pažiūrų daktarai, kiauras dienas

praleidžiantys savo skyriuose ir per visą tą laiką nesugebėję nieko gero užgyventi. Juos labai vertina kaip specialistus, bet važinėja senais „Žiguliais“, gyvena senelių name, baldai taip pat ne kažin kokie...

— O ar tai turtingai žmonai būsi ištikimas? — liūdnai paklausė Giedrė. Virgio žodžiai sukėlė jai tokią juodą neviltį, kad ji vos laikėsi nepravirkusi.

— Mano žmona turės būti ne tik turtinga, bet ir labai graži. Na, maždaug kaip Klaudija Šifer, kad nebūtų gėda su ja pasirodyti visuomenėje. Aš jai būsiu ištikimas, jei to reikės mano prestižui... O slapta, niekam nežinant... Tikriausiai nepraleisiu progos, — dėstė Virgis, kol pagaliau pastebėjo ašaras, riedančias Giedrės skruostais.

— Kas tau, Giedrute, kas tave nuskriaudė? — susirūpinęs paklausė jis.

— Virgi, — sukaupusi visą drąsą, vos girdimai pasakė Giedrė. — Aš nėščia.

— Ką? — apstulbęs riktelėjo jis. — Ką tu pasakei?

— Virgi, nepyk. Aš nežinojau... Man visada buvo nereguliariai, gydytoja sakė, kad susitvarkys po gimdymo... Po mamos mirties nesirgau gal pusę metų, ir aš iš pradžių maniau, kad mirė močiutė, ir vėl tas pats... Bet mane pradėjo labai pykinti... Nuėjau pas ginekologą — trylika savaičių...

— Aš juk klausiau tavęs, ar reikia saugotis, sakei, kad ne! Tu ką — norėjai, kad aš tave su prezervatyvu pralaužčiau, kad skaudėtų dvigubai! — jis rėkė, visiškai nesivaldydamas. Giedrė dar nebuvo mačiusi jo tokio.

— Aš nelabai supratau, ko tu klausei... — vos girdimai tarė ji.

— Kvaiša! Ar dar Lietuvoje yra kita tokia žioplė! Iš kur tu iškritusi? Medikė! Čiukčė! Tundra! Pirmadienį daraisi abortą!

— Virgi, aš jau kalbėjau su gydytoja apie tai. Juk pats žinai, kad trylika savaičių — per vėlu. Niekas nesutiks...

— Aš pats paieškosiu, kas sutiks! — rėkė Virgis. — Tiek to, nepagailėsiu tų dolerių, kuriuos taupiau kelionei į Austriją. Nedrįsk niekam nė užsiminti apie tai! Sužinosiu — užmušiu! — jis įsiutęs nulėkė laiptais žemyn, nė neužėjęs į kambarį. Giedrė nuslinko į savo kambarėlį ir griuvo į lovą, smaugiama konvulsiškos raudos.

Savo palėpėje, paklaikusi nuo to, ką išgirdo, negalėjo atsigauti Elė. Jie, aišku, nemanė, kad jinai namie, ir kalbėjosi hole. Iš pradžių ji stengėsi nesiklausyti, bet, kai Virgis pakėlė balsą, negirdėti pasidarė neįmanoma. Ji atsargiai pravėrė duris ir įsiklausė — iš Giedrės kambario sklido isteriškas kūkčiojimas. Netyčia tapusi brėstančios tragedijos liudininke, Elė nežinojo, ką daryti. Paguosti ji negalėjo, įtardama, kad Giedrė mažiausiai trokšta matyti šalia savęs Elenutę — kaip ir kiti gyventojai, Giedrė iš jos šaipėsi. Elė taip pat negalėjo atsirasti, nes tam reikėtų papasakoti visą istoriją, o palaužta savo sielvarto, mergaitė tikrai nepajėgs nieko suprasti. Elė klausėsi ir galvojo — jei Giedrei pasidarytų blogiau, ji iškvies greitąją, o jei Giedrė bandytų kur nors eiti, Elė sektų iš paskos, žiūrėdama, ar ši nesiruošia ko nors daryti — pulti po mašina, ar panašiai. O dabar ji tik privalo žinoti, kad ne viena namuose. Elė ant pirštų galiukų nusileido laiptais į apačią, o paskui atidarė duris, garsiai užtrenkė ir bildėdama pakilo laiptais, garsiai traukdama Bitlų dainą „Let it be" — tegul Giedrė girdi, kad Elenutė grįžo ir nebando nuodytis, ar kartis. „O vėliau aš padarysiu taip, kad apie Virgį sužinos visi gyventojai, — nusprendė ji. — Atsirado dar viena Roberto atmaina. Sekasi

mums, naivioms provincialėms. Pasipainioja koks nors patyręs didvyris, pasinaudoja mumis, o paskui išmeta kaip skudurą". Elė nuėjo į virtuvę ir pradėjo taip tarškinti puodais, kad Giedrė neabejotų — ji tikrai ne viena. Po to ji nuėjo prie Giedrės kambario durų ir pasibeldė. Giedrė atidarė ir nustebusi pažvelgė į Elenutę — jos visiškai nebendravo.

Elė pažiūrėjo į raudonas nuo ašarų Giedrės akis ir tarė:

— Tu žinai, aš išsiviriau per daug sriubos, gal norėtum su manimi pavalgyti?

— Ačiū, ne, — atsakė Giedrė. — Bet vis tiek malonu, kad pakvietei.

— Turiu vieną prašymą, — tarė Elenutė. — Gal man pasakytum visų gyventojų pavardes? Kartais jiems skambina telefonu, kai aš viena namie, prašo ką nors perduoti, o aš nežinau kam.

— Gerai, — atsakė Giedrė ir išvardijo visus. Tariant Virgio pavardę „Beresnevičius", jos balsas virptelėjo.

— Beresnevičius? — paklausė Elė. — Mūsų kaime gyvena vieni Beresnevičiai. Ar tik ne giminės?

— Nežinau. Jis pats iš Šiaulių, gydytojų sūnus, — vos neverkdama atsakė Giedrė.

Paskui Elė ją vis dėlto įkalbėjo pavalgyti ir įsitikinusi, kad Giedrė žudytis dar neketina, paliko ją vieną ir išvažiavo į centrinį paštą.

Ten ji paprašė Šiaulių abonentų knygos ir pradėjo skambinti visiems Beresnevičiams, prašydama pakviesti daktarą Beresnevičių, bet vis tokio nerado. Vienu telefonu jai atsiliepė autoatsakiklis, ir Elė, nebūdama įsitikinusi, kad čia būtent tai, ko jai reikia, išbėrė pasiruoštą kalbą: „Virgis nori priversti vieną merginą, besilaukiančią nuo jo kūdikio, pasidaryti kriminalinį abortą. Jeigu jai kas atsitiks, aš tikrai prane-

šiu, kam reikia.“ Tai padariusi, ji grįžo namo, įsitikino, kad Giedrė dar gyva, ir nuėjo miegoti.

Virgis negrįžo nei šeštadienį, nei sekmadienį, o pirmadienį susistabdė Giedrę, jau beeinančią pro vartelius.

— Štai kas, gražuole, aš tau suradau gydytoją. Štai adresas — nueisi pas jį į namus vakare. Va, pinigai. Čia tiek, kiek reikia. Ir susitvarkyk! — jis įbruko voką jai į rankas ir įėjo pro vartus. — O aš tavęs nepažįstu, — dar metė pavymui.

Tą dieną Giedrė nenuėjo į paskaitas, vaikščiojo po Vilnių ir galvojo, galvojo apie tai, kas jos laukia vakare. Abortas. Koks nekaltas žodis. Tave išvalys, ir problemos nebėra. Ne, tai ne žudymas — tik valymas. Po to atsikratysi kažko, užteršusio tave, ir būsi švari... O juk jis jau turi kojytes, ir širdutė jau formuojasi... Jame jau viskas užprogramuota — plaukučių, akyčių spalva, talentai... Virgio vaikas turėtų būti gabus... Jos gyvenime buvo jau trys artimiausių žmonių mirtys, o dabar pati ruošiasi žudyti tą, kuris jai pats pats artimiausias, nes auga joje...

Giedrė grįžo namo vėlai vakare, visi gyventojai, išskyrus Elenutę, žiūrėjo televizorių. Virgis pakėlė galvą ir įsmeigė į ją klausiamą žvilgsnį.

— Virgi, ateik minutei, — tarė ji, vėl lipdama laiptais žemyn.

Jis atsikėlė ir nuėjo iš paskos.

Kieme ji atidavė jam voką su pinigais ir tarė:

— Aš savo vaiko nežudysiu!

— Kvaiša! — sušnypštė Virgis. — Tai ir auginkis pati! Aš tavęs nepažįstu! Kas pasakys, kad aš tėvas? Niekas! O jei reikės — aš ir dešimt liudininkų rasiu, kad tave matė su kitais. Ar aš tave verčiau gulti su manimi? Naudojau prievartą? Pasidarei, tai ir žinokis, jei nenori susitvarkyti, kaip visi padorūs žmonės!

— Virgi, aš nebūčiau gulusi su tavimi, jei būčiau abejinga. Tu man visada patikai, nuo pat pirmo kurso, kai aš tik atsikrausčiau, o tą naktį man pasirodė, kad ir aš tau...

— Tu man? — jis nusikvatojo. — Tu man atstumianti. Aš ir prisiliesti prie tavęs negaliu neišgėręs pusės litro... Ji man patiko! Į veidrodį pasižiūrėk! Nei figūros, nei krūtinės. Šakelė! Dar nė vieno tokio egzemplioriaus neturėjau lovoje! Ir dar — visiškai nesuprantanti, ką ten reikia daryti, tik vaikams pradėti...

Jo žodžiai čaižė lyg botago kirčiai, ir ji vis labiau gūžėsi.

— Gerai, — tarė ji. — Viskas aišku! Aš viena užsiauginsiu vaiką. Man iš tavęs nieko nereikia.

— Atsimink — prižadėjai! — prigrasino jis. — Aš tau nepavydžiu, jei kas sužinos, kas to vaiko tėvas.

Praėjo kelios dienos. Giedrė vaikščiojo tylesnė už žolę, o Virgis, pamiršęs savo bėdas, energingai tvarkėsi dokumentus studijuoti Austrijoje — jo kandidatūrą patvirtino.

Tą dieną Elė buvo viena namie. Suskambo telefonas. Kadangi ilgai niekas nekėlė regelio, atsiliepti teko jai.

— Gal galima Giedrę? — paklausė moteriškas balsas.

— Giedrės nėra, o kas prašo? — paklausė ji, nes atrodė, kad skambutis užmiestinis. Galbūt kokia nors artima giminaitė? Elė nieko nežinojo apie Giedrę.

— Čia Milda, jos draugė. Aš gyvenau šiame name...

— Milda, aš gyvenu vietoj jūsų, taip pat anglistė, — skubiai pasakė Elė. — Ar jūs gera Giedrės draugė? Jai labai reikia pagalbos.

— Kas atsitiko? — balse pasigirdo susirūpinimas. — Aš gera Giedrės draugė. Galite manimi pasitikėti.

— Ji nėščia, o tas vaikinas jos atsisako, liepia darytis kriminalinį abortą. Aš labai dėl jos bijau, bet negaliu kištis. Nėštumas jau beveik keturi mėnesiai...

— Nėščia? O, viešpatie, nuo ko?

— Jūs jį, aišku, pažįstate. Virgis, kuris čia gyvena. Aš atsitiktinai nugirdau jų pokalbį. Jis prigrasino užmušiąs ją, jei kas sužinos...

— Virgis! — kitame laido gale pasigirdo netramdomas įtūžis. — Niekšas! Seniai įtariau, kad jis toks! Na, aš jam parodysiu! Aš rytoj atvažiuosiu į Vilnių. Vargu, ar mes su jumis pasimatysim, bet paskambinsiu jums vėliau. Jūs man papasakosite apie įvykius. Tik pasakykit savo vardą.

— Vietiniai mane vadina Elenute, — atsakė Elė. — Nieko daugiau jie apie mane nežino... O šiaip tai aš — Elė.

— Gerai, Ele, iki kito pokalbio. Ačiū, kad man pranešei, aš pasistengsiu ką nors padaryti.

VIII

Virgis išėjo iš klinikų ir nusišypsojo — oras gražus, danguje nė debesėlio, nuotaika puiki — stipendija studijoms jau beveik kišenėje. Giedrė buvo labai sugadinusi nuotaiką, bet tuoj išvažiuos ir ją pamirš. Liks tik toks nereikšmingas epizodas. „Štai kaip būna, kai stengiesi padėti žmogui, — galvojo jis. — Pūtų dabar kokioje nors psichiatrinėje, užslopinta vaistų. Jei nori gimdyti — prašau. Man dėl to širdies neskauda.“ Virgis buvo įsitiki-

nęs, kad Giedrė tikrai niekam nedrįs pasiskųsti. Šeimininkė, pastebėjusi besipučiančią dukterėčią, tikrai nepaliks vienos ir galės tupinėti apie trokštamą kūdikį. (Niekam nebuvo paslaptis, kaip Aldona norėjo vaiko.) Virgio šypsena dar labiau nušvito, kai pamatė besiartinančią merginą. Ji taip pat šypsojosi.

— Milda! Kaip malonu tave matyti? Iš kur tu čia?

— Sveikas, Virgi! — ji vis šypsojosi. — Atvykau kvietimo į tavo vestuves.

Virgis nustebęs pažvelgė į ją:

— Aš dar nesiruošiu vesti.

— Teks! — pašaipiai atsakė Milda. — Nieko nepadarysi. Malonu buvo pagulėti, o dabar reikės atsakyti.

— Ką nori pasakyti? — jis vos atgavo žadą.

— Kad turėsi vesti Giedrę. Tik tiek.

— Ji tau pranešė? — įtūžis gniaužė kvapą. — Kalė!

— Ji man nieko nesakė. O tu atsargiau rink žodžius, kalbėdamas apie ją.

— Giedrė visiems dievagojosi, kad nežino, kur tu gyveni.

— O ji ir nežino. Ji nežino, kad aš Vilniuje, kad kalbuosi su tavimi.

— Klausyk, Milda. Jei tu tokia tos kvaišelės draugė, kodėl negalėjai paaiškinti, kaip išvengti nėštumo, — siuto Virgis.

— O kodėl tu pats, būdamas toks protingas, tuo nepasirūpinai?

— Todėl, kad žioplys. Pasitikėjau ja, o ji mano, kad vaikus gandrai atneša.

— Tu jai buvai pirmas?

— Žinoma. Argi tokia gali ką nors turėti. Ir užsitaisė iš pirmo karto... Milda, tu juk protingas žmogus. Perkalbėk ją. Tarp mūsų nieko negali būti. Tegu negadina man karjeros — aš važiuoju studijuoti į Austriją.

— Tu niekur nevažiuosi Virgi, kol jos nevesi, — šypsena išnyko iš Mildos veido. — Aš neleisiu tau pasitraukti. Visi sužinos — ir fakultete, ir klinikose, ir ten, kur skirsto stipendijas į Austriją.

— Ką tu tuo pasieksi? — gūžtelėjo pečiais Virgis. — Aš jos vis tiek nevesiu.

— Bent tai, kad tavo reputacija bus suteršta. Kils skandalas. Jei tu jos ir nevesi, tėvai bus priversti pakloti padorią sumelę. O pinigai Giedrei tikrai pravers. Jei ir jie atsisakys — kreipsimės į teismą ir reikalausime alimentų — juk tavo vaikui. Giedrė našlaitė. Kas jai padės, jei vaiko tėvas atsisako?

— Milda, užtenka isterijų. Pakalbėkim ramiai. Kas tave prašė kištis?

— Žmogau, kodėl turi kentėti tavo kūdikis? Kodėl jis turi visą gyvenimą vilkti „vienišos motinos vaiko" naštą, kodėl turi vadintis jos pavarde? Ar tavęs niekada negrauš sąžinė, kad sugriovei savo vaikui gyvenimą? Ar žinai, ką jis jaus? Ne? Aš puikiai žinau, pati patyriau savo kailiu.

„Ak štai kas, — pagalvojo Virgis. — Milda — vienišos motinos dukra. Todėl taip draskosi". O garsiai tarė:

— Mildute, labai dramatiška, bet niekas neturi jokių įrodymų, kad aš tėvas. Tai įvyko slapta, kai nieko nebuvo namie, niekas nepaliudys. Mes su Giedre visiškai nebendraujame.

— Tu labai klysti, Virgi, — tarė Milda. — Įrodymams visiškai užteks šito mūsų pokalbio.

— Koks įrodymas be liudininkų, — pradėjo Virgis, bet staiga pašoko ir staigiu judesiu išplėšė Mildai iš rankų plastikinį maišelį.

Milda bandė atimti, bet jau buvo vėlu. Virgis iš maišelio ištraukė diktofoną, išėmė kasetę, pasiėmė ją, nusviedė diktofoną Mildai ir nuskubėjo prie stu-

dentų grupės, lydimos profesoriaus, jo praktikos vadovo.

— Laba diena profesoriau, — maloniai pasisveikino. — Turiu su jumis aptarti daugelį klausimų.

— Profesoriau, jūsų studentas nori pranešti vieną džiugią naujieną — greit jo vestuvės, — prisiartinusi tarė Milda, žavingai šypsodamasi.

— Tai naujiena, — tarė nustebęs profesorius. — Ar jūs ta laimingoji, supančiojusi jį?

— O, ne! — atsakė Milda. — Tai antro kurso studentė Giedrė Narbutaitė. Pažįstate?

— Taip, — tarė profesorius, netikėdamas savo ausimis. — Tokia labai tyli mergaitė didelėmis akimis. Niekad nebūčiau pagalvojęs, kad tokios patinka Virgiui... — nesiliovė stebėtis jis.

— Panelė juokauja, — pro sukąstus dantis iškošė Virgis. — Niekas nieko neveda, tuo labiau Giedrės Narbutaitės. Jai dar reikia su lėlėmis žaisti... Sudie, Milda, buvo malonu susitikti. — Jis pašaipiai nusišypsojo ir pasuko laiptų link, laikydamas rankoje atimtą kasetę.

— Sudie, Virgi! — atsakė Milda. — Kai grįši namo, paklausk anglistės Elenutės, ar saugiai paslėpė tą kasetę, kurią įrašė vieno šeimyninio ginčo metu, kai jo dalyviai manė, jog namuose nėra nė gyvos dvasios, tik jie... — Milda nusisuko ir nuėjo.

Šypsena dingo nuo Virgio veido. Jis tekinas pasivijo Mildą ir grubiai stvėrė už peties.

— Kokią dar kasetę? — jis stengėsi kalbėti ramiai, bet drebančios rankos išdavė jaudinimąsi.

— Ar atsimeni, ką kalbėjai su Giedre, kai ji prisipažino, kad laukiasi? Iš to pokalbio aišku, kad tėvas tu, — atakavo Milda.

— Atsimenu, — blykšdamas tarė Virgis. — Taip, ten pakankamai aišku...

— Kai tu rėkavai ir grasinai, ta anglistė buvo namie. Išgirdusi, kad pokalbis labai dramatiškas, spūstelėjo šalia stovinčio magnetofono mygtuką, ir mes turime pakankamai kokybišką įrašą... — toliau fantazavo Milda. — Jos geras magnetofonas...

— Elenutė! — sudejavo Virgis. — Aš ją užmušiu!

— Atsargiau! — įspėjo Milda. — Ten jau įrašyta, kad grasini užmušiąs Giedrę. Ar ne pavojinga vėl kartoti?

— Elenutė! Aš pats ją atsivedžiau į mūsų bendrabutį. Žioplesnio padaro nebuvau matęs... — dejavo Virgis.

Milda pašaipiai nusišypsojo. Dabar reikia kuo greičiau nusikratyti Virgiu, bandyti prisiskambinti Elei ir įspėti apie tą tariamą kasetę.

— Sudie, Virgi, — tarė ji. — Tikiuosi, tu apmąstysi mūsų pokalbį ir padarysi teisingas išvadas.

— Tu šėtono išpera! — drėbė jai Virgis. — Sugriovei mano gyvenimą.

— Nemanau, — atsakė Milda. — Gal kaip tik pataisiau. Pradėsi labiau atsakyti už savo veiksmus, pagalvosi, prieš darydamas...

— Sena aferistė! — dar pasakė jis ir nusisuko.

— Iš tokio pat girdžiu, — atšovė ji ir nuskubėjo ieškoti telefono...

Milda lengviau atsikvėpė, radusi Elę namie, ir papasakojo, ką sukūrusi apie kasetę.

Elė nusijuokė:

— Tu nuostabiai sugalvojai. Man pačiai nebūtų ir į galvą šovę. Aš tik paskambinau jo tėvams, jei ten, žinoma, tie Beresnevičiai, ir kai ką palikau autoatsakiklyje.

— Labai šaunu, — pagyrė ją Milda. — Ar tu bendrauji su kitais gyventojais?

— Aš su niekuo nebendrauju, — atsiduso Elė. — Negaliu paaiškinti kodėl.

— Gerai, aš gerbiu tavo paslaptis, — tarė Milda. — Bet viską stebėk, aš tau paskambinsiu. Jei reikės kokios pagalbos Giedrei, kreipkis į Saulių. Jis mažiausiai sugadintas iš tų trijų...

— O Justas? — paklausė Elė.

— O Justas nelabai patikimas... — su kartėliu atsakė Milda. — Nors... gal tau su juo pasiseks geriau negu man...

— O, kad tu, Milda, žinotum, kaip man jo nereikia! — atsiduso Elė. — Aš turiu savo problemą, savo nelaimingą meilę...

— Atleisk, — tarė Milda. — Negi ta palėpė užkeikta, kad ten vis gyvena nelaimingos anglistės? Gaila, kad negalime susitikti. Gal kada nors gyvenime...

Jos atsisveikino, ir Milda pakabino ragelį.

IX

„Na, o kas toliau? — pagalvojo Milda. — Šitas bailys ją ves. Duos vaikui savo pavardę, paskui mokės alimentus. Šeimos niekada nebus. Labai norėčiau susitikti su Giedre, jai turbūt labai reikėtų pasikalbėti su manim. Bet dabar grįš Virgis, ir prasidės sąmyšis. Ji negalės išsprukti, o eiti ten — į tą namą, susitikti Justą ir visus kitus — per daug skaudu. Dar nepajėgiu".

Ji vėl nukėlė telefono ragelį, surinko vieną numerį, ir kai atsakė, paklausė:

— Būkit maloni, pasakykit, kokia pono Arnašiaus sveikata? Sanatorijoje? Jaučiasi neblogai? Ačiū! Sudie.

Ji lengviau atsiduso. „O dabar turbūt į autobusų stotį. Visi reikalai Vilniuje baigti. Važiuosim į savo kaimuką Lazdijų rajone“, — pagalvojo ji.

Širdis verkė, vaikščiojant Vilniaus gatvėmis. Milda nenorėjo išvažiuoti. Atrodė, ji priaugusi prie šio miesto, jo žmonių, senamiesčio, bažnyčių, bet kita vertus — ką čia veiktų, kur gyventų? Netgi šiandien, jei norėtų pasilikti, apsistoti nebūtų kur. Taip, žinoma, Vilniuje gyveno daug kurso draugių, bet jos visos turėjo savas šeimas, ir Milda nelabai norėjo ten įsibrauti. Būtų gera likti, dar pavaikščioti po Vilnių, susitikti Giedrę, bet iš mokyklos ji pasiprašė tik vienai dienai... Kas rytoj ves jos pamokas? „Pedagogė, — šyptelėjo Milda. — Ar galėjau gyvenime pagalvoti, kad mokytojausiu bažnytkaimio vidurinėje mokykloje...“

Ji niekaip negalėjo nuspręsti — ar likti, ar važiuoti, ir vis be tikslo klaidžiojo gatvėmis, kol suprato — kojos ją neša buvusios darbovietės link.

„Na, ne! — pagalvojo ji. — Šiandien betrūksta tik Torvaldą susitikti. Būtų visas komplektas!“

Ji ryžtingai įšoko į privažiavusį antrą troleibusą ir pagalvojo: „Greičiau į autobusų stotį ir toliau nuo pagundų“.

Autobusų stotyje jau norėjo eiti prie kasų, bet ir vėl apsigalvojo — patraukė prie telefono. „Yra viena vieta, kur mane tikriausiai pakankamai maloniai sutiktų“, — pagalvojo ji ir surinko buvusį savo įstaigos telefono numerį.

— Ponas prezidentas Danijoje, — atsakė sekretorė. — Grįš kitą savaitę.

Milda surinko jo namų telefoną ir neprisistačiusi pasakė autoatsakikliui: „Gaila, kad tu Danijoje. Norėjau pasikalbėti...“ Ištarusi tai, ji tuoj pasigailėjo, bet jau buvo vėlu.

„Jis nepažins mano balso, — pagalvojo ji. — Pamanys, kad tai viena iš daugelio jo draugužių...“ O dabar — greičiau į autobusą...

Po kiek laiko ji užsimerkusi sėdėjo minkštame autobuse, vežusiame ją tolyn nuo Vilniaus.

„Gal ir gerą darbą padariau, — galvojo ji. — Jei jis ir išsiskirs su Giedre, vaikui geriau augti išsiskyrusioje šeimoje negu „benkartukui“.

Iš savo močiutės, ją užauginusios, pasakojimo Milda žinojo, kad jos motinai buvo vos aštuoniolika, kai tik baigusi vidurinę, prieš pat stojamuosius egzaminus, nuvažiavusi į Palangą pailsėti, susipažino su Mildos tėvu.

— Jis buvo daug vyresnis, dirbo finansų ministerijoje, — pasakojo kartą močiutė, nutarusi, kad jau laikas mergaitei sužinoti savo šeimos istoriją. Ir jai, kaip tada motinai, buvo ką tik sukakę aštuoniolika, ji ruošėsi važiuoti į Vilnių studijuoti.

— Ir mergaitė visiškai pametė galvą, — tęsė močiutė. — Nieko neklausė. Jokie įkalbinėjimai, jokios ašaros nepadėjo. Grįžusi iš Palangos, susikrovė daiktus ir išlėkė pas jį. Kiek prašiau pagalvoti, stoti mokytis. Ji buvo labai gabi muzikai, norėjo stoti į konservatoriją, bet nieko nereikėjo. „Aš jį myliu!“ — ir viskas, jokių daugiau kalbų. Grįžo po kelių mėnesių, nėščia. Jis liepė važiuoti susitvarkyti. Bet jau buvo per vėlu... Žinai, Mildute, nenorėjom, kad kas sužinotų... Ji išvažiavo pas tetą, ten pagimdė, o paskui mes persikėlėm į Kėdainius, kur niekas mūsų nepažino. Visi galvojo, kad tu — Genutės sesutė, mūsų pagrandukas, man tada dar nebuvo keturiasdešimties — nieko nuostabaus. Genutė išvažiavo pas jį, tik jau buvo per vėlu — jis jau buvo vedęs tokio viršininko dukrą, ir tavo motiną paprasčiausiai išvijo, — močiutė nubraukė ašarą. — Negaliu ramiai to prisiminti, — paaiškino ji. — Grįžo Ge-

nutė visa pajuodusi, į žmogų nepanaši, tik sėdi ant sofos, žiūri prieš save ir nieko nemato...

— Ir prie manęs neprieina? — paklausė Milda.

— Nesmerk tu jos, Mildute. Ji taip mylėjo tavo tėvą... Gerai, kad dar nespėjo nusinuodyti — radau pas ją kelias dėžutes migdomųjų... Kiek aš tada iškentėjau — pražilau visa... O tu jai priminei visą tą tragediją, žmogų, kuris su ja taip pasielgė...

— Vis tiek aš jos nepateisinu, — sukandusi dantis pasakė Milda. — Ji manęs neaugino.

— Mildute, mes kalti su tėvu. Norėjome, kad atsigautų po tos traumos, išsiuntėme mokytis į Kauną. Sakėme, kad paauginsime tave, kol ji baigs tą prekybos ekonomikos technikumą. Ji sutiko gerą žmogų, ištekėjo ir dabar visai neblogai gyvena...

— Augina mano broliukus ir visai nepasigenda dukters...

— Mildute, suprask, iš pradžių Juozas manė, kad tu — jos sesutė. Paskui jau laukėsi savo vaiko ir nedrįso prisipažinti... O vėliau mes su tėvu nenorėjom tavęs atiduoti — juk auginom tave kaip savo dukrytę... Be to — ir pati nenorėjai važiuoti — atsimeni, kaip verkei, apsikabinusi mane, ir sakei, kad niekada manęs nepaliksi...

— Kaipgi aš galėjau išvažiuoti — vaikai jaučia, kas juos iš tikrųjų myli...

— Mildute, tu neteisi. Genutė myli tave. Ji labai sielojasi, kad tu jai tokia šalta. Kiek ji drabužių tau pripirko! Puošė kaip lėlę. Aš to niekada nebūčiau galėjusi, o Genutės vyras taip gerai uždirba...

— Močiute, jokie drabužiai negali atstoti motinos meilės, — pasakė Milda. — Jūs — man viskas. Jūs su seneliu man davėte visa, kas manyje gero. O mama — ji mane tik pagimdė. Ką gi — ačiū jai už gyvybę...

— Mildute, tu tokia pat karšta ir kategoriška, kokia buvo ji. O paskui, žinai, gyvenimas atskleidžia įvairiausias puses. Nebežinai, kas teisus, kas ne. Kiekvienas žmogus savaip supranta ir sunku jį įtikinti, kad buvo kitaip... Genutė nelaiminga, praradusi tave, tik dabar ji nebežino, kaip ką nors pakeisti. Ir aš kalta, kad neišmokiau tavęs jos mylėti... Sunku tau bus gyvenime, vaikeli. Tu pilna nuoskaudos ir nemoki atleisti...

— Kažin, ar mano tėvas žino, kad aš esu? — staiga paklausė Milda.

— Žino, Mildute, Genutė jam sakė. Tu labai sirgai maža. Pradėjo vystytis kažkokia kraujo liga. Reikėjo daug vaistų, pinigų. Genutė buvo pas jį prašyti. Tada ir nuvežė tavo nuotrauką...

— Kam ji taip žeminosi, — pasipiktino Milda. — Ar jis davė tų pinigų?

— Neturėjo, — atsiduso močiutė.

— Štai kaip! — nutęsė Milda. — O iš kur gavot?

— Nesvarbu, Mildute.

— O, ne! Labai svarbu.

— Atidaviau Genutei savo žiedus. Vienas buvo senovinis, labai brangus, su deimantais. Jį kaip palikimą perduodavo mano giminės moterys iš kartos į kartą. Tikėjausi padovanoti tau, kai sueis aštuoniolika, bet reikėjo tave gelbėti...

— Močiute, aš tokia jums skolinga ir niekada nesugebėsiu grąžinti skolos...

— Vaikeli, Genutė nebuvo laiminga, kad nors tu būtum...

— Aš jus taip myliu, močiut, — pasakė Milda. — Ir senelį...

— O daugiau nieko, — atsiduso močiutė. — Nepyk ant likimo. Taip buvo lemta, nieko nepakeisi...

Milda pirštais braižė lygų stalo paviršių...

— Ar aš panaši į tėvą? — staiga paklausė ji. — Jūs jį matėt?

— Tik nuotraukoje, — atsakė močiutė. — Tu labai panaši į tėvą. Negalėtų išsiginti...

— Gal turit tą nuotrauką?

— Turiu, — atsakė močiutė. Ji nuėjo, pasirausė bufeto stalčiuje ir atnešė. — Štai! Čia jie su Genute Palangoje. Genutė norėjo išmesti, bet aš pasilikau. Tu turi žinoti, kaip atrodė tavo tėvas.

— Žinoma, — pritarė Milda. — Reikia žinoti, kaip atrodo tėvas, kad kartais jis netaptų meilužiu...

— Ką gi čia šneki, Milda! — pasipiktino močiutė.

— Bet sutikit, kad gyvenime būna visokių atsitiktinumų, sutapimų, — susimąsčiusi tarė Milda ir pagalvojo: „Ypač, kai pati juos sukuri..."

— Tu teisi, vaikeli. Jo pavardė Arnašius. Vytautas Arnašius. Gyvena Vilniuje. Turėtų būti koks nors bankininkas ar didelis veikėjas. Mačiau kartą per televizorių tarp aukštų ponų... Ar ketini jo ieškoti?

— Įdomu būtų pažvelgti jam į akis, — tarė Milda ir pagalvojo: „Kada nors aš tai padarysiu..." O garsiai paklausė:

— Ar galiu pasilikti tą nuotrauką?

— Taip, ji tavo...

„O, jei tik močiutė žinotų, ką aš sumaniau", — pagalvojo Milda.

Išgirdusi motinos gyvenimo istoriją, Milda susidarė nuomonę, kad meilė — kvailystė, abipusės meilės visai nebūna. Visi vyrai — niekšai, jais nereikia tikėti, žiūrėti į juos iš aukšto, su pašaipa ir stengtis gauti naudos sau.

Tokia ji ir buvo — ironiškai šalta, viską apskaičiuojanti, kol gyvenimas ėmė ir pakeitė jos pažiūras...

Sužinojusi apie Giedrę, ji iš karto pagalvojo: „Nereikia dar vienos Mildos. (Jai kažkodėl atrodė, kad

Giedrei gims duktė.) Nesvarbu, kad Virgis negyvens su ja, bet nors pinigus mokės. „O Giedrė jau nė močiutės nebeturi, kuri, reikalui esant, galėtų parduoti šeimos relikvijas, — galvojo Milda, sėdėdama autobuse. — Nė už ką nenoriu, kad kada nors Virgio dukra susidurtų su savo tėvu taip, kaip aš...“ Žinoma, Giedrė nepasielgs kaip jos motina, nes jau aišku, kad ji renkasi kūdikį, o ne jo tėvą. Bet ką gali žinoti, kaip susiklostys gyvenimas...

Ir Milda kažkada galvojo, kad tik ji teisi. Dabar taip seniai nebeatrodo. „Ir kodėl aš nepaklausiau močiutės? — mąstė ji. — Nereiktų dabar bausti savęs mokytojaujant kaime, kai sugebu daryti daugiau...“

Autobusas atvažiavo, į Lazdijus. Ji išlipo ir nuėjo į kitą aikštelę — dar reikėjo kaip nors nusigauti iki savo kaimo...

X

Tuo metu „bendrabutyje“ virė įprastas gyvenimas. Prilipusi prie savo kambario lango, Elė laukė grįžtančio Virgio, nes tikėjosi susirėmimo. Kai pagaliau jis įžengė pro vartelius, Elė skubiai išėjo į holą ir įsitaisė prie televizoriaus, šalia Sauliaus. Visi labai nustebo — Elė niekada neprisėsdavo prie jų. Hole nebuvo tik Giedrės. Užlipęs laiptais, Virgis nužvelgė juos visus ir žengė tiesiai prie Elės:

— Mums reikia pasikalbėti.

— Kalbėk čia! — atkirto ši.

— Ne, einam į lauką, — jis griebė jai už rankos.

— Jis nori mane nužudyti! — suspiegė Elė.

Nugriaudėjo juoko banga.

— Jūs čia nežvenkit! — sucypė Elė. — Aš žinau vieną baisią paslaptį apie jį ir turiu daiktinį įrodymą — kasetę su jo prisipažinimu.

— Baik taukšti! — sustaugė Virgis, visiems sutartinai juokiantis. — Visi mato, kad tu idiotė.

— O kokį prisipažinimą? — vos tramdydamas juoką paklausė Saulius.

— Iš karto pažinsi teisininką, — prunkštelėjo Eglė.

Elė įkvėpė oro ir išrėžė:

— Kad Giedrė laukiasi nuo jo vaiko!

— Ką? — pasigirdo balsų choras. Jau niekas nebesijuokė.

— Taip, taip! — patvirtino Elė. — Jis bandė ją įkalbėti darytis kriminalinį...

— Gana! — suriko Virgis. — Kur ta Giedrė? Pašaukit!

Renata stryktelėjo nuo sofos ir nubėgo prie kambario durų:

— Giedre, ateik!

Giedrė atėjo sutrikusi, nežinodama, ko tikėtis. Virgis niūriai žiūrėjo į ją:

— Prie visų pasakau. Rytoj nešame pareiškimus. Aš tave vesiu.

— Kas čia dabar atsitiko? Aš nieko nesuprantu, — murmėjo Giedrė. — Kodėl čia visi susirinkę?.. Kodėl tu sakai tai prie visų?

— Padėkok va šitai prietrankai, — metė Virgis, rodydamas į Elę. — Ir dar savo mylimiausiai Mildai... — Jis užsidarė savo kambaryje, taip trenkęs durimis, kad subarškėjo langų stiklai...

— Ar kas nors gali ką nors paaiškinti? — paklausė Saulius.

— Aš galiu, — atsiliepė Elė. — Bet nenoriu... Kam reikia — ir patys žino...

— Elenute, tu tada buvai namie? — tyliai paklausė Giedrė.

— Buvau, — atsiliepė ši. — Aš viską girdėjau, — ir pridūrė. — Tau Milda perdavė daug daug linkėjimų... Sakė, kad kada nors atvažiuos pas tave.

— Kaip tu ją susiradai? — paklausė Giedrė.

— Ji skambino vakar... Tavęs ieškojo. Tada ir pasakiau viską, ką žinojau. Visa kita padarė ji...

— Kur ji? — pašoko Justas.

— Nežinau, aš su ja tik telefonu kalbėjau... Bet, manau, Virgis buvo susitikęs... — tarė Elė ir pridūrė visai kitokiu tonu. — Na, mielieji, einu pailsėti. Detektyvės amatas nėra lengvas. Aš visiškai suprantu Mis Marpl iš Agatos Kristi romanų. Pabuvusi jos vietoje, nusprendžiau tapti detektyve-mėgėja. Reikės dabar ką nors kitą pasekti, pavyzdžiui, Justą ar Saulių. Gal ir jūs slapta ką nors neleistino darote. Jūs man žiūrėkit — žinosite, su kuo turit reikalą!

— Eik tu, Elenute! Nedaryk komedijų iš rimtų dalykų, — pasipiktinusi užriko Renata. — Čia tragedijos, o tu su savo idiotiškais komentarais.

— Cha! Pavyduolė! Gailiesi, kad ne tu išaiškinai nusikaltimą! — nusišaipė Elė ir užsidarė kambaryje.

„Na, vienas tipas sudorotas! — su pasitenkinimu pagalvojo ji. — Liko Robertas. Ir jį kaip nors įveiksime. Įdomu, ką Mildai padarė šitas Justas? O kad padarė — tai daugiau negu aišku. Negyvenčiau aš čia, jei viskas būtų gerai...“

Justas ir Saulius, nusprendę, kad iš Giedrės nieko neišgaus, nuėjo kamantinėti Virgio. Šis stovėjo prie atviro lango ir rūkė. Matyt, cigaretę po cigaretės, nes lėkštelėje buvo jau kelios nuorūkos.

— Čia dabar kas? — pasibaisėjo Saulius. — Juk tu nerūkai.

— Ir tu pradėtum, jei pakliūtum į tokius bobų spąstus, — atšovė jis. — Velnio padaras ta Milda!

— Tu ją matei? — skubiai paklausė Justas. — Kaip ji atrodo?

— Seksualiai, kaip ir visada. Gaila, kad neišdulkinau, kai turėjau progą...

— Apsiramink, — įniršo Justas. — Niekada neturėjai tos progos... Ne tau paimti Mildą. Tu tik prie Giedrės labai drąsus. Net Elenutė tavęs nebijo.

— Elenutę aš vis tiek pasmaugsiu, — niūriai prižadėjo Virgis. — Atnešiau gyvatę į savo namus.

— Manau, mums visiems teks nešiotis diktofonus ir įrašinėti tavo grasinimus, — pašaipiai tarė Saulius. — Kad, reikalui esant, galėtume pateikti daiktinius įrodymus.

— Gal mums nereiks? — suprunkštė Justas. — Juk Elenutė žadėjo to imtis. Gal jau ir dabar įrašė, ką žadi jai padaryti. Rytoj gausi kvietimą į teismą už grasinimą nužudyti... Su ja menki juokai...

Pagaliau vaikinai nusprendė gesinti šviesą ir miegoti.

— Rytoj Virgiui labai atsakinga diena, — šaipėsi Saulius. — Ne kasdien žmogus turi vesti...

XI

„Ji buvo Vilniuje, — galvojo Justas. — O aš nesusitikau... Kaip kvailai išėjo... Mes irgi kalbėjome apie vedybas, kūdikį... Tiesa, kalbėjo ji. Kūdikio nebuvo. Milda jo tik norėjo... O aš išdidžiai ją atstūmiau. „Aš myliu tave, — pasakė tada ji. — Noriu, kad žinotum". O aš atlaidžiai klausiausi, manydamas — oi, kaip sentimentalu — profesionalė įsimylėjo studentą... Jaučiausi kur kas pranašesnis, galintis ją teisti. Likimo ironija — dabar su viskuo sutikčiau, kad tik galėtume vėl būti kartu...

Apsigyvenusi jų name, Milda ne iš karto susidraugavo su gyventojais. Merginos pačios nelabai linko prie jos — pavydėjo grožio, brangių drabužių. Virgis bandė mesti visą vyrišką žavesį, bet Milda jį išdidžiai atstūmė, pareiškusi: „Berniuk, užmiršk tai. Tu turėsi šansą tik tada, jei liksi vienintelis vyras pasaulyje... Jei nori — būkim draugais". Virgis pasvarstė, kad būti jos draugu kur kas geriau nei priešu, ir sutiko.

Justas pirmą kartą susidūrė su tokia nepriklausoma mergina. Ji buvo be galo graži ir be galo ironiška. Virgis iki šiol nejaukiai jausdavosi nuo jos veriančio, dygaus žvilgsnio ir geliančios šypsenos. „Ji turbūt nieko nebijo," — galvojo Justas. Bet tik jam buvo lemta pažinti visai kitokią Mildą...

Kartą, kai jis buvo vienas, Milda užėjo į svečius.

— Prireikė žmonių, — tarė ji. — Paplepėkim, gerai?

Ir jie kalbėjosi kelias valandas — apie viską, kas tik šovė į galvą. Justas nustebo suvokęs, kad gali jai viską pasakoti nebijodamas, jog pasijuoks ar nesupras...

Nuo to karto jų naktiniai pokalbiai darėsi vis dažnesni... Visi jau seniai manė, kad jie meilužiai, bet

Justas nebuvo jos nė palietęs, nors žinojo kažką, kas galėjo jam suteikti drąsos visiškai nesivaržyti.

Jis žinojo, kad ketvirto kurso studentė Milda jau dirba vertėja didelėje firmoje. Šito būtų visiškai užtekę paaiškinti, iš kur ji taip gerai rengiasi — aišku, solidi firma, dirbanti beveik vien su užsieniečiais, moka gerą atlyginimą.

Bet kartą Milda paklausė: „Justai, ar žinai, kas tai yra „Call girl?" — „Žinau, — atsakė jis. — Kodėl klausi?" — Todėl kad aš turiu pusę vertėjos etato ir gal pusę tos aukšto lygio palydovės. Dirbu su tokiais svečiais, kuriems, be sekso, dar reikia užsienio kalbų ir intelekto. Ar dar norėsi su manimi bendrauti?" — „Man tai nesvarbu", — atsakė jis. — „Bet atmink, — pasakė Milda. — Tą žinome tik mudu. Jeigu kam prasitarsi..." — jos akys užsidegė liepsna, gąsdinusia Virgį. — „Prisiekiu, niekam neišplepėsiu, — pažadėjo Justas.

Sužinojęs tokią pikantišką detalę, Justas nerado vietos — pradėjo jos taip geisti, kad buvo labai sunku prisiversti tik kalbėtis ir neliesti. Bet jis labai gerai suprato — vienas neleistinas judesys, — ir jo laukia Virgio likimas.

... Vieną vakarą Milda staiga paklausė:

— Justai, mes bendraujame jau pusę metų. Kodėl tu niekada nebandei manęs apkabinti, pabučiuoti? Nejaugi aš visiškai netraukiu tavęs?

— Aš beprotiškai noriu tavęs, vos valdausi, bet mane stabdo tavo akys, — prisipažino Justas. — Atrodo, jei ką nors pabandysiu, tu mane išmesi iš kambario, ir aš visam laikui prarasiu tave...

— Tai užgesinsim šviesą, kad nematytum mano akių, — pasakė Milda ir pati spūstelėjo lempos jungiklį.

„Su ja buvo dieviškai gera", — kankinosi Justas, niekaip negalėdamas užmigti. — Tada ji pasakė:

— Justai, aš tau jaučiu tokį švelnumą, kad net nemoku išreikšti žodžiais. Ar žinai, kad aš pirmą kartą buvau su vyru, kurio pati norėjau, pati pasirinkau, kuris man patinka...

„O, koks išdidus jaučiausi! — pagalvojo Justas. — Kur kas aukščiau už tą virtinę užsieniečių, mokėjusių jai doleriais. Ji buvo labai nuoširdi. Viskas, ką ji man sakė, buvo tikra. Ji iš pat pradžių lošė atverstomis kortomis, norėjo, kad žinočiau apie ją tiesą ir priimčiau tokią, kokia buvo. Juk galėjo nieko nesakyti — būčiau nė neįtaręs. Deja, tokia man netiko...

Tai atsitiko dieną prieš jai išvažiuojant. Vakaras niekuo nesiskyrė nuo kitų. Jie pavargę laimingi spaudė vienas kitą glėbyje. Jis bučiavo jai veidą, kuždėjo, kokia ji nuostabi... Ir staiga ji tarė:

— Justai, vesk mane! Aš tikrai būsiu gera žmona. Taip pavargau nuo tokio gyvenimo. Noriu turėti jaukius namus, noriu vaikų. Aš galėčiau dirbti namie — ką nors versti, vaikai visada būtų su mama, o vyrą pasitikčiau paruošusi pietus ar vakarienę. Justai, aš nesižeminu, bet, manau, suprasi mane. Man taip reikia tavęs! Juk aš tau patinku ne tik dėl lovos — viskas buvo aišku daug anksčiau... Mums bus tikrai gera... Prašau, Justai, padėk man tapti žmogumi! Aš su tavim daug ką galėčiau pamiršti...

Justas tylėjo.

— Prašau, sakyk ką nors! — maldavo Milda. — Aš ir taip jaučiuosi labai kvailai, pradėjusi tau siūlytis.

— Gerai, — lėtai pradėjo jis. — Man tikrai gera su tavimi, tu man patinki. Bet vesti tave... Milda, aš apskritai dar negalvoju apie vedybas, šeimą, juo labiau su tavimi... Aš per daug apie tave žinau. Kas atleistina meilužei, nebūtinai atleidžiama žmonai... Nemanau, kad sugebėsiu padėti tau atgauti dvasinę pusiau-

svyrą. Pagaliau — dar yra laiko. Man dar visi metai mokytis... Baigsiu studijas, pradėsiu dirbti, o tada — pažiūrėsim... Palikim viską, kaip yra. Kam komplikuoti santykius.

— Aišku! — tarė Milda. — Tikrai, kam? Šiukšle gimei, šiukšle mirsi...

— Nustok, Milda! Aš tavęs niekada nelaikiau šiukšle, — tarė jis.

— O kuo? — paklausė Milda. — Palydove? Tada mano paslaugos mokamos. Aš tau suteikiau didelį kreditą...

— Milda, jei tavo šiandien bloga nuotaika, nereikia jos lieti ant kitų, — suirzęs tarė jis. — Aš einu. Pakalbėsim rytoj, gal būsi normaliau nusiteikusi, be tokių didelių pretenzijų.

Dabar jam atrodė, kad jis tą vakarą pastūmėjo Mildą kažkokiam beprotiškam žingsniui, dėl kurio paskui ji ir išvažiavo. Jei viskas būtų pasibaigę tuo pokalbiu, Milda būtų žudžiusi jį žvilgsniu, neįsileidusi, na, gal būtų išsikėlusi į kitą butą, bet tik ne iš Vilniaus. Juk baigusi universitetą ji gavo jau visą vertėjos etatą toje pačioje firmoje. Ir neaišku, kiek liko to „Call girl" darbo. „Gal ir visai nebeliko, kai Milda pamilo mane, — galvojo Justas. — Kodėl gyvenimas toks kvailas — supranti, kad tau labai reikia žmogaus tik tada, kai jį visam laikui prarandi..."

XII

Kitą dieną Virgis nusitempė Giedrę į Santuokų rūmus, ir jie parašė prašymus. Vestuves paskyrė po mėnesio, ketvirtadienį, kai tuokiamos poros, nenorinčios iškilmių.

O po pietų į Vilnių atvažiavo Virgio tėvai. Dvi savaites jų nebuvo namie — buvo išvykę į turistinę kelionę. Kai grįžę pasiklausė autoatsakiklio įrašų, — ištiko šokas dėl Elės pranešimo. Susiradę sūnų klinikose ir išgirdę jo versiją, jie atvažiavo susipažinti su būsima marčia.

— Na, aš parodysiu tai mergelei! — karščiavosi Virgio motina. — Turbūt gula su kuo pakliuvo, o Virgiui atsakyk.

Tėvas laikėsi santūriau, bet labai pyko ant sūnaus. Taip didžiavosi juo, džiaugėsi, kad važiuos į užsienį, ir še tau — kūdikis, vestuvės...

Giedrės dar nebuvo namie, ir tėvai užėjo pas šeimininkus. Žinia apie Giedrę ir Virgį jau buvo pasiekusi ir juos — name buvo tiek triukšmo, kad ir kurčias būtų išgirdęs. Paskui Giedrė verkdama patvirtino tetai Aldonai, kad viskas, ką ji išgirdusi — tiesa. Šeimininkė sielvartavo, kad neišsaugojo mergaitės, jautėsi tokia kalta savo mirusiai pusseserei.

— Ir vėl aš nieko nepastebėjau, — skundėsi ji vyrui. — Namie tokie dalykai dedasi, o mes sužinome paskutiniai.

Virgio motina buvo nusiteikusi labai karingai. Vos spėjusi pasisveikinti, iš karto puolė Aldoną:

— Kokias čia mergeles laikote? Tokias, kur ištvirkauja ir veda iš kelio dorus vaikinus?

Šeimininkė paraudo:

— Jūsų sūnaus tikrai niekas iš kelio neišves, — pasakė ji. — O Giedrė — mano dukterėčia. Visiška našlaitė. Ji tikrai gera mergaitė.

— Žinom tokias! — atkirto Beresnevičienė. — Aš pati ginekologė. Kasdien matau.

— Va, Giedrė pareina, — pasakė šeimininkas, žiūrėjęs pro langą. — Einu, pakviesiu ją. Tik nedrįskit ant jos rėkti. Jai ir taip sunku.

— Nereikia manęs mokyti, — karščiavosi Virgio motina. — Aš žinau, kaip su tokiomis kalbėti.

Giedrė įėjo į kambarį visa išraudusi, sutrikusi. Virgio tėvas nustebęs pakėlė antakius — tikėjosi pamatyti visai kitokią merginą.

— Na, mergele, sakyk, ar tikrai Virgis to vaiko tėvas? — nė nepasisveikinusi pradėjo Beresnevičienė. — Turbūt guli su kuo pakliūva, o dabar ieškai atpirkimo ožio!

— Regina, liaukis, — prašneko visą laiką tylėjęs Beresnevičius.

— Tai kaip ten buvo? Prisipažink! — nekreipdama dėmesio tęsė žmona. — Ar Virgis tėvas?

— Ne! — suriko Giedrė. — Ne Virgis! Palikit jūs mane ramybėje! Aš niekam nesiskundžiau, nieko neprašiau. Ko jūs visi iš manęs norite? Man nieko nereikia! Vienintelė mano kaltė, kad nesutikau žudyti savo vaiko! Aš viena užsiauginsiu! Nebijokit, aš netekėsiu už jūsų Virgio! — ji pravirko ir išbėgo iš kambario. Aldona išskubėjo iš paskos.

— Na, štai! — su palengvėjimu atsiduso Beresnevičienė. — Viskas tvarkoj. Virgis — ne tėvas, ji netekės...

— Tu klysti, — atsakė vyras. — Jei aš anksčiau dvejojau, tai dabar man visiškai aišku — kaltas tik Virgis. Jis turi atsakyti, kad ir kaip mums būtų nemalonu tai pripažinti.

— Tu išprotėjai! Juk ji atsisako. Kodėl tu manai, kad Virgis. Juk ji — pelytė. Mūsų sūnus į tokias nė nežiūri...

— Matyt, pažiūrėjo, — nelinksmai šyptelėjo vyras. — Taigi, močiute. Teks mums išlaikyti anūką ar anūkę, kol tėvelis pradės uždirbti, nes būsima marti — visiška našlaitė...

Apsiverkusi Beresnevičienė nuėjo į automobilį, o Virgio tėvas dar užlipo į viršų pas Giedrę.

Pamačiusi jį, Giedrė pradėjo drebėti.

— Tavo vardas Giedrė, ar ne? — paklausė Beresnevičius. — Atleisk mano žmonai. Ji gera moteris, tik labai ūmi. Praeis kiek laiko, ir ji gailėsis taip kalbėjusi su tavimi. Aš ją labai gerai pažįstu — ji jau neabejoja, kad Virgis tavo kūdikio tėvas, tik vis negali susitaikyti su ta mintimi... Meluočiau sakydamas, kad aš džiaugiuosi. Bet jei taip išėjo — mes priimsim tave ir anūką į savo šeimą.

Giedrė nieko neatsakė.

— Pasakyk man vieną dalyką, — tęsė Beresnevičius. — Ar tu jį myli?

Ji nepajėgė išspausti nė garso, tik linktelėjo.

— O jis tave?

Giedrė iš visų jėgų papurtė galvą.

— Aš... nenoriu tekėti... už jo, — tyliai sumikčiojo ji. — Nenoriu jam trukdyti... Jis manęs nekenčia...

Virgio tėvas atsargiai paglostė jos galvą.

— Reikia, vaikuti, — tarė jis. — Nieko nepadarysi...

— Jei jūs dėl tos kasetės, — nedrąsiai tarė ji. — Tai nėra jokios kasetės. Čia tik mano draugės, gindamos mane, sukūrė...

— Tu man nieko nesakei, aš nieko negirdėjau, — tarė Beresnevičius. — Tegul Virgis galvoja, kad ji yra... Prižadėk man, kad nesakysi jam.

— Kodėl? — nustebo Giedrė.

— Todėl, kad geresnės marčios aš negaliu tikėtis.

— Jūs manęs visai nepažįstate...

— Žinok, Giedre, aš visada palaikysiu tave. Man užtenka, kad suprasčiau — tu labai dora ir sąžininga. Laikykis! — jis spūstelėjo jai petį ir nusileido pas žmoną.

— Tai kaip tau marti? — paklausė jis, įsėdęs į automobilį.

— Trūksta žodžių! — užsiplieskė žmona. — Kaip jis galėjo su tokia...

— Kokia? — pasidomėjo Beresnevičius.

— Ji dar visai vaikas! — pratrūko Virgio motina. — Kaip jis galėjo taip neapdairiai pasielgti? Man šeimininkė spėjo papasakoti, kad tai įvyko tada, kai ji grįžo, palaidojusi močiutę. Jis pasinaudojo, kai jai buvo labai sunku! Kaip jis šitaip galėjo! Mūsų sūnus!

— Reginut, tu pirma kalbėjai, kad ne Virgis tėvas... — priminė jai vyras.

— Kurgi jau ne Virgis! — karščiavosi ji. — Dievas vaikui atėmė protą! Kas gi daugiau, jei ne Virgis! Gal šventoji dvasia? Juk daugiau nieko tuo metu nebuvo namie... Vos tik ją pamačiau — supratau — įkliuvo mergelė iš pirmo karto...

— Tai kodėl įžeidinėjai ją? — paklausė vyras.

— Buvau labai įtūžusi ant sūnaus...

— Pažįstu tave, — tarė vyras. — Ne pirmas kartas...

... Giedrė tapo Beresnevičiene, bet niekas nepasikeitė — ji ir toliau gyveno savo kambarėlyje. Virgis — savo. Jis visai nekalbėjo su ja — praeidavo kaip pro tuščią vietą. Virgis turbūt nebūtų net žiedų nupirkęs, bet juos atvežė senasis Beresnevičius, visai prieš metrikaciją. Jų liudininkais buvo šeimininkai. Tuoj po ceremonijos Virgis atsisveikino ir nuėjo savais keliais. Šeimininkai, Virgio tėvas ir Giedrė papietavo kavinėje.

— Mano mama taip norėjo, kad per vestuves vilkėčiau baltą suknelę, — staiga išsiveržė Giedrei. — Prieš mirtį ji tik ir kalbėjo, kaip aš atrodysiu, ir gailėjosi, kad nebepamatys manęs... Kaip gerai, kad ji nesulaukė šios dienos!

Ašaros pasirodė net Virgio tėvo akyse, pravirko ir Aldona...

XIII

Prasidėjo pavasario sesija. Magistrai — Justas ir Saulius, bakalaurės — Eglė ir Renata ruošėsi valstybiniams egzaminams. Giedrė laikė eilinius egzaminus, ji jau pradėjo storėti, Virgis kaip ir anksčiau ją ignoravo.

Elė nerado vietos savo kambaryje — rytoj specialybės leksikos egzaminas, o kartu ir didžiausias jos gyvenimo egzaminas. Elės rankos drebėjo, krūtinėje tūnojo nemalonus šaltukas, o širdis, atrodė, šoko lauk. Elė jau nebegalėjo nieko mokytis ir nežinojo, kaip reikės sulaukti rytojaus.

Justas kambaryje buvo vienas. Jis skaitė konspektus.

— Justai, — staiga už durų pasigirdo Elenutės balsas. — Ar tu namie?

— Namie! — atsiliepė Justas.

— Ateik pas mane.

„Įdomu, — pagalvojo jis. — Dar niekas nėra buvęs Elenutės kambaryje. Ten — nepaimama tvirtovė."

Po savo didžiosios sėkmės, išpainiojusi sudėtingą Virgio bylą, Elenutė vėl aprimo ir su niekuo neben-

dravo. Gal tik kartais persimesdavo vienu kitu žodžiu su Giedre.

Justas pakilo ir nuėjo į Elenutės kambarį. Atidaręs duris nustėro — ant sofos sėdėjo graži šviesiaplaukė mergina. Apsirengusi šortais, sportiniais marškinėliais, be akinių, nestrazdanota, be apgamo. Ilgi banguoti plaukai gražiai krito ant pečių. Justo žvilgsnis užkliudė jos dailias kojas... Jis net suabejojo, ar čia tikrai Elenutė.

— Na, kaip aš atrodau, išsiplovusi galvą ir šiek tiek pasukusi plaukus? — paklausė Elenutė. — Matai, aš pagaliau pasinaudojau tavo patarimu...

Justas nežinojo, ką pasakyti — viskas buvo per daug keista.

— Ko gi tu žiūri? Čia aš! Juk pats sakei, kad nesu labai negraži, tik nemoku rengtis, šukuotis... Tai aš ir pabandžiau...

— Įtariu, kad visada mokėjai, — pagaliau pasakė Justas.

— Gal ir taip, — sutiko ji. — Ištvėriau beveik metus, o dabar prieš pabaigą mane apėmė baimė, kad nepasiseks. Būtinai reikia su kuo nors pasikalbėti. Galėčiau su Giedre. Ji suprastų, bet nenoriu užkrauti dar ir savų problemų. Jai ir taip blogai. Ar tu turi šiek tiek laiko?

— Kiek tik tau reikia, — užtikrino ją Justas.

— Tada apie viską iš pradžių...

Ir Justas išgirdo Elės istoriją.

Elei baigus, Justas tarė:

— Ele, tu man atleisk. Aš, kaip ir kiti, pasišaipydavau iš tavęs.

— Viskas gerai, Justai. Juk aš pati to norėjau. Negalėjau vienur būti Elenute, o kitur — Ele. Tokie dalykai labai greitai išaiškėja. To niekas neturėjo žinoti. Tu

vienintelis iš visų šio namo gyventojų bandei pamatyti manyje žmogų, todėl su tavimi šiandien ir kalbuosi...

— Ele, tu vis dar jį myli, nepaisydama, ką jis tau padarė.

— Taip, Justai, tu teisus. Bet aš jam niekada neatleisiu! Aš jau niekada nežinosiu, kas tikra, o kas tik vaidyba. Viskas buvo gražu. Viskas. Aš beveik kasdien ateidavau pas jį, nesvarbu — valandai ar visai dienai. Mes būdavom vieni, klausydavomės muzikos, plepėdavom, gamindavomės valgyti, kvailiodavome kaip maži vaikai, kvatodavomės... O jau kaip mylėjomės!.. Prieš pat egzaminus išvažiavom į Palangą. Dar buvo ne sezonas, mieste beveik nesimatė žmonių. Mes visą dieną vaikščiojom prie jūros, vakarieniavom kavinėje, gėrėm šampaną, o nakvojom „Rugelyje"... Viskas buvo lyg pasakoje... Pirmą ir vienintelį kartą mes kažkur išvažiavom kartu... Robertas sakė, kad tuoj jis man nebedėstys ir mes galėsim nuo nieko nesislėpti, galėsim susituokti... Tą naktį aš kaip beprotė vis kartojau ir kartojau: „O, Robi, aš taip myliu tave, kad nemoku apsakyti..."

— Aš jau niekada niekam neištarsiu šių žodžių! — staiga riktelėjo Elė. Paskui ji vėl susivaldė ir tęsė: — Mes niekada nebuvom susipykę... Jis visada buvo tokios geros nuotaikos, kalbėjo gražius žodžius, dovanojo gėles... Iš kur aš galėjau žinoti?.. Aš jau niekada niekuo netikėsiu! — Elės balsas vis stiprėjo, akyse pasirodė ašaros, rankos drebėjo — atrodė, tuoj prasidės isteriškas verksmas.

Justas suėmė jos rankas į savąsias, pradėjo glostyti, norėdamas kaip nors ją nuraminti. Elė nieko nepastebėjo, tik vis kartojo: „Kaip šitaip galima!"

Justas pasilenkė, pabučiavo jai skruostą, nuslydo lūpomis žemyn link kaklo...

Staiga Elė atsikvošėjo, ir, supratusi, kas čia vyksta, atšoko, su siaubu žvelgdama į Justą.

— Ele, — neryžtingai pradėjo jis. — Nepyk. Tu tokia susijaudinusi, ir aš pagalvojau, ar tau nebūtų geriau...

— Tikriausiai būtų geriau... — lėtai ištarė ji, nenuleisdama akių, įsmeigtų į jo veidą. — Tu teisus... — ir ji pati stipriai prigludo prie Justo lūpų...

Kai Justas grįžo į kambarį, draugai dar nemiegojo.

— Šakės! — pasakė Saulius. — Justas buvo pas Elenutę. Jį labai traukia ta palėpė. Žinai, įpratimas...

— Vaikine, tu atsargiau, — įspėjo Virgis. — Kad neatsitiktų taip kaip man. Iš tos Elenutės visko gali tikėtis...

— Jos vardas Elė, — pasakė Justas. — Ir gesinkim šviesą.

Justui buvo liūdna — ėmė atrodyti, kad jis pasielgė su Milda panašiai kaip Robertas su Ele — pasinaudojo ir išmetė. Buvo gerai tol, kol jinai pildė jo norus, o kai pati kažko paprašė, išdidžiai parodė jai vietą — tokios kaip tu — tinka tik lovoje...

... Jis buvo pas Elę, mylėjosi su ja, bet visą laiką atrodė, kad sugrįžo Milda — ir kambarys tas pats, ir lova, tik kūnas kitas... Bet ir Elė, aišku, buvo ne su Justu, o su savo Robertu... Du artimi kūnai ir tokios tolimos sielos... Liūdna... Kažkas sudaužyta, negrįžtamai prarasta... Tas nepažįstamasis Robertas taip pat nežino, ko neteko. Elė — labai šauni mergina. Tik ir ji, ir pats Justas skirti kitiems...

XIV

Iš pat ryto — anglų leksikos egzaminas. Elė atėjo anksti, pasakė Robertui, kad atsakinės paskutinė. Ji nuėjo pas katedros vedėją ir paprašė, kad, jai atsakinėjant, dalyvautų visi pernykštės komisijos nariai.

— Norėčiau, kad vertinimas būtų objektyvus, — paaiškino ji. — Aš gal nelabai patinku dėstytojui...

Dėstytojai susirinko į auditoriją prieš pat Elei atsakinėjant, ir Robertas labai nustebo — niekas nežadėjo ateiti.

Elė atsakinėjo gerai. Tarimas nepriekaištingas, ji mokėjo visus žodžius, posakius, taisykles: ko tik jos klausinėjo — klaidų nepadarė.

— Ką gi, sveikiname jus! Pelnytai gaunate dešimtuką, — pasakė jai dėstytojai. — Šaunuolė. Taip laikykitės ir toliau.

Elė pasiėmė studijų knygelę su įrašytu dešimtuku ir išėjo iš auditorijos. Ji laimėjo, tačiau kažkodėl nejautė jokio džiaugsmo. Atrodė, taip troško šito visus metus, mokėsi, nepakeldama galvos, o dabar staiga pasidarė tuščia ir nyku. Tikslas pasiektas. O kas toliau? Juk Roberto vis tiek nesusigrąžinsi...

Vakare Robertas išgirdo durų skambutį. Buvo karšta diena, ir Robertas vilkėjo vien margais šortais ir berankoviais marškinėliais. Jis nieko nelaukė, todėl nesusimąstydamas nuėjo atidaryti durų — tikriausiai kas nors supainiojo butus.

Atidaręs duris, pamatė Elenutę. Ji buvo apsirengusi kaip visada, tik ryšėjo ryškių spalvų skarele.

— Dėstytojau, atėjau jums padėkoti, — tarė ji išsišiepdama. — Jūs taip puikiai atrodote su ta apranga. Toks savas... Ar aš galiu užeiti?

Robertas pasijuto labai nejaukiai, bet Elenutė, nekreipdama dėmesio į jo nebylų protestą, įsiveržė į butą.

— Aš jums atvežiau dovaną, — išdidžiai tarė ji, išvyniodama paveikslą, pirktą turguje: kūdroje plaukiojo gulbė, o šalia ganėsi du elniai. — Mielas daiktelis, ar ne? Kur čia mes jį pakabinsime? Va, gal čia — vietoj tos nuogos bobos, — tarė ji, nukabindama Manė „Olimpijos" reprodukciją. — Pripažinkit, dabar daug gražiau!

Robertas buvo per daug įtūžęs, kad ką nors galėtų pripažinti, todėl tik tylėdamas sekė akimis Elenutę, kuri nesivaržydama vaikščiojo po butą, apžiūrinėjo baldus, kilnojo knygas ir vis aikčiojo susižavėjusi.

Jis širdo, kad neišvažiavo aplankyti sesers, kaip buvo žadėjęs, o liko namie, patingėjęs eiti per tokį karštį.

— Norėčiau būti jūsų žmona ir čia gyventi! — staiga pareiškė Elenutė. — Aš čia taip skoningai viską sutvarkyčiau. Dabar pas jus tokia ekleziastika — tiesiog šiurpas ima.

— Jūs turbūt norėjote pasakyti eklektika, — vos valdydamasis burbtelėjo Robertas.

— O koks skirtumas? — pasiteiravo Elenutė.

— Ekleziastiškas reiškia — „bažnytinis", o eklektika — stilių įvairovė.

— Jūs toks protingas! — susižavėjusi pasakė Elenutė. — Turbūt atmintinai mokate visą tarptautinių žodžių žodyną.

Robertui pasigirdo, kad ji vos tramdo juoką, tad nutarė, kad užteks visa tai kęsti.

— Elenute, man labai gaila, kad negaliu jums pasiūlyti kavos — man reikia išeiti. Kai jūs atėjote, aš kaip tik ruošiausi eiti per duris.

— Ar su šitais gėlėtais šortais? — paklausė ji. — Tai eikime kartu. Labai tiksime — mano skarelė gėlėta.

— Jūs teisi, — baldamas iš pasipiktinimo tarė Robertas. — Man reikia persirengti. Gal malonėtumėt palikti mane vieną?

— Prašau, kaip norite, — gūžtelėjo pečiais Elenutė. — Lyg aš nuogo vyro nebūčiau mačiusi. O jūs seksualiai atrodote. Nieko nuostabaus, kad mano pusseserei patikot... Aš irgi būčiau nieko prieš... Gerai, aš einu į vonią, — tarė ji ir nušlepsėjo, Robertui nespėjus nieko atsakyti. Su savimi ji nusitempė didelį plastikinį krepšį.

Robertas apsimovė ilgas kelnes, apsivilko marškinius ir riktelėjo:

— Galite ateiti!

Elenutė neatsakė. Jis girdėjo, kaip vonioje bėga vanduo.

— Ką jūs ten veikiat? — piktai paklausė jis.

— Prausiuosi po dušu! — atsiliepė Elenutė. — Bendrabutyje nėra karšto vandens. Aš paimsiu tą didelį rankšluostį su pingvinais, gerai? Labai mielas rankšluostukas!

Robertas neatsakė ir, smaugiamas aklo įniršio, nuėjo į kambarį.

Pagaliau vonios durys atsidarė. Robertas stovėjo prie lango ir žiūrėjo į vakarėjančius Lazdynus. Nuotaika buvo visiškai sugadinta.

— Dėstytojau, pasižiūrėkit į mane, — išgirdo jis Elenutės balsą ir pagalvojo, kad atsigręžęs gali pamatyti ją, pasiruošusią mylėtis. Nuo šios minties net pasipurtė. Jis lėtai atsigręžė, pasiruošęs pasakyti, ką galvoja apie tokias pasileidėles, kurios įsiveržia į dėstytojo butą, bet negalėjo ištarti nė garso — kambaryje stovėjo Elė — apsivilkusi balta mini suknele, plaukai bango-

mis krito ant apvalių pečių, vos vos pasidažiusi, aukštakulnės basutės dar labiau pabrėžė jos graąščias kojas... Ta pati Elė, kuri tiek kartų beveik kasdien lankydavosi čia pernai.

Robertas be žado spoksojo į ją...

— Dėstytojau, aš tokia nelaiminga mergaitė, — nutęsė Elė. — Mano tėvai visad sakė: „Elenute, ir kas iš tavęs bus...“

— Elenutė — tai tu! — pagaliau išspaudė Robertas.

— Taip. Ir tu pats man šiandien parašei dešimtuką... Kitos jaunos Elenos Petrauskaitės mūsų šeimoje nėra, tik mano netekėjusi teta...

— Bet kaipgi tu...

— O taip — aš artistė. Man reikėjo į konservatoriją stoti. Labiausiai bijojau, kad tu manęs nepažintum. Stengiausi... Net kaire ranka rašyti išmokau.

— Pasistengei! Didesnę baidyklę sunku ir įsivaizduoti...

— Kaip manai, ar aš žinau, kas yra eklektika? — pasiteiravo Elė ir pridūrė. — Tarp kitko, aš nesiprausiau po tavo dušu ir rankšluosčio neėmiau... Tik grimą nusivaliau...

— Ele, ar tu tikrai mane mylėjai? — paklausė Robertas, nereaguodamas į jos žodžius.

— Aš ir dabar tebemyliu. Bet niekada neatleisiu to, kaip pasityčiojai iš mano meilės.

— Ele, kas buvo tada „Žaltvykslėje“?

— Ar verta prisiminti? Toks nereikšmingas epizodas iš pirmakursių gyvenimo. Paika fuksė savo artistiniu talentu linksmina drauges. Visos supranta humorą, o protingas dėstytojas, tikriausiai visai neturintis to jausmo, viską priima už tikrą pinigą. Priverčia tą „žalią fuksę“ beviltiškai jį įsimylėti, padaro ją moterimi, o paskui pasako, kad tai tik jo kerštо planas... Gyvenimas nesusto-

ja — dėstytojas triumfuoja, be galo patenkintas savimi, o meilužė išspiriama... Kai daiktas jau nereikalingas, juo nusikratoma... Argi čia tragedija, ponai?

— Ele, atleisk man, — tarė Robertas. Jis paėmė jos ranką ir tęsė. — Prašau, būk mano žmona.

— Atleisti neįmanoma, — atsakė Elė, ištraukdama ranką. — O vesti manęs nereikia, nes aš niekam nesiskųsiu.

— Ele, aš visai ne apie tai, — jis vėl priėjo prie jos ir uždėjo rankas jai ant pečių. — Juk tu myli mane.

Pajutusi jo prisilietimą, Elė visa suvirpėjo, bet numetė rankas ir atsitraukė.

— Turbūt neužtenka, kai myli tik vienas, ar ne? Jau šitaip buvo pernai. Daugiau nereikia.

— Ele, bet aš tikrai nuoširdžiai prašau būti mano žmona. Tu tokia stipri moteris. Turėčiau pykti ant tavęs, kad taip mane apgavai, taip pasityčiojai. Juk visus metus, kalbėdama tas nesąmones, tu jauteisi daug pranašesnė už mane ir šaipeisi. Bet aš žaviuosi tavimi. Tu verta būti mano žmona.

— Bet tu nevertas būti mano vyru, — atsakė Elė. — Dabar man taip pat reikia stipraus, doro žmogaus, o tu — ambicingas savimyla.

— Ele, ta istorija mane labai pakeis. Aš jaučiu, kad į viską pradėsiu žiūrėti kitaip. Jau dabar pradedu...

— Kai pakeis, tada ir pakalbėsim, — tarė Elė. — Eisiu jau. Sudie, Robertai. Sėkmės! — Ji apsigręžė ir pasuko durų link.

— Ele, grįžk! — Robertas dviem šuoliais pasivijo ją ir prisitraukė. — Aš taip noriu tavęs! Su jokia kita moterimi man nebuvo taip kaip su tavimi.

— Tai dar bus! — užtikrino Elė. — Gyvenimas ilgas, — ir ji išsiveržė iš glėbio. — Laimingai, Robi, ačiū tau už gyvenimo universitetą!

Po akimirkos jos jau nebebuvo. Koridoriuje liko tik krepšys su Elenutės drabužiais ir nukleiptomis basutėmis.

„Suvenyrai prisiminimui“, — liūdnai šyptelėjo Robertas žvelgdamas į paveikslą su elniukais ant sienos. Elei taip patiko „Olimpija“... Robertas paėmė Elės nukabintą reprodukciją ir užkėlė ant sekcijos viršaus. Tegul kabo elniukai — tavo kvailumo ir pasipūtimo simbolis.

Robertas ilgokai žvelgė į tą naivią teplionę. Viskas simboliška — pagalvojo jis — dirbtina ir bjauru, kaip ir mano elgesys su ja...“

Robertas pasiėmė butelį degtinės, atsikimšo, prisipylė pusę stiklinės, išmaukė vienu gurkšniu ir vėl pastatė butelį į barą.

„Vargu, ar mane dar kas mylės taip kaip ji“, — pagalvojo nurydamas kartėlį.

XV

Visi gyventojai buvo namie, savo kambariuose. Justas išgirdo žingsnius hole ir išėjo pasitikti Elės.

— Kaip, Ele? — nekantraudamas paklausė jis.

— Viskas gerai — dešimtukas.

— Buvai pas jį?

— Taip, dabar iš jo. Siūlė tekėti...

— Nesutikai?

— Tiek proto dar aš turiu...

— Gal užeiti pas tave?

— Ne, nereikia.

— Šiaip, pasikalbėti.

— Man labai aišku, kuo tas pokalbis baigsis...

— Na, jei tu nenorėsi...

— O kas tau sakė, kad nenorėsiu? Žmogus daug ką padaro iš nevilties...

Tuo metu iš kambario galvą iškišo Saulius. Iš netikėtumo jis net pritūpė.

— Susipažink — Elė, — pasakė Justas. — Buvusi Elenutė.

— Žmonės! — suriko Saulius. — Greitai čia! Sensacija!

Visi išlindo iš kambarių ir netikėdami žvelgė į Elę.

— Na, tai gal padarom susipažinimo vakarą? — paklausė ji, padėdama ant stalo butelį šampano. — Man reikia kai ką atšvęsti... Pakvieskit šeimininkus, kad kartais jie nepakviestų policijos, pamanę, jog nudobiau Elenutę ir apsigyvenau jos vietoje.

Visi linksmai suklego — jau seniai nebuvo nieko šventę — ta Virgio ir Giedrės istorija sutrikdė visą normalų gyvenimą.

Kai šeimininkai atėjo, Elė tarė:

— Leiskite prisistatyti — aš Elė. Ar žinote tą pasaką, kai princesei trejus metus teko būti varle, kol meilė atvertė ją į žmogų. Man turbūt buvo atvirkščiai... Aš buvau Elenute tik metus... šiandien visiems laikams nusiėmiau Elenutės kaukę ir palikau ją ten, kur priklauso. Atsiprašau jūsų visų, kad apgaudinėjau, buvau nedraugiška, nebendravau, bet kitaip negalėjau. Jūs visi man patinkat.

— Tai tu mums atleisk, — pasakė Eglė. — Mes nematėme tavyje žmogaus, tik šaipėmės iš tavo išvaizdos. Mums visiems gera pamoka, kaip nereikia spręsti apie žmogų vien tik pagal išorę.

— Aš nepykstu. Nelabai stengiausi tą žmogų rodyti. — Ji pasisuko į šeimininkus. — Ar jūs ant manęs nepykstat?

— Matyt, turėjai priežasčių, — pasakė Aldona, o Zigmas pridūrė:

— Mums tik maloniau, kad vietoj tos nelabai išvaizdžios nelaimingos vargšelės atsirado pretendentė į „Mis Vilnius" titulą.

Visi nusijuokė.

— Konkursuose nedalyvauju... Man užteks laimėtų lažybų... — pasakė Elė.

— Kokios tai buvo lažybos ir ką tu gavai laimėjusi? — visų nuostabai paklausė Giedrė.

— Lažybos turbūt su savimi pačia. O gavau — dešimtuką iš anglų egzamino, vietoj pernykščio „nepatenkinamai", dar daug gyvenimiškos patirties. Supratau, kaip neteisingai mes galime vertinti žmogų pagal išvaizdą, išmokau būti viena, būti stipri, kai negali pasikliauti niekuo — tik savimi. Šiandien nusiėmiau kaukę, bet jau niekada nebebūsiu tokia, kaip prieš ją užsidėdama. Aš labai subrendau per tuos metus. Dabar kurso draugai man atrodo tokie vaikiški...

— Ele, tu neišeisi į bendrabutį? — paklausė Giedrė. — Neišeik, lik čia!

— Liksiu, — pažadėjo Elė. — Man čia labai gera, o bendrabučio šurmulio jau negalėčiau pakęsti.

— Ir čia bendrabutis! — pasakė Virgis. — Visi žino viską ir į viską kišasi.

— Čia ne bendrabutis, o viena šeima, — pasipriešino Renata. — Todėl ir žinom viską.

— Aš taip pat norėčiau čia likti, kol įsigysiu butą, — tarė Saulius. — Bet vienas kambaryje... Jei šeimininkai sutiktų...

— Žinoma, lik! — pritarė Zigmas.

— O mes išvažiuosime... — ilgesingai tarė Eglė. — Ką priimsite vietoj mūsų?

— Aš labiausiai norėčiau, kad čia gyventų Virgis su Giedre ir jų vaikutis, — tarė šeimininkė.

— Rugpjūčio pabaigoje išvykstu į Austriją, ir tikiuosi, kad niekada čia nebegrįšiu.

Įsivyravo nejauki tyla.

— Niekada nesakyk „niekada", — pagaliau ją nutraukė Elė. — Nežinai, kaip viskas gali atrodyti po metų ar dvejų.

Giedrė atsiprašė ir nuėjo į savo kambarį. Eglė ir Renata nuskubėjo iš paskos. Kiti taip pat nusprendė, kad laikas skirstytis.

— Šita naujoji Elė labai simpatiška. Reiktų pašefuoti, — tarė Virgis, kai jie grįžo į kambarį.

— Turi žmoną! — supyko Justas. — Ją ir šefuok!

— Atrodo, būsiu pavėlavęs... Vieną dieną... — nusišaipė Virgis. — Ir kodėl tu nusprendei, kad to kambario gyventojos — tavo nuosavybė? Kodėl nenorėjai Elės, kai ji dar buvo Elenutė? O mano žmona — Elenutės kopija.

— Nedrįsk taip šnekėti! — užsipuolė jį Saulius. — Tavo žmona — labai puiki mergaitė. Kada nors tai suprasti, bet bus jau per vėlu.

— Būtent — mergaitė! — atšovė Virgis. — Paauglė, vaikas, o man reikia moters.

— Ji labai pasikeistų, jei su ja normaliai elgtumeis. Kaipgi šitaip galima — ji nešioja tavo kūdikį, o elgiesi su ja kaip su skuduru kojoms valyti, — karščiavosi Saulius.

— O! Tu turi polinkį paauglėms. Kaip aš anksčiau nepastebėjau?

— Virgi, neapsimesk kvailu. Mes kalbame apie Giedrę kaip apie žmogų. Kodėl palietei ją, jei dabar taip darai?

— Tau reikėjo būti namie, kai ji kraustėsi iš proto, apimta visokiausių košmarų. Jei tau tris paras neleistų miegoti, pats būtum tai padaręs, — nepasidavė Virgis.

— Teisininkai tai vadina „pasinaudojimu bejėgiška nukentėjusios padėtimi".

— Ramiau! Niekas nieko neprievartavo! Medikai tai vadina šoko terapija.

— Gal geriau tiktų sekso terapija? — sarkastiškai paklausė Saulius. Jie vis smarkiau ginčijosi.

„Sekso terapija... — pagalvojo Justas. — Gerai pasakyta. — Kažin, ar jos daugiau niekam nereikia?"

Jis pakilo iš savo vietos. Virgis ir Saulius svaidėsi vis kandesnėmis frazėmis ir nė nepastebėjo, kaip Justas išėjo pro duris.

Atrodė, lyg Elė būtų jo laukusi, — durys nebuvo užrakintos, ji iš karto prisiglaudė prie Justo ir sukuždėjo:

— Gerai, kad atėjai. Aš nebūčiau ištvėrusi viena. Visi vienatvės metai ir ši diena — egzaminas ir jo butas. Atrodo, kažkoks kalnas užgriuvo, net kvėpuoti sunku... Jaučiuosi kaip prieš metus, kai grįžusi iš jo žinojau — viskas baigta. O dabar mane kankina abejonės — gal reikėjo likti pas jį.

— Nereikėjo, — atsakė Justas. — Būtų tik apsidžiaugęs, kad nepajėgei jam atsispirti ir taip lengvai atleidai. Jūs būtumėt praleidę labai audringą naktį, o iš ryto būtų pasakęs ką nors šlykštaus. Tu jį pažįsti. Negi manai, kad būtų taip lengvai susitaikęs su pralaimėjimu? Būk labai atsargi su juo. Patikėk, aš pažįstu savo giminę. Pats ne kitoks...

— Žinau, tu teisus. Nekalbėkim daugiau apie tai. Tik, prašau, nesmerk manęs už tai, ką darau su tavi-

mi. Daugiau tai nepasikartos... Tik šiandien, nes man taip sunku...

— Aš nieko prieš, kad pasikartotų, — tarė Justas. — Man buvo labai gera su tavim... Niekada negalvosiu blogai apie tave — priešingai, tu labai puiki mergina. Visada norėsiu likti tavo draugu...

— Draugu — taip... O daugiau... Tokie dalykai taip greit nepamirštami... Kaip ir tau...

Justas nenorėjo tęsti šios temos, ir juos apgaubė aistros ugnis...

... „Ji dar tik dvidešimties, o jau tokia nusivylusi, — galvojo Justas, žiūrėdamas į miegančią Elę. — Nusikamavo vargšelė per šias paskutines dienas. „Aš jau niekada niekuo netikėsiu", — sakė ji. Stipri asmenybė — nepradėjo gerti, eiti iš rankų į rankas, ar dar blogiau... O juk galėjo. Kiek merginų, nusivylusių meile, pasuka būtent tokiu keliu... Argi ją galima smerkti už metus, praleistus su Robertu? Mylėdama jį, atsidavė jam visa siela ir kūnu... Gerai, kad nors neliko kūdikio... Giedrei ne taip pasisekė... Kvailas tas Virgis, bet kita vertus — gyventi su nemylima moterimi...

Ar galima smerkti Elę už tas dvi naktis, praleistas su juo? Justas nė neabejojo, kad rytoj Elė suims save į rankas ir daugiau jam čia neteks svečiuotis. Nebent kada nors vėliau, jei jis pats turėtų kokių nors rimtų ketinimų...

O Mildą ar galima smerkti? Kokią jis turėjo teisę? Kas privertė ją imtis to darbo? Gal kokia nors stresinė situacija? Pažindamas Mildą, Justas žinojo, kad jai nelabai svarbu pinigai. Tiesa, taupė juos — labai norėjo nusipirkti butą. Nedidelį būtų įstengusi nusipirkti ir dabar, bet norėjo geresnio, o iš čia nesikraustė todėl, kad buvo prisirišusi ir prie jų visų, ir prie Justo. „Be to, aš negalėčiau paaiškinti sene-

Kodėl Milda išvažiavo? Kur išvažiavo? Iš pradžių Justas net manė, kad ji sutiko su kokio nors kliento pasiūlymu ir jos visai nėra Lietuvoje. Dabar aišku — ji Lietuvoje. O gal buvo tik trumpam grįžusi, norėjo susitikti su Giedre, sužinojo apie jos bėdą, įsikišo, privertė Virgį vesti ir vėl dingo?

Milda nesišvaistė žodžiais, nebuvo sentimentali. Jei jau pasakė, kad myli Justą, tai buvo tiesa. Nesvarbu, ar mergina neturi jokios patirties meilėje, kaip Giedrė ar Elė, ar didelę patirtį... Mylėdamos jos visos panašios — visoms skaudu, kai jų nemyli ar atstumia... O vyrai labai greiti pasmerkti... Kažin, ar Justas pats turėjo mažiau moterų negu Milda vyrų? Gal net daugiau. Bet kas natūralu vyrui, visai neatleistina moteriai, ar taip? Ko gero taip... „Linkiu susirasti tokią žmoną, kuriai nieko nereiktų atleisti", — parašė išvažiuodama Milda. Teks ieškoti, ar ne?

Tik viena kol kas aišku — jam trūko Mildos...

Justas vėl pažvelgė į miegančią Elę. „Mes ne laiku susitikome, — pagalvojo jis. — Ji per daug myli Robertą. O galėčiau būti su ja..."

Jis atsargiai išlipo iš lovos ir tyliai grįžo į kambarį. Vaikinai jau miegojo. „Labai gerai — nebus nereikalingų klausimų", — nusprendė jis.

II DALIS

I

Aldona išgirdo skambutį prie durų ir nuėjo atidaryti.

— O, ponas Beresnevičius, — nudžiugo ji, pamačiusi svečią. — Atvažiavote aplankyti anūkų?

— Taip, turėjau reikalų Vilniuje, tai, vos tik susitvarkiau, iš karto pas jus.

— Užeikit, užeikit, jau senokai nebuvot — berniukai labai paaugę. Jau tuoj devyni mėnesiai...

Aldona nusivedė Virgio tėvą į kambarį, kur ant kilimo ropinėjo du berniukai — Tomukas ir Andriukas Beresnevičiai, nuostabiai panašūs, tiesiog neįmanoma atskirti.

Giedrė iki paskutinės akimirkos nežinojo, kad turės dvynukus. Gydytojai, stebėję jos sveikatą, nenorėjo gąsdinti jaunos mamos, žinodami, kad jos šeimoje ne viskas gerai, ir bijodami, kad neapimtų depresija. Jie baiminosi, kad Giedrės siauras dubuo ir gali prireikti operacijos. Viskam buvo pasiruošta, bet, laimei, neprireikė. Dvynukai gimė ne tokie ir maži — beveik po du su puse kilogramo, sveiki ir stiprūs.

Pirmą akimirką Giedrę apėmė didžiulius džiaugsmas, kad turi ne vieną, o du sūnus. Ji visada labai žavėjosi dvynukais ir slapta troško turėti. Vėliau, pradė-

jusi blaiviai mąstyti, išsigando — ką reikės daryti su dviem, juk viskas bus dvigubai sunkiau... Aldona ją ramino, kad kaip nors susitvarkys. Ji visą laiką žadėjo padėti Giedrei ir savo pažadus tesėjo. Ji buvo jau pensininkė, turėjo daug laiko ir iš karto pareiškė — Giedrė turi tęsti mokslus. „Pusseserė mums neatleistų, jei tu, Giedre, netaptum gydytoja“, — pasakė ji.

Dekanatas Giedrei sudarė individualų paskaitų grafiką, kad ji daugiau laiko galėtų praleisti namie. Aldona prižiūrėdavo vaikus, kol jaunoji mama būdavo paskaitose, kartais pasilikdavo juos nakčiai, kad Giedrė galėtų pailsėti. Laimei, vaikai naktį gerai miegodavo, ir joms nebuvo labai sunku. Visada svajojusi apie savo vaikus, Aldona buvo laiminga, galėdama rūpintis mažaisiais, glausti juos prie širdies, kalbėti meilius žodžius.

— Jie mus turės vadinti močiute ir seneliu, — tarė ji Giedrei, vos tik parsivežusiai dvynukus iš gimdymo namų. — Kitaip aš nesutinku.

— Žinoma! Kitaip ir būti negali, — užtikrino Giedrė, nelabai įsitikinusi, ar tikri seneliai pripažins anūkus.

Bet viskas buvo daug geriau, nei ji tikėjosi. Pirmą kartą aplankyti anūkų Beresnevičiai atvyko po mėnesio. Jie aikčiojo, žiūrėdami į du visiškai vienodus vaikučius.

— Visai kaip mažas Virgis, — pasakė Beresnevičienė.

— Virgis man neparašė, kokiais vardais norėtų pavadinti vaikus, tai aš pati išrinkau, — paaiškino jiems Giedrė.

— Labai gražūs vardai, tokie vyriški, — pritarė Virgio tėvas.

— Jūs turbūt labai nusiminėte, kad du, — pasakė Giedrė. — Juk visko reikės dvigubai daugiau.

— Patikėk, mes visai apie tai negalvojame, — užtikrino Giedrę uošvis. — Mums jie kaip stebuklas...

Ir tai buvo tiesa. Virgio tėvai kaip įmanydami rėmė anūkus ir dažnai lankydavo. Dabar Beresnevičius, pasinaudojęs proga, vėl žiūrėjo į žaidžiančius anūkus.

— Kokios žinios iš Virgio? — pasidomėjo Aldona.

— Nieko ypatingo. Sakosi — gerai, daug dirba, jaučiasi šiek tiek vienišas, nes vietiniai nelabai siūlosi draugauti. Bendrauja daugiausia su studentais iš trečiojo pasaulio. Manėme, kad grįš vasaros atostogų, bet sakė žada dirbti — nori nusipirkti automobilį. Žinoma, mes labai pasiilgome sūnaus, bet jis suaugęs, daro taip, kaip mano.

— Ar neklausinėja apie Giedrę, vaikus? — paklausė Aldona.

— Priešingai! — atsiduso Beresnevičius. — Mums uždrausta kalbėti šia tema. Kai bandėme pasakoti, pasakė, kad tai jam neegzistuoja ir visai mums neskambins, jei bent žodžiu užsiminsime apie juos...

— Ir kas bus iš tos jų šeimos? — suaimanavo Aldona. — Niekada nemaniau, kad mano mergaitei šitaip susiklostys gyvenimas.

— Mes visi privertėme Virgį vesti. Jis niekada nepakentė prievartos. Dabar tai virto neapykanta ir Giedrei, ir vaikams. Nežinau, ar jo požiūris kada nors pasikeis.

— Gaila mergaitės, — tarė šeimininkė. — Jai labai sunku. Kol kas visas jos gyvenimas — vien tik artimų žmonių praradimai. Aš ir Virgį turiu galvoje. Ji labai myli Virgį, todėl jai dvigubai sunkiau.

— Mes nepriversime Virgio pamilti ją, — atsiduso tėvas. — Man taip pat labai gaila marčios, bet, deja, galiu paremti tik materialiai.

Giedrė grįžo po pietų. Pamačiusi Virgio tėvą, apsidžiaugė. Nuo pat pirmosios pažinties dienos ji pajuto simpatiją šiam vyriškiui, kuris šiek tiek priminė tėtį. Virgio motinos ji privengė — niekaip negalėjo pamiršti tų skaudžių žodžių, kurių vėliau gailėjosi pati anyta.

— Giedrute, noriu tau pasiūlyti važiuoti su mumis į Nidą, — tarė uošvis. — Pasiimsime vaikus, apsistosime poilsio namuose, tau maistu nereikės rūpintis, o vaikams ką nors sugalvosime... Kaip tau atrodo?

— Nežinau, aš žadėjau per atostogas įsidarbinti sesele...

— Giedrute, ir tau reikia pailsėti, ir tetai Aldonai, ir aplinką pakeisti būtų neblogai... — nenusileido uošvis. — Bus tų pinigų...

— Bet aš taip norėčiau turėti šiek tiek savų. Man nusibodo būti priklausomai. 0 be to... — ir ji nutilo.

— Kas Giedrute?

— Nemanau, kad jūsų žmonai bus labai malonu matyti mane kasdien... Ir aš pati nemokėsiu prisitaikyti.

— Giedre, tu su vaikais gyvensi atskirame kambaryje, ir mes matysimės tiek, kiek tu norėsi.

— Važiuok, Giedrute, — tarė Aldona. — Mes su Zigmu gal per tą laiką pasidarytume remontą...

— Teta, jei jūs neprieštarausite... — nedrąsiai pradėjo Giedrė. — Man labai gera čia su jumis. Bet ar galėčiau nuo rudens vėl persikelti į viršų? Jau vaikai didesni, aš tikrai norėčiau turėti kažką savo... Be to — ten Elė...

— Bet ir čia tu turi atskirą kambarį, — šiek tiek nustebusi pasakė šeimininkė.

— Taip, bet ten ir virtuvė atskirai, ten galėčiau būti savarankiškesnė... Aš suprantu, jums gyventojai moka

pinigus, jums papildomos lėšos, bet, jei aš gaučiau ketvirtį seselės etato, galėčiau mokėti.

— Giedre, nedrįsk taip kalbėti, — supyko šeimininkė. — Aš neimsiu iš tavęs jokių pinigų... Bet man labai malonu, kai tu gyveni su mumis, manau, neverta nieko keisti.

Giedrė prikando lūpą, akyse tvenkėsi ašaros. Ji jau neturėjo jėgų. Per tuos metus ji taip pervargo. Taip, teta Aldona jai labai daug padėjo, tik jos dėka Giedrė galėjo lankyti paskaitas, nereikėjo imti akademinių atostogų, grįžusi iš paskaitų, rasdavo paruoštus pietus, bet Giedrė visai neturėjo savo gyvenimo. Teta nesivaržydama, kada tik norėjo, užeidavo į jos kambarį, patarinėjo, kuo maitinti berniukus, pavydžiai reikšdavo pastabas, kad Giedrė su vaikais elgiasi ne taip, kaip jai norėtųsi, atkakliai kviesdavo žiūrėti televizorių, kai ji norėdavo pasėdėti savo kambaryje ir paklausyti muzikos. „Ir vėl liūdi! — sakydavo Aldona, staiga atidariusi duris. — Kam tu iš viso užsidarai? Kambaryje ir taip nėra oro! Mesk tu jį iš galvos, jis to nevertas, šlykštynė. Va, Jurgaičių Zitai irgi šitaip buvo...“ Po to sekdavo kokia nors pamokoma istorija...

Giedrė nostalgiškai prisimindavo laiką, kai gyveno su kitais studentais viršuje. Ji taip pasigesdavo tų minučių, skirtų sau, kai, sumigus vaikams, galėtų pabūti viena ar gerti arbatą, plepėdama su Ele. Ji suprato, kad teta Aldona ne iš blogos valios išplauna lėkštę, Giedrės padėtą į kriauklę ir pamirštą, ar, užėjusi į kambarį, sudėlioja į vietas išmėtytus vaikų rūbelius. Ji mano, kad šitaip padeda Giedrei, o iš tikrųjų tik dar labiau didina įtampą.

Dabar, kai teta taip aiškiai atmetė prašymą, ji vos valdėsi nepravirkusi.

— Giedrute, — kreipėsi į ją Beresnevičius. — Ar nueitum į parduotuvę majonezo? Regina prašė parvežti, nes mūsų parduotuvėse jis dingo...

— Gerai, nueisiu.

Giedrei išėjus, jis kreipėsi į šeimininkę:

— Būkit gera, sutikit su jos prašymu. Supraskit, ji nori savarankiškumo, nori pati tvarkyti savo gyvenimą, būti viena, kai liūdna, kad draugai nesivaržydami galėtų užeiti pas ją...

— Iš kurgi jūs, būdamas toli, geriau žinote, ko ji nori, negu aš, gyvendama šalia? Aš jai tiek padedu! Ką ji be manęs darytų? — karščiavosi Aldona.

— O gal šiek tiek per daug padedate? — atsargiai pasakė Beresnevičius.

— Ką jūs norite tuo pasakyti? — užsiplieskė šeimininkė.

— Kad ji jaučiasi per daug priklausoma nuo kitų. Matote — jau dirbti užsimanė. Jai jau dvidešimt vieneri. Ji nebenori būti vaiku, kad ir tokios geros moters kaip jūs... Būkit gera, išleiskit ją į viršų. Aš sumokėsiu už tą kambarį...

— Aš pagalvosiu, — burbtelėjo Aldona. Ji taip džiaugėsi pagaliau turinti vaikų, kad negalėjo nė pagalvoti, jog tie nepriklauso jai, o jų motina gali norėti kažko kito, negu jai atrodo geriausia.

Grįžo Giedrė, nupirkusi majonezo. Žinoma, ji suprato, kad uošviui reikėjo tik preteksto pabandyti perkalbėti tetą. „Koks šaunus Virgio tėvas, — galvojo Giedrė. — O, kad sūnus būtų bent kiek panašus į jį! Bet jis, aišku, paveldėjęs motinos būdą...“

— Tai ar važiuosi su mumis, Giedrute? — atsisveikindamas paklausė Virgio tėvas.

— Gal važiuosiu, — atsakė ji. — Bet nežinau, ar sutarsime su ponia Regina... Aš jos labai bijau, kaip ir Virgio, prieš jam išvykstant...

— Jai būtų labai liūdna, jei pasakyčiau tai, — atsakė uošvis.

— Nesakykit. Bet ji visada manys, kad aš sugrioviau Virgiui gyvenimą, kad jam visai ne tokios žmonos reikėjo... Nieko, grįš — galėsim išsiskirti. Vaikai turi pavardę, ir to pakanka.

— Giedre, patikėk, mes labai nenorėjome, kad Virgis tave vestų, o dabar labai nenorėtume, kad išsiskirtumėt.

— Tai jau ne nuo jūsų priklauso, — atsakė Giedrė.

O Virgio tėvas pagalvojo: „Stengsiuosi iš paskutiniųjų, kad sutrukdyčiau toms skyryboms". Atsisveikinęs su Giedre, jis išvažiavo namo, galvodamas, kaip reikės įtikinti žmoną, kad jie pasiimtų Giedrę atostogauti (tai buvo tik jo idėja), o paskui — kad būtų tolerantiška nemėgiamai marčiai...

Kai Zigmas grįžo iš darbo, pasipiktinusi Aldona pradėjo pasakoti apie Giedrės norą atsiskirti ir Beresnevičiaus pritarimą. Tikėdamasi vyro palaikymo, ji apstulbo išgirdusi jo nuomonę:

— Aš iš pat pradžių mačiau, kad ji nenori su mumis gyventi, bet nedrįsta prieštarauti. Jie teisūs. Reikia įspėti merginas, kad rudenį joms nenuomosime kambario.

— O kito? Kas gi norės gyventi, kai ten nuolat sukiosis vaikai? — paklausė šeimininkė. — Juk Saulius išsikrausto...

— Aldute, jei negali gyventi be studentų, nuomokime dabartinį Giedrės kambarį apačioje, o viršuje tegul gyvena Giedrė ir Elė. Juk tu visada norėjai, kad viršuje gyventų šeima.

— Taip, bet ne tokia. O jei mes nuomosime kambarį apačioje, niekada nebebus taip, kaip buvo.

— Jau dabar nebėra taip, kaip buvo — negi tu nematai? — paklausė vyras. — Linksmojo bendrabučio laikai praėjo... Pirmiausia keistai išvažiavo Milda, paskui atsirado Elė, kurios kaukė slėpė kažkokią tragediją, galiausiai — Virgis ir Giedrė. Tai jau nebėra laimingas namas. Matyt, atėjo laikas kažką keisti...

— Gal tu ir teisus, — susimąsčiusi atsakė Aldona. — O kad neprarastume pinigų, tikrai nuomokime kambarį apačioje... „Va, ir baigėsi mano bendrabutis, — su kartėliu pagalvojo ji. — Neišsipildžiusių vilčių žlugimo metas ir jiems, ir man...“

II

Milda, nešina irklais, ėjo prie ežero. Susiradusi šeimininkų valtį, atsirakino ir nusiyrė į ežero vidurį. Kai prasidėjo karšti orai birželį, ji ištisas dienas praleisdavo ant vandens — nusivilkdavo maudymosi kostiumėlį, išsitiesdavo ant pripučiamo čiužinio valties dugne ir degindavosi. Visas jos kūnas jau buvo gražios šokoladinės spalvos. „Ir nėra kam parodyti, — pašaipiai pagalvojo ji. — Jau dvejus metus jo nėra nei matęs, nei lietęs joks vyriškis“.

Egzotiškoji gražuolė Milda jau dveji metai mokytojavo periferijos vidurinėje mokykloje. Jos atsiradimas miestelyje sukėlė begales kalbų. Visi spėliojo, kas šiais

laikais galėjo priversti tokią gražią merginą atvažiuoti dėstyti anglų kalbos į kaimą, kai ir miestų mokyklose taip trūko anglistų. Miestelio moterys išsigando dėl savo vyrų, nes kiekvienas stengėsi rasti pretekstą sustabdyti, pakalbinti naująją mokytoją, bet Milda su visais elgėsi taip, jog greit apie ją pradėjo šnekėti, kad, matyt, vyrai jos iš viso nedomina. Mokyklos pedagogų kolektyvas buvo senas, susigyvenęs, ir naujai atėjusią anglistę sutiko labai įtariai. Ji nuo visų laikėsi atokiai, bendravo tik tiek, kiek reikėjo, kalbėjosi tik apie mokyklos reikalus. Kolegos žinojo viską apie visus, todėl buvo labai nepatenkinti, kai į visus klausimus apie ją pačią Milda atsakinėjo tik vienskiemeniais „taip" ir „ne". Kai viena mokytoja labai įkyriai stengėsi sužinoti, kodėl Milda čia atvažiavo, ji pasakė: „Slapstausi nuo mafijos. Padariau vieną didelę piniginę aferą, teko bėgti".

Šito paaiškinimo užteko. Dabar Milda šaipydavosi, kai, jai įėjus į mokytojų kambarį, staiga nutildavo visos kalbos ir kuris nors mokytojas sumišęs bandydavo staiga rasti neutralią temą. Ji matydavo, kaip miestelyje moterys ją nulydi žvilgsniu, kaip kažką kalbasi, žiūrėdamos jai pavymui. Tai ją linksmino. „Vienintelis dalykas, iš kurio galima pasijuokti", — galvojo ji. Bet mokiniai buvo laimingi, turėdami tokią mokytoją. Ji buvo „sava" — draugiška, maloni, žinanti visas jų problemas, bet kartu labai reikli, griežta, žvilgsniu gebanti sutramdyti bet kokį neklaužadą. Milda pasiūlė keliems gabesniems vyresniųjų klasių mokiniams mokytis papildomai, ir vaikai labai apsidžiaugė. Tėvai, nenoromis sutikę, kad jų atžalos mokytųsi pas tą „mafijozę", ilgainiui nurimo, juo labiau kad vaikai vienu balsu tvirtino, jog visos tos kalbos — grynos nesąmo-

nės. O visai neseniai miestelį pasiekė sensacinga žinia. Vienuoliktokė, Mildos mokinė, dalyvavusi konkurse, kurį organizavo Atviros Lietuvos fondas, laimėjo stipendiją metus laiko mokytis Jungtinėse Amerikos Valstijose. Direktorius buvo labai patenkintas — šitokia šlovė jo mokyklai, kolegės pavyzdžiai kuždėjosi, kad „visa tai jos ryšių su mafija dėka", laimingos mergaitės tėvai atėjo su dovana į namus, o dar kelių, nelankiusių papildomų pamokų vaikų mamos atskubėjo tartis, kad Milda priimtų mokyti ir juos. Ji niekam nieko nežadėjo, nes pati nežinojo, ką veiks rugsėjį. Jau baigėsi antri savanoriškos tremties metai, ir ji galvojo, kad gal reiktų ją baigti.

Šiais laikais su savo specialybe ji bet kuriame didesniame mieste būtų gavusi gerą darbą, tačiau ją traukė Vilnius... Ji labai norėjo grįžti ten.

Justas stažuotėje užsienyje — tą Milda žinojo iš Giedrės. Nebus pavojaus jį sutikti. Giedrė vis stengėsi įkalbėti Mildą, kad grįžtų, sakė labai pasiilgusi „savo vyresnės sesutės", jos blaivaus požiūrio į gyvenimą, patirties. Giedrei blogai. Turbūt dar blogiau, nei Mildai. Virgis — jos pirma meilė kaip turbūt ir Justas — Mildos. Jausmas Justui liko, bet aštriausias skausmas nurimo, šiek tiek prislopo, virtęs buku mauduliu. Giedrei dar niekas nepraėjo. Iš pokalbių Milda jautė, kad ji jau balansuoja ant depresijos ribos. Jos nervų sistema niekada nebuvo labai stipri, o dabar — viena su vaikais, be artimo žmogaus, pavargusi nuo rūpesčių, geranoriško tetos vadovavimo, besijaučianti niekieno nemylima Giedrė buvo labai nusivylusi savimi, meile ir apskritai gyvenimu. „Vien dėl Giedrės vertėtų grįžti, — pagalvojo Milda. — Jei ji susirgs, jausiuosi kalta. Jau ir dabar man atrodo, kad jos nebūtų ištikęs

toks likimas, jei būčiau likusi Vilniuje. Deja, kiekvienas tokioje situacijoje galvoja tik apie save."

Svarstydamas, kodėl Milda išvažiavo iš Vilniaus, Justas niekaip negalėjo rasti pakankamai motyvų. Jam atrodė, kad tai ne vien tik jo kaltė. Iš dalies jis buvo teisus. Santykių išsiaiškinimas, atvirai išsakytas požiūris į ją, tik pastūmėjo Mildą įgyvendinti planą, kurį buvo sugalvojusi dar tada, kai išgirdo iš močiutės visą savo gimimo istoriją.

Pradėjusi studijuoti Vilniuje, ji greit sužinojo savo tėvo adresą — tai nebuvo sunku padaryti paėmus telefonų knygą ir paskambinus keliais numeriais. Paskui tame bute apsilankė Mildos draugė — „atlikti sociologinės apklausos", ir Milda žinojo, kur dirba jos tėvas, jo žmona, kur mokosi brolis. Ponas Vytautas Arnašius buvo didelio komercinio banko prezidentas. Milda apsilankė jo banke, gerai žinojo, kur jo kabinetas, buvo mačiusi jį patį, bet tik iš tolo.

Tą lemtingąją dieną ji atėjo į banką, apsimetusi, kad ieško darbo. Pono prezidento nebuvo. Milda valandą paplepėjo su sekretore, spėjo susidraugauti ir sužinojo, kad šiandien šefas su svečiais vakarieniauja restorane... To Mildai ir reikėjo. „Ir vėl restoranas, — pagalvojo ji. — Gyvenimas juda spirale. Bet dabar man pavyks..."

Ji dar grįžo namo, gėrė kavą su Giedre, dalyvavo susitikime, kai nostalgija atvedė į „bendrabutį" Povilą ir Sigitą, šventusius vestuvių dešimtmetį. Visą vakarą Milda abejojo, ar eis į restoraną, kur turėjo būti jos tėvas. Vienu momentu jai atrodė, kad ne. Bet, tikrai, to nenorėdama, ją šiam žingsniui pastūmėjo Giedrė naiviai ištarta fraze „Va, šitie vesis". Visa tai vyko jau po ginčo su Justu, kai jis taip aiškiai parodė Mildai jos

vietą. Sigita su Povilu, tokie laimingi, paskendę prisiminimuose apie savo jaunystę, džiaugsmingus metus, praleistus tame pačiame name, tik paaštrino Mildos skausmą, kad ji to niekada neturės... „Aš tave myliu, Justai", — pasakė ji išeidama. — „Nereikia melodramų", — atsiliepė jis. — „Ką gi, — pagalvoji ji. — Tuoj mes sukursime vieną labai melodramišką situaciją — jaudinantį tėvo ir dukters susitikimą".

Nuėjusi į restoraną, Milda apsidairė — pono Arnašiaus kompanija jau linksmai vakarieniavo. Milda atsisėdo prie gretimo staliuko, užsisakė kažkokios mišrainės, sulčių. Arnašius sėdėjo nugara į ją, bet Milda pasistengė sugauti vieno jauno vyriškio iš jų kompanijos žvilgsnį. Vyriškis linktelėjo jai ir kilstelėjo taurę su šampanu. Milda nusišypsojo ir parodė į savo stiklinę su apelsinų sultimis.

— Ponai, — kreipėsi vyriškis į sėdinčius prie to paties stalo, — ten vakarieniauja viena labai simpatiška mergina. Ar jūs nieko prieš, jei pasikviesiu?

Po minutės, prisistačiusi Migle, Milda jau sėdėjo tarp jų.

— Tokia graži mergina ir viena! — negalėjo atsistebėti bankininkai.

— Žinote, aš dirbu vertėja. Grįžau iš darbo labai vėlai, o lyg tyčia namie nieko nėra valgomo — jau kelios dienos važinėju su svečiais. Va, ir užsukau pavakarieniauti, — aiškino Milda. — Aš alkana kaip vilkas.

Milda valgė kartu su jais, gėrė šampaną, šoko ir nenuleido susižavėjimo kupino žvilgsnio nuo Arnašiaus. Šis netruko tai pastebėti.

Išsivedęs ją šokti, pasakė:

— Jūs tokia graži. Seniai buvau sutikęs tokią nuostabią merginą.

Ji šypsojosi:

— Jūs labai įdomus vyriškis. Patrauklus ir vyriškas. Visada žavėjausi subrendusiais vyriškiais, o ne pienburniais.

... Kitą šokį jie vėl šoko abu. Muzikai nutilus, Arnašius ją sulaikė. — Palaukime dar vieno šokio...

Pakvietęs Mildą prie jų staliuko vyriškis tarė:

— Na, štai — ponas prezidentas ėmė ir paviliojo mano merginą.

— Jie labai tinka, — tarė kitas iš jų kompanijos. — Tokie panašūs.

— Tikrai, — įsiterpė trečias. — Jei nežinotum, pamanytum, kad šoka tėvas su dukra. Pagal amžių taip ir galėtų būti.

— Prezidentas, rodos, turi sūnų, — tarė pagyvenusi moteris.

— Oficialų, — tarstelėjo vienas, ir visi nusijuokė.

— O gal reikėtų į tai atkreipti šefo dėmesį, — vėl tarė ta pati moteris. — Man kažkodėl atrodo, kad ta panelė čia neatsitiktinai atsirado.

— Ponas prezidentas ne mažas vaikas, — nepritarė kiti. — Nereikia kištis.

Lydėdamas Mildą į vietą, Arnašius tarė:

— Aš jus parvešiu namo, tik nenoriu, kad mano kompanija tai žinotų. Padarysime taip. Jūs dabar išeisite ir palauksite manęs troleibuso stotelėje. Aš jų atsikratysiu ir privažiuosiu maždaug po dešimties minučių.

Taip jie ir padarė. Milda įsėdo į prabangų automobilį. Arnašius neklausė, kur ją parvežti, važiavo per visą miestą. Kai atsidūrė Antakalnyje, visą kelią tylėjusi Milda tarė:

— Aš čia netoliese gyvenu. Jūs turbūt aiškiaregys — neklausęs parvežėte ten, kur reikia.

— Miela Migle, aš labai norėčiau, kad jūs dar neskubėtumėt namo. Aš seniai taip maloniai su kuo nors bendravau, — tarė Arnašius, važiuodamas Nemenčinės plento link.

— Norite parodyti savo sodą? — paklausė Milda.

— Taip, jei jūs neprieštarausite.

Ji, žinoma, sutiko — kol kas viskas vyko pagal planą...

Pagaliau jie sustojo. Arnašius išlipo, atidarė Mildos dureles ir galantiškai ištiesė ranką.

„Dar ne vėlu, — galvojo ji. — Dar gali pabėgti. Ir viskas pasibaigs“, — tačiau niekur nebėgo, o kartu su juo nuėjo prie namelio.

Arnašius atrakino duris, uždegė šviesą. Milda įėjo į vidų, apsidairė — namukas buvo pilnas žvėrių kailių ir kitokių medžioklės trofėjų, kampe židinys.

Arnašius ištraukė kelias pliauskas, užkūrė židinį, įpylė dvi taures konjako, vieną padavė Mildai. Jie susėdo patogiuose krėsluose priešais židinį.

— Jums čia patinka? — paklausė jis.

— O taip, labai miela, — atsakė Milda. — Man įdomu, ar su daugeliu moterų šitaip sėdėjote čia...

— Turiu tau prisipažinti, kad su nemažai, — atsakė jis. — Bet nė karto su tokia jauna ir gražia.

Jis paėmė jos taurę, pastatė ant grindų, užgesino šviesą. Dabar juos apšvietė tik židinys.

Mildos širdis daužėsi, pylė šaltas prakaitas belaukiant, kada jis ją palies.

Ir štai Arnašius apkabino ją, lūpos prisilietė prie skruosto... Milda suko veidą, kad tik nerastų jos lūpų.

— Na, na, nusiramink, — pasakė jis. — Nemanyčiau, kad tu naujokė... Mums bus labai gera, tu pamatysi...

Milda vos valdėsi — buvo neapsakomai bjauru, bet ji tramdė save — dar truputį, tegul pradeda nurenginėti... Jo rankos jau nuvilko palaidinukę ir atsegė liemenuką... Tada Milda iš visų jėgų pastūmė jį ir pašokusi uždegė šviesą.

— Čia dabar? — įtūžo Arnašius. — Kas atsitiko?

Jis sunkiai alsavo, veidas buvo iškreiptas aistros. — Migle! Aš suprantu, kad visa ta istorija apie pavakarieniavimą po darbo — netiesa. Aš sumokėsiu, kiek paprašysi...

— Ponas Vytautai, pažvelkit, — tarė ji. — Ar tai jums nieko nesako? — ištiesė jam dvi nuotraukas — maža dvejų metų mergytė ir Arnašius su jos motina Palangoje. — Gal kartais matote pažįstamų?

— Iš kur tu jas turi? — apimtas baisios nuojautos paklausė jis.

— Susipažinkim dar kartą, — pašaipiai tarė ji. — Mano vardas Milda, — padavė atverstą pasą. — Ar dar jums neaišku, kas aš tokia?

— O, viešpatie! — sudejavo Arnašius. — Jis vėl pažvelgė į mergytės nuotrauką, o paskui į ją pačią — pusnuogę, sutaršytais plaukais.

— Tu gyva, — vos girdimai tarė jis.

— Taip, deja! O jūs buvot nusprendęs, kad mirsiu.

— Apsirenk! — paprašė jis.

— O kam? — ironiškai paklausė Milda. — Ar jūs ne pats mane išrengėt? Gal pratęsim? Aš tik norėjau pasakyti jums savo vardą. O jei nebūtumėt žinojęs? Ar jūs nematot, kokia aš į jus panaši?

Arnašius sėdėjo nuleidęs galvą, parėmęs ją rankomis... Paskui vėl maldaujamai paprašė:

— Būk gera, apsirenk.

— Man ir taip gerai! — atšovė Milda. — O kodėl jums negerai? Truputį juokinga — tėvas nepažįsta sa-

vo dukters ir vos nepasiguldo į lovą, — ir ji pradėjo isteriškai kvatotis.

— Nutilk! — suriko Arnašius. — Liaukis!

Ji nustojo juoktis ir su iššūkiu paklausė:

— Ar labai patinka mūsų situacija?

— Tave motina siuntė? — paklausė jis. — Čia jos kerštо dalis...

— Cha-cha-cha! Aš jau pakankamai suaugusi, kad pati atsakyčiau už savo elgesį! — atrėžė Milda. — Mano motina mane labai seniai matė.

Arnašius atsistojo, paėmė Mildos palaidinukę ir užsiautė jai pečius. Milda apsivilko, bet neužsisagstė.

— Ką tu veiki Vilniuje? — paklausė Arnašius, nežiūrėdamas į ją.

— Aptarnauju užsieniečius! — atšovė Milda.

— Nejuokauk!

— Aš ir nejuokauju! Pats pasakėte, kas aš tokia. Jūs teisus! Tokia ir esu!

— Kodėl? — visai palūžęs paklausė Arnašius.

— Profesija kaip profesija, — gūžtelėjo pečiais Milda. — Reikia kaip nors užsidirbti.

— Tau reikia pinigų? — staiga susivokė Arnašius ir skubiai išsiėmė piniginę. — Čia aš nelabai daug turiu, bet galėsiu atidaryti sąskaitą tavo vardu...

— Ačiū! Bet pinigų man nereikia — aš pati pakankamai užsidirbu. Mano profesija labai gerai apmokama. Pinigų reikėjo vaistams tai mažai mergytei, kai motina buvo atvažiavusi pas jus prašyti, bet jūs neturėjot... Iš kurgi galėjote turėti? Jei bus lemta — ta mergytė ir taip pasveiks, o jei mirs — mažiau problemų. Bet kaip matote — aš likau gyva, ir mes pagaliau susitikom... Žavus susitikimas, ar ne?

Jai kalbant, tėvas porą kartų lyg mėgino kažką sakyti, bet ji neklausė ir kalbėjo toliau:

— Man nieko iš jūsų nereikia — tik norėjau pažvelgti jums į akis — kaip atrodysite, sužinojęs, kad bandėte pasiguldyti savo dukrą! — Ji vis labiau ir labiau karščiavosi, o Arnašius sėdėjo, parėmęs rankomis galvą. Milda susirinko nuotraukas, pasą, susidėjo viską į rankinuką, užsisagstė palaidinukę, pasiėmė švarkelį ir jau eidama pro duris metė:

— Tikiuosi, mes nebepasimatysime. Mano tikslas buvo tik šiek tiek sujaukti jūsų sotų, laimingą, sėkmingą gyvenimą... Perduokit linkėjimų broliukui. Gal jis apsidžiaugs, sužinojęs, kad turi sesę.

Jis dar kažką sakė, bet ji, nekreipdama dėmesio, trenkė durimis ir išėjo į tamsą. Visą kelią nuo sodų iki Vilniaus — keturiolika kilometrų — ji parėjo pėsčia. Arnašiaus automobilis jos neaplenkė.

Grįžusi namo, krito į lovą ir neužmigdama prasivartė iki ryto. Nuotaika buvo šlykšti. Vaizduotėje ji tiek kartų buvo pergalvojusi, kaip susitiks su tėvu, kaip pagaliau atkeršys už viską, ką blogo teko patirti gyvenime. Viskas buvo labai panašiai. Tik ten, vaizduotėje, ji buvo tokia šaunuolė, nugalėtoja. Išeidavo išdidi lyg karalienė, palikusi sugniuždytą tėvą. Toks jis ir buvo — pasibaisėjęs tuo, ko vos nepadarė, sutrikęs, prislėgtas. Bet ji pati visai nejautė triumfo. Mildai buvo pašėlusiai liūdna. Atrodė, na, kodėl ji negalėjo ateiti kada nors į jo kabinetą ir pasakyti: „Sveikas, tėte, čia aš — tavo duktė Milda. Gaila, kad tu manęs atsisakei — aš visą gyvenimą troškau turėti tave...“

O gal jis būtų nustebęs ir apsidžiaugęs, kad turi tokią gražią suaugusią dukrą?

Kodėl ji pasielgė šitaip? Justas jos nemylėjo, nenorėjo vesti, būti jos kūdikio tėvu, bet kodėl už tai turėjo atsakyti jos tėvas? Milda stengėsi galvoti apie ką

nors kitą, bet vis prieš akis stovėjo tas vaizdas — jis sėdi vienmarškinis, susmukęs, parėmęs rankomis galvą, veidas praradęs spalvą, net papilkėjęs. Jis lyg bandė kažką sakyti, bet lūpos neklausė. Kai ji jau buvo už durų, jis kažką suriko lyg: „Milda, aš nežinojau, kad tu gyva".

Ir staiga Mildai pasidarė baisu — kodėl jo automobilis nepralenkė jos? Apskritai nepravažiavo jokia mašina. O jei jam pasidarė bloga? Jo veidas buvo toks pilkas... Ne, negali būti! Pagaliau — ar ne to ji troško savo svajonėse — tėvą, sielvartaujantį dėl jaunystėje padarytos klaidos, ištinka infarktas...

Virpėdama ji pasiėmė mobiliojo ryšio telefoną ir surinko banko telefono numerį. Atsiliepė sekretorė. Milda paprašė pakviesti poną Arnašių ir nustėro išgirdusi: „Jis ligoninėje. Infarktas. O kas prašo?" Milda nuspaudė mygtuką ir krito ant lovos. „Ne! — suriko. — Ne! Ne! Ne! Negali būti!" Ji daužė kumščiais antklodę. „Ne! Aš to nenorėjau! O, Viešpatie, ne!" Ji suklupo ir sudėjo rankas maldai: „Viešpatie, atleisk man. Jis neturi mirti. Aš to nenorėjau. Tu juk žinai! Kalbėjau taip, įsivaizdavau, bet nenorėjau. Neleisk jam mirti, maldauju tavęs! Aš visko atsisakysiu, pakeisiu visą savo gyvenimą, tik išgelbėk jį".

Paskui ji suėmė save į rankas, vėl surinko banko telefoną ir paklausė, į kokią ligoninę paguldytas prezidentas. Sužinojusi paskambino į klinikų kardiologijos skyrių. „Būklė sunki, bet gyvybei pavojus nebegresia", — išgirdo ji.

Ji pakilo nuo lovos, apsirengė, paėmė du didelius krepšius. Į vieną įsimetė kelis megztinius, džinsus, keletą sijonų, palaidinukių, kai kuriuos kitus daiktus. Visus kitus drabužius sukrovė į kitą krepšį ir parašė

raštelį: „Giedrute, turiu skubiai išvažiuoti. Nebijok, aš gyva. Paskambinsiu tau, kai galėsiu, o kol kas — nešiok viską ir naudokis mano kosmetika. Ir atsimink, ką man žadėjai — neprisileisk Virgio arčiau nei per metrą. Aš tave labai myliu". Laiškelį įdėjo į krepšį su drabužiais ir užtraukė užtrauktuką. Kitą laiškelį ji įdėjo į voką ir užklijavo. „Justai, ačiū tau už vakarus, praleistus kartu. Buvo miela ir gera. Tikiuosi, kad rasi žmoną, kuriai nereiks nieko atleisti".

Dar į vieną voką ji įdėjo kelis banknotus ir parašė: „Mieli šeimininkai, aplinkybių verčiama, turiu skubiai išvažiuoti. Grąžinu, kiek skolinga už nuomą. Mano kambarį galite nuomoti kitiems, aš negrįšiu. Labai ačiū už viską". Šitą voką ji įmetė į pašto dėžutę.

Milda žinojo, kad namuose nieko nėra. Krepšį su drabužiais Giedrei ji pastatė prie merginų kambario, voką, adresuotą Justui, pakišo po vaikinų durimis. Po to išsikvietė taksi ir nunešė visus likusius savo daiktus. Ji liūdnai paskutinį kartą pažvelgė į namą ir pasakė savo darbovietės adresą.

Važiuodama pro klinikas, staiga tarė: „Sustokite ir palaukite manęs, aš labai greit".

Ji išlipo iš automobilio ir nubėgo į kardiologijos skyrių. Tėvas gulėjo palatoje, prijungtas prie įvairių aparatų. Prie jo lovos sėdėjo moteris. „Tikriausiai žmona", — pagalvojo Milda. Moteris klausiamai pažvelgė į ją.

— Būkite gera, palikit mane minutei vieną su juo, — tarė ji. — Aš tikrai nesu jo meilužė.

— Jūs jo duktė, — atsakė moteris įdėmiai žiūrėdama į ją. — Tai akivaizdu... Gerai, aš išeisiu, tik jis nieko negirdi...

Jai išėjus, Milda priėjo prie lovos ir palietė Arnašiaus ranką. „Atleiskit man. Aš to nenorėjau. Jūs ne-

turit mirti. Patikėkit — aš tikrai to nenorėjau... Būkit geras — išgyvenkit".

Ir staiga jis prasimerkė. „Mildute, — vos sujudėjo jo lūpos. — Tu atėjai...", — ir vėl vokai nusileido, uždengdami akis. Milda dar kiek pastovėjo prie lovos, o paskui atsargiai išėjo pro duris — jinai jam negalėjo niekuo padėti, nieko pakeisti — kas padaryta, padaryta. Ji žinojo tik viena — joje visiškai nebeliko neapykantos šiam žmogui...

Privažiavusi prie savo darbovietės, vėl paprašė vairuotojo: „Palaukite manęs čia. Aš užtruksiu ne ilgiau kaip dešimtį minučių. Mano daiktai lieka pas jus, o paskui važiuosime į stotį". Vairuotojas linktelėjo, o ji nuskubėjo į pastatą. „Kad tik Torvaldas būtų darbe," — pagalvojo Milda, uždususi lipdama laiptais į ketvirtą aukštą. Jai pasisekė — jos tiesioginis viršininkas buvo kabinete. Nustebęs pažvelgė į suplukusią Mildą, pakilo nuo rašomojo stalo ir priėjo.

— Kas atsitiko, Milda? Neatėjai į darbą. Maniau, gal susirgai... — jo balse skambėjo susirūpinimas.

— Torvaldai, aš nusprendžiau baigti darbą pas tave — ir vertėjos, ir visą kitą. Atleisk mane dabar, tuoj pat! — ryžtingai pasakė ji.

Jis atrodė labai nustebęs.

— Kodėl taip staiga, be išankstinio įspėjimo? — paklausė jis.

— Tai brendo jau seniai, o dabar atėjo riba. Nebegaliu, pasidarė bjauru.

— Ką žadi veikti?

— Nežinau, bet pas tave neliksiu nė minutės.

— Milda, galėtum likti tik vertėja, jei tikrai nebenori nieko daugiau. Aš seniai žadėjau to paklausti, bet norėjau, kad pati pasakytum...

— Ne, man reikia iš viso išvažiuoti iš Vilniaus ir viską apgalvoti.

— Ar žinai, kad tokios merginos kaip tu, daug vertos. Kiek laiko reiks paruošti, kas tave pakeistų!

— Tu susidorosi, moki savo darbą, — nelinksmai šyptelėjo Milda.

— O jei aš nesutiksiu tavęs atleisti — tai kas tada? — pasiteiravo Torvaldas.

— Aš vis tiek nedirbsiu...

— O jei aš paprašysiu, kad kokie nors patikimi vyrukai pasektų tave ir pabandytų pasikalbėti?

— Tada aš šoksiu nuo tilto. Prarasti jau neturiu ko! — Mildos veido išraiška buvo tokia, kad Torvaldas patikėjo — ji gali tai padaryti.

— Norėtum ištekėti, Milda, turėti vaikų? — paklausė jis.

— Norėjau! — atsiduso Milda.

— O ar nebijai, kad kada nors, kai būsi ištekėjusi, atsirasiu aš ir papasakosiu vyrui apie tavo praeitį?..

— Aš tekėsiu už tokio, kuris ims mane, žinodamas apie mano praeitį.

— Manai, kad toks atsiras?

— Juk matei filmą „Graži moteris"...

— O! Tu vis dar tiki pasakomis! — pašaipiai tarė jis.

— Torvaldai, negi tau neaišku, kad aš jau niekuo nebetikiu. Aš tik šiaip sau tau atsikirtinėju, pati nemanydama, kad taip gali būti. Jau turėjau progos tuo įsitikinti, — apmaudžiai pasakė Milda. — Ar galiu parašyti prašymą?

— Milda, gal norėtum pasikalbėti apie tai, kas tau atsitiko? — dabar jo balsas skambėjo visiškai kitaip — švelniai, draugiškai, be pašaipos, ironijos.

— Su tavimi? Niekada! — atkirto Milda.

— Aš — tavo draugas. Bent jau visada norėjau juo būti...

— Geriau mes niekada nebūtume susitikę...

— Tavęs niekas nevertė! — plykstelėjo Torvaldas. — Pati pasirinkai. Aš tave įvedžiau į aukštuosius sluoksnius. O kur būtum dabar? Dirbtum kokioje nors firmoje „Gražios gėlės ir šampanas"... Su kokiais žmonėmis bendravai — užsieniečiai, garsūs bankininkai, komersantai, buvo netgi diplomatų. Keli netgi norėjo tave vežtis — labai patikai...

— Kodėl man to nesakei? — apatiškai paklausė ji.

— Negalėjau prarasti tokios darbuotojos. Tu tokia graži, išsilavinusi, puikiai moki tris užsienio kalbas...

— Torvaldai, aš visus tuos metus taip norėjau trenkti tau į veidą. Dabar šis noras ypač sustiprėjo. Kodėl tu viską tvarkei už mane? Gal būčiau išvažiavusi į užsienį ir mano gyvenimas būtų visai kitoks... — Jis priėjo arčiau:

— Trenk, gal palengvės, jei manai, kad aš dėl visko kaltas.

— Ne, — papurtė ji galvą. — Kai nori ką nors daryti, tai ir reikia daryti, o ne kalbėti... Pasakiusi tau apie tai, aš jaučiuosi, lyg būčiau skėlusi tą antausį, ir man nelabai smagu.

— Ir aš jaučiuosi, lyg būčiau jį gavęs, — tarė Torvaldas. — Milda, prašau, nevažiuok niekur...

— Gerai, pakaks! — tarė ji. — Štai, parašiau prašymą atgaline data, kad viskas būtų pagal taisykles. Atiduodu mobilųjį telefoną. Man jo tikrai neprireiks. Dar norėčiau atsiimti sutartį.

— O jei neduosiu? — ironiškai paklausė jis.

— Aš tau jau sakiau — prarasti neturiu ko. Aš niekam šiam pasaulyje nereikalinga. Ar žinai, kaip baisu, kai niekas tavęs nepasiges, jei dingsi?

— O gal kas ir pasiges? — nesutiko Torvaldas.

— Niekas! — piktai tarė ji. — Kaip ir iki šiol!

— Tu nusivylei meile? — paklausė Torvaldas.

— O ką tu apie ją žinai? — atkirto ji.

— Papasakoti?

— Ne, man neįdomu. Tai kur mano sutartis?

Torvaldas priėjo prie seifo, atrakino ir ištraukė krūvelę dokumentų. Peržiūrėjęs paėmė vieną popieriaus lapą ir ištiesė Mildai. Įsitikinusi, kad turi tai, ko norėjo, Milda įsidėjo sutartį į rankinuką.

— Milda, o tu nebijai, kad aš pasilieku kopiją ir ją kada nors parodysiu kam reikia?

Ji pakėlė galvą ir atidžiai pasižiūrėjo į jį.

— Torvaldai, kad ir kaip tau pasirodytų keista, bet aš nemanau, kad tu man kaip nors kenksi.

— Tu teisi, Milda, aš tau niekaip nekenksiu. Priešingai, labai norėčiau tau padėti.

— Padėti tu man negali. Man niekas negali padėti! — jos balse pasigirdo neviltis.

— Milda, man gaila, kad tu mus palieki. Prarandu labai gerą vertėją.

— Sakai, vertėją? — pašaipiai paklausė Milda. — Man atrodo, kad tu labiau mane vertini ne kaip vertėją.

— Man tavęs labai truks kaip žmogaus...

— Labai gražūs žodžiai, Torvaldai, bet per vėlai pasakyti. Na, gerai, aš einu, taksi laukia.

— Milda! — sugriebė ją už rankos. — Palauk! Tu tikrai pasitrauki tik iš Vilniaus, o ne iš gyvenimo?

— Nebijok, aš nesiruošiu nieko daryti sau. Vis dėlto aš tau melavau — yra du žmonės, kurie labai sielvartautų, jei man kas atsitiktų — tai mano seneliai. Jiems negaliu suduoti tokio smūgio. Todėl būk ramus — manęs gelbėti nereikia.

— Milda, yra ir daugiau žmonių, kurie gailėtųsi, jei tau kas nors atsitiktų. — Torvaldas spūstelėjo jos ranką, kurią vis tebelaikė savojoje.

— Argi? — nustebo Milda. — Kažkodėl aš nepastebėjau. Na, sudie! — Ji ištraukė ranką ir nuėjo.

Torvaldas tylėdamas žvelgė jai įkandin, kol durys užsidarė, ir kabinete liko tik švelnus jos kvepalų aromatas.

Torvaldas trenkė kumščiu į stalą ir garsiai ištarė: „Prakeikimas!“ Bet šito Milda jau negirdėjo.

Grįžusi taksistui liepė važiuoti į autobusų stotį. Iš ten ji išvyko į vienintelę vietą, kur galėjo tuo metu važiuoti — pas senelius. Visą vasarą ji ravėjo močiutės daržą, o rudenį pradėjo mokytojauti Lazdijų rajone — toliau nuo draugų, giminių — ten, kur jos tikrai niekas nepažįsta.

III

Didelės konsultacinės-tarpininkavimo firmos prezidentas, buvęs Mildos viršininkas, Torvaldas Jasionis sėdėjo kabinete ir išsiblaškęs vartė rytinius laikraščius. Torvaldui buvo trisdešimt šešeri. Aukštas, atletiškas, šviesiaplaukis, nepriekaištingai pasiūtu brangiu kostiumu, jis nelabai priminė lietuvį. Torvaldo kilmės istorija buvo pakankamai romantiška. Prieš karą jo senelis, švedų filologas, sugalvojo studijuoti lietuvių kalbą Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Čia pamilo lietuvaitę, vedė,

susilaukė dukters ir prieš pat prasidedant sovietų okupacijai išvyko į Harvardą skaityti pranešimų apie lietuvių kalbą. Išvyko trims mėnesiams, o negrįžo niekada... Bergždžios buvo jo pastangos po karo išsikviesti pas save žmoną ir dukrą. Visiškai praradęs viltį, negaudamas jokių laiškų iš Lietuvos, jis susilaukė sūnaus su kita moterimi. Senelis mirė Jungtinėse Amerikos Valstijose, o Torvaldo dėdė susirado seserį tik Gorbačiovo persitvarkymo laikais. Tada jie sužinojo apie didelę pinigų sumą, kurią tėvas testamentu paliko Torvaldo motinai. Jai teko važiuoti į Ameriką, susitikti su broliu ir atsiimti palikimą, kurį ji vėliau padalijo savo vaikams. Torvaldo dėdė išsikvietė pas save jį ir jo seserį, apmokėjo dvejų metų studijas Harvarde. Dėdė labai norėjo, kad sūnėnas pasiliktų, pranašavo jam didelę ateitį, tačiau Torvaldas nepanoro. Jam atrodė, kad nepajėgs pritapti prie ano pasaulio, kad iš protėvių kraujo jame likęs tik skandinaviškas vardas...

Turėdamas ekonomisto išsilavinimą, grįžęs į Lietuvą dirbo vyriausybės konsultantu, kur reikėjo netradicinio požiūrio į besikeičiančią šalies ekonomikos sistemą. Vėliau nusprendė tapti savarankiškas ir su keliais bendraminčiais įkūrė savo firmą, kuri konsultavo firmas, kuriančias bendras įmones su užsienio bendrovėmis, tarpininkavo ieškantiems partnerių, siekiantiems gauti tarptautinių bankų kreditus. Jų firma darėsi vis labiau žinoma, daugelį svarbių kontraktų sudarydavo jų tarpininkavimu, tad ir kapitalas vis augo. Jie priėmė į darbą keletą kvalifikuotų juristų, ekonomistų, studijavusių užsienyje, gerai mokančių kalbas, puikiai išmanančių savo darbą.

Iš pradžių Torvaldas vadovavo užsienio kreditų skyriui. Jo autoritetas buvo didelis, jo nuomonės paisė

ir vyriausybės nariai, jis dalyvaudavo įvairiuose priėmimuose, susitikimuose su diplomatais, bankininkais, užsienio korporacijų vadovais.

Kartą vieno konfidencialaus pokalbio metu jam buvo pasiūlyta labai įdomi užduotis, kuriai taip pat reikėjo jo patirties, netradicinio, nelietuviško požiūrio. Jį paprašė surinkti grupelę labai gražių, puikiai mokančių užsienio kalbas merginų, kurios sugebėtų užimti aukšto rango svečius. Šis pasiūlymas Torvaldui pasirodė nepaprastai įdomus ir labai atitiko jo to meto nuotaikas. Keletą metų jis labai sėkmingai, bet slaptai dirbo šioje srityje.

O dabar jau metai, kai Torvaldas savos firmos prezidentas. Jis turėjo prabangų butą, automobilį, nemažą sumą, padėtą į patikimą užsienio banką, mėgstamą darbą, bet gyveno vienas. Asmeninis gyvenimas nenusisekė — išsiskyręs prieš aštuonerius metus, antrą kartą vesti nesiryžo. Jam teko bendrauti su daugybe moterų — gražių, įdomių, turtingų ir nelabai, jaunesnių ir vyresnių, įtakingų ir eilinių, bet nė vienos iš jų neįsivaizdavo savo žmona. Visi meilės ryšiai buvo trumpi. Pirmoji santuoka į šipulius sudaužė jo tikėjimą meile, ištikimybe, namų jaukumu. Torvaldo buto interjerą projektavo profesionalas dizaineris, bet šeimininkas jautė — trūksta moteriškos rankos, kuri tobulybę paverstų jaukumu. „Gražu, bet šalta“, — galvojo apie savo namus Torvaldas.

Pastaruoju metu jis pastebėjo, kad su pavydu žiūri į tėvus, besivedančius už rankučių striksinčias atžalas. Ilsėdamasis prabangiuose poilsio namuose Lietuvoje ar užsienyje, jis kreipė dėmesį ne į tobulas moterų figūras, bet į šeimas — tėvus, žaidžiančius kamuoliu, mamas, kepančias smėlio pyragus kartu su

vaikais. „Senstu, — galvojo Torvaldas. — Darausi sentimentalus“. Jo sūnui galėjo būti jau devyneri... Galėjo, bet niekada nebus, nes jo nėra. Tada, kai reikėjo rinktis, Torvaldas pasirinko žmonos, o ne vaiko gyvybę... Pasirodo, suklydo. Bet tada kitaip negalėjo. Jis be galo mylėjo žmoną, o kūdikis atrodė nepažįstamas ir nerealus. Iš kur jis galėjo žinoti, kad praeis tiek nedaug laiko, ir jo santuoka visiškai subyrės...

... Torvaldo žvilgsnis užkliuvo už straipsnio „Lietuvos ryte“: Atviros Lietuvos fondo stipendijos moksleiviams. Na, ir kurgi mokysis tie moksleiviai? Penkiolika vidurinių mokyklų moksleivių iš Lietuvos tęs mokslą JAV... laimėjo konkursą... išvyksta rugpjūčio 10 dieną... džiugu, kad ir periferijoje yra gerų mokytojų, sugebančių paruošti... — akys bėgiojo eilutėmis ir staiga sustojo ties pažįstama pavarde — anglų kalbos mokytoja... Milda! Taip, tai ji! Kurgi to miestelio pavadinimas? Taip! Yra! Lazdijų rajonas. Torvaldas priėjo prie smulkaus Lietuvos žemėlapio, kabančio ant sienos. Tai štai kur tu, Milda. Kodėl ten? Tolimesnį užkampį sunku įsivaizduoti. Kodėl ištrėmei save, Milda?

Išvažiuodama ji sakė: „Viskas nusibodo. Pasidarė šlykštu“. Ir Torvaldas mintimis nuklydo į pirmąjį jų pažinties vakarą prieš septynerius metus.

... Jie susitiko restorane. Torvaldas su savo firmos darbuotojais vakarieniavo po sėkmingo sandėrio. Atsidėkodama už suteiktą pagalbą, viena kompanija pakvietė juos ir keletą bankininkų į nedidelį jaukų restoranėlį senamiestyje. Torvaldas nekreipė dėmesio į kitus lankytojus, sėdinčius prie staliukų ir baro, kol sugrįžęs iš tualeto vienas iš bankininkų pasipiktinęs tarė:

— Tai priviso kekšių! Viena ką tik siūlėsi... Sėdi sau prie baro, cigaretė dantyse, veido nematyti per dažus,

suknelė nieko nedengia, o metukų — ne daugiau aštuoniolikos... Šlykštu!

Torvaldas susidomėjęs atsisuko ir pažvelgė į merginą prie baro — tamsiaplaukė, tobulų kojų; juoda suknelė su petnešėlėmis tikrai nedaug dengė jos proporcingą figūrą. Labai ryškus makijažas, raudonos lūpos, tamsiai violetiniai vokai, daug pudros, nenatūraliai rožiniai skruostai... „Ji vis tiek labai graži ir su tuo nemokšiškai užteptu grimu, — pagalvojo Torvaldas. — Ką gi, pasikalbėsime."

Baigę vakarieniauti, visi pakilo ir išėjo. Torvaldas atsiliko, o paskui priėjo prie merginos.

Net per storą dažų sluoksnį matė, jog ji sutrikusi, o Torvaldui prisiartinus, net išsigando.

— Kiek? — dalykiškai paklausė jis.

— Šimtas! — atsakė ji virptelėjusiu balsu.

— Žalių?

— Savaime suprantama, — ji stengėsi atrodyti pasitikinti savimi, bet tai jai sunkiai sekėsi.

— Plotą turi? — tęsė pokalbį Torvaldas.

— Ne, — atsakė ji.

— Tai nelabai gerai, — pareiškė Torvaldas, žiūrėdamas, kaip ji reaguos, ir jam pasirodė, kad mergina su palengvėjimu atsiduso. — Tiek to, važiuosime pas mane. Netoli. Sąlygos man tinka. Eime!

Jis visą laiką labai atidžiai stebėjo merginą. Vieną akimirką, tik išėjus į lauką, jam pasirodė, kad ji ruošiasi sprukti, todėl tvirtai suėmė už alkūnės ir nusivedė prie savo automobilio.

Jau važiuodamas jis paklausė vardo ir, išgirdęs „Milda", su nuostaba pažvelgė į ją.

— Labai retas vardas tavo metų merginai, — tarė jis. — Beje, kiek metų?

— Dvidešimt vieneri, — atsakė ji.

Jis nusišypsojo ir daugiau nieko neklausinėjo. Automobiliui sustojus prie namo, Torvaldas išlipo pats, atidarė dureles merginai ir vėl tvirtai paėmė ją už alkūnės. Jie užlipo į trečią aukštą. Torvaldas atrakino buto duris ir praleido ją pirmą. Jis uždegė šviesą, užrakino duris ir nužvelgė merginą. Ji atrodė labai išsigandusi... Torvaldas suėmė ją už pečių, prisitraukė arčiau, ranka nuslydo po suknele, palietė krūtinę... Mergina visa įsitempė. Pajutęs tai, Torvaldas nusišypsojo, ištraukė ranką ir sukomandavo:

— Štai čia — vonios kambarys. Ten rasi rankšluosčių, kosmetinių servetėlių, plaukų džiovintuvą — viską, ko reikia. Palįsk po dušu, išplauk laką iš plaukų, nusivalyk grimą ir ateik pas mane. Tada pasikalbėsim. Nes dabar mane kankina tik viena mintis: „Kažin, kiek ji sveria be dažų?“

Mergina klusniai nuėjo į vonią ir grįžo po keliolikos minučių. Grimo nebuvo, dar šiek tiek drėgni plaukai krito ant pečių. Ji visa atrodė šviežia, gaivi ir labai jauna.

— Na, štai, dabar visai kitas vaizdas, — tarė Torvaldas, nužvelgęs ją vertinančiu žvilgsniu. — Nedrįsk šitaip dažytis. Mums visai ne to reikia... O dabar ateik čia — pasikalbėsim.

Torvaldas nusivedė ją į svetainę, apstatytą prabangiais užsienietiškais baldais, ir pasodino į minkštą krėslą. Pats įsitaisė priešais ją.

— Taip, mergaite, pasakyk, kodėl nusprendei pradėti būtent šiandien?

— Ką pradėti? Aš nieko nepradedu šiandien, — ji stengėsi kalbėti įžūliai, bet nelabai sekėsi.

— Mažyte, nemeluok, aš tave kiaurai matau. Dažnai būnu tame restorane, bet tavęs ten niekada nesu-

tikau. Niekada to nesi dariusi už pinigus. Sustingsti vos paliečiu tave, bijai manęs. Taigi, kodėl šiandien?

Ji ilgai tylėjo. Jis kantriai laukė.

— Ar galiu užsirūkyti? — paklausė ji.

— Ne! — griežtai pasakė jis. — Pats nerūkau ir kitiems neleidžiu. Prašau, atsakyk į mano klausimą, jei nenori, kad perduočiau tave policijai.

— Noriu toliau studijuoti, — pagaliau atsakė ji. — Manęs niekas neremia. Gyvenu su seneliais, jie nedaug gali padėti, o stipendijos neužtenka. Be to, močiutė susirgo, reikia pinigų vaistams...

— Aišku, — tarė Torvaldas. — O kiek vis dėlto tau metų?

— Devyniolika.

— Nemeluoji? Atrodo, dar nė tiek nėra.

— Parodyti pasą?

— Taip, malonėk, jei tu tik jį turi.

Ji tylėdama ištraukė iš rankinuko pasą ir ištiesė jam.

— Taip, viskas teisingai, — tarė jis. — Tu tikrai Milda, tikrai devyniolikos metų. Kodėl nešiojiesi pasą?

— Maniau, kad šį vakarą prireiks, ir buvau teisi...

— Ką studijuoji? — vėl dalykiškai domėjosi Torvaldas.

— Anglų kalbą.

— Aren't you lying? This can be checked very easily, — paklausė jis.

— Why should I lie? Of course this can be checked by calling to the university and asking. Shall we continue in Lithuanian, or in English?* — atsakė ji.

---

* — Nemeluoji? Tai galima labai lengvai patikrinti.

— Kodėl turėčiau meluoti? Žinoma, tai galima patikrinti, paskambinus į universitetą. Tęsime lietuviškai ar angliškai?

— Nemeluoji? Tai galima lengvai patikrinti.

— Kodėl turėčiau meluoti? Žinoma, tai galima patikrinti paskambinus į universitetą. tęsime lietuviškai ar angliškai?

— Galima ir lietuviškai. Tavo geras tarimas. Tu antrame kurse?

— Taip.

— Labai gerai. Kaip tik tai, ko man reikia, — patenkintas tarė Torvaldas ir vėl nužvelgė ją nuo galvos iki kojų. — Turi gerus duomenis. Atrodai labai seksualiai.

Ji paraudo. Dabar, be grimo, tai ypač aiškiai matėsi. Torvaldui lyg ir pabudo sąžinės jausmas. „Leisk mergaitei eiti. Ji dar visai nepatyrusi". Bet mintis apie visą sugedusią moterų giminę vėl nugalėjo, ir jis klausinėjo toliau:

— Ar tikrai nori užsidirbti pingų tokiu būdu? Nebandei ieškoti darbo?

— Bandžiau, bet aš galiu dirbti tik po pietų, nes iš ryto paskaitos. O tokio neradau.

Ir vėl sukirbėjo mintis: „Pasiūlyk mergaitei dirbti vertėja savo firmoj. Kaip tik trūksta vienos. Juk tau tas pats, kada ji vers tuos dokumentus — iš ryto ar po pietų." Bet jis vėl nuslopino savo sąžinės balsą.

— Kiek vyrų esi turėjusi? — vėl inkvizitoriaus klausimas. — Tik nei didink, nei mažink! Skaičių!

— Tris, — tyliai tarė ji. — Bet trumpai.

— Taip aš ir maniau, — patenkintas pasakė jis. — Mažoka praktikos. Tu nieko gero nemoki, o užsiprašei sumos, kaip labai patyrusi profesionalė. Teks tave patreniruoti...

— Kaip patreniruoti? Ką jūs man siūlote? — išsigandusi paklausė ji.

— Tai, ką norėjai šiandien pradėti. Tik daug aukštesnio lygio — su ypač aukšto rango svečiais iš užsie-

nio. Žinai tokį anglišką posakį „Call girl?“ Tai aukščiausia palydovių pakopa. Jos būna turtingos, išsilavinusios, nenusivalkiojusios, nevulgarios, žino savo vertę, labai brangiai apmokamos... Dirbti tektų ne taip ir dažnai — gal kartą per savaitę, gal dar rečiau, bet atlyginimas būtų daug didesnis negu paprastos palydovės. Sakiau — svečiai būtų ypatingi. Kartais tektų dalyvauti ir banketuose, galbūt tik pabendrauti, užimti svečius... Tokiam darbui reikia ir atitinkamų žinių, ne vien gražios krūtinės ar užpakaliuko...

— Kokių žinių? — vis negalėjo įveikti išgąsčio Milda.

— Būtina gerai mokėti užsienio kalbą. Ir ne vieną, būti apsiskaičiusiai, nusimanyti apie Lietuvos istoriją, ekonomiką, politiką, kultūrą... Na, žinoma, ir gerai mokėti meilės techniką...

— Maždaug lietuviška geiša, ar ne? — ironiškai tarė Milda.

— Maždaug, — atsakė Torvaldas. — O tu nuovoki mergaitė. Tavo įvaizdis turėtų būti toks: labai skoningi drabužiai, vos pastebimas makijažas, nerūkanti...

Milda nustebusi pakėlė antakius.

— Taip, taip nerūkanti, — pabrėžė Torvaldas. — Ir beveik negerianti. Taurė šampano ar vyno, stikliukas konjako ar likerio per visą vakarą. Beje, mergyte, tu jau nebegali apsieiti be rūkymo, ar tik taip žaidi?

— Tik kompanijoje, — tarė ji.

— Mesi visai! — griežtai pareiškė jis. — Kad daugiau nematyčiau.

— Kodėl tu man jau komanduoji? — paklausė Milda. — Aš dar pas tave nedirbu.

— Pupyte, tu privalai į mane kreiptis „jūs“. Aš tavo būsimas šefas, — supyko Torvaldas.

— O jūs į mane kreipsitės „tu, pupyte?“

— Tu dar nenusipelnei jokios mano pagarbos. Pagarbų kreipinį reikia užsitarnauti!

— Pavojinga taip teigti, — atšovė Milda, — nes kartais galima susilaukti tokio pat atsakymo...

Jis norėjo atsikirsti piktai ir nemandagiai, bet susivaldė ir šyptelėjo:

— Jūs teisi. Manęs taip pat kol kas dar nėra už ką gerbti. Pasirodžiau ne iš pačios gražiausios pusės. Atleiskit. Dabar matau, jūs žinote savo vertę, o šis bruožas man labai patinka.

Milda tirštai nuraudo.

— Siūlau kompromisą, — tarė ji. — Aš į jus kreipsiuosi jūs, o jūs į mane — tu, Milda, bet ne mergaite, mergyte, pupyte, mažyte ir panašiai.

„Mergaitė tvirto charakterio, — pagalvojo Torvaldas. — Gali būti labai šauni darbuotoja. Nereikia jos paleisti." O garsiai tarė:

— Sutinku. O dabar pakalbėkim rimtai. Milda, aš tau tikrai siūlau šį darbą. Tai bus visiškai slapta. Niekas nežinos, kas tu tokia. Oficialiai tu dirbsi mano firmoje vertėja — iš pradžių, kol mokaisi, galbūt tik dvitris valandas per dieną. Kol kas versi dokumentus, nes versti pokalbius reikia didelės praktikos. Niekas nė neįtars, koks tavo kitas užsiėmimas. Tavo klientai niekada nebus suinteresuoti, kad kas nors sužinotų, kaip jie praleido kelias laisvalaikio valandas egzotiškoje Lietuvoje. Visus klientus tau siųsiu aš, ar jie patys paskambins tau telefonu, kurio numerį gaus iš manęs. Beje, mes tau duosime mobilųjį telefoną. Tu negalėsi užsiimti jokia saviveikla. Jokio darbo su vietiniais. Aš labai rimtai įspėju. Jei mano agentai ką nors pastebėtų — aš tau nepavydžiu. Visas darbas — specialiame bute. Tu gyvensi, aišku, kitur. Turėsi to buto

raktą, bet ateiti galėsi tik tada, kai dirbsi. Kartais gal teks išvykti ir į užsienį kelioms dienoms. Niekas, pabrėžiu, niekas neprivalo žinoti, ką tu dirbsi. Vargas tau, jei kam nors išsiplepėtum.

Jis kalbėjo griežtai, ir Milda vis labiau baiminosi. Torvaldas išvardijo dar keletą sąlygų, paminėjo mėnesinį atlyginimą, kuris Mildai, matyt, pasirodė fantastiškas, nes ji net išsižiojo.

— Tai kaip, ar sutinki?

— Taip, — drebėdama atsakė ji, nes nedrįso pasipriešinti jo ryžtingam tonui. Torvaldas žinojo, kaip kalbėtis su savo būsimomis darbuotojomis.

Jis atnešė kompiuteriu spausdintą sutartį, kur buvo išvardytos visos jo paminėtos darbo sąlygos. Atidžiai perskaičiusi, Milda pasirašė. Vieną egzempliorių Torvaldas pasiliko sau, kitą padavė jai...

— Na, o dabar turbūt laikas pradėti pirmąją pamoką, — tarė Torvaldas, persėsdamas šalia Mildos. — Nebijok, nereikia, — švelniau pasakė jis, pastebėjęs, kad ji vėl įsitempė. — Tau tikrai bus gera, aš pažadu. Tik niekad nepamiršk, kad tai bus tik pamokos. Tau kategoriškai draudžiama mane įsimylėti...

***

— Kur tu gyveni? — paklausė jis pasibaigus „pamokai".

— Saulėtekio bendrabutyje, — tarė ji. — Aš negaliu šiandien ten grįžti, manęs neįleis, durys bus užrakintos.

— Gerai, miegosi mano darbo kambaryje. Bet tik šiandien, o kitą kartą tarsimės anksčiau, kad dar spė-

tum grįžti į bendrabutį. Kai pradėsi dirbti, iš bendrabučio išeisi, nuomosi butą. Bendrabutyje per daug akių ir ausų...

Torvaldas nuėjo prie spintos, išėmė patalynę ir padavė jai.

— Pasiklok kabinete ant sofos. Laikausi geležinės taisyklės — moterys nelieka mano miegamajame nakčiai...

Rytą jis nustebęs nužvelgė Mildą — ji mūvėjo džinsais, vilkėjo turbūt savo megztu megztiniu. Tikra studentė — kukli mergaičiukė, visai nepanaši į vakarykštę „naktinę peteliškę".

— Atsinešei net drabužius persirengti... — tarė Torvaldas.

— Negi turėjau eiti į paskaitas su ta mini suknele ant petnešėlių? Aš vakar pagalvojau, kad galiu negrįžti, todėl įsimečiau šiuos drabužius. Nenoriu praleisti paskaitų...

Torvaldui suspaudė širdį. „Kažin, ar teisingai pasielgiau, — pagalvojo jis. — Bet antra vertus — kas nors kitas būtų ją išsivežęs — ji vis tiek tam buvo pasiryžusi. Jei dar ne vakar — tai kitą dieną. Jai tik pasisekė, kad sutiko mane, o ne kokį nors sutenerį iš palydovių firmos..."

Torvaldas padavė Mildai penkis šimtus dolerių ir liepė pasirašyti, kad gavo.

— Čia avansas, — tarė jis. — Apskritai, tu man turėtum mokėti už mokslą, nes dar visiški netinki darbui. Bet tiek to — tarkim, kad aš tau paskyriau stipendiją. Nupirk vaistų močiutei, išsirink ką nors gražaus apsirengti, nueik į grožio saloną, tegul ten pamoko, kaip naudoti makijažą, kompiuteriu parenka šukuosenas. Reikia rimtai pradėti ruoštis darbui...

... Dabar jis žinojo, kad viskas buvo ne taip, kaip atrodė tada. Torvaldas vis žiūrėjo į mažą miestelį žemėlapyje. „Jos atsiradimas restorane tą vakarą ne atsitiktinis. Tokių sutapimų nebūna. Bet jau nieko nepakeisi, kas padaryta — padaryta...“

IV

Pavargusi nuo sunkių minčių ir prisiminimų, Milda išsitiesė valties dugne. „Negalima miegoti saulėje, — pagalvojo ji. — Aš ir nemiegosiu, tik pagulėsiu. Jau laikas išvažiuoti — abiturientų išleistuvės praėjo, reikia ravėti močiutės daržus. O paskui? Neaišku. Baigsis vasara, tada ir nuspręsiu...“

Ji pabudo nuo bilstelėjimo į valtį. Apkvaitusi nuo miego saulėje, Milda pašoko ir nesusivokdama pažvelgė į vyriškį, žiūrintį pro valties kraštą. Riktelėjusi iš netikėtumo, užsitraukė rankšluostį, o vyriškis tarė:

— Be reikalo paslėpei tokį grožį...

— Torvaldai! — atpažino jį Milda. — Na ir išgąsdinai mane. Iš kur tu čia?

— Vakar „Lietuvos ryte“ perskaičiau apie tavo mokinės sėkmę, na, ir nusprendžiau aplankyti mokytoją, pasveikinti... O čia nebuvo sunku tave rasti — visi pažįsta. Šeimininkė pasakė, kad išsiyrei į ežerą. Žinok, aš net išsigandau, pamatęs tuščią valtį — atplaukiau pažiūrėti, kas tau atsitiko. O tu, pasirodo, tik deginiesi. Ar galiu įlipti pas tave?

— Ko tau iš manęs reikia? — paklausė Milda. — Aš juk sakiau, kad niekada negrįšiu į buvusį darbą.

— Aš ir nežadu nieko panašaus siūlyti.

— Tai kodėl atvažiavai?

— Šiaip sau. Pasiilgau tavęs. Gal vis dėlto leisi įlipti į valtį?

— Nuplauk į šoną. Noriu apsivilkti kostiumėlį, — paprašė Milda.

Torvaldas neprieštaraudamas pakluso, Milda apsivilko maudymosi kostiumėlį, persėdo ant suoliuko valties gale ir šūktelėjo:

— Gali lipti.

Jis priplaukė, prisitraukė rankomis ir įšoko į valtį. Milda niūriai žvelgė į jį.

— Tu visai nesidžiaugi pamačiusi mane, — pasakė Torvaldas, paimdamas į rankas irklus. — O seniai nesimatėm.

— Tu — iš to mano gyvenimo periodo, kurį norėčiau pamiršti, — tarė ji.

— Pamiršti neįmanoma, — atsiliepė jis. — Vis dėlto pakankamai ilgas laiko tarpas. Argi buvo taip blogai? Negi blogiau negu dabar?

— Dabar? Aš čia rami. Man niekas nerūpi — tik pamokos. Nieko nereikia.

— Atlyginimas per mėnesį mažesnis negu anksčiau už vieną kartą, žinoma, be vertėjos darbo... — pašaipiai tarė jis.

— Ko tu atvažiavai? — įsiutusi riktelėjo Milda. — Pakviesti vėl dirbti pas tave?

— Paprašyti, kad tekėtum už manęs.

Ji apstulbusi pažiūrėjo į Torvaldą ir nusikvatojo:

— Labai sąmojinga!

— Ar būsi mano žmona, Milda? — labai rimtai paklausė Torvaldas.

Milda nusiramino.

— Torvaldai, gana, — tarė ji. — Pajuokavai, ir užteks. Sakyk, kodėl atvažiavai.

— Milda, ar tekėsi už manęs?

— Ne! — suriko ji. — Kas tau šovė į galvą?

— O kodėl ne?

— Todėl, kad tai absurdiška. Iš viso — apie ką mes čia kalbamės?

— Išvardyk visas priežastis, kodėl tai absurdiška, — paprašė Torvaldas.

— Gal geriau tu — kodėl neabsurdiška, nes kodėl absurdiška — pernelyg aišku.

— Prašau. Pirma, aš noriu šeimos, vaikų, o tu, kiek atsimenu, taip pat. Antra, tu man seniai patinki — tu labai graži, moteriška, protinga, išsilavinusi, elegantiška, subtilaus skonio, moki bendrauti. Be to, stiprios valios, ir pagaliau — karšta... Trečia, man visai nesvarbu, kokia tavo praeitis, nes viską apie ją žinau.

— Kurgi nežinosi. Juk aš — tavo kūrinys, — ironiškai atkirto ji. — Sutvėrei lyg Pigmalionas Galatėją. Nė žingsnio nežengiau be tavo leidimo.

— Jei taip būtų buvę, nesėdėtum dabar čia. Matyt, žengei kelis nelabai protingus žingsnius... Aš labai norėjau su tavimi rimtai pasikalbėti, kai pareiškei išvykstanti, bet tu kategoriškai atsisakei. Viskas galėjo susiklostyti kitaip... Jau seniai galėjai būti mano žmona...

— Man turbūt perkaito galva, — tarė Milda. — Aš jau nieko nebesuprantu.

Ji atsistojo, šoko į ežerą ir pradėjo plaukti į krantą. Torvaldas kiek laiko stebėjo, o paskui, kai buvo pakankamai nutolusi, pradėjo irtis link jos.

— Tu gerai plauki, — tarė priartėjęs. — Dar viena teigiama tavo savybė. Gal jau atvėsai, gal grįši?

— Taip, jei pakeisi temą, — atkirto ji.

— Gerai. Aš siaubingai alkanas. Šiandien dar nieko burnoje neturėjau. Gal galėtum ko nors pasiūlyti? Juk aš vis dėlto tavo svečias.

Milda įsiropštė į valtį, atsisakiusi ištiestos Torvaldo rankos.

— Galiu pavaišinti kava ir sumuštiniais, — gana draugiškai tarė ji, matyt, šaltas vanduo išblaškė susierzinimą, kilusį pamačius Torvaldą. — Aš išplaukiau visai dienai ir pasiėmiau maisto.

Milda pasirausė po suoliuku ir išsitraukė termosą bei krepšelį su sumuštiniais.

— Aš ir pati dar nevalgiusi — teks pasidalinti.

— Labai gerai, — sutiko Torvaldas. — O paskui gal mes galėtume pasiimti daugiau maisto, nuplaukti į aną mišką kitame krante, pasistatyti palapinę ir ramiai apie viską pasikalbėti?

— Mano gyvenimas čia tekėjo taip ramiai, nebuvo jokių problemų, — tarė Milda. — O dabar užgriuvai su savo keistu pasiūlymu, netelpančiu į jokias sveiko proto ribas. Tu kažką slepi. Taip negali būti.

— Negali, — pritarė jis ironiškai. — Bet yra. Tu pati man sakei, kad labai patiko filmas „Graži moteris". Tau išvažiavus, aš jį peržiūrėjau keletą kartų ir nusprendžiau, kad galėtume pabūti jo herojais...

— Filme viskas buvo kitaip, — paprieštaravo Milda.

— Ten viskas įvyko labai greit — per savaitę, o aš tave pažįstu jau septynerius metus...

— Per savaitę — įmanoma, — pareiškė Milda. — Jis buvo pagautas impulso.

— O per tuos dvejus metus, kol nemačiau tavęs, tikrai turėjau pakankamai laiko apsvarstyti visus „už" ir „prieš", — atsakė Torvaldas.

— Torvaldai, prašau, palik mane ramybėje, grįžk į Vilnių. Viskas, ką man sakei, — absoliučiai neįmanoma.

— Milda, jei aš grįšiu į Vilnių su tavimi — tai tik po dviejų savaičių. Norėjau pasiūlyti tau pavažinėti prie gražių ežerų, pastovyklauti, galbūt pabūti kelias dienas geruose poilsio namuose pajūryje. Jei tu nesutiksi, grįšiu vienas, bet tik rytoj, o šiandien — nori tu to, ar nenori, aš liksiu čia.

— Būtų puiku nuvažiuoti prie jūros, — tarė Milda. — Aš taip seniai niekur nebuvau...

— Jei su manimi — tai tik į priešvestuvinę kelionę, — tarė Torvaldas.

— Užteks kalbėti apie tas vestuves, — vėl užsiplieskė Milda. — Ar jau Lietuvoje nėra moterų, jei taip pakilo noras vesti? Kiek atsimenu, tau niekad netrūko jų dėmesio.

— Aš jau seniai savo žmona įsivaizduoju tik tave...

— Torvaldai, nekankink manęs, prašau, — sudejavo Milda. — Tavo pasirodymas per pusę valandos sugriovė, ką aš taip kruopščiai kūriau dvejus metus.

— Milda, kol kas palikime ramybėje šią tema. Ar pabūsi su manimi šį vakarą?

— Ir šią naktį... — pašaipiai pradėjo Milda, bet pastebėjusi skausmo šešėlį Torvaldo veide, skubiai ištarė. — Gerai.

Jie nusiyrė į krantą. Torvaldas buvo palikęs automobilį Mildos šeimininkų kieme. Puikus tamsus BMW blizgėjo saulėje.

Pamačiusi Mildą, šeimininkė pasikvietė ją nuošaliau.

— Mildute, kas gi tas žmogus? — susirūpinusi paklausė ji.

— Tai mano pusbrolis iš Vilniaus, — atsakė Milda. — O ką?

— Kai jis išėjo tavęs ieškoti, pas mane sulėkė pusė miestelio moterų, išvadino kvaile, kam pasakiau, kur

tu. Visos rėkė: „Tu tik pažiūrėk, kokia mašina! Čia mafija atvažiavo jai keršyti!“ Mes jau ruošėmės skambinti policijai, užsirašėme automobilio numerį.

— Nusiraminkit, — nusišypsojo Milda. — Niekas manęs nepersekioja. Tai tik pasakos smalsuoliams nutildyti. Bet man labai malonu, kad rūpinatės manimi. Pusbrolis trumpam ištrūko iš Vilniaus, nori šiek tiek pailsėti, pažvejoti. Aš jam aprodysiu mūsų ežerą, mišką. Jis atsivežė palapinę — tai mes šią naktį negrįšime. Tik neskambinkite policijai...

— Ne, ne, tu mane nuraminai... Gal norite pasiimti pieno? Va, ir skilandžio atpjausiu...

— Labai jums ačiū, — tarė Milda ir pagalvojo: „Pasirodo, aš neteisingai galvojau apie šiuos žmones... Jie paprasti ir nuoširdūs — visai netroško nieko blogo man... Rūpinosi, kad man nieko neatsitiktų...“ — ji pajuto, kaip sugniaužė gerklę...

Priėjęs Torvaldas pamatė ašaras jos akyse ir paklausė, kas atsitiko. Ji atsakė:

— Mane labai keistai veikia žmonių gerumas. Man jo nedaug teko — visada turėjau pati kovoti už save, ir todėl labai sutrinku, kai žmonės paprasčiausiai parodo man dėmesį...

„Ji labai vieniša“, — pagalvojo Torvaldas, bet nieko nepasakė.

Jie pasiėmė maisto, išsikraustė palapinę ir kitus reikalingus daiktus iš Torvaldo automobilio, nusinešė viską į valtį ir nusiyrė į kitą krantą, lydimi smalsių miestelio gyventojų žvilgsnių.

— Aš pasakiau šeimininkei, kad tu mano pusbrolis, neišsiduok, — tarė Milda, jiems beplaukiant.

Torvaldas nusišypsojo:

— O aš pasakiau, kad jei tu sutiksi, mes labai greit pakviesime ją į vestuves...

— Kada tu jai pasakei? — pasibaisėjusi paklausė Milda.

— Kai ji man pylė pieną...

— Torvaldai, kaip tu nesupranti — aš negrįšiu per naktį. Man ne tas pats, ką apie mane galvoja mano mokinių tėvai. Čia tau ne Vilnius.

— Dar viena priežastis, kodėl tau reikia tekėti už manęs, — apsidžiaugė Torvaldas. — Tavo reputacija mokinių tėvų akyse...

— Torvaldai, jei tu nesiliausi apie tas vestuves, aš tikrai grįšiu atgal, — paniurusi tarė Milda.

— Gerai. Aš baigiau, — tarė jis. — Kalbėsime apie sostinės naujienas...

Likusi dienos dalis prabėgo besimaudant, uogaujant miške, kalbant apie Torvaldo firmą, bendrus pažįstamus ir kitokius neutralius dalykus.

Vakare jie pasistatė palapinę, užsikūrė laužą ir susėdo prie jo. Milda sėdėjo, apkabinusi rankomis kelius ir žvelgė į ugnį. Torvaldo pasirodymas vėl sukėlė prisiminimus apie buvusį gyvenimą, senus pažįstamus, išvažiavimą iš Vilniaus. Buvo taip gaila visko, o labiausiai pačios savęs...

— Tu labai panaši į savo tėvą, poną Arnašių, — staiga nutraukė ilgai trukusią tylą Torvaldas.

Milda krūptelėjo.

— Iš kur tu žinai, kad jis mano tėvas? — nustebusi vos galėjo ištarti ji.

— Jis pats sakė...

— Jis sakė! Kaip jis tau galėjo pasakyti?

— Mes seniai pažįstami. Daug užsienio kreditų eina per jo banką...

— Nematau jokio ryšio, — karščiavosi Milda.

— Jis buvo pas mane užėjęs, pamatė tavo nuotrauką stende ant sienos ir pasakė: „Čia mano duktė Milda“... — paaiškino Torvaldas.

— Mano nuotrauką! Tavo kontoroje nėra jokios mano nuotraukos! Aš ne kartą žiūrėjau į tas artimųjų nuotraukas tavo kabinete.

— Dabar yra... Fotografavau tave, kai vertei vienoje konferencijoje. Tu nepastebėjai...

— Kodėl ji ten? — sutrikusi paklausė Milda.

— Dėl tos pačios priežasties, dėl kurios aš šiandien čia... Tavo tėvas klausė, ką tu pas mus veiki. Pasakiau, kad dirbai vertėja. Jis paklausė, ar tik vertėja, o aš pasiteiravau, ką, jo nuomone, tu dar galėjai pas mus veikti. Išgyriau, kad esi labai gera specialistė, pasakiau, kiek užsienio kalbų moki, jis visas nušvito ir pasakė, kad jam tiesiog kalnas nuo pečių nusirito. Ar nežinai, Milda, kodėl jis taip pasakė?

Milda tylėjo, o Torvaldas tęsė:

— Kai paklausiau, kodėl jūsų pavardės skirtingos, ponas Arnašius atsakė, kad tai didžiausia jo gyvenimo klaida, kad nebuvo tavęs matęs, o pirmas susitikimas buvęs toks, kad nenorės prisiminti visą gyvenimą... Išsiaiškinom, kad susitikimo data sutampa su tavo išvykimu iš Vilniaus...

Priblokšta Milda paklausė:

— Kodėl jis tau pasakojo?

— Na, pamatęs tavo nuotrauką šalia kitų mano artimųjų, jis turbūt pagalvojo, kad tu man ką nors reiški, ir kad aš ką nors žinau apie tave. Logiška, ar ne? O aš nieko nežinau. Ką tu iškrėtei, Milda?

— Nenumanai? — paklausė ji.

— Numanau, bet norėčiau išgirsti iš tavęs.

— Susipažinau su juo restorane. Priverčiau nusivežti į sodo namelį, o kai artėjo kulminacija — parodžiau pasą. Rezultatas? Poną Arnašių ištinka infarktas. Smagu, ar ne? Jei būtų miręs, nežinau, kaip būčiau

ištvėrusi. Juk tas pats, kas nužudyti savo tėvą. Nesvarbu, kad jis manęs nenorėjo pripažinti... Žudyti nėra taip paprasta... — ir ji nutilo, apnikta sunkių prisiminimų.

— Dėl to nutarei nubausti save ir ištrėmei į šį užkampį... — tyliai tarė Torvaldas. — Jis labai nori susitikti su tavimi. Prašė perduoti tau, kai pamatysiu. Sakė, kad tu ne viską žinai...

— Negaliu susitikti su juo. Per daug kraupūs tos nakties prisiminimai... Vos nenužudžiau žmogaus... Ar aš tau vis dar patinku?

— Tu man vis dar patinki, — atsakė Torvaldas. — Tu man labai seniai patinki. Ir tai — mano gyvenimo tragedija. Likimo ironija — padariau tave tuo, kuo buvai, ir supratau, kaip man patinki... Pigmalionas, įsimylėjęs Galatėją — pagal tavo palyginimą.

Milda tylėjo, žiūrėdama į gęstantį laužą. Torvaldas pakilo, užmetė sausų pagalių, vėl atsisėdo ir tarė:

— Milda, tas tavo susitikimas su tėvu buvo antras bandymas nusivesti jį į lovą, ar ne? Pirmas nepavyko?

Milda vėl krūptelėjo ir kurį laiką nustėrusi žiūrėjo į Torvaldą.

— Kaip tu atspėjai? — pagaliau paklausė ji.

— Sužinojęs, kad tu — jo duktė, aš viską sudėliojau į vietas. Tada, restorane, kai mes susitikome pirmą kartą, tu manęs nepastebėjai. Aš buvau toje pačioje kompanijoje su tavo tėvu — sėdėjau stalo gale, nugara į tave. Arnašius buvo trumpam išėjęs, o grįžęs pasakė, kad jam siūlėsi viena mergelė. „Būčiau jos tėvas, — paimčiau gerą diržą — žinotų, kaip lengvai užsidirbti pinigus...“ — pasipiktinęs kartojo jis.

— Jis tą patį pasakė man, — vos neverkdama ištarė Milda. — Man pasidarė taip klaiku nuo tų žodžių:

„Būčiau tavo tėvas...“ Norėjau žliumbti, žadėjau iš karto išeiti, bet dar laukiau, kol jis praeis pro šalį, kad dar kartą pasižiūrėčiau... Žinai, pirmą kartą iš arti pamačiusi tėvą, pasikalbėjusi su juo, negali būti labai rami...

— O aš pasižiūrėjau į tą išsidažiusią lėlytę prie baro ir nutariau užkalbinti. Ji man pasirodė įtartina. Labai jau sukaustyta ir sutrikusi, nors labai seksualios išvaizdos.

Milda liūdnai šyptelėjo, prisiminusi, kaip išsigando, kai jis priėjo ir paklausė: „Kiek?“

— Dabar suprantu, — tęsė Torvaldas. — Tu buvai liūdna dėl to susitikimo su tėvu, o aš pagalvojau — mergaitė nusprendė pradėti, tik nežino kaip. Būtent tai, ko man reikia... Aš jai padėsiu.

— Buvau labai sukrėsta, — tarė Milda. — Pasirodė, kad esu tik silpna, nepatyrusi mergiotė... Antrą susitikimą su tėvu suorganizavau visai kitaip, kur kas subtiliau... Labai skyrėsi ta pienburnė devyniolikmetė — išsidažiusi kekšiukė ir elegantiška jauna moteris, viena vakarieniaujanti prie gretimo staliuko... Siūlytis nereikėjo. Pats nusivežė į sodą, labai geidė manęs, pradėjo nurenginėti... — Mildos balsas suvirpėjo. — Viskam turi būti ribos! Man buvo neapsakomai šlykštu. Negaliu prisiminti!

— Kodėl taip padarei, Milda? Aš dar galėčiau suprasti pirmą kartą, bet kodėl laukei penkerius metus ir pakartojai? Visą laiką nešiojaisi kerštą širdyje?

— Pirmą kartą... Labai norėjau studijuoti, o pinigų nėra... Seneliai iš pensijos vos pragyvena. Motina pasakė, tegul dirba ir mokosi vakariniame. Ji jau pakankamai suaugusi, mano du sūnūs auga, aš jos neremsiu... Žinoma, jei aš nebūčiau taip šaltai su ja elgusis,

ji tikrai man būtų padėjusi. Bet negalėjau atleisti, kad ji neaugino manęs... Močiutė ėmė sirguliuoti, reikėjo pirkti vaistų... Taip džiaugiausi, kad įstojau į anglų kalbą, labai patiko mokytis, o atrodė — reikės mesti, nes nėra pinigų... Darbo nepavyko susirasti... Matai, aš tau nieko nemelavau tada... Išskyrus tai, kad nežadėjau nieko pradėti, tik norėjau pašantažuoti tėvą. Pagalvojau, jog po tokios istorijos jis turės pakloti man nemažą sumelę, kad tylėčiau ir negriaučiau jo autoriteto... Kaip žinai, man nepavyko, bet užtat radau labai gerą darbą, ir pinigų problema išsisprendė... — Milda ironiškai nusijuokė.

— Milda, tavo patirtis tada turbūt buvo dar mažesnė, negu sakei, — tarė Torvaldas.

— O kaip tau atrodo?

— Mergaitė vidurinėje mokykloje draugavo su klasioku, ir kartą kažkoks kipšiukas juos sugundė pabandyti. Abiem tai buvo pirmas kartas, nieko gero jiems neišėjo, po to abu jautėsi nesmagiai, ir greitai išsiskyrė... O vėliau gal dar kartą su atsitiktiniu partneriu, po kokio nors studentiško pobūvio, kai buvo per daug išgerta, o rytą ir baisu, ir gėda, bet jau per vėlu...

— Iš kur tu žinai, Torvaldai? Būtent taip ir buvo...

— Profesinė patirtis, — šyptelėjo Torvaldas. — Aš niekada neverbavau tokių, kurios jau buvo daug mačiusios. Tokios, kaip tu — dėkingiausia medžiaga. Bet su tavimi aš suklydau...

— Torvaldai, kodėl tu šiandien čia? Susipažinęs su mano tėvu, supratai, kad buvo kitaip, nei manei, ir pradėjo graužti sąžinė? Nutarei vesti mane ir išpirkti kaltę?

— Priimtum gailestį iš manęs? — paklausė jis.

— Ne! Jokiu būdu ne! — karštai atsakė ji.

— Tai žinok — niekada negadinčiau sau gyvenimo, vesdamas moterį, kurios man tik gaila. Aš tik prieš tris mėnesius sužinojau, kad tu — Arnašiaus duktė, o su savimi kovoju jau labai seniai — nuo to vakaro, kai paprašiau likti pas mane. Atsimeni?

— Labai gerai atsimenu, — tarė Milda, pagaliau nukreipusi akis nuo liepsnos ir pažvelgusi į jį. — Buvo toks keistas vakaras... Tu man pasakojai apie savo žmoną, ir aš kažkodėl panorau pasakyti tau, kodėl tą vakarą, kai mes susipažinom, aš atsidūriau restorane. Bet taip ir nepasakiau. Apskritai man atrodo, kad tada liko kažkas nepasakyta...

Ji nutilo ir susimąstė. Torvaldas taip pat tylėjo. Jie abu prisiminė tą keistą susitikimą.

Mildos jausmuose dar nebuvo Justo. Ji jau dirbo vertėja Torvaldo firmoje, bet universiteto dar nebuvo baigusi. Torvaldas paskambino vakare ir paprašė užeiti į jo butą — reikia skubiai išversti kažkokius dokumentus. Milda šiek tiek nustebo. Jei jau taip skubiai reikia, galėjo išsiversti ir pats, nes anglų kalbą mokėjo ne blogiau už ją. Gal tik nenori pats dirbti tokio techninio darbo, pagalvojo ji. Tuo metu jų santykiai jau seniai buvo tik dalykiški, ir ji nė nemanė, kad galėtų būti kitaip.

Įsileidęs Mildą pro duris, Torvaldas iš karto prisipažino:

— Jokio vertimo aš tau neturiu. Noriu su tavimi pavakarieniauti. Taip prireikė šalia gyvo žmogaus... Šiandien būtų mano vestuvių metinės, bet šeimos jau seniai nėra...

— Nežinojau, kad buvote vedęs, — tarė Milda.

— Milda, ar galiu paprašyti vienos paslaugos, — staiga tarė jis.

— Taip, žinoma.

— Kai mes esame dviese, neoficialioje aplinkoje, kreipkis į mane „tu“.

— Dabar jau bus sunku persiorientuoti, — tarė ji. — Ne. Paliksime taip, kaip yra.

— Prašau...

— Paprastai jūs man įsakinėjate... Prašote pirmą kartą... Gerai, pabandysiu...

Vakarienę Torvaldui atvežė iš gero restorano. Padavėjas netgi skoningai padengė stalą, uždegė žvakes, palinkėjo malonaus vakaro ir išėjo. Grojo tyli muzika. Torvaldas atkimšo šampaną, stovėjusį kibirėlyje su ledais... Viskas buvo taip keista, ir Milda pajuto, kad ją apima nepaaiškinama įtampa, laukimo nuotaika. Reikėjo nutraukti tą tylą, ir ji paklausė:

— Torvaldai, kodėl jūs... kodėl tu išsiskyrei?

— Jaunystė — paikystė, — tarė jis. — Tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio. Buvau ką tik grįžęs į Lietuvą po dvejų metų JAV. Ten nepritapau. Likti nenorėjau, pasiilgau Lietuvos. Buvo ruduo, soduose noko obuoliai, ėjau viena Žvėryno gatvele, džiaugiausi gražia diena, ir staiga kažkas paleido man obuolį tiesiai į kaktą. Net susverdėjau. Pasigirdo skambus juokas. Pakeliu galvą — obelyje sėdi panelė. Sėdi ir kvatojasi... Turbūt mano veido išraiška buvo labai kvaila. Mergina buvo labai simpatiška, rusvaplaukė, žalsvų akių, atrodė labai jauna... Ji pasirodė įsikūnijimas viso, ko stigo Amerikoje. Aš ją išsikėliau iš medžio, ir po akimirkos mes jau aistringai bučiavomės... Susituokėme po trijų mėnesių, išsiskyrėme neišgyvenę dvejų metų... Bet nenoriu apie tai kalbėti...

Torvaldas jau buvo išgėręs šampaną, prisipylė dar, norėjo įpilti ir Mildai, bet pastebėjo, kad ji vos prisilietė prie savo taurės.

— Būk gera, — tarė jis. — Pamiršk šiandien, ką aš tau esu sakęs, ko mokęs. Daryk tai, ką nori. Šį vakarą pamiršk, kad aš tavo šefas. Aš labai vertinu tavo elgesį su svečiais, bet dabar jis man per tobulas... Tikriausiai su draugais tu kitokia...

— Tikriausiai... — sutiko ji.

— Ar galėtum įtraukti mane į savo draugų sąrašą?

— Sunkoka...

— Gailiesi, kad mes tada susitikome restorane?

— Ne, viskas gerai. Aš puikiai materialiai apsirūpinusi...

— Tai kodėl negalėčiau būti tavo draugas?

— Todėl, kad mano vietą parodei patį pirmą vakarą... Draugystė šitaip neprasideda... Tu mano šefas... Ir man labai sunku nesikreipti į tave „jūs“, stengiuosi tik vykdydama tavo prašymą...

Torvaldas nieko neatsakė. Milda pakilo, priėjo prie magnetofono, pervertė kasečių krūvelę, išsirinko vieną ir paklausė:

— Ar galiu pasiklausyti?

— Žinoma. Kas čia?

— Roxette. „It must have been love“ iš filmo „Graži moteris“. Man labai patinka ir tas filmas, ir daina...

— It must have been love — tai tikriausiai buvo meilė... Sentimentalus filmukas, nepadarė didelio įspūdžio...

— Tai tikrai buvo meilė, — pataisė jį Milda.

— Vertimo subtilybės, priklausančios nuo vertėjo asmenybės, — nusijuokė Torvaldas. — Milda, gal tas filmas ir daina tau siejasi su tavo darbu ir kokiu nors klientu?

— Ne! Dar nesu įsimylėjusi jokio turtingo užsieniečio. Darbas yra darbas... Aš visada žiūriu į save lyg iš šalies, lyg ten būčiau ne aš... Stengiuosi galvoti tik

apie techniką, kad tai nepaliestų mano sielos, jei tu iš viso žinai, kas tai yra... Jei ką tikrai pamilsiu, ir jis mane mylės, mesiu viską, kad ir kaip tu man grasintum... O šis filmas ir daina man siejasi su meilės laukimu... Kažkuo gražiu, tyru, ko dar nebuvo, bet jau artinasi, tik dar labai toli...

Torvaldas taip keistai pažvelgė į ją, lyg būtų pasakiusi apie save kažką, ko jis niekada nepagalvojo. Ir Milda pasigailėjo tos atvirumo akimirkos. „Mane paveikė muzika, — pagalvojo ji. — Reikia susiimti. Šefas neįsivaizduoja, kad jo darbuotojos turi jausmus..."

— Dar nieko nemylėjai, Milda? — paklausė Torvaldas.

— Ne! — jau visai kitokiu, pašaipiu balsu atkirto Milda. — Juk kategoriškai uždraudei ir įsimylėti tave, ir bet kokią kitą saviveiklą. O, be to, tam nelieka laiko...

— Gal atšaukti vieną iš šių draudimų, pavyzdžiui, pirmąjį?

Bet Milda nusprendė, kad užteks nagrinėti ją ir jos jausmus — reikia pabandyti sužinoti ką nors apie tą pašaipų ledkalnį, todėl ji paklausė?

— Torvaldai, ar mylėjai savo žmoną?

— Atrodė, viską atiduočiau, kad tik turėčiau tą merginą... Aš jai buvau pirmas... Tiksliau — turėjau būti... — atsiduso Torvaldas.

— Nieko nesuprantu, — gūžtelėjo pečiais Milda. — Tai ar buvai, ar ne?

— Ir taip, ir ne, — atsakė jis su skausmo gaidele balse. — Tai pakankamai intymu... Nelabai malonu pasakoti... Bet tiek to — jei pradėjau, tai baigsiu.

Mes sulaukėme pirmosios povestuvinės nakties. Žmona taip norėjo... Abu degėm noru ir nekantrumu turėti vienas kitą. Viskas prasidėjo taip gražiai ir ro-

mantiškai, bet apie tai nekalbėsiu, o baigėsi baisiu nusivylimu abiem. Nežinau, gal jos mergystės plėvė buvo standesnė negu įprasta, bet žmona pradėjo klykti nesavu balsu, ir aš atsitraukiau. Tą naktį nieko nebedarėme, aš ją glosčiau, raminau, o ji buvo labai paniurusi. Kitą naktį — vėl tas pats... O paskui jos klyksmo baimė visai užblokavo mane... Ir žmona pasakė: „Jei tu impotentas — tai gydykis..." Paskui iš ryto atsiprašinėjo, sakė, kad nueis pas ginekologą, tegul jai prakerpa, ir viskas bus gerai... Ji nuėjo, grįžusi sakė, kad jai prakirpo... Bet mums jau niekada nebuvo gerai... Mačiau — nenori, kad liesčiau, viską daro per prievartą... O aš ją taip mylėjau, degiau noru turėti, glamonėti, kaltinau save dėl jos šaltumo... Galvojau — tai psichologinė trauma. Būsiu švelnus, kantrus, ir viskas praeis... Bet niekas nepraėjo, buvo vis blogiau.

Milda klausėsi, atsargiai siurbčiodama šampaną, jausdama, kaip nyksta priešiškumas Torvaldui. Buvo sunku patikėti, kad jam galėjo kas nors nepasisekti, kad jį galėjo apgaudinėti. Ji buvo daugiau nei tikra, kad jo žmonai niekas nieko nekirpo...

Torvaldas priėjo prie sekcijos, atsidarė barą, išsiėmė butelį viskio, prisipylė taurę, įsimetė ledo ir gurkštelėjo.

— Gal ir tu nori? — paklausė jis Mildos. — Man reikia ko nors stipresnio...

Milda papurtė galvą.

— Kas buvo toliau? — paklausė ji.

— Žmona labai greit pastojo. Labai verkė, kaltino mane, sakė, kad darysis abortą. Gydytojai informavo mane, kad tada ji visai gali neturėti vaikų, ten jiems kažkas nepatiko. Jie klausė manęs, ar nėštumas tikrai pirmas, ar žmonai nėra buvę persileidimo, ar neturėjusi valymo... Žinoma, nieko to nebuvo. Žmona sakė,

kad vaikų nekenčia ir visai jų nenori.... Aš maniau, kad tai netiesa — kad ji paprasčiausiai nenori nutraukti savo mokslo — studijavo drabužių modeliavimą. Na, neleidau jai darytis to aborto... Bet vaiko nebuvo... Gimdymas buvo labai sunkus: mane išsikvietė ir liepė rinktis — arba kūdikis, arba motina. Bet jei motina — ji tikrai neturės vaikų, nes reikia išimti gimdą... Aišku, pasirinkau motiną — per daug ją mylėjau... Pasmerkiau sūnų... Pasirašiau sutikimą... Reikėjo greitai spręsti... Žmonos gyvybei grėsė pavojus, ji jau buvo be sąmonės...

Torvaldas nutilo, o Milda galvojo apie gydytojo klausimą, taip nustebinusį Torvaldą — ar tikrai pirmas nėštumas...

— Po to ji ilgai sirgo, o pasveikusi pradėjo veiklą... Turbūt neliko nė vieno draugo, kuris nebūtų jos turėjęs... Kartą, grįžęs namo įprastu laiku, radau ją miegamajame su kažkokiu tipu. Aš juos palikau baigti darbo, o pats surašiau pareiškimą skirtis... Ji maloniai pasirašė, paaiškinusi, kad pasigavo tą vyruką gatvėje, visai prieš man pareinant, ir specialiai parsivedė, kad priverstų mane skirtis. Jai reikėjo laisvės — susipažino su kažkokiu olandu. Tas ją kvietėsi dirbti modeliuotoja jo firmoje... Mes išsiskyrėme. Ji išvažiavo į Olandiją, palikusi man įspūdingą vyrų sąrašą su komentarais. Pasakė, kad siaubingai mylėjo mane, o paskui labai nusivylė, negalėjo atleisti man tos nevykusios pirmosios nakties ir to nepageidaujamo nėštumo, padariusio ją bergdžia karve... Visa, ką ji darė su mano draugais ir kitais vyrais, buvo tik iš nevilties, noro atkeršyti man... Nuo to laiko nieko apie ją negirdėjau...

— Ar tai jau viskas, Torvaldai? — paklausė Milda. — Tu ilgai kaltinai save dėl to, kas įvyko... Manei, kad jei ta pirmoji naktis būtų sėkminga, viskas būtų ge-

rai? Kodėl tu viską žinai apie savo mokines, o neįstengei perprasti žmonos? Per daug aklai mylėjai? Netikiu, kad būtum norėjęs taip greitai vesti. Čia buvo jos pageidavimas, ar ne?

— Taip, bet mes abu labai geidėme vienas kito, o ji norėjo, kad viskas būtų kaip pridera...

— Ar tau niekad neatrodė, kad ji skubėjo ištekėti už tavęs, keršydama kažkam kitam, kuris ją buvo palikęs ar vedęs? Ar nemanai, kad tas skausmas vos palietus buvo suvaidintas todėl, kad neitum toliau ir nepajustum, kad ten jau nėra ko prarasti?

O paskui — jau prakirpta, viskas gerai... Tu jai nebuvai pirmas. Geriausiu atveju — antras. O vaikų ji negalėjo turėti ne dėl tavo kaltės, o tikriausiai dėl kriminalinio aborto... Todėl gydytojas ir klausė, ar tikrai nėštumas pirmas. Jis matė, kad taip nėra, tik paskui nusprendė, kad neverta tau sakyti tiesos...

Torvaldas įsmeigė į Mildą tokį keistą, nustebusį žvilgsnį.

— Tu žinojai, ar ne? — staiga suprato Milda. — Aš nepasakiau tau nieko naujo...

— Aš niekam nesu pasakojęs apie tai, Milda. Nežinau, kodėl pradėjau kalbėti tau... Pasakojau tau taip, kaip man pačiam atrodė iki jos išvažiavimo... Bet tu supratai iš karto... Tu teisi — aš ją aklai mylėjau... Kai išvažiavo, aš iki smulkmenų viską nagrinėjau, prisimindavau kiekvieną detalę, labai sielojausi, kaltinau save... O paskui staiga įstrigo tas gydytojo klausimas. Nuėjau pas tą patį ginekologą, išsikalbėjom. Jis nenoromis patvirtino — nėštumas nebuvo pirmas. Matė, kad prieš tai visai neseniai nevykusiai padarytas abortas... Reikėjo bent jau pusę metų pasistengti išvengti nėštumo... Bet aš juk to nežinojau...

Nuo tada pradėjau nekęsti nekaltų ar mažai patyrusių merginų. Atrodė, jog jos visos tik vaidina nekaltas... O iš tiesų arba jau yra kekšės, arba potencialios. Tai tegul tokios ir būna, nereikės prieš nieką apsimetinėti...

Supratęs, kad pasielgė labai netaktiškai, jis nutilo, išmaukė iki dugno viskį ir prisipylė dar...

— Aš tave suprantu, Torvaldai, — staiga pasakė ji. — Nuo tada ir ta nuostata — moterys niekada nelieka nakčiai tavo miegamajame, nes pabusti iš ryto kartu — tai jau labai intymu. O tu nenori, kad jos pradėtų justi, jog galėtų valdyti tave... To joms jau niekada neleisi...

— Tu teisi, Milda, — sunkiai atsiduso jis. — Aš tik neatleisiu sau, kad išgelbėjau moterį, kuri buvo neverta... O praradau berniuką...

Torvaldas vėl gurkštelėjo iš taurės ir užsimerkė. Visą laiką Milda jį laikė laimės kūdikiu, išlepintu moterų, šaltu ir bejausmiu. Dabar pamatė visiškai kitokį žmogų ir staiga panoro pasakyti jam ką nors gero. Milda priėjo prie jo ir uždėjo vėsius delnus jam ant smilkinių.

— Nereikia gailėtis, kad pasirinkai būtent taip. Tu niekada nebūtum sau atleidęs, jei būtum pasmerkęs ją. Tada tu negalėjai pasielgti kitaip... O vaikui būtų negerai be motinos. Patikėk, aš tai žinau...

Torvaldas atsimerkė, pasisuko ir įsmeigė žvilgsnį jai į veidą. Paskui abiem rankomis suėmė jos palaidus plaukus ir nubraukė ant sprando. Jo žvilgsnis buvo toks keistas, ir Milda pagalvojo, kad Torvaldas ją tuoj pabučiuos, bet to nebuvo. Paleido jos plaukus, pasipurtė ir pakilo nuo kėdės.

— Žiūrėjai, ar aš nepanaši į tavo žmoną? — paklausė Milda.

— Tu visai nepanaši į mano žmoną, — atsakė jis. — Nė žiūrėti neverta...

— Aš tikrai būčiau ištikima savo vyrui, — tarė Milda, — jei, žinoma, jis atsakytų tuo pačiu, tik abejoju, ar jam labai patiktų mano praeitis...

— Kokią reikšmę gali turėti praeitis, jei dabartis ir ateitis priklauso vien tik jam?

— Žodžiai, Torvaldai. Gyvenime būtų kitaip... — atsiduso Milda.

— Ne, Milda, tik karti patirtis. Kas iš to, kad esi pirmas moteriai didžiulėje vyrų virtinėje? Geriau būti paskutiniam...

— Duok Dieve sutikti tokį, kuris galvotų kaip tu, — tarė Milda.

Atrodė, Torvaldas norėjo kažką pasakyti, bet tik papildė Mildos taurę ir iki dugno išgėrė savąją...

Po ilgai užsitęsusios tylos Milda tarė:

— Eisiu jau. Vėlu. Ryt paskaitos nuo devynių...

Torvaldas paėmė jos ranką ir tarė:

— Milda, prašau, lik.

— Negaliu. Tai pradės trukdyti darbui.

— Vienas kartas nesutrukdys...

— Ne, neliksiu, — Milda ištraukė ranką ir pakilo. — Paskui aš labai tingėsiu eiti į šaltį, važiuoti namo... Jau dabar labai vėlu...

— Tu niekur šiandien nevažiuosi. Aš tavęs neleisiu. Prašau, lik. Mano nuotaika tokia bjauri po visų prisiminimų. Aš negaliu būti vienas...

— Torvaldai, aš labai gerbiu tavo nuostatas, bet ant tos odinės tavo kabineto sofos labai nepatogu miegoti, — tarė Milda. — O aš tikrai noriu pailsėti...

Torvaldas pajuto mažytę ironijos gaidelę jos balse. Jis suėmė abi jos rankas ir tarė:

— Milda, aš niekada gyvenime daugiau nebežeminsiu tavęs...

— Ką tu, — išraudo Milda, — aš visai ne apie tai...

Daugiau ji nieko nebegalėjo pasakyti, nes Torvaldas jau susirado jos lūpas... Jis niekada anksčiau nebuvo jos bučiavęs, ir Milda pajuto, kad svaigsta...

... Ji taip ir nemiegojo ant odinės sofos kabinete. Ji iš viso nežinojo, ar miegojo tą naktį...

***

— Ar tu mane girdi? — paklausė Torvaldas.

— Užsigalvojau apie tą mūsų susitikimą... Ką sakei?

— Sakiau, kad tikrai tada daug kas liko nepasakyta... O kas būtų, jei būtų išsakyta?

— Nežinau, ką norėjai tada pasiūlyti...

— Tą patį, ką dabar, bet kažkodėl to nepadariau. Pagalvojau — tai tik momento nuotaika, o paskui pasigailėsiu... Ir pasigailėjau... Kad nieko nepasakiau... Dabar galėtume turėti jau nemažą vaikutį...

— Torvaldai, nekalbėk šitaip, nes viskas skamba graudžiai ir nerealiai...

— Milda, pasakyk man, kas tave pastūmėjo į antrąjį susitikimą su tėvu, — staiga ją pertraukė Torvaldas. — Kažkas turėjo įvykti. Dar dieną prieš tai darbe tu atrodei normaliai — geros nuotaikos, rami, o paskui — staiga išeini iš darbo, išvyksti iš Vilniaus... Atrodai tokia viskuo nusivylusi, visiškai neprieinama... Pasiryžusi, kaip man atrodė, netgi savižudybei, kas mane siaubingai išgąsdino...

— Vienas vaikinas, kuris man labai patiko, ir kuriam, kaip maniau, — ir aš patikau, pasakė: „Milda,

kas atleidžiama meilužei, neatleidžiama žmonai...“ Aš pažeidžiau sutarties su tavimi sąlygas ir papasakojau jam apie save dar daug anksčiau prieš atsiguldama... Maniau, taip bus garbinga... Su juo siejau daug vilčių... Labai norėjau ištekėti už jo, turėti jo vaiką... Tie žodžiai buvo paskutinė riba, kurią peržengiau. Pagalvojau — esu tas, kas esu — brangiai mokama kekšė. Manęs niekas nenorės tokios, turėsiu kažką slėpti, veidmainiauti, o paskui vieną kartą tai išaiškės, ir aš viską prarasiu... Garbingu būdu niekada neturėsiu nei šeimos, nei vaikų... O dėl visko kaltas mano tėvas... Na, aš jam atkeršysiu... Buvau neteisi... Bet tada man per daug pasidarė gaila savęs...

— Milda, tas vaikinas atsirado jau po vakarienės pas mane?

Ji linktelėjo.

— Koks aš kvailys! — tarė Torvaldas. — Ir kodėl aš leidau jam atsirasti? Kodėl leidau tau išeiti tada ryte, kai visa mano esybė trokšte troško, kad tu liktum?

— Torvaldai, aš dabar galvoju — tu gali labai skaudžiai nusivilti. Aš nieko gyvenime neturėjau normalaus kaip kiti žmonės. Nei tikros mamos, nei tėvo, nei brolių, seserų. Nežinau, kaip atrodo normalūs santykiai šeimoje...

— O tavo senelių šeima? Kiek suprantu, ten tu patyrei daug šilumos.

— O, jų santykiai nuostabūs! Bet juk seneliai — tai ne tėvai... Aš niekada normaliai nedraugavau su jokiu vaikinu. Ten, vidurinėje, nesiskaito... Turiu galvoje — kaip kiti studentai. Eiti kartu į filmus, spektaklius, išvažiuoti kur nors į gamtą savaitgaliais, ar tiesiog vaikščioti susiėmus už rankų po senamiestį, sėdėti ka-

vinėse. Taip, turėjau vaikiną, bet mes niekur nėjome su juo — bijojau tavo vyrukų...

— Kurių nebuvo... — tarė Torvaldas.

— Dar vienas tavo triukas... — atsiduso Milda. — Bet ką aš norėjau tuo pasakyti — nesugebėčiau būti gera žmona. Jei tu dabar rimtai kalbi apie mus (o aš vis dar netikiu, kad rimtai), ir aš sutiksiu, o mums nieko neišeis? Laikau save pakankamai stipria, bet jei vėl nesėkmė?

— Nuo to neapsaugota nė viena šeima. Visi rizikuoja. Siūlau ir mums rizikuoti. Aš bijau tik vieno dalyko — ar tau netrukdys tas vaikinas, aiškinęs, kas atleidžiama meilužei ir neatleidžiama žmonai.

— Jei aš imsiuosi rimtai, man niekas nesutrukdys. Juk tu mane pažįsti, — tarė Milda. — O tau ar niekas netrukdys? Pavyzdžiui, naujokių treniravimas?

— Tai jau perduota įpėdiniui, — nusišypsojo Torvaldas. — Žinai, tokios firmos prezidentui lyg ir nesolidu, ir laiko nėra... Tai ką atsakysi?

— Torvaldai, leisk man pagalvoti kelias dienas, — paprašė Milda.

— Per ilgai! — atsakė jis. — Aš iš čia išvažiuosiu ryte arba su tavim, arba vienas.

— Kodėl taip skubi? Kodėl mes negalim tas dvi savaites šiaip sau pabūti kartu? O paskui aš pasakyčiau...

— Milda, per tas dvi savaites, žinau, tu man pasidarysi per daug artima. Ir išgirsti „ne“ bus per sunku. Jeigu „ne“ — tai iš karto. Mūsų keliai jau tiek kartų kirtosi ir vėl skyrėsi, kad aš noriu vieną kartą pabaigti tai visiems laikams. Tada, kai parsivežiau tave iš restorano, buvai jaunutė, neapsiplunksnavusi mergiotė. Tiesa, labai graži be dažų, bet mane dominai tik kaip tinkantis molis skulptūrai. Mes dar tikrai negalė-

jome būti kartu. Vėliau ėmiau žavėtis tavimi kaip darbuotoja, žinojau, kad visada galiu tavim pasikliauti...

... Tada, kai išėjai ryte, namai pasirodė tokie nykūs — kankinamai norėjau, kad liktum visam laikui, bet ir vėl pagalvojau — tai mums turbūt neįmanoma. Ji manęs slapta nekenčia... Keikiau save, kad jei negaliu įsivaizduoti šalia savęs jokios kitos moters, tai kodėl neatpažinau jos tada, kai ji atsirado.

Išeidama iš darbo tu pasakei: „Visą laiką norėjau trenkti tau į veidą", vadinasi, buvau teisus — tu tikrai nekentei manęs...

— Tikriausiai tai buvo tik akimirkos nuotaika, — įsiterpė Milda. — Aš tada nekenčiau visų vyrų, turbūt ir tavęs... Visi vyrai buvo man pasidarę šlykštūs. Negalėjau nė pagalvoti, kad kas nors mane paliestų... Paklausytum kalbų šiame miestelyje — visi galvoja, kad aš nekenčiu vyrų. Mano žvilgsnis atbaidydavo visus, pabandžiusius bent kiek prisiartinti. O motinos iš pradžių bijojo leisti pas mane mokytis dukras. Jei nekenčiu vyrų, tai, matyt, myliu mergaites...

Pirmą kartą per visą vakarą Torvaldas nusikvatojo:

— Štai kaip! O aš labiausiai bijojau, kad atvažiavęs rasiu tave ištekėjusią už kokio vietinio inteligento — mokytojo ar agronomo, seno našlio, prižiūrinčią pulką svetimų vaikų ir dar vieną savo... Atrodė, kad gyvenimas man jau kartą buvo suteikęs progą, o aš ja nepasinaudojau, ir dabar jau gali būti per vėlu.

Torvaldas pakilo, įmetė dar kelis pagalius į ugnį ir tarė:

— Einu prie ežero. Palieku tave. Man atrodo, pasakiau visus savo argumentus. Apsvarstyk viena. Tik noriu, kad žinotum — jei tu man pasakysi „ne", aš turbūt liksiu vienas iki gyvenimo pabaigos...

V

Torvaldas nuėjo, o Milda liko prie laužo. Ji vis negalėjo nieko suprasti. Tekėti už Torvaldo atrodė taip nerealu. Nors ir girdėjo visus argumentus, ji nesuvokė, kodėl po septynerių pažinties metų, nematęs jos dvejus metus, susirado ją ir pasipiršo. Gal jam reikia staiga vesti dėl kokių nors sumetimų? Pabudo sąžinė? Bet Torvaldas sako, kad jos nuotrauką pasikabino jau anksčiau. Ji nematė priežasties, kodėl jis turėtų meluoti. Sako: „Galėjome turėti jau nemažą vaikutį". Kodėl su ja? Kas kas, o Torvaldas tai tikrai turėtų iš ko pasirinkti. Moterys nepajėgė atsispirti jam. Jis skleidė ypatingą žavesį. Dirbdama vertėja, Milda pastebėjo, kaip moterys tirpdavo, kai, kalbėdamas su jomis, Torvaldas šypsodavosi žvelgdamas taip, lyg jo pašnekovė būtų ta vienintelė moteris. Jis mokėjo sakyti komplimentus, prieiti, paimti moterį už alkūnės. Tai atrodė taip intymu... Metai, praleisti užsienyje, suteikė jo laikysenai ir manieroms ypatingo laisvumo, nebūdingo lietuviams. Jei tą pirmąjį pažinties vakarą restorane Torvaldas būtų į Mildą kreipęsis angliškai, ji nė nebūtų suabejojusi, kad jis užsienietis. Jis visada rengėsi nepriekaištingai, kostiumai gulėjo lyg nulieti, brangūs marškiniai, skoningi kaklaraiščiai... Milda su nuostaba pagalvojo, kaip keista matyti jį čia, miške, mūvintį džinsais, vilkintį sportiniais marškinėliais ir kapojantį malkas laužui. Tokio Torvaldo ji visai nepažino. Bet dabar jis atrodė daug savesnis, artimesnis. Milda visada šiek tiek bijojo Torvaldo, iš pradžių, per „meilės pamokas", netgi labai. Bet Torvaldas ją išmokė ne tik meilės meno — jis surengdavo politikos, ekonomikos, dailės egzaminus. Pats būdamas

puikiai išsilavinęs, to paties reikalavo ir iš jos. Milda dažnai pagalvodavo, kad už savo erudiciją privalo būti dėkinga tik Torvaldui. Torvaldas privertė ją išmokti danų kalbą. Firmos lėšomis išsiuntė į kursus Kopenhagoje. Tiesa, prieš tai parodęs slapta padarytų jos nuotraukų ir pagrasinęs pasiųsti jas kam reikia, jei sugalvotų negrįžti... Tada atrodė, galėtų jį užmušti... Kai Milda grįžo, jis atidavė ir nuotraukas, ir negatyvus. Atsiprašė už tokias prievartos priemones...

Ji gerai mokėjo danų kalbą, suprato ir kitas giminiškas skandinavų kalbas. Bendradarbiai ją laikė neįkainojama firmai, bet Torvaldas jos niekada už nieką nepagyrė — lyg viskas, ką ji darė, būtų savaime suprantamas dalykas. Ką ji jam jautė? Pažinties pradžioje — panišką baimę, kad praneš universitetui ir ją išmes. Bet tuo pačiu traukė ją kaip vyriškis. Ji laukdavo „meilės pamokų", norėjo vėl pajusti jo jėgą, tikėjosi švelnumo, bet jis buvo labai apdairus, nepalikdavo jokių iliuzijų. Vėliau liovėsi galvojusi apie jį kaip apie meilužį. Jis tapo tik šefas, kurio vis tiek bijojo. Prisiminė, kaip per vieną pobūvį stebėjo jį ir iki skausmo troško pašokti valsą su juo. Žinoma, jis jos nepakvietė, o jai taip norėjosi pasisukti su juo, pajusti jo ranką ant savo liemens... Tada grįžo namo tokia subjurusia nuotaika, kad užėjo į Justo kambarį. Taip prasidėjo jų draugystė...

Keista, bet ji nekaltino Torvaldo, kad gyvenimas pasuko būtent taip. Juodžiausios nevilties akimirkomis atrodė, kad nekenčia tėvo, Justo, Virgio, visų vyrų, bet kažkodėl Torvaldas liko vyriškumo ir elegancijos įsikūnijimas. Taip, visa tai tiesa! Bet kad ji niekada nemylėjo Torvaldo — taip pat tiesa. Galbūt galėjo pamilti... Nepaaiškinamas jausmas buvo apėmęs tą naktį

pas jį — lyg švelnumas, šiluma, artumas, noras būti kartu... Jis elgėsi taip gražiai, taip švelniai, visai nepanašiai, kaip per „meilės pamokas“... Niekada, su jokiu klientu nebuvo to jautusi... „Pavojingas jausmas, — pagalvojo rytą, išeidama iš jo namų, kai prie durų jis dar kartą priglaudė ją, pabučiavo ir padėkojo už nuostabiai praleistą laiką. — Jam reikėjo tik išblaškyti liūdesį, o tu jau įsivaizduoji kažin ką. Tokios kaip tu turi žinoti savo vietą“, — mintyse subarė save.

O paskui vėl viskas grįžo į įprastines vėžes... Tiesa, kartais ji sugaudavo keistą, ilgesingą jo žvilgsnį. Bet tik tiek...

Vėliau atsirado Justas, ir ji visai pamiršo, ką buvo jautusi Torvaldui.

Justas? Justą ji tebemylėjo. Tuo buvo tikra. Tačiau gal jau atėjo laikas liautis sielvartavus? Torvaldas siūlo realų dalyką... Ji turėtų namus, vyrą, kūdikį... Taip, kūdikį! Ir jis tikrai augtų viskuo aprūpintas... O, kaip ji norėtų priglausti prie širdies mažą, spurdantį padarėlį... Juk jai jau dvidešimt šešeri...

VI

„Laikas! — nusprendė Milda. — Jei ne dabar, tai neaišku, ar iš viso kada nors...“

Ji pakilo ir apsidairė. Švito. Torvaldas sėdėjo valtyje ant ežero kranto ir žvelgė į tolį. Apie ką jis mąsto? Milda nuėjo jo link. Išgirdęs žingsnius, atsisuko. „Ir vėl tas

keistas žvilgsnis, — pagalvojo ji. — Ką jis reiškia? Švelnumą, nustebimą, gailestį sau pačiam ar jai?!" Ji bijojo tai įvardyti vieninteliu tinkančiu žodžiu...

— Nusprendei? — paklausė Torvaldas, ir Milda pamatė, koks jis įsitempęs, nors stengėsi atrodyti ramus.

— Manau, kad taip, — pradėjo ji. — Aš labai bijau. Dar nieko gyvenime nesu taip bijojusi, bet labai noriu pabandyti. Tikriausiai tu man tinki geriau negu bet kas kitas. Tačiau stebuklų aš tau nepažadu. Aš neapsimetinėsiu ir nevaidinsiu jausmų, kurių nėra... Jei tau tinka...

— Ačiū už atvirumą. O apsimetinėti nereikia. Aš būsiu kantrus, palauksiu ko nors tikro, netgi jei laukti tektų labai ilgai... — jis pasakė tai rimtai ir liūdnai.

— O jei visai nesulauksi?

— Tada prisipažinsiu, kad antrą kartą gyvenime pralaimėjau...

— O tu įsitikinęs, kad čia tave atvedė tikras jausmas?

— Viskuo kaltas mano draugas dizaineris, — tarė Torvaldas ir, pamatęs jos nustebusį žvilgsnį, tęsė: — Išsiskyręs su žmona, pardaviau senąjį butą, visus baldus — kad niekas neprimintų buvusio gyvenimo. Kurį laiką nuomojau, o vėliau, kai pajėgiau, nusipirkau tą butą, kuriame dabar gyvenu. Draugas man daug padėjo — braižė eskizus, kartu rinkome baldus, šviestuvus, kilimus ir visa kita. Kai jau viskas buvo įrengta, jis atėjo į svečius, gėrėme alų, kalbėjomės, ir jis pasakė:

— Žinai, vieno dalyko čia vis dėlto trūksta.

— Kokio? — paklausiau. — Galima nupirkti.

— Ne taip paprasta, — nusijuokė jis. — Štai ten, aname fotelyje, prie to žemo staliuko, turėtų sėdėti moteris. Ji tamsiaplaukė, šiek tiek pietietiškų ar rytie-

tiškų bruožų — kontrastas tavo skandinaviškiems. Apsivilkusi juoda aptempta palaidinuke, ilgu margu sijonu — rusvos, oranžinės, juodos spalvų mišinys, ilgi plaukai laisvai suimti juodu aksominiu kaspinu, ausyse — dideli ornamentuoti metaliniai auskarai, ant grakščių rankų keletas plonų metalinių apyrankių. Ji sėdi priešais sidabrinį padėklą su kavinuku ir dviem puodeliais, nugara į mus. Ir staiga ji pakyla, atsisuka, nusišypso tokia šilta šypsena. Jos žvilgsnyje — meilė tau. Ji klausia: „Torvaldai, ar gersi kavos? Aš kaip tik užplikiau, laukdama tavęs...“ Ji paima padėklą su sidabriniu kavinuku ir artėja prie tavęs. Eina nepaprastai lengvai, judesiai grakštūs, pro sijono skeltukus matosi jos dailios kojos, palaidinukė išryškina puikią krūtinę, o moteriai einant girdėti švelnus apyrankių ir auskarų skambčiojimas... Jos buvimas pripildo tavo butą tokios šiltos šviesos ir jaukumo...

Draugas man taip vaizdžiai papasakojo, kad ir aš pamačiau ją, sėdinčią fotelyje, tik negalėjau įžiūrėti veido bruožų...

Vėliau, per gimtadienį, jis dovanojo man savo tapytą paveikslą. Viskas taip, kaip kalbėjo tada. Fonas tamsus, tik nuo moters figūros sklinda ypatinga šviesa, pripildanti paveikslą šilumos...

— Linkiu surasti originalą, — pasakė draugas. — Labai norėčiau pamatyti jos veidą. „Aš taip pat norėčiau, — atsakiau. — Tarp mano pažįstamų tokios nėra“. Pasijuokėm, kabindami paveikslą, — senų vienguginių svajonės... Tu žinok, paveikslas labai meniškas, nors jį tapė dizaineris, o ne tapytojas... Nejučia pradėjau ieškoti idealo...

— Kodėl aš nemačiau to paveikslo? — paklausė Milda.

— Jis kabo mano darbo kambaryje. Kai tik pradėjai lankytis pas mane, jo dar nebuvo, o vėliau aš tau jo nerodžiau...

— Torvaldai, tada, kai aš likau pas tave... ir priėjau, tu suėmei mano plaukus ir ilgai žiūrėjai... Aš tada kvailai pagalvojau — tikriausiai taip žiūrėtų žmogus, kuris mane mylėtų... Tu bandei įžvelgti, ar aš ne ta moteris iš paveikslo?

— Taip... Ir pagalvojai tu visai ne kvailai. Kvailas buvau aš... Jau sakiau tau — neatpažinau tavęs, o paskui likimas piktai pasityčiojo iš manęs realybėje parodydamas mano paveikslą...

— Aš numanau... — tyliai tarė Milda.

— Grįžau tada iš Varšuvos. Iš oro uosto kažkodėl pasukau ne namo, o į darbą. Nė pats nežinau ko. Įstaigoje jau nieko nebuvo, ruošiausi dar užeiti į savo kabinetą, tik staiga pažvelgiau pro vienerias praviras duris ir sustingau — pamačiau savo paveikslą, nors jis buvo šiek tiek kitoks — nugara į duris prie kompiuterio sėdi moteris. Plaukai, tiesa, trumpesni negu paveiksle, aksominiu kaspinu surišti užpakalyje... juoda palaidinukė, rusvų ir juodų atspalvių sijonas, kabantys ausyse auskarai...Pritrenktas žiūriu ir bijau, kad tik ji neatsisuktų, nes žinau, kad žvilgsnyje nebus meilės. Noriu tyliai pasitraukti, bet staiga atsitrenkiu į duris, jos subilda, ir ji atsisuka. Lūpose žavinga šypsena:

— O, Torvaldai, grįžai? Jau nieko nėra, tik aš užtrukau, turėjau skubaus darbo. Ar gersi kavos?

Ir žinodamas, kad nereikia sakyti „taip“, linkteliu. Toliau — tikra kančia.

— Sėsk. Aš kaip tik užkaičiau, žadėjau gerti viena.

Ji pakyla, prieina prie kavos aparato, įpila du puodelius iš kavinuko, ne sidabrinio, organinio stiklo, bet

vis tiek taip, kaip tiek kartų įsivaizdavau... ir artėja prie manęs — grakščiai, lengvai, ir girdėti tas švelnus jos auskarų ir apyrankių skimbčiojimas... Iš anksto žinodamas atsakymą, nesusivaldau ir sakau: „Milda, būk gera, važiuojam šį vakarą pas mane“, o ji atsako: „Atleisk, bet šiandien aš negaliu“. — „Tai rytoj, — kabinuosi už šiaudo. — „Ir rytoj negalėsiu...“ — „Tai kada tu galėsi?“, — klausiu, apimtas nevilties. — „Nežinau, Tovaldai, gal jau niekada“, — sako ji.

Torvaldas nuleido galvą.

— Koks baisus žodis „niekada“, Milda... Pamačiau, kad tu jau kažką myli... Ir supratau, kad jau seniai myliu tave, kad tame paveiksle — tu, ir niekas ten tavęs nepakeis...

Jis nutilo. Milda taip pat tylėjo sėdėdama ant pakrantės smėlio. Ji nežinojo, ką reikėtų pasakyti. Šis meilės prisipažinimas jai pasirodė toks romantiškas ir gražus, jog vos galėjo patikėti, kad nesapnuoja, kad tai tikrai pasakyta jai. Bet buvo labai sunku, nes nieko panašaus ji negalėjo ištarti.

Torvaldas vėl prabilo:

— Nežinau, kiek kartų žiūrėjau kasetę su filmu „Graži moteris“, nežinau, kiek kartų klausiausi Roxette dainos iš to filmo „It must have been love“ ir jau sutikau su tavo vertimu — tai tikrai buvo meilė. Visa tai taip siejosi su tavimi ir tuo, ką praradau per savo kvailumą. Pernai, grįžęs iš Danijos, pasiklausiau autoatsakiklio įrašų ir išgirdau: „Gaila, kad tu Danijoje. Norėjau pasikalbėti...“

— Maniau, kad nepažinsi, — tarė Milda.

— Iš pradžių įpykęs vos neišmečiau telefono per langą — ir vėl mes apsilenkėme. O paskui plykstelėjo mažytė viltis — jei skambinai, gal dar ne viskas pra-

rasta... Visą savaitę radijo stotis M—1 kartojo mano skelbimą. „Milda, aš jau grįžau iš Danijos, paskambink dar kartą“. Bet skambučio nesulaukiau...

— Čia negirdėti M-1, — liūdnai tarė Milda. — Būtų buvę gera sužinoti, kad aš kažkam reikalinga...

— Apie ką norėjai pasikalbėti, Milda?

— Aš ir pati nežinau...

Kodėl jam skambino tada? Bijojo sutikti Justą, nenorėjo aplankyti kurso draugių, o skambino Torvaldui. Apie ką norėjo pasikalbėti? Tikriausiai labai troško žmogaus artumo, šilumos, ir kažkodėl atrodė, kad tai galėtų duoti Torvaldas. Kodėl jai taip atrodė? Kas būtų buvę, jei būtų radusi jį namie ar išgirdusi skelbimą per radiją? Vėlu apie tai galvoti. Tai buvo tik nuotaika, noras likti Vilniuje, bet tikrai ne meilė... Kaip norėtų pasakyti jam ką nors gero... Ką jam pasakyti? Kas pakeistų žodžius, kurių ji negali ištarti? Milda karštligiškai svarstė ir nieko nesugalvojusi tarė:

— Aš šiandien siaubingai pavargau...

— Eik šiek tiek pamiegoti į palapinę, — pasiūlė Torvaldas. — O po pusryčių aš išsivešiu tave iš tos savanoriškos tremties. Jau pakankamai čia prisibuvai...

— Tu neisi su manim... į palapinę? — neryžtingai paklausė Milda.

— Manęs kažkodėl neima miegas. Gal pamėginsiu pažvejoti... Nenoriu skubėti, Milda. Aš pasiėmiau dvi savaites atostogų, noriu, kad apsiprastume vienas su kitu. Taip bus geriau, negu iškart grįžti į Vilnių...

— Tu teisus, — pasakė Milda. — Dabar tikrai pabandysiu nusnūsti. Buvo labai ilga ir sunki diena...

Torvaldas linktelėjo, pasiėmė irklus ir atstūmė valtį nuo kranto. Milda nuėjo palapinės link. Buvo jau vi-

sai išaušę, pradėjo čiulbėti paukščiai. Toks gražus rytas... Ir staiga ją suėmė klaiki baimė, kad kažką pasakė ne taip ar visai nepasakė. Jis nusivylęs išplauks ir niekada daugiau negrįš, o ji vėl liks viena. Koks baisus žodis „niekada“, — taip sakė jis, ir Milda suprato, kad tikrai baisus. Ji vėl apsisuko ir, kiek turėdama jėgų, nubėgo į pakrantę.

— Torvaldai! — riktelėjo apimta panikos, kad jos neišgirs, nes jau buvo tolokai nusiyręs.

Išgirdęs jos šūksnį, Torvaldas pasuko valtį atgal. Milda stovėjo, žiūrėdama, kaip jis artėja, melsdama, kad tik greičiau.

Pagaliau valtis pasiekė krantą. Torvaldas išlipo, priėjo prie sutrikusios ir išsigandusios Mildos.

— Kas atsitiko? Kas tave išgąsdino? — susirūpinęs paklausė jis.

— Nepalik manęs dabar, — paprašė ji. — Aš taip ilgai buvau viena, o dabar, atrodo, nepajėgsiu išbūti nė minutės. Man pasirodė, kad tu išplauksi ir negrįši...

Torvaldas nusišypsojo:

— Palikęs tave vieną kitame ežero krante, be valties, su palapine ir krūva daiktų?

— Nežinau. Apie tai negalvojau. Tik mačiau tolstančią valtį ir supratau, kad neištversiu.

Torvaldas suėmė jos rankas ir suspaudė.

— Tu dabar pasakei labai gerą dalyką, — tarė, nužvelgdamas ją šiltu žvilgsniu. — Aš pradedu manyti, kad galbūt mums viskas bus gerai...

— Torvaldai, — tyliai tarė Milda. — Per tuos dvejus metus aš tikrai su niekuo...

Jis paglostė Mildai plaukus ir tarė:

— Nereikia apie tai. Jau sakei kartą. Žinoma, aš tikiu. Neįsigyk kompleksų dėl savo praeities, jei ateitis

priklauso man. O praeitį ir aš turiu. Manau, gerokai turtingesnę už tavo...

— Torvaldai, aš tau tikrai būsiu ištikima, — nenurimo Milda.

— Aš tuo niekada neabejojau, — pasakė jis, paliesdamas lūpomis jos viršugalvį. — Bet nereikia priesaikų, aš jų nemėgstu.

Jie priėjo palapinę, ir Milda sustojo, nesiryždama lįsti.

— Milda, aš tavęs nepaliksiu, jei bijai būti viena, bet, jei nenori, neliesiu. Juk sakei, ką kol kas jauti vyrams...

— Gerai, — atsakė Milda, žiūrėdama į žemę, bet paskui pakėlė galvą, pažvelgė Torvaldui į akis ir paraudusi tarė:

— Noriu, kad liestum. Noriu žinoti, kad tikrai nesu viena...

Tvirtos vyriškos rankos apkabino ją, ir Milda su palengvėjimu pajuto, kad pasiduoda jų jėgai, o nepakeliama vienatvė traukiasi šalin. Kaip gera buvo jausti, kad atsirado žmogus, kuris nuo šiol rūpinsis ja, ir ji patikliai prigludo prie Torvaldo krūtinės...

III DALIS

I

Justas išėjo iš Užsienio reikalų ministerijos ir lėtai nukiūtino gatve. Jis vis svarstė pokalbį su ministru. Gautas pasiūlymas labai viliojo, bet ta sąlyga... Kaip ją įvykdyti per mėnesį?

„Mums jus rekomendavo kaip puikų jauną specialistą, — skambėjo ausyse ministro žodžiai. — Jūs labai gerai pasirodėte per stažuotę, mokate ispanų kalbą. Taigi jūsų kandidatūra mums labai tinka, tik pats suprantate — esate nevedęs, o tai jau didelis minusas..."

Taip, jis jau seniai galėjo būti vedęs, jei ne tos kvailos ambicijos...

Ar buvo gyvenime kita moteris, taip traukusi kaip Milda? Ar su kuria nors kita būdavo taip gera? Ar kuri nors kita suprato jį taip kaip ji? Jie kartu pragyveno metus, o kitos moterys lėkė, pralėkė ir dingo, lyg jų visai nebuvę... Stažuotėje Ispanijoje jis dažnai prisimindavo Mildą. Visos mintys apie Lietuvą, Vilnių, studijas, draugus pagaliau pasibaigdavo ja. Milda aplankydavo jį sapnuose, kur jis vėl galėdavo ją jausti, bučiuoti, glamonėti. Bet tik sapnuose...

Jis myli ją... Per vėlai suprato — tik tada, kai ji jau išnyko iš jo gyvenimo... Reikia ją būtinai susirasti. Galbūt jam atleistų, galbūt jos meilė dar gyva...

Kojos pačios nunešė prie troleibuso stotelės. Aplankysiu Giedrę ir šeimininkus, — nusprendė Justas. Kaip seniai jų nematė! Saulius — advokatas Vilniuje. Reikės būtinai užeiti... Virgis turbūt dar užsienyje. Jam, rodos, pratęsė stažuotę. Išsibarstėme visi... O kuriame Lietuvos kampe Milda? Giedrė turėtų žinoti. Rytoj važiuosiu pas Mildą, kur ji bebūtų...

Justui pasisekė — Giedrę rado namie. Dabar mansardoje ji karaliavo su vaikais.

Pamačiusi Justą, Giedrė aiktelėjo ir puolė jam ant kaklo:

— O, jaunasis diplomate, kaip aš tavęs pasiilgau! Kada grįžai iš Ispanijos?

— Visai neseniai. Turėjau šiek tiek atostogų, aplankiau tėvus, gimines, o dabar atėjo eilė ir draugams. Kur tavo stebukliukai?

— Miega, — laiminga nusišypsojo Giedrė. — Einam, nors į miegančius pažiūrėsi.

Jie atsargiai pravėrė buvusio Justo kambario duris ir Justas lovytėse pamatė du mažus Virgučius, „Virgis ir labai norėdamas negalėtų išsiginti, kad čia ne jo vaikai!“ — pagalvojo Justas.

— Labai paaugę, — įvertino jis.

— Tu juos matei vos gimusius, o praėjo jau pusantrų metų.

— Virgis jų nematė? — pasiteiravo Justas. — Girdėjau, buvo grįžęs.

— Ne. Juk žinai, kad mes jam neegzistuojam, — apsiniaukė Giedrė.

Justas įdėmiai nužvelgė Giedrę. Ji buvo labai pasikeitusi, visai neatrodė panaši į šakelę — formos suapvalėjusios, šiek tiek priaugusi svorio, ir tai labai pataisė jos paauglišką figūrą. Netgi veidas buvo kitoks —

suaugesnis, bruožai švelnesni — simpatiškas jaunos moters veidas.

— Tu labai pagražėjai, Giedre, — tarė Justas. — Gimdymas pataisė tavo figūrą. Tau labai tinka šita šukuosena...

— Gal, — nusijuokė Giedrė. — Turiu labai gerą konsultantę. Ji man duoda tokių vertingų patarimų. Sužinojau daug paslapčių, ką paryškinti, ką paslėpti...

— Štaip kaip? Ir kas gi ta konsultantė? — mandagiai pasidomėjo Justas.

— Milda! — atsakė Giedrė, atidžiai stebėdama, kaip jis reaguos. — Ar prisimeni tokią?

Reakcija buvo labai staigi. Justas pašoko nuo kėdės:

— Milda? Ji Vilniuje?

— Taip. Grįžo prieš metus, gyvena senamiestyje, labai gražiame bute...

— Giedre, tiesą sakant, aš pas tave atvažiavau, tikėdamasis sužinoti Mildos adresą.

— Ko tau reikia iš jos? — pasiteiravo Giedrė.

— Negaliu gyventi be jos. Supratau tai, būdamas Ispanijoje. Kur ji dirba? Toje pačioje firmoje?

— Dabar tik namuose, — nusišypsojo Giedrė.

— Aišku! — tarė jis. — Ar aš ją rasiu namie? — jis jau nekantravo.

— Taip, tokiu laiku ji paprastai namie, — nesiliovė šypsotis Giedrė. — Ar iš karto pas ją važiuosi?

— Taip, sakyk adresą — lekiu.

— Gerai. Ten tavęs laukia siurprizas...

— Koks siurprizas?

— Todėl ir siurprizas, kad nežinai, ko tikėtis...

Giedrė pasakė adresą, ir Justas nėrė pro duris. Tada ji priėjo prie telefono ir surinko numerį.

— Milda? Labas dar kartą. Atsisėsk, jei stovi. Tuoj pas tave bus Justas. Ruoškis morališkai... Aš jam nieko nesakiau... Gražiai atrodo — įdegęs, tikras ispanas... Gerai, paskui pakalbėsim...

Giedrė padėjo telefono ragelį. „Manau, dar šiandien pamatysiu Justą“, — pagalvojo ji.

II

Suradęs Mildos namą, Justas užlipo į trečią aukštą ir paspaudė durų skambutį. Širdis pašėlusiai daužėsi. Jis pamatys Mildą! Po trejų metų! Kaip jį sutiks?

Durys atsivėrė, ir ten stovėjo ji. Nežemiškai graži, dar gražesnė negu bet kada anksčiau. Ji buvo pasikeitusi, bet Justas negalėjo suprasti, kodėl atrodė kitokia. Taip, plaukai susegti, anksčiau būdavo palaidi, labai gražūs auskarai ausyse, žalsva tunika dar labiau ryškino tamsias akis. Bet jos veidas buvo ne toks kaip anksčiau. Ji tylėjo ir šypsodamasi žvelgė. Net šypsena buvo kitokia.

— Milda, tu pasakiškai graži, — pagaliau ištarė Justas. — Net mano sapnuose tu nebuvai tokia. O, viešpatie, kaip aš tavęs pasiilgau! Milda, tu nepyksti ant manęs? Ar galiu užeiti?

— Užeik, Justai, — tarė ji. — Aš nepykstu. Malonu tave matyti.

Justas įėjo ir smalsiai apžiūrinėjo butą, skoningai apstatytą prabangiais baldais.

— Milda, tu taip šauniai įsikūrusi. Visada norėjai savo buto, bet netikėjau, kad pas tave gali būti šitaip... Tokia prabanga. Tau turbūt neblogai sekasi verslas.

Milda šiek tiek pašaipiai nusišypsojo ir patvirtino:

— Neblogai. Sėsk, Justai, aš tuoj atnešiu kavos.

Justas padėjo ant stalo butelį šampano. Milda grįžo, nešina kavinuku, puodeliais, sausainiais. Pamačiusi šampaną, ji išėmė iš indaujos raižyto stiklo taures.

Justas atkimšo butelį.

— Man vos vos, — tarė Milda. — Negaliu daug gerti...

— Žinau, tu man sakei, kad tau neleidžiama...

Ji vėl nusišypsojo, ir Justui pasirodė, kad ironiškai.

— Milda, — tarė Justas. — Aš kalbėsiu tiesiai, be įžangų. Labai daug galvojau. Aš buvau idiotas, atstūmiau tave, vaidinau didvyrį, nenorėjau suprasti tavęs, padėti, tik naudojausi tavimi: pasišaipiau iš tavo meilės... Po tavęs turėjau daug kitų merginų ir pagaliau supratau — tokios kaip tu nėra. Tu buvai šimtą kartų teisi — mums reikėjo susituokti, reikėjo būti kartu. Prašau, atleisk man, ir pradėkim viską iš naujo...

Milda tylėjo, keistai šypsodamasi.

— Milda, aš viską atsimenu... Mums buvo taip gera... Kai tu dingai, nežinojau, kur ieškoti...

— O ar bandei? Kai prasidėjo ta Giedrės ir Virgio istorija, aš atvažiavau į Vilnių. Tada nebuvau pas jus, bet jau kitą dieną skambinau Giedrei, pasakiau savo kaimo adresą, telefoną... Bet tu neklausei Giedrės...

— Milda, tada dar nežinojau, kaip man reikia tavęs, supratau vėliau, bet buvau toli, o dabar aš visai neseniai grįžau, ir štai — aš pas tave...

Justas paėmė Mildos ranką.

— Tavo tokie gražūs žiedai, — tarė jis. — Šitas senoviškas turbūt labai brangus...

— Vieno žiedo dar trūksta... — tarė Milda. — Aš jo neužsimoviau, bet būtinai tau parodysiu. O šitas senovinis — mano prosenelės... Motina atidavė man po dvidešimt penkerių metų... Manėm, kad jį pardavė, kai buvau mažytė ir sirgau, bet viskas pasirodė ne taip... Gyvenimas labai įdomus, Justai. Kartais pasvyra tokiu kampu, kad niekaip negali suprasti, kas teisus, ir kas ne... Kaip ir tu, Justai. Atsirandi po trejų metų ir manai, kad gyvenimas sustojo, kad viską rasi savose vietose, ten, kur ir palikai. Tavęs nestebina. kad aš gyvenu čia, šiame prabangiame bute?

— Milda, aš suprantu, kad tu įstengei susitaupyti. Tavo profesija labai pelninga. Bet man visai nebesvarbu, kaip tu užsidirbai, kaip pajėgei nusipirkti šį butą. Anksčiau gal ir buvo svarbu, bet aš buvau neteisus. Mano požiūris į tave visiškai pasikeitė. Man reikia tavęs, pašėlusiai reikia. Mane, kaip diplomatą, siunčia į užsienį, prašau, važiuojam kartu! — jis vis labiau karščiavosi.

— Ar tau manęs reikia todėl, kad diplomatas turi būti vedęs? — paklausė Milda.

— Man tavęs reikia todėl, kad myliu tave — riktelėjo Justas. — Myliu! Dabar tą tikrai žinau ir nebijau pasakyti.

Milda pakilo.

— Pasėdėk čia truputį, — tarė ji. — Aš tuoj grįšiu.

„Ji sutiks, — galvojo Justas. — Ji man atleis, mes būsime kartu. Aš jos noriu taip, kad temsta akyse. Tuoj mes mylėsimės čia, ant šios sofos. „Aistra gniaužė kvapą. Na, kur ta Milda dingo?

Ji grįžo į svetainę, ir Justas pašoko, pasiruošęs ją stverti į glėbį, bet sustingo lyg žaibo trenktas.

— O kas čia? — pagaliau išspaudė jis, žiūrėdamas į tai, ką ji laikė rankose.

Mildos veidas pražydo nuostabiai šilta šypsena.

— O čia — Agnė! — išdidžiai tarė ji.

— Agnė! — lyg netikėdamas pakartojo Justas.

— Taip, Agnė, — patvirtino Milda. — Mano dukra. Jai jau trys mėnesiai! Ko žiūri, lyg būtum marsietį pamatęs? Sakiau, kad gyvenimas nestovi vietoje. Matai, aš jau nebe viena... Tai kaip tas tavo pasiūlymas dėl užsienio? Dar tebegalioja?

— Milda! — pratrūko Justas. — Atleisk, aš sutrikau. Visa tai labai netikėta. Aš pats kaltas. Tu man sakei, kad nori kūdikio. Na, štai — ir turi. Aš tave galiu imti ir su vaiku. Man taip tavęs reikia!

— Štai kaip? Labai kilnu! — tarė Milda. — Bet to nereikia. Agnė turi tėvelį, kuris ją dievina. Žiūrėk, štai žiedas, kurio anksčiau nebuvo ant mano piršto — ir ji parodė į vestuvinį žiedą. — Šitas butas mano vyro, didelės firmos prezidento, Agnės tėvelio.

— Tu ištekėjai? Kada? — atrodo, Justas vis negalėjo patikėti tuo, ką išgirdo.

— Lygiai prieš metus. Matai, kiek tu pavėlavai... Laikas nesustoja... Viskas keičiasi...

— Aš ir pats nežinau, kodėl tikėjausi viską rasti, kur palikęs. Atrodė, tik nuo manęs priklauso, kad mes vėl būtume kartu... — Justas buvo visiškai sutrikęs.

Suskambo telefonas. Milda pakilo ir padėjo Agnę Justui ant kelių:

— Palaikyk, kol pakalbėsiu...

Ji nuėjo atsiliepti, o Justas žiūrėjo į tą mažą besikepurnėjantį padarėlį, ir jam pasidarė taip gaila, kad jis ne jo... Staiga Justas sukluso — tai, ką kalbėjo Milda, atrodė neįtikėtina.

— Gerai, tėte, atvažiuokit. Lauksim vakare. Anūkė paaugo per savaitę. Žinoma, pasiilgo senelio. Kaip ta-

vo sveikata? Gerai? Torvaldas? Apie šeštą, kaip visada. Tai iki vakaro.

Milda grįžo į kambarį ir kurį laiką graudžiai šypsodamasi žiūrėjo į Justą su mergyte ant rankų.

— Aš žinau, ką tu galvoji, — tarė ji.

— Galvoju, kad ji galėjo būti mano...

— Turėsi su kuo nors kitu...

— Šiuo metu to neįsivaizduoju.

— Nieko, įsivaizduosi. Aš taip pat daug ko neįsivaizdavau... Kai pradėjau lauktis kūdikio, galvojau: „Bus sūnus. Pavadinsiu Justu...“ Vienu metu labai gailėjausi, kad neapgavau tavęs ir nepasilikau bent tavo vaiko... Juk aš tekėjau tik dėl to, kad nebūčiau viena, o viskas dar buvo gyva...

Justo galvoje daužėsi plaktukai, širdį užgulė bukas skausmas.

Milda kalbėjo toliau:

— Pirmi nėštumo mėnesiai buvo labai sunkūs — toksikozė. Mane paguldė į ligoninę. Nuotaika buvo labai bloga, vis atrodė, kad vaiko laukiuosi ne tuo to, nuo kurio reikia...

— Taip ir buvo! — šūktelėjo Justas.

— Tu žinai mano šeimos istoriją, — tęsė Milda. — Prisimeni, aš tau pasakojau, kad norėčiau atkeršyti tėvui. Aš tai padariau, ir tėvas vos nenumirė... Po to jis visą laiką sirguliavo, aš su juo nebuvau susitikusi...

Ir kartą jis atėjo manęs aplankyti į ligoninę. Kalbėjom gal tris valandas, verkėm abu ir pagaliau susitaikėm. Išeidamas jis pasakė, kad myli mane...

Paskui aš visą naktį nemiegojau, galvojau apie savo praeitį ir supratau: turiu su ja atsisveikinti — išmesti, atleisti tiems, kurie man buvo geri, susitaikyti su tais, kuriuos smerkiau, priimti meilę tų, kurie ją man jaučia... Turiu gyventi dabar... Nusprendžiau nu-

važiuoti pas motiną, kai tik išeisiu iš ligoninės, ir pagaliau pasikalbėti su ja... Staiga supratau — tikrai nesu vieniša, yra žmonių, kuriems aš reikalinga, kurie mane myli, ir privalau mylėti juos, o ne gyventi apsupta praeities šmėklų... Tai buvo toks atradimas, toks palengvėjimas, lyg su ašaromis būčiau išverkusi visus toksinus — ir iš kūno, ir iš sielos...

Daug galvojau apie savo vyrą. Iki tol nežinojau, ką jam jaučiu, nors tikėjau, kad jis mane myli. Tiesiog gyvenau šalia, ir tiek.

Ir staiga lyg kažkas būtų nutraukęs nežinios skraistę — viskas pasidarė aišku... Paėmiau telefoną, paskambinau jam, prikėliau iš miego — buvo ketvirta valanda ryto, ir pasakiau: „Aš ką tik supratau — myliu tave“...

Justo veidą iškreipė tokia skaudi grimasa, kad Mildai jo net pagailo. Ji priėjo, perbraukė delnu jam per plaukus, paėmė mergaitę ir tarė:

— Kai vyras atėjo manęs aplankyti, pasakė: „Norėčiau, kad mums pirma gimtų mergaitė.“ — „Ten ir yra mergaitė, — atsakiau. — Agnė“. Na, mes paskui taip ir kalbėdavom apie kūdikį — „Agnė nerami, Agnė juda“... Ir pasirodė — tikrai Agnė. Taip turėjo būti...

... Keista, ar ne, bet po to mano sveikata labai pasitaisė, mane labai greit išleido iš ligoninės, ir nebuvo jokių problemų. Ir tėvukas labai atkuto... Šitą mergytę beprotiškai myli, vis Mildute vadina, kai mano, kad niekas negirdi...

— O jei būtų gimęs sūnus? — paklausė Justas.

— Tada vardą būtų išrinkęs vyras.

— Taip greit tu viską pamiršai.

— Aš nieko nepamiršau, Justai. Tik tu — mano praeitis, o su ja aš atsisveikinau. Gerai, kad atėjai ir pa-

sakei tai, ką pasakei. Buvo likę nuosėdų po mūsų išsiskyrimo, o dabar ir jos išsisklaidė.

— Tu vis kalbi apie savo jausmus. O aš?

— O tau, Justai, visas gyvenimas prieš akis. Aš maniau, kad manasis pasibaigė prieš trejus metus, o, pasirodo, — ne.

Mažylė pradėjo muistytis, knirksėti.

— Justai, aš atsiprašau, bet man laikas ją maitinti. Ar dabar supratai, kodėl negeriu? Gal jau tu eik. Susitiksim kada nors po kelerių metų, kai abu galėsim ramiai kalbėtis.

Justas sunkiai pakilo ir nuėjo prie durų. Milda jį palydėjo, pasistiebė, pabučiavo į skruostą ir tarė:

— Vis dėlto ačiū, kad atėjai. Man tikrai buvo be galo malonu tave pamatyti kaip draugą...

— Tavo draugu aš negaliu būti, — atsakė jis ir išėjo.

III

Pamaitinusi Agnę, Milda įsipylė atšalusios kavos ir susimąstė. Štai, atsiliepė praeitis, bet ji visai rami. Bijojo susitikimo su Justu. Žinojo, kad tai kada nors bus, ir bijojo. Galvojo, gal jai tik atrodo, kad viskas praėjo, kad pamilo Torvaldą, o, pamačius Justą, atgims visi jausmai. Nieko panašaus neįvyko. Žiūrint į jį, kilo nostalgiški jaunystės prisiminimai, buvo malonu jį matyti, — ir nieko daugiau.

Kažin, ar Justas ką nors suprato iš jos padriko pasakojimo apie susitaikymą su tėvu?

Gulėjo palatoje viena. Torvaldas pasirūpino, nes jinai nenorėjo jokios draugijos. Torvaldas paliko jai mobilųjų telefoną, kuriuo ji kelis kartus per dieną plepėdavo su Giedre, seneliais, ir, žinoma, su Torvaldu. Jis buvo ką tik išėjęs namo. Vazelėje stovėjo jo pamerktos frezijos — mėgstamiausios Mildos gėlės. Milda negalėjo užmiršti jo susirūpinusio žvilgsnio ir pasakytų žodžių:

— Milda, tu galvoji, kad kūdikio laukiesi ne nuo to, nuo kurio norėjai, ir organizmas jo nepriima.

Milda krūptelėjo — Torvaldas skaitė jos mintis.

— Aš nenoriu taip galvoti, — tarė ji. — Neturiu teisės... Po to, ką padarei dėl manęs...

— Bet širdžiai neįsakysi, ar ne? — nelinksmai šyptelėjo jis.

— Aš nenoriu tavęs skaudinti... Tu man toks geras.

— Milda, tai, ką sakai, neatstoja to, ką norėčiau išgirsti, todėl nereikia nieko. Aš ištversiu. Žinojau, ką darau, tik maniau — bus lengviau. Bet nieko, kad tik vaikutis gimtų sveikas. Tu turėsi labai pasistengti.

— Aš labai stengsiuosi, — prižadėjo Milda, galvodama, už ką jam taip — jau pirmoji žmona nenorėjo Torvaldo kūdikio, o antroji taip pat galvoja, kad tėvas turėjo būti ne tas...

Torvaldas išėjo, o ji vis galvojo apie jį ir labai troško, kad pagaliau galėtų ištarti tai, ką jis taip norėtų išgirsti.

Milda niekaip nesusivokė savo jausmuose Torvaldui. Galvojo, kad kūdikis ne nuo to vyro, bet tuo pačiu paniškai bijojo, kad Torvaldas jos nepaliktų.

Kai išvažiavo iš Mildos „tremties“, palydėti ašarojančios šeimininkės, Mildos mokinių ir jų tėvų, jie keliavo po Lietuvą. Naktimis Milda vis šokdavo iš miego

ir klausdavo: „Torvaldai, tu čia?“ Jis ramindamas glostydavo ją, glausdavo prie savęs ir kartodavo: „Milda, nurimk, aš tikrai čia. Kvailute, aš tavęs tikrai nepaliksiu. Ne tam laukiau tiek metų“. Manydama, kad nemyli Torvaldo, ji beprotiškai jo geidė, liejo visą aistrą, susikaupusią per dvejus vienatvės metus. Naktimis buvo puiku, o dienomis ji buvo nelabai drąsi, varžėsi Torvaldo, nesutiko maudytis be kostiumėlio, nors aplinkui nebūdavo nė gyvos dvasios, jautė kažkokius kompleksus, nenorėjo nieko spręsti pati, sutikdavo su visais jo pasiūlymais.

— Yra dvi Mildos, — pasakė kartą Torvaldas. — Dieninė ir naktinė. Su naktine viskas gerai — jai reikia manęs, ji mylisi tikrai su manimi, nors paprastai žmonės bijo, kad aistros protrūkyje neišsiveržtų svetimas vardas. Aš nuo to apsaugotas... O štai dieninė Milda man kelia nerimą. Ji vis dar jaučia tą barjerą, kurį kažkada pastačiau tarp šefo ir pavaldinės... Ir kuri iš jų tikra? Būtų labai gerai, kad jos susilietų į vieną... Nes tikrai nežinau, ar ta Milda nuoširdi, kuri bijo, kad jos nepalikčiau, ar ta, kur aš bijau, kad manęs nepaliktų...

Milda ir pati nelabai žinojo, kuri iš jų tikra, nes nė viena nebuvo natūrali. Dieninė Milda rausdavo, prisiminusi audringą praėjusią naktį, ir niekaip negalėjo patikėti, kad tai buvo ji, atrodė, kitą naktį valdysis. Dieną jai nė į galvą nešaudavo, kad norėtų pasimylėti. Ji net neprisiliesdavo prie Torvaldo, o jis stengėsi taikytis prie jos norų, bet vos tik jie atsidurdavo palapinėje jau sutemus, ji beprotiškai pradėdavo trokšti jo glamonių...

Pavargusi po audringos meilės, pasitraukdavo į kitą palapinės šoną, kad galėtų išsimiegoti pati ir jam

leistų, bet vidury nakties vėl kartodavosi tas pats — ji šokdavo išsigandusi, kad jo nėra, ir vėl glausdavosi...

— Tu per ilgai baudei save, Milda, — sakė jai Torvaldas. — Bet viskas susitvarkys, pamatysi. Tu nesijausi vieniša, ir ta baimė praeis...

Mildos mintis nutraukė tarpduryje pasirodęs lankytojas.

„Va, šito tai jau man per daug", — pagalvojo ji, žiūrėdama į tokį susenusį ir pražilusį savo tėvą.

— Labas, Milda, — neryžtingai tarė jis. — Torvaldas sakė, kad tu ligoninėje. Nutariau aplankyti. Ar galiu prisėsti?

Milda linktelėjo, ir jis sunkiai sudribo ant kėdės šalia lovos.

— Turbūt nesitikėjai, kad ateisiu.

— Ne, tikrai ne, — tyliai tarė ji.

— Juk tu mane lankei...

— Tai jūs mane pažinote tada...

— Ir pažinau, ir girdėjau, ką tada sakei... Turbūt todėl ir nenumiriau...

— Patikėkit, aš tikrai nenorėjau...

— Žinau, kitaip nebūtum atėjusi... Aš buvau žmonai užsiminęs apie tave, prašiau pranešti tau, jei aš mirsiu, perduoti palikimo dalį... Bet tu atėjai pati...

— Aš paskui dar kelis kartus skambinau gydytojui...

— Žinau, jis man sakė... Tu gera mergaitė, Mildute...

— Visai negera, — tarė ji. — O kaip į mano atsiradimą reagavo jūsų žmona?

— Matai, Mildute, mes abu žinojome, kodėl aš ją vedžiau. Jos tėvas buvo mano viršininkas, didelis tų laikų bosas. Jis pažadėjo man svaiginančią karjerą, jei išgelbėsiu jo šeimos garbę. Jo dukra laukėsi kūdikio nuo labai didelio to meto partinio veikėjo. Jis, aišku, buvo ve-

dęs, ir galėjo kilti siaubingas skandalas. Reikėjo skubių vedybų paslėpti tai istorijai. Na, ir susigundžiau... Aš tikrai mylėjau tavo motiną. Ta savaitė Palangoje ir keli mėnesiai Vilniuje su ja — pats laimingiausias laikas mano gyvenime... Likimas man pasiuntė rimtą išbandymą, ir aš neatsilaikiau. Pasirinkau karjerą... Vedžiau moterį, nėščią nuo kito, o tą, kurią mylėjau, palikau besilaukiančią savo vaiko. Ji buvo eilinė mergina — neturtingų tėvų duktė. Vesi ją — sudie aukštos pareigos, didelis atlyginimas, garbė... Būsi eilinis klerkas...

... Kaip žinai, darbe man sekėsi, o šeimoje... Užauginau berniuką kaip savo. Dabar jis jau žino, kad ne aš jo tėvas, bet laiko savu... O vaikų mes su žmona neturėjome. Po pirmojo gydytojai kategoriškai uždraudė gimdyti antrą... Tai buvo bausmė man. Labai dėl to sielvartavau...

Milda prislėgta tylėjo. Ji visada labai pavydėjo savo broliui, kuris, pasirodo, jai buvo visai ne brolis...

— Aš liepiau tavo motinai nusikratyti kūdikio ir maniau, kad ji taip padarė... Ji vėl atvažiavo į Vilnių, ir mes kurį laiką susitikinėjome... Bet kažkas pranešė uošviui, ir jis man iškėlė sąlygą — arba gyvenu su jo dukra, arba mane apkaltins sukčiavimu stambiu mastu... O tą galima buvo nesunkiai sufabrikuoti... Reikėjo rinktis. Ir vėl išdaviau tavo motiną...

Paskui ji atvažiavo pas mane po dvejų metų. Prisipažino, kad tada nepasidarė aborto, gimė mergytė, Mildutė. Parodė tavo nuotrauką... Aš be galo apsidžiaugiau — jau žinojau, kad su žmona vaikų nebus. Tavo motina pasakė, kad tu labai sergi, reikia pinigų vaistams...

— O jūs nedavėt, — pertraukė jį Milda. — Man močiutė pasakojo, kaip atidavė motinai savo šeimos re-

likvijas — žiedus, kad galėtų nuvežti mane pas geresnius gydytojus, nupirkti vaistų. Aš likau gyva tik močiutės dėka. To jums negalėjau atleisti. O dabar galvoju — gal jūs tikrai neturėjot tų pinigų...

Tėvas pažvelgė į ją keistu žvilgsniu ir tarė:

— Žinau, tu nepatikėsi... Mano draugas buvo vaikų gydytojas. Aš susitariau su juo. Motina atsivežė tave, ir mes apvaikščiojom įžymiausius profesorius.

— Bet juk... — pradėjo Milda ir užsikirto.

— Tada pamačiau tave pirmą kartą — tokią juokingą tamsiaplaukę mergytę, kuri įsitvėrė man už piršto ir visą laiką kartojo: „Tėte, tėte, tėte...“ Dar nemokėjai gerai kalbėti... Jaučiausi neapsakomai išdidus, kad turiu tokią šaunią dukrą, bet labai susirūpinęs, nes jai rado kažkokią kraujo ligą... Tau padarė įvairiausius tyrimus, išrašė visokiausių importinių vaistų. Žinai, tais laikais jie buvo deficitas. Mano draugai parvežė iš Maskvos, kai ką net iš užsienio. Kainavo nemažai, mokėjau aš...

— Bet kodėl... — vėl pradėjo Milda, išplėstomis, pilnomis ašarų akimis žiūrėdama į tėvą.

— Paskui Genutė atsivežė tave dar kartą... Visi tyrimai jau buvo geri... Atrodė, net akmuo nusirito nuo širdies — ji pasveiks. Nors negalėsiu jos nuolat matyti, bet žinosiu, kad ji yra, ir kada nors, kai ji bus studentė, mes susitiksime Vilniuje ir vaikščiosime kartu,..

Pirmos ašaros jau ritosi Mildos skruostais.

— Tavo motina vėl man siūlė skirtis su žmona, gyventi kartu, bet žinojau, kad uošvis mano gyvenimą pavers pragaru, ir visiems bus blogai. Bandžiau tai išaiškinti tavo motinai... Bet ji nenorėjo klausyti. Išvažiuojant jai įdėjau nemažą sumą pinigų ir sakiau, kad visada remsiu savo dukrą, norėsiu kartais matyti...

Po mėnesio tavo motina paskambino ir pasakė, kad mergaitė mirė...

— O, ne! — sukuždėjo Milda. — Ne! ne! O, dangau, kodėl ji taip padarė? Kodėl ji manė, kad turi teisę atimti iš manęs tėvą?

— Tai buvo kerštas... Galima suprasti jos nevilтį — stengėsi kaip galėdama susigrąžinti mane, o kai nepavyko, smogė gerai apskaičiavusi. Ji dėl visko kaltino mane. Sakė, kad, jei ne aš, tu būtum gyva. Niekaip negalėjau suprasti, kaip tai galėjo atsitikti, juk tyrimai buvo geri. Bet man nė į galvą nešovė, kad tai netiesa. Maniau, tokiais dalykais nejuokaujama.

Buvo klaiku, Milda. Atrodė, kad Dievas nubaudė mane už išdavystę, atimdamas tave. Klausiau, kur tavo kapas. Ji man atsakė, kad niekada to nesužinosiu, nenorinti, kad lankyčiau — neturįs teisės... Aš bandžiau ieškoti ir Kėdainių, ir Kauno kapinėse, bet, aišku, neradau... Negalėjau rasti... — jo balsas virpėjo, o iš Mildos akių ašaros sruvo upeliais...

— Manau, būtų geriausias įrodymas, kad aš sakau tiesą, jei tavo motina nebūtų pardavusi tų žiedų ir atiduotų juos tau...

— Aš ir taip tikiu, — kūkčiojo Milda. — Tėte, atleisk man, kvailei, kad aš, atvažiavusi į Vilnių ir susiradusi, kur tu dirbi, neatėjau pas tave į kabinetą, kaip norėjau, ir nepasakiau: „Sveikas, tėte, čia aš — tavo Milda. Matai, kokia didelė užaugau...“

Dabar jau apsikabinę verkė abu.

— Ir tu, Mildute, atleisk man, kad iškeičiau tave į karjerą. Patikėk, aš brangiai už tai sumokėjau. Ta naktis sode man lig šiol lyg baisiausias košmaras...

— Aš sau niekada to neatleisiu...

— Tu, Mildute, moteris, kaip ir tavo motina... Moters kerštas būna daug skaudesnis negu vyro, nes ji

žino, kaip smogti į širdį... Bet tu mane pavadinai tėte, o šito aš niekada nesitikėjau išgirsti, ir tai viską atperka.

Išeidamas jis pasakė: „Aš tave myliu, Mildute..." — „Aš irgi myliu tave, tėte, — atsiliepė Milda. — Tik nežinau, ką jausti motinai už tai, ką ji padarė..." — „Privalai ją suprasti ir atleisti, — pasakė tėvas. — Aš-galbūt sudaužiau jos širdį, ji mane taip mylėjo... Juk man atleidai, atleisk ir jai... Aš dėl visko kaltas..." — „Ne, nebūna vieno kalto... Aš dabar tuo tvirtai įsitikinau... Kaip gaila, kad mes nebuvome šeima!" — staiga išsiveržė jai. — „Tikiuosi, kad tavo šeima bus labai graži, — tarė tėvas. — Taip norėčiau, kad nors tu būtum laiminga..."

Išėjus tėvui, Milda ilgai galvojo apie visą savo gyvenimą, bandė įsivaizduoti, kaip jis būtų susiklostęs, jei iš karto būtų nuėjusi pas tėvą į kabinetą ir galbūt išsiaiškinusi visas šeimos paslaptis... Taip, žinoma, nebūtų mokytojavimo kaime, savanoriškos tremties, tėvo sodo, infarkto, nebūtų ir turtingų užsieniečių, darbo Torvaldo firmoje, liūdesio, vienatvės, nusivylimo, noro keršyti... Ko gero, ir Justo nebūtų buvę, nes, jei tėvas būtų ją pripažinęs, tikriausiai būtų nupirkęs kokį nedidelį butuką ir jie nebūtų susitikę... Viskas būtų kitaip — gražiau, laimingiau, geriau... Ir staiga lyg žaibas perskrodė mintis: bet tada nebūtų ir Torvaldo. Tikriausiai būtų kažkas kitas, bet ne jis... Ar ji to norėjo? Ir Milda suprato — jokiu būdu ne. Nebūtų jo santūrios šypsenos, jo rankų švelnumo, jo jėgos ir to šilto žvilgsnio, skirto tik jai... Ar ji sutiktų pakeisti visą savo gyvenimą, atsisakyti kai kurių tarpų, jei dabar šalia nebūtų Torvaldo? Ne! Tai būtų nepakeliama... Jie privalo būti kartu, nes ji nežino, ką darytų, jei jį

prarastų. Atrodė, visas gyvenimas netektų prasmės. Juk ji laukiasi Torvaldo vaiko... Taip! Torvaldo vaiko! Ten negali būti niekieno kito vaikas, nes ji myli Torvaldą... Viskas atsistojo į savo vietas, ir Milda griebė telefoną...

Torvaldas atsirado jos palatoje po dvidešimties minučių. Buvo pusė penkių ryto...

— Turėjau panaudoti visą savo žavesį, kad įleistų į ligoninę, — tarė jis. — Norėjau įsitikinti, ar man nepasigirdo telefonu...

— Pakartoti ne telefonu?

— Taip, prašau...

... Milda nusišypsojo, prisiminusi tai. Ji pažvelgė į laikrodį — buvo jau beveik pusė septynių. Kurgi tas Torvaldas taip ilgai? Ji priėjo prie virtuvės lango ir pažvelgė į kiemą, o paskui aiktelėjusi nuskubėjo prie buto durų.

IV

Išėjęs iš Mildos buto, Justas kitoje gatvės pusėje pamatė iškabą „Baras“ ir nuėjo ten. Nuotaika buvo šlykšti — jautėsi sugniuždytas, smaugiamas aklo pykčio, o nepatenkinta aistra virto fiziniu skausmu. Justas nemažai išgėrė, sugrįžo prie Mildos namo, atsisėdo ant suoliuko ir ilgai sėdėjo, nežinodamas, ko gi laukia. Į kiemą įvažiavo automobilis, iš jo išlipo aukš-

tas kostiumuotas vyriškis, nešdamasis didelį vienkartinių vystyklų paketą. „Mildos vyras“, — dingtelėjo Justui, ir jis suprato — laukė jo, norėjo pasižiūrėti, kas gi tas šaunuolis, kuriam Milda skambino ketvirtą valandą ryto ir sakė žodžius, kurie turėjo būti skirti Justui... Štai jis! Justas — dabar tik praeities šmėkla, o ten eina — realybė...

Justas pakilo nuo suoliuko ir pasuko vyriškio link. Šis pažvelgė į Justą, susiraukė, bet sustojo laukdamas.

— Tu — Mildos vyras? — kreipėsi Justas.

— Taip. Ko jūs norėjote? — paklausė Torvaldas.

— Nieko, tik pasidomėti, ar žinai, kas ji buvo, prieš tapdama tavo žmona.

— Įtariu, kad tavo meilužė, — atsakė Torvaldas, nenuleisdamas sunkaus žvilgsnio nuo Justo. — Na, ir kas?

Justas iš netikėtumo net žingtelėjo atgal.

— O išskyrus tai? — nenorėjo pasiduoti. — Kaip užsidirbdavo pinigų, ar žinai?

— Žinau, vaikine, labai gerai žinau. Gal net geriau už tave. Tik neskirstau taip griežtai, kas atleistina meilužei ir neatleistina žmonai... Bet jei nežinočiau, kas tada? Tai, ką darai dabar — žema, niekinga ir šlykštu. Juk tai ji kažkada patikėjo tik tau. Ar dar mažai esi ją įskaudinęs? Tu jau turėjai savo progą ir praleidai. Tai ko dabar sieki? Nori sugriauti jos gyvenimą? Ar žinai, kad Milda draugystę su tavimi prisimena gražiai ir šviesiai? Nori, kad dabar grįžęs pasakyčiau jai, ką bandei padaryti? Kad ir tas tavo įvaizdis žlugtų?

Justas staiga prablaivėjo.

— Nedarykite to, — paprašė jis. — Prašau, nereikia. Pats nežinau, kas man šovė į galvą. Nesitikėjau, kad ji ištekės. Maniau, galėsim būti kartu. Bet ji pasakė, kad aš — tik jos praeities šmėkla, o da-

bartis ir ateitis priklauso kitam. Va, aš ir pasiutau. Nesakykite jai, prašau.

— Gerai, bet tik dėl jos, — pasakė Torvaldas. — Jai būtų skaudu.

Tuo metu pro laiptinės duris išbėgo Milda.

— Kas čia darosi? — sunerimusi paklausė ji. — Pamačiau pro langą, kad jūs susitikot ir nelabai draugiškai šnekatės.

— Nieko! — metė Torvaldas. — Vaikinui šiek tiek apmaudu, kad pavėlavo. Einam namo, Milda.

— Milda, — kreipėsi į ją Justas. — Bandžiau tavo vyrui kai ką papasakoti iš tavo praeities. Aš — menkysta. Atleisk. — Jis pasisuko į Torvaldą. — Ir tavęs atsiprašau. Nemoku pralaimėti. Esu egoistas. Visada toks buvau. Milda žino. Ne man — tai tegul ir ne kitam. Tai niekada nepasikartos. Jokiomis aplinkybėmis. Tikrai tau pažadu...

— Gerai, — tarė Milda. — Aš tavim tikiu. O dabar — sudie! — ji ištiesė Justui ranką.

Justas paspaudė ją ir pažvelgė į Torvaldą. Šis taip pat ištiesė ranką jam.

— Laikykis, — pasakė Torvaldas Justui. — Visų mūsų gyvenime būna praradimų. Tai praeina, tik reikia laiko...

Justas paspaudė jam ranką ir nuėjo.

„Aš nesupratau, kodėl Milda pasirodė tokia graži, — pagalvojo jis. — Ji visada buvo labai graži, bet anksčiau tas grožis buvo šaltas. O dabar ji spinduliuoja šiluma. Ji laiminga. Ir tai, deja, įkvėpė kitas..."

Torvaldas ir Milda dar žiūrėjo Justui įkandin.

— O jis ne toks ir menkysta, — tarė Torvaldas. — Išdrįso prisipažinti tau, ką buvo sumanęs. Aš žadėjau nesakyti...

Torvaldas klausiamai pažvelgė į Mildą:

— Milda, o gal...

Ji papurtė galvą:

— Tik tu! Tik tu ir Agnė! Negi tu suabejojai?

— Ne, — atsakė jis. — Eikim namo. Agnė viena...

Torvaldas apkabino Mildą per pečius, ir jie abu įėjo į laiptinę...

„Mes šiandien išlaikėme vieną egzaminą, — galvojo Torvaldas. — Vis dėlto gerai, kad tas vaikinas atsirado..."

Ar jis buvo suabejojęs Milda? Ne, dabar jau ne. Jis ne iš karto ja patikėjo. Išgirdęs prisipažinimą telefonu, pamanė — nieko nuostabaus. Dabar naktis, naktinei Mildai pradėjo graužti sąžinę dėl to, kad galvoja, jog vaikas ne nuo to... Nuvažiavus į ligoninę, pasidarė šiek tiek geriau, bet jis vis dar bijojo patikėti, kad viskas gali taip staiga apsiversti. Džiaugėsi labai santūriai.

Patikėjo tą dieną, kai pasiėmė Mildą iš ligoninės...

— Gal pirmiausia nuvažiuokime kur nors papietauti, — pasiūlė jis. — Nenoriu, kad vos grįžusi iš ligoninės pultum šeimininkauti, o aš prastas kulinaras.

— O gal užsakyk pietus į namus? — pasakė Milda. — Aš taip pasiilgau namų... Būtų taip romantiška — gražiai serviruotas stalas, žvakės, kaip tada, kai kažkas prasidėjo tarp mūsų, bet taip ilgai reikėjo laukti tęsinio...

— Labai gerai, — pritarė Torvaldas. — Pagaliau pripažinai, kad ten ir tavo namai. Iki šiol vis jauteisi kaip nuomininkė — bijojai ką nors padėti į kitą vietą...

— Nenorėjau varžytis su profesionaliu dizaineriu, — nusijuokė Milda. — Bet dabar gal ir rizikuosiu... Mūsų miegamasis labai gražus, bet per daug rafinuotas...

Tie Liudviko stiliaus baldai... Mes juk galime įsirengti pastogę. Norėčiau, kad miegamasis būtų ten. Norėčiau šviesaus medžio lovos, skliauto, iškalto pušinėmis lentutėmis, ir lango skliaute. Norėčiau matyti žvaigždėtą dangų... O jei lytų ir lašai barbentų į stiklą, vis tiek būtų labai jauku, nes gulėčiau prisiglaudusi prie tavęs, ir man būtų šilta ir nebaisu... Ten, pastogėje, dar būtų galima įrengti kambarėlius vaikams... O svetainėje galėtume išmūryti židinį, nes ten yra kaminas... Labai norėčiau vakarais su tavimi sėdėti prie židinio, žiūrėti į ugnį ir kalbėtis... Mums tiek reikia papasakoti vienas kitam...

— Klausausi tavęs ir galvoju, kad gyvenime būna stebuklų... Jau nėra dviejų Mildų — jos susiliejo... Mes galime viską pakeisti tame bute, kad neliktų nieko iš mano buvusio gyvenimo, aš net labai norėčiau, kad tu viską pertvarkytum savaip. Tu taip gražiai kalbėjai apie tą naują miegamąjį, jog man net gaila, kad šiandien dar teks mylėtis rafinuotame senajame...

— Aš tavęs taip pasiilgau, kad šiandien nekreipsiu dėmesio, — pasakė Milda. Ji švelniai palietė jam skruostą, nuslinko pirštais žemyn ir užkišo ranką už marškinių.

— Milda, liaukis, aš nebegaliu vairuoti... — juokdamasis sudejavo Torvaldas.

— Tau nepatinka, kai aš tave liečiu? — erzindama ir neatitraukdama rankos paklausė ji.

— Man labai patinka. Tu to niekada neišdrįsdavai dieną, bet aš tuoj sustabdysiu automobilį, ir mes mylėsimės čia — miesto viduryje...

— Policija gali labai apsidžiaugti... Mes mylėsimės namie, po pietų... — juokėsi ji.

— Neįtikėtina! Nelaukę, kol sutems?

— Mes valgysime labai ilgai... Po to gersime kavą... Per tą laiką gal ir sutems...

Torvaldas klausėsi tos naujosios Mildos tauškėjimo, ir suprato — jis laimingas. Jų santykiams taip trūko laisvumo, žaismingumo. Milda jau nesivaržė jo, nesistengė elgtis rimtai, kaip derėtų, ir tai buvo labai miela...

Grįžusi namo, Milda užsidarė vonioje — „išplauti ligoninės kvapo". Torvaldas paskambino į restoraną; paprašė, kad atvežtų pietus.

Milda išėjo iš vonios dar šiek tiek drėgnais plaukais, apsivilkusi baltu frotiniu chalatu, ir Torvaldui smigtelėjo į širdį — ji buvo tokia panaši į tą mergaitę, kurią parsivežė pirmąjį pažinties vakarą... Ji ilgam pradingo už miegamojo durų, ir Torvaldas nekantriai riktelėjo:

— Ką tu ten veiki? Jau pietūs ant stalo, ir žvakės uždegtos.

— Rengiuosi pietums! — atsiliepė ji. — Noriu gražiai atrodyti.

— Tu man labai gražiai atrodei ir ką tik išėjusi iš vonios.

— Noriu dar gražiau atrodyti!

Pagaliau miegamojo durys atsivėrė ir tarpduryje pasirodė jo svajonių moteris — apsirengusi ir susišukavusi lygiai taip, kaip tame paveiksle...

— Tai moteriai vis kažko trūksta, — šypsodamasi tarė Milda. — Šįkart — sidabrinio kavinuko... Žinai, miegamajame jo nebuvo...

— Bet tos moters žvilgsnis ir šypsena atperka viską... — tarė Torvaldas, eidamas jos pasitikti.

Va, tada jis ja visiškai patikėjo...

V

Vakare Justas vėl nuėjo pas Giedrę... Pamačiusi, kaip jis atrodo, nė nebandė nieko klausti.

— Ar tu šiandien ko nors valgei? — tik pasiteiravo ji.

— Ne, tik gėriau.

— Matau. Nori, sušildysiu, kas liko nuo pietų? Turiu kopūstų sriubos...

— Noriu, — atsakė Justas, įsitaisydamas prie stalo. — Kaip tu gyveni, Giedre? Viena su vaikais... Virgis geras diegas, kaip ir aš...

— Gyvenu šiaip sau, — atsakė Giedrė. — Nelengvai ir nelinksmai. Uošviai labai padeda, ir šeimininkai. Jei ne jie — būtų visai prastai...

— Turi kokį nors draugą? — pasiteiravo Justas tik šiaip sau ir labai nustebo išgirdęs:

— Turiu. Susipažinau viename pobūvyje pas Mildą...

— Ir vėl Milda, — sunkiai atsiduso Justas. — Visur ji...

— Aš suprantu, Milda specialiai suorganizavo. Buvau apimta depresijos, labai nusivylusi savimi kaip moterimi, ir šiaip... Labai pavargusi... Tas vyriškis mane įtikino, kad aš — normali moteris, galiu jausti orgazmą, sugebu patenkinti vyrą, mane nešlykštu liesti, kaip sakė Virgis...

— Dabar supratau, kodėl tu tokia pasikeitusi, — pasakė Justas. — Nusikratei nepilnavertiškumo komplekso, patikėjai, kad nesi blogesnė už kitas moteris. Gal tekėsi už jo?

— Aš už nieko netekėsiu, nes esu gyvanašlė. O su juo — visai ne tokie santykiai. Jis taip pat vedęs, tik žmona užsienyje, kaip ir mano vyras. Kiek suprantu —

jie visai nevaržo vienas kito. Juos sieja kažkokie labai svarbūs piniginiai ryšiai. Ta santuoka turi išlikti...

— Milda žinojo, ką tau parinkti. Ji viską žino... —, atsiliepė Justas.

— Man taip gera, kad ji grįžo. O tas draugas — būtent tai, ko man reikia. Būkim realistai — sunku tikėtis, kad mane kas nors imtų su dviem vaikais. Tiesa, pas mane kurį laiką vis užeidavo Saulius. Buvo labai draugiškas, vis kažką siūlė, bet jis man per daug primena Virgį. Negalėjau peržengti ribos. Atrodė, kad su Sauliumi išduočiau Virgį. Juk jūs visi buvote draugai... Pirmas kursas, kai atsikėliau į šį namą, susipažinau su jumis, susidraugavau su Milda, įsimylėjau Virgį, buvo laimingiausi metai mano gyvenime, — Giedrės balsas skambėjo liūdnai. — Tau turbūt keista, kai sakau, kad išduočiau Virgį? Jam niekada manęs nereikėjo. Atsimeni, kai jis — jau buvom vedę — prie mano akių atsivedė tą gražuolę... Buvo pamiršęs kambario raktą, tai bandė pasismaginti hole...

— Atsimenu. Grįžę radome tave verkiančią ant laiptelių, lauke prie durų, — nusišypsojo Justas. — Aš likau su tavimi, o Saulius keliais šuoliais užlėkė į viršų... Panelė cypdama pabėgo, pagriebusi sijoną ir pėdkelnes, o Virgis ilgai po to vaikščiojo su mėlyne po akimi... Taip... O tu bijojai išduoti Virgį...

— Dabar jau nėra nei barjero, nei sąžinės graužimo, — tarė Giedrė... — Liūdna, kad tik tiek galiu tikėtis iš gyvenimo — atsitiktinių ryšių.

— Ką darytum, jei Virgis grįžtų?

— Aš jo jau nelaukiu. Dar ilgokai laukiau. Rašiau laiškus... Dabar jau baigia praeiti... Ir gerai... — ji vos neverkė.

— Giedre, — staiga tarė Justas. — Tu draugauji su Milda. Turbūt žinai, kiek laiko ji manęs laukė.

— Visus tuos dvejus metus, kol buvo kaime... Ji man pasakė — Justui adresą duok, jei pats prašys... Bet tu neprašei... O paskui ją susirado Torvaldas, ir ji labai greit ištekėjo už jo.

— Iš kur jis atsirado? Kas jis?

— Buvęs jos šefas.

Justui pasirodė, kad neišgirdo.

— Tu nori pasakyti, kad...

— Justai, tai jos žodžiai prieš vestuves. Reikia, kad žinotum: „Kaip keista, Giedre. Žmogus, kurį mylėjau ir tikėjau, kad padės išsikapstyti man iš pelkės, dar giliau įmurkdo, o kitas, įstūmęs ten, kažkodėl ištiesia man ranką...“ Torvaldas ją labai myli, Justai... Ir ji...

— Man šiandien visko jau per daug, Giedre, — sudejavo Justas. Jis parėmė galvą rankomis ir ilgai taip sėdėjo.

Giedrė plovė indus.

— Elė šiandien kažkur užtruko, — tarė ji.

— Elė? Kokia Elė? — Justas nustebęs pakėlė galvą.

— Ar tu jų daug šiame name pažįsti?

— Elė! Kaip aš ją buvau pamiršęs! — pagyvėjo Justas. — Nemaniau, kad ji dar čia.

— O kur jai būti? Ji dar tik trečią kursą baigia. Dabar atlieka vertimo praktiką.

— Maniau, gal ištekėjo...

— Ar už Roberto? Jis visus metus ją atakavo — fakultete, prie namų, telefonu, siuntė gėles, prašydavo manęs perduoti laiškus, bet ji nepasidavė — pasakė, kad niekada jam neatleis. Pagaliau Robertui trūko kantrybė ir vedė vieną germanistę. O Elė sužinojusi tris dienas verkė. Sakė, jog vylėsi, gal pasitaikys kokia nors ypatinga situacija, ir juo patikės...

— O dabar Elė turi kokį vaikiną?

— Rimto — ne. Nueina į kavinę tai su vienu, tai su kitu, bet čia tikrai niekas nesilanko.

— Labai gerai, — tarė Justas. — Kaip tik tai, ko reikia. Ji tokia drąsi, gali leistis į bet kokią avantiūrą.

— Ką tu nori pasakyti? — nustebo Giedrė.

— Paskui paaiškinsiu...

— O, atrodo, Elė. Pagaliau, — apsidžiaugė Giedrė.

Elė įsiveržė į virtuvę ir numetė ant stalo krepšį:

— Va, produktai... O, Justai! Šimtas metų! Grįžai!

Elė šypsodamasi pribėgo prie Justo, ir jie bičiuliškai apsikabino.

— Ele! Tu stulbinančiai graži! Kaip gerai, kad tu niekur neišsikėlei! Labai džiaugiuosi, tave matydamas! — grįžus Elei, Justo nuotaika iš karto pasitaisė.

Elė nusijuokė, patenkinta komplimentu.

— Kurgi aš kelsiuos, — tarė ji. — Man čia labai patinka. Mes su Giedre taip šauniai tvarkomės. Kaip dvi seserys...

— Mergaitės, turiu šampano, — tarė Justas.

— Jau ir šampano turi? — pašaipiai paklausė Giedrė. — Kol nebuvo Elės, tai nesiūlei.

— Dar nebuvo atėjęs laikas. Valgiau tavo kopūstienę. O dabar — kaiskit kavą.

Jie ilgokai pasėdėjo kalbėdamiesi, prisimindami senus laikus, draugus, pažįstamus.

— Ele, ką esi girdėjusi apie Venesuelą? — staiga paklausė Justas.

— Mažai, — nustebusi dėl tokio netikėto klausimo tarė ji. — Tik kad ji Lotynų Amerikoje ir kad ten yra naftos. O ką?

— Nori ten pakliūti?

— Noriu! — nusijuokė ji. — Ką siūlai?

— Tekėti už manęs, ir važiuojam trejiems metams, — paaiškino Justas.

Draugės susižvalgė ir ėmė kvatotis.

— Oi, mirsiu! — vos galėjo atgauti kvapą Elė. — Seniai taip besijuokiau!

— Nėra ko juoktis, — rimtai pasakė Justas. — Mane ten siųstų dirbti, jei būčiau vedęs. Būtina sąlyga — turiu vykti su žmona. Rytoj reikia pasakyti atsakymą.

— Koks konkursas? — vis tebesišypsodama paklausė Elė.

— Konkursas? — nesuprasdamas tarė Justas. — Jei aš atsisakysiu, ieškos kito kandidato.

— Ne, aš ne apie tai. Kiek kandidačių pretenduoja į žmonos vietą? — šaipėsi Elė.

— Tau nėra konkurencijos, — atsakė jis.

— Ele, jis meluoja, — įsiterpė Giedrė. — Viena šiandien atkrito, nes ištekėjusi.

— Todėl ir sakau, kad konkurencijos nėra, — nesumišo Justas.

— Gerai, aš sutinku, — pareiškė Elė.

— Ele, ar tu išprotėjai? — suriko Giedrė. — Juk ne tau pirmai siūlo.

— Svarbu, kad paskutinei, — atšovė Elė. — O dabar pakalbėkime rimtai.

— Aš ir kalbu rimtai, — patikino Justas. — Juk sakiau — rytoj reikia duoti atsakymą.

— Aš tikrai sutinku! Juk toks pasiūlymas pasitaiko kartą per šimtą metų. Pamatysiu egzotišką šalį, tikriausiai ne vieną... Išmoksiu ispanų kalbos, o universiteto diplomą gausiu grįžusi.

— Ele, tu nejuokauji? — žiūrėdamas jai į akis paklausė Justas.

— Ne, jei ir tu kalbi rimtai, — atlaikė jo žvilgsnį Elė.

— Man kalnas nuo pečių nusirito. Kaip gerai, kad užėjau čia. Jei atsisakyčiau to pasiūlymo, neaišku, kada pasitaikytų tokia proga. Man juk dar tik dvidešimt

aštuoneri, o šita pakopa labai gera tolesnei diplomato karjerai...

— Idiotai! — piktinosi Giedrė. — Ką jūs darot? Viena vis dar Robertu kliedi, kitas ką tik grįžo lyg po laidotuvių, sužinojęs, kad Milda ištekėjo...

— Trečia vis dar Virgį myli, o susitikinėja su kažkokiu gyvanašliu, — atkirto Justas. — Jei žmogus negali turėti tai, ko nori, privalo pasitenkinti tuo, ką gali turėti. Sena kaip pasaulis išmintis. Viskas mūsų gyvenime pagrįsta ja. Jei būtų kitaip, žmonija būtų išmirusi — iš sielvarto.

— Justai, ar atsimeni tą vakarą, kai čia apsilankė ta buvusių gyventojų pora — Povilas ir Sigita, — tarė Giedrė. — Tada šeimininkai pasakė, kad mūsų namas laimingas — visos susidariusios poros laimingai gyvena, nebūna tragedijų... Tai, matyt, buvo pasakyta netinkamu momentu, nes būtent tada mums ir pradėjo nelabai sektis.

— Švelniai pasakyta, — atsakė Justas. — Kaip tik tą vakarą aš praradau Mildą.

— Paskui atsirado Elė su savo tragedija, vėliau aš... Kodėl jūs norite tęsti tą grandinę?

— Giedre, aš nematau jokios tragedijos, nė jos užuomazgos, — pasakė Elė. — Du protingi žmonės, žinantys, ko nori, sudaro sutartį trejus metus vaidinti vyrą ir žmoną, nes abiem tai apsimoka. Paskui, pasibaigus terminui, jie civilizuotai išsiskiria, draugiškai paspaudę vienas kitam rankas, ir kuria kitą gyvenimą, kokio jie nori ir su kuo nori...

— O vaikai? Apie juos nepagalvojai? — užsiplieskė Giedrė.

— Jų nebus, — ramiai pasakė Elė. — Kodėl turėtų būti?

— Tai jūsų santuoka bus tik formali? — su viltimi paklausė Giedrė.

— Šito aš tikrai neprižadu! — pasipriešino Justas.

— Ir nereikia, — atsakė Elė. — Mes jauni... Tik kam tie vaikai? Aš metus pragyvenau su Robertu ir sugebėjau neįsigyti jokių vaikų. Manau, ir Justas jų neturi, nors tikrai ne šventasis...

— O, ne, tikrai! Gali būti rami! — užtikrino ją Justas.

— Gal tu, Ele, iš viso negali jų turėti, — įgėlė Giedrė Elei, bet paskui susigriebusi pasakė: — Atleisk. Ne visos tokios vištos kaip aš — įklimpsta iš pirmo pabandymo. Bet jūs — kaip maži vaikai. Nusprendėte pažaisti, o paskui gerkles persikąsite gyvendami iš išskaičiavimo.

— O kiek kartų būna, kai žmonės, vedę iš meilės, nuduria vienas kitą, — nusijuokė Elė. — Kiek atvejų Saulius pasakojo... Mano charakteris geras. Būdama Elenute, išmokau valdytis. Aš pasistengsiu nekelti konfliktinių situacijų. Treji metai tokioje egzotiškoje šalyje netruks prabėgti. Štai aš — jau dveji metai nebe Elenutė, o, atrodo, tik vakar grįžau po to lemtingo egzamino, mes šventėme... — Ji pažvelgė į Justą ir paraudo. — Atsimeni?

— Kaip aš galėčiau pamiršti, — tyliai tarė Justas.

Supratusi, kad ji čia nereikalinga, Giedrė pasakė:

— Labanaktis! Žinokitės! Žiūrėk, Ele, kad grįžusi neverktum pas mane.

— Nebijok, neverksiu! — atsiliepė Elė. — Aš žinau, ką darau.

Giedrei išėjus, Justas tarė:

— Mums teks greit suktis. Po mėnesio reikės išvažiuoti. Bus labai daug reikalų. Rytoj eisime tartis, kad

kuo greičiau įformintų mūsų santuoką, paskui tau reikės pasikeisti pasą, teks pereit gydytojus. O dar reikia įspėti abiejų tėvus, jiems gali būti smūgis — juk nė vienas neketinome vesti...

— Man šiek tiek baisu, Justai. Turbūt Giedrė teisi — mes leidžiamės į didelę aferą.

— Ele, tu anksčiau pasakei labai gerą mintį — mes tikrai nueisime pas Saulių ir sudarysime sutartį, numatysime visas sąlygas: kuriam laikui sudaroma sutartis, kokios bus mūsų pareigos vienas kitam, koks elgesys, kaip paskui dalysimės bendrai įgytą turtą — visa tai neišvengiamai iškils ateityje. Tokia sutartis apsaugos mus nuo visų galimų problemų. Tik būtina sąlyga — neturi būti vaikų.

— Tu labai protingai sugalvojai, — sutiko Elė. — Tik Saulius pašiurps — abejoju, ar jam kada nors teko sudaryti panašią sutartį.

— Nieko, jis kvalifikuotas teisininkas — susidoros.

— Sauliui patinka Giedrė, — tarė Elė. — Jis ją turbūt paimtų su abiem vaikais, bet ta kategoriškai prieš... Šitam name visi myli ne tuos, kuriuos reikėtų...

— Ele, tada, prieš dvejus metus, tau buvo labai blogai, kai grįžai iš Roberto. Aš bandžiau tau padėti.

— Tu man padėjai, — atsakė Elė. — Išgelbėjai nuo drastiškų žingsnių...

— Ar šiandien galiu to paties prašyti tavęs? Man buvo labai sunki diena su Milda ir jos vyru...

Elė išraudo ir nuleido galvą.

— Tai turbūt savaime suprantama, — sumurmėjo ji. — Juk susitarėme, kad mūsų santuoka nebus formali... Tik nenorėčiau, kad mane vadintum kitos vardu...

— Tokiais momentais aš nekalbu, — pasakė Justas, — o kitais — kontroliuoju save. O tu manęs nevadinsi?

— Ne, — atsakė Elė. — Mes abu žinome, ko norime ir ką darome...

— Eikim pas tave, — paprašė Justas. — Aš tikrai žiauriai pavargau...

***

Jie susituokė po dviejų savaičių, o po mėnesio išvažiavo. Giedrė liko viena su vaikais visoje mansardoje. Atsisveikindamos abi su Ele verkė. Elė — kad išvyksta į nežinomybę, o Giedrė — kad netenka labai geros draugės. Žinoma, liko Milda, bet ji toli, o Elė buvo šalia. Milda vyresnė, su ja nepakvailiosi, nepasikalbėsi kaip su vienmete Ele. Be to, Milda pagaliau laiminga, o su Ele buvo galima valandų valandas narstyti savo nelaimingų meilių smulkmenas. Giedrei buvo neramu dėl Elės. Pažinodama ją, Giedrė manė, kad draugė tikriausiai įsimylės Justą, o tada ir prasidės tragedija, apie kurią dabar nė neįtaria. Daug mažesnė tikimybė, kad ir Justas ją pamils — jis galvojo tik apie savo diplomato karjerą. Jis be sentimentų. Atvejis su Milda tai įrodo... Justas labai praktiškas...

„Svieto pabaiga!“ — pasibaisėjo šeimininkė, sužinojusi apie skubotą Elės ir Justo santuoką. Ir Giedrė jai pritarė...

IV DALIS

I

Ir vėl vasara... Senieji Beresnevičiai, kaip įprasta, ruošėsi atostogauti Nidoje. Tik šįkart vieni su anūkais, be Giedrės... Marčiai pasiūlė su studentų grupe važiuoti į vasaros stovyklą Vengrijoje. Ji būtų grupės gydytoja, jei, žinoma, prireiktų tokios pagalbos. Giedrė tik šiaip sau užsiminė apie tai į Vilnių atvažiavusiam uošviui, o šis su entuziazmu palaikė idėją. „Būtinai važiuok, — tarė jis. — Mes su motina išleisime tave. Pasiimsim vaikus į Nidą. Jie jau tikri vyrai, nebus bėdos. Tau labai reikia pakeisti aplinką." Ilgai dvejojusi, Giedrė pagaliau sutiko, ir uošvis buvo labai patenkintas. Jis jau seniai puoselėjo vieną planą, bet jį galėjo įgyvendinti tik tada, jei liktų vieni su vaikais, be Giedrės. Tuoj iš Austrijos turi grįžti Virgis. Jo jau laukia vieta Vilniaus klinikose... Bet prieš tai tėvas jam ruošė spąstus. Kokius — kol kas nežinojo nė žmona. Bijojo, kad gali pasikarščiuoti ir viską sugadinti...

Per tuos trejus metus Virgis buvo grįžęs du kartus — vasaros atostogų ir per Kalėdas. O kartą tėvai aplankė jį Austrijoje.

Virgis parvažiavo prieš pat rugpjūčio pradžią... Šį kartą jau visam laikui. Grįžo tamsiai mėlynu automobiliu Audi-100. Virgiui pavyko užsidirbti pinigų auto-

mobiliui ir dar keliems daiktams — gerai muzikos aparatūrai, televizoriui, drabužiams. Mokydamasis jis neturėjo teisės dirbti gydytoju, tačiau ligoninėje buvo ir žemesnės kvalifikacijos darbų...

Praėjus pirmam susitikimo džiaugsmui, kai visi įspūdžiai jau buvo išpasakoti, tėvas jam įteikė kelialapį į geriausius poilsio namus Nidoje.

— Čia mano dovana tau. Atsipalaiduok, pailsėk prieš darbą, — tarė tėvas.

— Nuostabu! Būtent apie tai aš ir svajojau — labai pasiilgau pajūrio. Ar tik viena vieta? — paklausė Virgis.

— Na, žinai, mes konservatyvių pažiūrų ir tavo meilužėms kelialapių neperkame, kol turi žmoną, — įsiterpė motina.

— Tiesa, aš turiu žmoną, — pašaipiai nusijuokė Virgis. — Buvau visai pamiršęs. Nieko, kai tik pradėsiu dirbti, išsiskirsiu, o gal aš pats galėčiau sumokėti dar už vieną kelialapį?

— Jei parsivežei pinigų, geriau pasitaupyk. Juk turėsi kažkur gyventi Vilniuje, ką nors pirkti ar nuomoti, — patarė tėvas. — Meilužės išlaikymas kurorte gali labai brangiai kainuoti...

— Labai protingas patarimas, — sutiko Virgis. — Tikrai, būtų per didelė prabanga... Susirasime vietoje. Argi sunku...

Motina išraudo, norėjo kažką atkirsti, bet vyras įspėjamai priglaudė pirštą prie lūpų, ir ji pakluso.

— O jūs nevažiuosite? — pasidomėjo Virgis.

— Mes — vėliau, — atsakė tėvas. — Pas mane atvyksta vaikystės draugas iš Amerikos. Reikės su juo susitikti.

Virgis išvažiavo į Nidą. Poilsio namai buvo puikūs. Dviejų kambarių apartamentai, maitinimas, komfortas — ir laisvė! Virgis atvažiavo į pavakarę, nuskubėjo

prie jūros, išsimaudė. Grįžęs į poilsio namus dar paskaitė lietuviškų žurnalų ir anksti nuėjo miegoti — per dvi savaites laiko užteks viskam. O dabar reikia ilsėtis.

Kitą rytą papusryčiavęs jis grįžo į savo kambarį, pasiėmė rankšluostį, glaudes, nusileido į vestibiulį ir suakmenėjo — ant minkštasuolio sėdėjo abu tėvai su anūkais.

— O štai, vaikai, ir jūsų tėvelis! — šypsodamasi pasakė Virgio motina. — Juk žadėjom, kad jis bus su mumis.

— Tėvelis! Tėvelis! — sušuko berniukai, pašoko iš vietų ir strimgalviais puolė prie Virgio. Jis suprato — pateko į spąstus.

Vaikai įsikabino į rankas ir vienas per kitą ėmė kalbėti:

— Tėveli, tėveli, eikim prie jūros. Močiutė sakė, kad tu mums nupirksi tokius pripučiamus ratus. Mes plauksim. Tu išmokysi mus plaukti? Senelis sakė, kad tu moki didelę pilį pastatyti. Ar moki?

— Žinoma moka, vaikai. Jūsų tėvelis viską moka. Žais su jumis kamuoliu, eis pasivaikščioti. Matėt, kaip kiti tėveliai žaidžia su vaikais? Vis klausinėjot, kur jūsų tėvelis, kada atvažiuos į Nidą. Va, ir atvažiavo, — kalbėjo tėvas, nenuleisdamas akių nuo pabalusio nuo pykčio Virgio.

— Tėveli, mes taip ilgai tavęs laukėm! Ilgai ilgai, net laukti nusibodo, — kalbėjo berniukai. — Eikim prie jūros! Eikim! — jie jau tempėsi Virgį prie durų.

Virgis dairėsi, kaip pasprukti, bet sūnūs buvo įsikibę į abi rankas, o vestibiulis pilnas poilsiautojų, smalsiai žiūrėjusių, kas čia darosi, ir aikčiojančių, kokie tie vaikai panašūs.

— Einam visi prie jūros, — pasiūlė tėvas, ir jie išėjo. Visą kelią nuo poilsio namų Virgis žingsniavo niūriai

tylėdamas, o vaikai, įsikibę jam į rankas, striksėjo, pasakojo, klausinėjo, nekantriai tampė jį, jei tas tik burbtelėdavo „taip“ ar „ne“.

Tėvai ėjo atsilikę ir susirūpinę stebėjo juos.

— Jis tuoj pabėgs, — pasakė Beresnevičienė.

— Pabėgsim mes, — atsiliepė tėvas. — Atsilikim.

— Iš proto išsikraustei. Jis nuves vaikus į policiją ir išeis.

— Šito tikrai nepadarys. Vaikai pradės rėkti: „Tėveli, tėveli!“ Jis bijos skandalo.

— Tėvai, aš nesutinku! Jei kas atsitiks, Giedrė mums neatleis.

— Mes ir patys sau neatleisim. Bet nematau kitos išeities — reikia rizikuoti.

— Jis juos tuoj pat išveš į Vilnių ir paliks šeimininkams, — nerimo motina.

— Nieko nėra namie. Šeimininkai Šventojoje. Be to — aš pasirūpinsiu, kad niekur iš čia neišvažiuotų...

Beresnevičiai vis labiau ir labiau atsiliko, o Virgis ėjo neatsisukdamas ir net nepastebėjo. Prie jūros pamatęs, kad tėvų nėra, Virgis sukando dantis. „Seni gudruoliai. Paliko mane apsiprasti. Neišdegs! Po pietų išvažiuoju!“

Pliaže Virgis nusimetė drabužius ir, palikęs vaikus, netaręs jiems nė žodžio, nubėgo maudytis. Šaltas vanduo šiek tiek apramino įkaitusius nervus. Jis atsigręžė į krantą ir pamatė, kad vaikai jau gilokai pabridę į vandenį, o atskubėjusi banga vos neišvertė jų iš kojų. Virgis išsigando: „Dar to betrūko, kad tie varliai priburbuliuotų“, ir pradėjo kiek įmanydamas greičiau eiti į krantą. Prisiartinęs prie vaikų, stvėrė juos už rankų ir suriko:

— Kas jums leido vieniems eiti į vandenį?

— Mes norėjom su tavim! — ašarojo berniukai. — Seneliai sakė, kad tėvelis vesis mus maudytis. Kodėl tu mūsų nepalaukei?

„Tie seneliai privirė man košės, — mąstė Virgis. — Nieko, tuoj mes jiems perduosim šį brangų krovinį."

Grįžti į poilsio namus iki pietų nebuvo prasmės — vis tiek tėvų nebus, o pietauti jie turės pareiti. „Sugalvojo tėvai šeimos idilę — laimingas tėtis su vaikučiais! Neišdegs!"

Berniukai jam nedavė ramybės — tiek prisiklausę apie savo tėvelį — didelį, gerą, stiprų, viską žinantį ir mokantį, jie netvėrė džiaugsmu, kad jis pagaliau atsirado. Dabar Virgis nedrįso palikti jų vienų, prižiūrėjo, kai jie maudėsi. Neapykanta lieka neapykanta, bet tokius pipirus reikia saugoti.

Grįžęs į poilsio namus, Virgis nusivedė berniukus į savo kambarį, nes nežinojo, kur apsistoję tėvai... Įėjęs į vidų, rado lagaminą ir raštelį ant stalo:

„Virgi, tik ką gavome telegramą, kad „amerikonas" jau atvažiavo. Mums reikia skubiai vykti į Vilnių. Tu kaip nors pabūsi kelias dienas be mūsų. Giedrė Vengrijoje. Vaikų nėra kam palikti. Jų rūbeliai lagamine. Žiūrėk, neperkaitink vaikų ir neperšaldyk! Iki susitikimo!"

Ant stalo dar gulėjo išpirkti talonai vaikų maitinimui. Virgis apsidairė. Aiškiai prisiminė, kad automobilio raktelius buvo palikęs ant spintelės prie lovos. Dabar jų ten nebuvo... Įtūžis gniaužė kvapą. „Jau šito iš jūsų aš tikrai nesitikėjau! Skaudžiai pasigailėsite! Apnuodijote visas atostogas. Kaip aš, žioplys, iš karto nesusivokiau, pamatęs visą mielą kompaniją?"

— Tėveli, tėveli, mes valgyti norim! — tampė jį vaikai.

— Na, eime į valgyklą, — atsiduso Virgis.

Visų pietaujančių žvilgsniai iš karto įsmigo į juos. „O, kokie nuostabūs vaikučiai! Ir kaip juos atskiriat? Juk jie visiškai vienodi?“, — aidėjo susižavėjimo kupini šūksniai.

— Vaikai, o kur jūsų mamytė? — paklausė viena pagyvenusi moteris.

— Vengrijoje! Mes su tėveliu! — išdidžiai atsakė berniukai.

— Tai šaunus vyras! — žavėjosi moterys. — Išleido žmoną, o pats liko vienas su vaikais.

Virgis visai nesijautė šaunus vyras. Jis vos galėto valgyti — pyktis visai užslopino apetitą.

Vaikai įveikė sriubą, o į bifštekstą tik žiūrėjo ir nelietė.

— Tomai, valgyk nežiopsojęs! — subarė Virgis vieną.

— Aš ne Tomas, aš Andriukas! — paprieštaravo vaikas.

— Mums mamytė tokią mėsą supjausto mažais gabaliukais, — paaiškino tikrasis Tomukas. — Tu nemoki?

Virgis atsiduso — vaikai jam buvo labai abstraktus dalykas. Jis niekada nebuvo su jais susidūręs iš arčiau. Iš kur gali žinoti, ko jiems reikia. Tylėdamas supjaustė bifšteksus.

Pagaliau pietūs baigėsi. Virgis su vaikais išėjo į lauką.

— Neišdykauk, Andriau, eik gražiai! — net riktelėjo Virgis.

— Aš ne Andrius, aš — Tomukas! — supyko vaikas. — O kodėl tu nežinai mūsų vardų? Mamytė tai žino!

— Ir seneliai žino, ir Vilniaus seneliai... — pratęsė broliukas.

— Aš apsieisiu ir be to! — atkirto Virgis.

— Ką tu sakei? — paklausė vienas iš dvynukų.

— Nieko! Einam! — piktai sukomandavo Virgis.

— O kur mes eisim?

— Prie jūros!

— Valio! Nemiegosim!

— O ką — jūs miegat po pietų?

— Mamytė liepia... — paaiškino kažkuris iš broliukų.

— Ir močiutė... — pritarė kitas.

— Aš neliepsiu, — burbtelėjo Virgis. — Eime!

— Valio!

Ir jie vėl nuėjo prie jūros. Saulė buvo karšta, jūra — toli, vaikai daug lakstė pliaže, o grįždami namo vos vilko kojas. Virgis ėjo greit, berniukai pradėjo zirzti, verkti.

— Nustokit pagaliau! — riktelėjo Virgis. — Paskubėkit! Velkatės kaip užmigę!

— Kojytės pavargo! — skundėsi broliukai ir sustojo.

— Eisit ar ne! — ir Virgis ranka pliaukštelėjo vienam per užpakaliuką. Vaikas visu balsu pravirko.

— Kam muši Andriuką? Negalima mušti, jis geras! Tu blogas! — ir brolis pribėgęs mažu kumšteliu kelis kartus sudavė Virgiui į koją.

— Ak, tu varliau! — įsiuto tėvas ir pliaukštelėjo jam. Dabar brolio ginti atbėgo Andriukas.

— Tu negeras! Kodėl močiutė ir senelis sakė, kad tu geras? Tu blogas! Kur močiutė? Noriu pas mamytę! — proverksmiais kartojo berniukai.

Virgis jau gailėjosi taip pasielgęs. Taku pro šalį ėjo žmonės ir susidomėję stebėjo, kas čia darosi.

— Tėveli, vaikai vos nekrenta iš nuovargio, — pašaipiai pasakė viena jauna moteris, vedina mergaite. — Jie nepareis patys. Teks nešti.

Virgis pagriebė dvynukus, užsikėlė ant abiejų rankų ir nusinešė. Vaikai aprimo, galvutės nusviro jam ant pečių, ir jis nešėsi juos miegančius. Rankos nutir-

po, bet Virgis nedrįso pakeisti padėties, kad jie nepabustų ir vėl nepradėtų verkti.

Pasiekęs savo kambarį, paguldė berniukus ant sofos ir vienas pats nuėjo į valgyklą. Vakarieniavo paskubomis, bijodamas, kad dvynukai bus pabudę ir vėl ėmę verkti. Jis jau pakilo nuo stalo, bet pagalvojo, kad vaikai bus alkani ir užtepė kelis sumuštinius. Grįžęs į kambarį, pasiklojo lovą — jautėsi nežmoniškai pavargęs, ir griuvo miegoti. Po kiek laiko pabudo nuo sutartinio verksmo:

— Mamyte, kur tu? Noriu pas mamytę!

Virgis paskubomis uždegė šviesą.

— Neverkit, vaikai, tėvelis čia.

— Nenoriu tavęs! Tu negeras. Noriu mamytės! Kodėl tu grįžai? Noriu močiutės ir senelio! Važiuok į savo Australiją! — sriūbavo berniukai.

Verksmas privertė Virgį pasijusti absoliučiai bejėgiu. Jis nežinojo, ką daryti. Toks sutrikęs dar niekad nebuvo. Atrodė, kažin ką atiduotų, kad tik jie nustotų verkę. Širdį užgulė sunkumas — jie taip džiaugėsi jį pamatę, o dabar stumia — jis negeras. Tokie žmogiukai, o jau asmenybės — nekenčia jo. Jis ir pats ką tik jų nekentė, o dabar vos neverkė iš nevilties. Ir kaip juos nuraminti?

— Vaikai, neverkit, — beviltiškai riktelėjo jis. — Aš jums pasaką paseksiu. Kartą gyveno... — ir nutilo, nes staiga suprato, kad neprisimena nė vienos pasakos.

— Kas gyveno? — paklausė vienas iš dvynukų, nustojęs verkti.

Virgis sutrikęs tylėjo.

— Maža mergaitė, vardu Raudonkepuraitė? — paklausė kitas.

— Taip, taip! — apsidžiaugė Virgis.

— Žinau aš tą pasaką! — pasakė pirmasis. — Pasek kitą.

— Vaikai, palaukit, jūs turbūt labai norite valgyti? — lengviau atsidusęs, kad jie nurimo, tarė Virgis.

— Taip, labai! — pritarė jie.

— Štai sumuštiniai, valgykit, o aš nueisiu į barą, nupirksiu ko nors atsigerti. Ko norite?

— Koka kolos! — vienu balsu pasakė broliukai.

Po kiek laiko dvynukai jau miegojo Virgio lovoje, iš abiejų šonų prisiglaudę prie tėvo. Jis susimąstęs žiūrėjo į jų išraudusius veidukus, susitaršiusias šviesiaplaukes galvutes... „Čia mano dalis, — galvojo Virgis. — Noriu aš to, ar ne, bet taip yra. Jiems reikia tėčio — didelio gero, stipraus, kuris žaistų su jais, eitų maudytis, apskritai — būtų. Kad jie galėtų pasigirti kitiems: „O mano tėvelis viską moka." Jie labai laukė to tėvelio. Ir štai jis atsirado — niūrus, piktas, muša juos, nieko nežino, nežaidžia, nekalba ir nesiklauso, ką jie pasakoja..." Virgis net pasipurtė nuo tokio tėvelio vaizdo. „Galėčiau džiaugtis — aš jų nekenčiu, o jie manęs. Bet kodėl taip skaudu, kai jie kartojo: „Nenorim tavęs. Tu negeras".

Čia mano vaikai. Užgriuvo lyg perkūnas iš giedro dangaus. Niekada nejaučiau, kad juos turiu, o dabar taip nenoriu, kad jie manęs nekęstų. Šitas, kairėje, Andriukas. Pats sakė. Na, pagal ką juos mama skiria? Juk jie visiškai vienodi. Virgis ilgai žiūrėjo tai į vieną, tai į kitą ir, nusprendęs, kad kol kas nemato jokių skirtumų, pasiėmė tušinuką, nupiešė mažą kryžiuką Andriui ant kaktytės. „O paskui bandysiu atskirti", — pagalvojo jis ir atsidusęs užgesino šviesą.

Senieji Beresnevičiai pabėgo nelabai toli — tik į Preilą. Ten išsinuomojo kambarį ir bandė ilsėtis, bet tai buvo labai sunku. Visą dieną jie praleido lyg ant adatų, svarstydami, ką Virgis veikia su vaikais. Motina

nervinosi, kurdama vis baisesnius variantus, tėvas stengėsi ją raminti:

— Reginut, arba dabar, arba niekad. Jei jis dabar nepripras prie vaikų, jam jų visai gali nereikėti — matai, žada skirtis, vos nuvažiavęs į Vilnių.

Rytą Beresnevičienė sėdo į automobilį, ir, nieko nesakiusi vyrui, išvažiavo į Nidą. Pastačiusi mašiną aikštelėje, nuėjo prie poilsio namų ir įsitaisė atokiau, kur jos negalėjo pastebėti. Poilsiautojai jau ėjo iš valgyklos, ir pagaliau ji pamatė Virgį. Dvynukai straksėjo šalia, įsikibę į jo rankas. Jis neatrodė nei piktas, nei nelaimingas. Sustojo, kažką parodė ranka. Jie nuėjo prie kiosko ir po kiek laiko grįžo, nešini dviem aitvarais. Po to visi trys nubėgo marių link.

„Negi viskas bus gerai?“ — negalėjo patikėti Virgio motina. Ji nuskubėjo prie automobilio — greičiau į Preilą, papasakoti vyrui, kad jo planas pradėtas įgyvendinti.

***

Virgio tėvai kantriai išlaukė dešimt dienų ir „grįžo“ į Nidą. Sūnus juos pasitiko labai ramiai, tik metęs:

— Na ir įdegę jūs, lyg būtumėte ne su amerikonais važinėję, o visą laiką pliaže kepę... Tarp kitko, tėte, ar kartais netyčia neišsivežei mano automobilio raktų? Norėjau vaikus nusivežti į Raganų kalną, Jūrų muziejų, o raktų nėra.

Tėvas pagraibė kišenėse.

— Iš tikrųjų — yra. Matyt, būsiu pamatęs kur nors gulinčius ir negalvodamas įsimetęs į kišenę.

— Nieko, būna tavo amžiuje, — ironiškai nusišypsojo Virgis.

Andriukas su Tomuku vienas per kitą ėmė pasakoti, ką jie veikė su tėveliu, kaip žvejojo, kepė lauže žuvis, laidė aitvarus netgi grybavo ir mamytei pridžiovino visą virtinę grybų. Virgio motina negalėjo patikėti savo ausimis — ir tai Virgis, nė girdėti nenorėjęs apie vaikus. Vis dėlto reikia pripažinti, kad jos vyras — labai protingas...

Likusį laiką Nidoje jie praleido kartu. Berniukai nesitraukė nuo Virgio — per tas kelias dienas jie buvo labai susidraugavę.

— Ką tu žadi daryti toliau, — kartą atsargiai paklausė tėvas Virgį. — Nemanyčiau, kad būtų labai gerai iš karto išsiskirti. Žinai, pasklis kalbos, o tau reikia užsikariauti pacientų pasitikėjimą...

— Apskritai, tu teisus. Jūs privertėt mane suprasti, kad jie — mano vaikai. Jų man reikia, o žmonos...

— Na, gali būti ramus, — įsikišo motina. — Jai tavęs tai tikrai nereikia.

— Kodėl? Ji ką nors turi?

— Būtų keista, jei per tiek laiko neturėtų, — atsiliepė tėvas, labai nuoširdžiai trokšdamas, kad taip nebūtų.

— Bet ji ištekėjusi, — nepasidavė Virgis.

— Tu taip pat vedęs, o vos grįžęs į Lietuvą jau nenorėjai vienas atostogauti... — tarė motina.

— Giedrė tokia pilka, kas į ją žiūrės? — pareiškė Virgis.

— Skonio dalykas, — pasakė tėvas. — Aš jos nemainyčiau nė į vieną iš tavųjų.

Virgis prunkštelėjo:

— Na, tu ir palyginai.

— Žinau, tavo idealas — manekenės, bet išvaizda dar ne viską lemia, — vėl įsikišo motina. — Giedrė labai gera.

— Kas tau, mama, pasidarė? Pati sakei, kaip tau manęs gaila, kai aš įklimpau su tokia... — nustebo Virgis.

— Buvau neteisi, — išraudo Beresnevičienė.

— Gal man reiks pasiaukoti dėl vaikų... Pabandyti pagyventi su ja... — svarstė Virgis.

— Ji tavęs nepriims, — pareiškė motina. — Galėsi nesiaukoti.

— Ji? Jūs jos nepažįstat, — nusišaipė Virgis. — Vienas švelnus žodis — ir viskas bus gerai. Buvo beprotiškai mane įsimylėjusi. Dar vis laiškus rašė... Aš juos mėčiau neskaitęs... Va, tik bus sunkiau prisiversti mylėtis su ja.

Tėvai susižvalgė.

— Virgi, praėjo ketveri metai nuo jūsų vestuvių, — tarė tėvas. — Giedrė jau seniai tavęs nebemyli. Gali nebijoti — mylėtis su ja tau tikrai neteks. Ji nesutiks.

Virgis atlaidžiai nusišypsojo. „Ką tu, tėvai, supranti apie mylėjimąsi", — sakė jo žvilgsnis...

II

Beresnevičiai atvyko į Vilnių visi kartu. Šeimininkai, pamatę Virgį, iš nustebimo vos galėjo atgauti žadą. Jis atrodė labai pasitikintis savimi, kalbėjo apie savo studijas, Austriją, būsimą darbą, vaikus. Atrodė, nė neabejoja, kad, grįžus Giedrei, jie visi gyvens kartu.

„Duok Dieve", — galvojo Aldona, bet širdyje labai tuo abejojo.

Šeimininkai pavaišino svečius pietumis, po to visi gėrė kavą, vaikai žaidė lauke, laukdami mamytės, o ta vis nepasirodė. Studentus turėjo parvežti autobusas, ir niekas nežinojo tikslaus laiko, todėl laukė namie. Pagaliau visi kambaryje išgirdo džiaugsmingus klyksmus: „Mamytė, mamytė“. Moterys pašoko, puolė prie durų ir pamatė jaudinančią sceną — vaikai, pakibę ant kaklo Giedrei.

— Mamyte, mamyte, mes buvome Nidoje! Maudėmės, žaidėme! Tėvelis atvažiavo! Tėvelis buvo su mumis! — skubėjo išpasakoti naujienas berniukai. — Tėvelis geras! Dabar jis gyvens su mumis, ar ne?

Giedrės šypseną pakeitė nustebimas, paskui ji visai paniuro ir pakėlė akis. Tarpduryje stovėjo Virgio tėvai, atidžiai stebėję susitikimą, o ten, atokiau, atlaidžiai šypsodamasis, lūkuriavo ir jis pats. Giedrei lyg vėju nupūtė visą susitikimo džiaugsmą, bet ji susitvardė, priėjo prie uošvių, pasisveikino su jais, pasibučiavo su teta Aldona, linktelėjo Virgiui: „Sveikas“.

— Tai gal užeikime pas mus, — pasiūlė šeimininkai.

Visi suėjo į vidų. Giedrė papasakojo šiek tiek įspūdžių, bet jai reikėjo labai valdytis, nes trikdė įsmeigtas Virgio žvilgsnis. Paskui ji visiems išdalijo lauktuves, tik Virgiui nieko neteko.

— Mamyte, o tėveliui nieko neparvežei? — paklausė kažkuris iš dvynukų.

— Nežinojau, kad tėvelis čia bus, — atsakė Giedrė, ironiškai pabrėždama žodį „tėvelis“.

— Bet juk jis bus? — išsigando broliukai. — Tėveli, tu niekur neišeisi?

— Jis išeis, vaikai! — pareiškė Giedrė. — Jei norėsit, galėsit jį aplankyti.

— Ne! Ne! Ne! Tegul jis lieka! — vienas per kitą ėmė rėkti vaikai.

— Na, mums jau laikas į oro uostą, — nutraukė įsivyravusią nesmagią tylą Virgio tėvas, — atskrenda draugas iš Amerikos. Reikia pasitikti.

Virgis vos nepasakė, kad tai bus rytoj, bet nutylėjo.

— Giedrute, ar kurią nors dieną galėsime draugui parodyti anūkus? — dar pasiteiravo uošvis.

— Žinoma, kodėl gi ne, — sutiko Giedrė.

Senieji Beresnevičiai atsisveikino ir išėjo. Giedrė pasišaukė vaikus, susirinko daiktus ir nuėjo į antrąjį aukštą. Virgis nusekė iš paskos.

— O tau ko? — paklausė Giedrė. — Čia mūsų namai! Tau čia nėra vietos!

— Giedre, nustok kvailioti. Na, buvau Austrijoje, dabar grįžau. Vaikai mane myli, aš juos myliu. Kodėl turėčiau išeiti? — suirzęs tarė Virgis.

— Todėl, kad čia **mūsų** namai, — atkirto ji. — O tavęs čia nebuvo ketverius metus, nebus ir dabar.

— Giedre, bet Tomas ir Andrius — mano vaikai.

— Pamanykit, jo vaikai! Padaryti — nesunku. Tau mūsų nereikėjo anksčiau, nereikės ir dabar. Ne tu keldavaisi prie jų naktimis, ne tu slaugei, kai jie sirgo, neaplankei nė karto, net vardų nenorėjai išrinkti, tėveli tu! Prašau, išeik!

— Mamyte, mamyte, nevaryk tėvelio, jis geras! — pratrūko vaikai, iki šiol tylėdami stebėję šią sceną.

— Matai, kas darosi? Juk tu gydytoja. Negalima šitaip traumuoti vaikų. Turėtum suprasti.

— Aš tau jau pasakiau! — riktelėjo Giedrė. — Čia **mano** namai, čia **mano** vaikai, o savo namuose aš galiu daryti, ką noriu.

„Ir kada ta pelytė pasidarė tokia karinga? — pagalvojo Virgis. — Na, mes dar pakovosime“.

Jis apsigręžė ir nulipo žemyn, vaikai nusekė iš paskos, o Giedrė nuėjo į kambarį ir be jėgų susmuko ant sofos.

„Na, štai atsirado Tomuko ir Andriuko tėvelis, — su kartėliu pagalvojo ji. — Mes taip ramiai gyvenome. O kas dabar? Kiek laiko jis pavėlavo? Kada dar būčiau jį priėmusi? Prieš trejus metus? Gal dar prieš dvejus?“

Jau nieko jam nebeliko — nei meilės, nei neapykantos, nei liūdesio, gal tik susierzinimas, kad ramybę sutrikdė atsiradęs svetimas žmogus, pareiškęs nepagrįstas pretenzijas. Dabar jis pradės reikalauti susitikimų su vaikais, reikės jį matyti, kalbėtis. Kaip ji galėjo jį mylėti? To Giedrė negalėjo suprasti. Dabar jis išėjo, bet tikriausiai — neilgam. Neatrodo, kad taip lengvai pasiduotų. Ji nežinojo, kaip uošviams pavyko pripratinti jį prie vaikų, bet tikriausiai tėvukas ką nors sugalvojo. Jis visą laiką žadėjo padaryti viską, kad tik jie būtų kartu... Puikus žmogus, bet ne viskas jo valioje...

Staiga Giedrė krūptelėjo — kažkas rakino Elės kambario duris. Giedrė juo nesinaudojo, o po Elės išvažiavimo šeimininkai jo niekam nenuomojo — gal neatsirado norinčių gyventi kaimynystėje su mielais triukšmingais dvynukais...

Giedrė pašoko ir, apimta negeros nuojautos, pažvelgė į holą — taip ir buvo — Elės kambario duris rakino Virgis.

— O čia dabar kas? — vos atgaudama kvapą iš pasipiktinimo paklausė ji.

— Aš išsinuomojau šį kambarį, — paaiškino Virgis. — Man pasisekė — jis buvo laisvas. Šeimininkai sakė, kad nerado nuomininkų, ir štai kokia laimė — aš panorau jį išsinuomoti. Man kaip tik reikia buto, juk aš dirbsiu Vilniuje... O čia ir nuoma labai nedidelė... Būsime kaimynai... — jis šaipėsi.

— Aš tavęs nekenčiu, nekenčiu! — širdo Giedrė. — Tu nieko tuo nepasieksi! Nieko! Kodėl tu taip elgiesi? Jei jau pabudo tėviški jausmai, būtum galėjęs susitikinėti su vaikais. Kodėl aš turėsiu tave matyti nuolat, kasdien?

— Todėl, kad aš noriu matyti savo sūnus nuolat, kasdien! Oficialiai — aš tavo vyras. Mes — šeima. Aš privalau gyventi kartu su šeima, o ne nuomotis butą atskirai. Kaip tai atrodys mano vadovybei, mano pacientams?

— Ak, štai kas! Tau reikia įvaizdžio! Geras specialistas, geras vyras ir tėvas. Štai, kokius nuostabius dvynukus turi, kaip jais rūpinasi, kaip myli! To nebus! Aš ryt nunešiu pareiškimą skyryboms! — visa išraudusi, springdama pykčiu kalbėjo Giedrė.

— Aš nesutiksiu, — ramiai pasakė Virgis. — Tu niekaip neįrodysi, kad aš nesirūpinau šeima — mokytis užsienyje — ne nusikaltimas, o vaikus rėmė mano tėvai. Šimtai žmonių mokosi, o šeimos laukia jų sugrįžtančių. Neištikimybės tu neįrodysi. Niekas nežino, ką aš ten, Austrijoje, veikiau. Nesutapo charakteriai? Mes dar neturėjome laiko jų suderinti — negyvenome kartu. Vyras muša, geria? Bet juk ne. Galima sufabrikuoti, bet juk tu to nepadarysi — esi pernelyg sąžininga. Viskas! Nėra motyvų!

— Sakai nėra? Yra! — taip pat ramiai pradėjo dėstyti Giedrė. — Per tą laiką, kol vyras buvo užsienyje, aš susiradau kitą žmogų, susitikinėju su juo, vyro nemyliu, mes nebegyvename kaip vyras ir žmona jau ketveri metai, nevedame bendro ūkio, neturime bendro turto. Į jo automobilį aš nepretenduoju. Prašau priteisti alimentus vaikams išlaikyti!

Virgis nustėręs žiūrėjo į ją.

— Giedre, tai tiesa?

— Taip, tiesa!

— Tu nebijosi paaukoti savo reputacijos, viešai prisipažindama, kad turi meilužį?

— O kodėl turėčiau bijoti? Aš dar tik rezidentė, ne gydytoja. Be to, niekas nežinos, ką mes kalbėsim teisme.

— Tu viską išsigalvoji! Tu negali turėti meilužio! Tu — pelytė. Į tokias kaip tu niekas nekreipia dėmesio. Pats turėjau prisiversti, gelbėdamas tave nuo išprotėjimo. Tu iš viso netinkama lovai!

Jis norėjo kuo stipriau įgelti, bet jei Giedrei buvo skaudu, ji to neparodė, tik nusišypsojo ir tarė:

— Mielas Virgi, aš tave labai mylėjau maždaug dvejus metus, laukiau, kad grįžtum, pakeistum savo nuomonę apie mane. Aš seniai žinau, ką tu man jautei ir jauti, bet, laimei, tu nesi vienintelis vyras pasaulyje. Yra ir galvojančių kitaip. Aš tuo jau ne kartą įsitikinau ir Lietuvoje, ir dabar, Vengrijoje. Nebijok, tau tikrai nereiks prisiversti mylėtis su manimi prieš tai išgėrus butelį, kaip kažkada sakei.

Ji įėjo į savo kambarį, trenkdama durimis ir palikusi Virgį, netekusį žado. Savo tvirtovėje Giedrė jau neatrodė taip karingai.

— Atsirado tėvelis! — pagiežingai kuždėjo ji. — Jautė širdis, kad nereikia važiuoti į tą Vengriją, nereikia palikti vaikų. Pasistengė seneliai. Žinoma, jiems sūnelis — pats geriausias pasaulyje. O ką daryti man? Kas galvoja apie mane? Kam svarbu, ką aš jaučiu? Net šeimininkai — ir tie prieš mane. Mane galima daužyti, erzinti, žeminti, maišyti su purvais.

„Kas tavęs gali geisti! Reikėjo prisiversti, kad tave paliesčiau“. Tą ji jau buvo girdėjusi. Dabar pakartojo dar kartą. Galėjo nekartoti — ir taip įsiminė visam gyvenimui. Ir ji kažkada jį mylėjo! Šimtą, tūkstantį kar-

tų buvo teisi Milda, kalbėdama apie jį. Giedrė netikėjo. O ne — Virgis ne toks! Netgi tada, kai, sužinojęs apie jos nėštumą, buvo priverstas vesti, vis dar turėjo viltį, kad jis pasikeis, pamils ir ją, ir savo vaiką. Sako, kad myli vaikus... O, jis viską puikiai apskaičiuoja. Dabar jam reikia klientūros, reikia suformuoti puikaus žmogaus įvaizdį, ir geras šeimos tėvas, turintis dvynukus ir jais besirūpinantis, tinka kur kas geriau, negu kasdien keičiantis meilužes šaunuolis... Būtent taip ir yra! Šiuo momentu jam visiškai nenaudingos skyrybos, ir jis tikrai nesutiks. Jei ji priešinsis, jis kovos ir mokės suvaidinti nuskriaustą, nesuprastą, mylintį vyrą ir tėvą. Visi užjaus jį ir smerks žmoną, kuri, nesulaukusi vyro, įsitaisė meilužį. Niekas nežinos, kaip yra iš tikrųjų, o jei ji bandys gintis, visi dar labiau tikės, kad kalta tik ji...

Visa tai dar geriau padės kurti jo norimą paveikslą. Reikia palaukti. Dabar ji nieko nelaimės. Kils didelis triukšmas, kainuos daug nervų, o naudos jokios — jis vis tiek niekur neišsikels iš čia — mes negyvename kartu, jis tik nuomojasi kambarį, ir joks teismas neprivers jo išeiti...

Hole pasigirdo vaikų kojyčių trepsėjimas. Giedrė skubiai nubraukė pykčio ašaras — nereikia, kad broliukai klausinėtų, kodėl mamytė verkia. Bet ašaros vėl pasirodė, nes Virgis taip pat išgirdo vaikų balsus ir spėjo išeiti iš kambario anksčiau už Giedrę.

— Tomuk, Andriuk, aš gyvensiu šitame kambaryje. Ateikit pažiūrėti.

— Tai gerai! Dabar visi turėsime po kambarį, — apsidžiaugė vaikai. — Vieną tu, vieną — mamytė, ir vieną mes su Tomuku.

— O kai jūs grįšit iš darbo, visi žiūrėsim televizorių, žaisim, taip?

„Šeimos idilė! — pagalvojo Giedrė. — Viskas girdėti, nėra kur pasislėpti. Ką reikės daryti, kur išeiti? Geriausiai būtų išsinuomoti vieno kambario butą, kad Virgio nebūtų šalia". Reikės pažiūrėti skelbimus. Bet ir vėl problema — pinigai. Čia nereikėjo mokėti už butą. Aldona ir Zigmas laikė ją sava šeima, labai daug padėjo. Penkeri metai čia. Viskas įprasta. Giedrė taip gerai gyveno, kol pasirodė jis. Jis čia maišysis, valgys toje pačioje virtuvėje, išsidėlios skutimosi reikmenis, dezodorantus vonioje, pabrėžtinai garsiai kalbėsis su vaikais, kad ji girdėtų, būdama savo kambaryje. Stengsis pasirodyti labai geru tėveliu ir jos, ir vaikų, ir šeimininkų akyse. Jau patraukė šeimininkus į savo pusę, Giedrė liko visiškai viena. Niekas nesupras, kodėl ji atstumia tą veidmainį... Ji net sudejavo:

— Ir už ką man tai? Ar dar mažai prisiverkiau? Per mažai prisigalvojau, kokia aš nevykėlė? Ir dabar, kai pagaliau buvau apsiraminusi ir pradėjusi manyti, kad ir aš šio to verta, staiga viskas sugriuvo.

Gal reiktų paskambinti Rimantui? Draugui, padėjusiam ištverti tuos nevilties metus, privertusiam patikėti, kad visa tai, ką apie ją sakė Virgis, — netiesa... Bet kodėl jis turėtų klausytis jos problemų? Jis tikriausiai jos pasiilgo ir tikėsis pamatyti linksmą ir laimingą Giedrę... Kitokios jam nereikia... O apsimesti, kad viskas gerai, ji tikriausiai nesugebės... Be to, tik grįžus ir mėnesį nemačius vaikų, vėl kažkur išeiti... Mildos nėra — išvažiavo į Italiją su Torvaldu. Močiutė išleido į pavėluotą povestuvinę kelionę, pasilikusi Agnutę... O jei Milda ir būtų namie — kaip su ja kalbėtis? Telefonas hole. Virgis viską girdės...

Giedrė pasiėmė bloknotą ir pradėjo rašyti laišką Elei, skųsdamasi, kokia ji nelaiminga. Prirašiusi visą lapą, išplėšė ir sulamdė. Pradėjo iš naujo, pasakoda-

ma Vengrijos įspūdžius, apie vengrą Šandorą, visą mėnesį nenuleidusį nuo jos aistringo žvilgsnio, o kai sužinojo, kad ji turi dvynukus, žadėjo vis tiek atvažiuoti į Lietuvą ir ją išsivežti... Jis pats buvo išsiskyręs... Šie prisiminimai padėjo Giedrei nukreipti mintis nuo niūrios realybės. Apie Virgio grįžimą ji nė neužsiminė. Per daug jam garbės — nusprendė.

III

Praėjo kelios dienos. Virgis pradėjo dirbti neurochirurgu klinikose. Giedrė toje pačioje ligoninėje atliko pirmosios rezidentūros praktiką, vaikai pradėjo lankyti darželį, nes mamai atrodė, kad jau reikia leisti tetai Aldonai pailsėti — ir taip išvargo beveik ketverius metus... Spalio mėnesį bus ketvirtasis dvynukų gimtadienis.

Grįžusi iš ligoninės, Giedrė skubėdavo į darželį, pasiimdavo vaikus, kad nors dvi tris valandas galėtų pabūti su jais viena, kol dar namie nėra Virgio, nes, vos parėjęs, jis iš karto imdavo reikšti savo teises — kviesdavosi vaikus pas save, konstruodavo ką nors iš „Lego“, dėliodavo galvosūkius, kurių pripirko daugybę...

„Tikras tėvo idealas, — galvojo Giedrė. — Baigia iš kailio išsinerti, kad tik jie mylėtų“. Ji pavydėjo Virgiui vaikų, nenorėjo, kad bendrautų, mylėtų jį. Kai vaikai bandydavo papasakoti, ką vaikė su tėveliu, ji apsimesdavo nesiklausanti. Išgirdus, kaip berniukai didžiuojasi tėveliu, širdį raižydavo lyg peiliu... „Jis neturi tei-

sės! — galvojo ji. — Jis atėmė iš manęs pusę vaikų dėmesio, o gal net daugiau. Jis viską daro, kad tik įskaudintų mane".

Vaikai buvo jos! Kokią teisę jis turi ateiti ir pasiimti juos po to, ką jai teko iškęsti — kai kartais tekdavo eiti į paskaitas po bemiegės nakties, kai vos bepaeidavo iš nuovargio — ir fizinio, ir dvasinio... Ji pyko ant vaikų, kam jie taip džiaugsmingai pasitinka grįžusį Virgį. Negalėjo žiūrėti, kaip ir Tomukas, ir Andriukas užsikrausto jam ant kelių, kai visi sėdi hole ant sofos ir žiūri filmukus... „Veidmainis, — kuždėjo ji, suspaudusi kumščius. — Apsimetėlis. Kaip vaikai to nejaučia..."

Giedrė jautėsi visų apleista, niekam nereikalinga, netgi vaikams.

Tas vakaras niekuo nesiskyrė nuo kitų. Giedrė ruošė vakarienę virtuvėje, vaikai su Virgiu žaidė kiemą. Staiga atsidarė durys, ir virtuvėje pasirodė Virgis.

Nepakeldama galvos, Giedrė pjaustė kopūstą.

— Labas vakaras, — tarė jis. — Kaip gyveni?

Ji neatsakė.

— Nutarei apsimesti, kad aš neegzistuoju? Patarčiau persigalvoti. Šitaip tu tik nustatysi prieš save vaikus. Aš jiems sakiau, kad labai myliu mamytę ir noriu gyventi kartu, bet mamytė vis pyksta ant manęs. Jie nesupranta kodėl. Vaikai pradės galvoti, kad tu kalta dėl visko. Negi to norėtum?

Giedrė pakėlė galvą, pažvelgė pilnu neapykantos žvilgsniu ir iškošė pro dantis:

— Atsargiau — aš turiu peilį. Dabar pradedu suprasti, kaip sutuoktiniai nužudo vienas kitą.

Jis sarkastiškai nusikvatojo:

— Oho! Na, pabandyk! Vis tiek nenužudysi, gal tik sužeisi. Atsisėsi į kalėjimą, o vaikai liks man!

Giedrė pagriebė nuo stalo kiaušinį ir iš visų jėgų sviedė į Virgį. Pataikė tiesiai į krūtinę, ir kiaušinis sudužo, ištepdamas baltą austrišką Virgio megztinį.

Virgio veidas pabalo iš įtūžio, bet jis nieko nepasakė, tik nusisuko ir išėjo iš virtuvės.

„Ką aš darau? — pasibaisėjo Giedrė. — Man visiškai pakriko nervai. Jau ir su vaikais nebesivaldau — visai be reikalo rėkiu, baruosi. Per tą laiką, kol jis čia, pavargau labiau negu per visus vienatvės metus".

Virgis nuėjo į vonią — turbūt skalbti megztinio. „Gražus buvo megztinis, — pagalvojo Giedrė. — Kažin, ar nereikės išmesti?.."

Vakare ji suguldė vaikus ir, jiems užmigus, dar bandė perversti laikraščius. Negalėjo susikaupti, galvoje spengė, nuotaika buvo šlykšti. Staiga atsivėrė durys, ir į kambarį įėjo Virgis, nešinas popieriaus lapu.

— Išeik! — riktelėjo Giedrė. — Kaip tu drįsti įeiti nepasibeldęs? Čia mano kambarys!

— Rakink, jei nenori, kad kas įeitų, — atšovė Virgis. — Aš tau kai ką atnešiau pasirašyti. Manau, kad patiks. Juk to norėjai, — jis ištiesė jai popieriaus lapą.

„Pareiškimas skyryboms", — perskaitė ji ir lengviau atsiduso: „Pats suprato, kad toliau šitaip neįmanoma". Ji greit akimis permetė tekstą: nesutinka charakteriai, žmona — psichopatė, grasina nužudyti, svaido daiktus... Būdama tokios psichinės būklės, ji nepajėgia prižiūrėti vaikų. Prašau gerbiamą teismą priteisti man rūpinimąsi vaikais..."

Ji tylėdama perplėšė lapą pusiau.

— Aš turiu kopiją, — tarė Virgis. — Juk tu pati labai norėjai skirtis. Tik atsimink, kad aš vis tiek sugebėsiu vieną vaiką prisiteisti. Kurį norėtum pasilikti — Tomuką ar Andriuką?

Giedrė pajuto, kad trūksta oro, o lubos krenta žemyn, tiesiai ant jos...

... Ji atsipeikėjo nuo aštraus kvapo. Giedrė gulėjo ant sofos, o Virgis laikė atkimštą amoniako buteliuką, kita ranka plekšnojo per skruostus. Jei ji nebūtų taip įpykusi, būtų pastebėjusi, kad jis pakankamai išsigandęs.

Pamatęs, kad ji atsimerkė, Virgis ištiesė stiklinę su vandeniu.

— Išgerk.

— Kas čia? — paklausė Giedrė.

— Nieko — valerijonų lašai. Tau reikia nusiraminti. Buvai apalpusi, — paaiškino jis. — Vos spėjau sugauti krentančią nuo kėdės.

Giedrė išgėrė valerijonus ir vėl užsimerkė.

— Atrodo, kažkada jau yra šitaip buvę, — sukuždėjo ji. — Seniai, seniai...

Staiga ji krūptelėjo, pajutusi Virgio ranką, švelniai palietusią jai skruostą ir lyg bandančią glostyti... Giedrė atsimerkė ir staigiai atsisėdo.

— Bet daugiau nebus! — tarė ji. — Aš su savo problemomis kaip nors susitvarkysiu pati, be **gydytojo** pagalbos, nes karti patirtis rodo, kad tokia pagalba gali būti pražūtinga.

Virgis atrodė sutrikęs.

— Giedre, — tarė jis. — Atleisk man. Aš neketinu daryti nieko, ką čia surašiau. Jei nenori, aš nekalbėsiu su tavimi, pasistengsiu nesimaišyti tau akyse. Bet aš niekur iš čia nesikraustysiu ir bendrausiu su vaikais. Pabuvęs su jais Nidoje, supratau, kad jie — mano dalis, kurios atskirti jau nepajėgsiu. Vėlai supratau, bet geriau vėliau negu niekad...

— Aš negaliu šitaip, — tarė Giedrė. — Negaliu tavęs matyti. Man baigia pakrikti nervai. Mes taip ramiai gyvenome be tavęs. Kodėl tu atsiradai?

— Matyt, viskam gyvenime ateina laikas. Ir man atėjo — prireikė vaikų.

— Bet kaip patogu — randi tokius jau paaugintus. Nei palučių, nei verksmo, bemiegių naktų, — ironiškai tarė Giedrė. — Tik bendrauk ir vaidink gerą tėvelį...

— Kiekvienam savo, — atsiliepė Virgis. — Žmogus ne visada gali visur spėti laiku.

— Ypač, kai ta, juos pagimdžiusi, tokia šlykšti. Ji — nereikalingas priedas prie tų nuostabių vaikučių, — vis dar ironiškai kalbėjo Giedrė, bet akyse buvo skausmas.

— Aš to nesakiau.

— Ne? Keista. Matyt, būsiu ne taip supratusi, — atsakė Giedrė. — Ką gi, baikim diskusijas, nes vis tiek neįtikinsime vienas kito. Labanakt.

— Labanakt! — Virgis nuėjo prie durų ir dar atsigręžė: — Giedre, aš nenustatinėju vaikų prieš tave. Netiesa, ką tau kalbėjau virtuvėje. Tik man labai liūdna dėl to, kas čia vyksta.

— Čia niekas negali vykti kitaip, — tarė Giedrė. — Gal tik ramiau — be aukų, jei tu nesistengsi kalbėtis su manimi ir ką nors įrodinėti drastiškomis priemonėmis.

— Gerai, jau sakiau, pasistengsiu, kad tu mane mažiau matytum.

— Tai, prašau, pradėk tai nuo dabar.

— Einu, jau einu, — atsiduso Virgis. — Tik pasakyk, kaip jautiesi.

— Normaliai, tik skauda galvą. Spaudžia smilkinius ir sprandą...

— Gal pamatuoti kraujo spaudimą? — susirūpinęs paklausė Virgis. — Kur tavo aparatas?

— Aš neturiu, — atsakė Giedrė.

— Gerai, atsinešiu savo, nors netikiu, kad neturėtum.

Jis išėjo iš kambario, o Giedrė pribėgo prie durų ir užsirakino.

— Žinoma, aš turiu kraujospūdžio matavimo aparatą! — šūktelėjo ji.

— Tu elgiesi labai neprotingai, kaip mažas vaikas, — atsiliepė jis. — Žiūrėk, kad nereiktų atbėgti vidury nakties, kaip tada.

Giedrė atsirakino duris ir išėjo į holą.

— Virgi, — tarė ji ramiai, bet tokiu balsu, kad Virgiui kūnu perbėgo šaltukas. — Jei tu man dar kada nors užsiminsi apie tai, kas vyko tada, aš tau nepavydžiu, — ir nelaukdama atsakymo, sugrįžo į savo kambarį. — „Rožių karas", — sumurmėjo ji pati sau.

Yra toks amerikiečių filmas apie vieną šeimą. Viskas prasideda labai gražiai, — vedybos iš meilės, o paskui atsiranda didžiulė neapykanta, šaltasis karas, veiksmų karas, kol abu žūsta, nes nė vienas nenorėjo išsikraustyti iš namo, o kartu gyventi nebegalėjo. Ir mums tas pats — nė vienas nenorim išeiti: sakė — pasistengs nesimaišyti — keičia taktiką. „Man tik liūdna dėl to, kas čia vyksta", — sakė jis. O man tai linksma! Negaliu normaliai elgtis su vaikais, normaliai kalbėtis, atrodo, mane nuolat seka... Grįžta jis — ir iš karto įtampa — įtempta klausa, ar neateina, įsitempusi pati — juk ir jis viską girdi, įtempti nervai. Jau iki ko priėjau — svaidaus kiaušiniais, grasinu, alpstu... Nebegaliu sėdėti hole — ten jis nuolat būna — žiūri televizorių... Negaliu uždrausti — televizorius ne mano, ir viskas čia ne mano, išskyrus vaikus, drabužius ir vieną kitą smulkmeną...

Giedrei buvo liūdna. Ji jau ne pirmą kartą pagalvojo, kad neturi nieko savo, gyvena visiškai priklausoma nuo kitų — net negali išeiti gyventi kitur, nes nebūtų už ką nusipirkti savo baldų, indų, mokėti už butą...

„Ar aš kada nors gyvenime turėsiu ką nors savo?“ — dar pagalvojo ji prieš užmigdama.

Rytą Virgis užėjo į virtuvę, kai Giedrė gėrė arbatą. Jis metė tiriamą žvilgsnį į ją. Matyt, jos išvaizda buvo normali, nes tik pasisveikino, kažką išsiėmė iš šaldytuvo ir vėl išėjo.

Grįžusi iš ligoninės, Giedrė rado ant stalo du šimtus litų, krūvą įvairiausių tablečių ir raštelį: „Čia mano atlyginimo dalis vaikams. Tikiuosi, tu žinosi, kaip vartoti šiuos vaistus“.

Ji kiek padvejojo, žiūrėdama į pinigus, bet paėmė. „Aišku, dabar, kai jis pradėjo dirbti, jo tėvai neberems manęs. Ką gi, koks skirtumas, kieno tie pinigai. Bet vaistus ji kruopščiai surinko, sukrovė į maišelį, kad vaikai nepaimtų, ir padėjo į šaldytuvą šalia Virgio produktų. „Aš sakiau, kad išsiversiu be tavo medicininės pagalbos“, — parašė raštelyje. Atsakymą rado ant stalo: „Net mirdama?“. Giedrė nutarė baigti susirašinėjimą ir nieko neberašė.

Namie pasidarė ramiau. Virgis parsivežė savo televizorių ir į holą ateidavo tik pasižiūrėti filmų su vaikais, jis neužeidavo į virtuvę, jei ten būdavo Giedrė, rytą keldavosi anksčiau ir išeidavo dar Giedrei neatsikėlus. Jie visiškai nesikalbėjo, bet Giedrę vis tiek slėgė jo buvimas. Vaikai bandė prašyti, kad jie kartu vakarieniautų, kartu eitų pasivaikščioti, važiuotų aplankyti senelių, bet visi maldavimai atsitrenkdavo į griežtą mamytės „ne“.

Kartą Virgis žiūrėjo pro savo kambario langą. Giedrės nebuvo namie, vaikai žaidė kambaryje. Grįžęs namo, broliukus rado pas šeimininkus. „Giedrė prašė, kad parsivesčiau juos iš darželio, — paaiškino Aldona. — Ji kažkur užtruks...“ Dabar Virgis laukė jos grįžtant. Kažkodėl atrodė, kad ją kas nors parveš...

Taip ir buvo — jau temo, kai prie namo sustojo balta Audi-100, iš jos išlipo Giedrė ir kažkoks barzdočius. Giedrė jį pabučiavo, jis vėl sėdo į automobilį, ji pamojavo ranka ir įėjo per vartelius.

Virgis stebėjo tą sceną, apimtas kažkokio neapsakomo jausmo.

„Na štai — ir įsitikinai. Ji turi meilužį. Solidaus amžiaus, gal dešimt metų vyresnį... Ji nemelavo... O kodėl galėtų neturėti? Reikėtų abejingai žiūrėti į tai — ji tavęs niekada nedomino kaip moteris, o dabar jautiesi visiškai nesmagiai... Kodėl? Juk tau jos visiškai nereikia... Ne kartą galvojai — kodėl Tomukas ir Andriukas turi šitą motiną. Kodėl dabar apėmė toks keistas jausmas?"

Jis prisiminė kartą girdėtą dviejų gydytojų pokalbį klinikose. „Į mūsų skyrių atėjo labai simpatiška rezidentė Giedrė, — sakė vienas. — Aš ją vis kviečiu pavakarieniauti, bet ji kol kas tik juokiasi ir atsisako". — „Man atrodo, kad jos pavardė -ienė", — atsakė kolega. „Na, ir kas — aš juk ne vesti siūlausi, o pavakarieniauti..." — ir jie nuėjo juokdamiesi. „Jie, aišku, kalbėjo apie ją", — pagalvojo Virgis ir išgirdo linksmą Giedrės balsą: „Labas, mažiuliai! Oi, kaip aš jūsų pasiilgau!"

„Žinoma, ji labai geros nuotaikos — ką tik mylėjosi su tuo barzdočium, matyt, buvo gerai". Virgis išėjo iš savo kambario. Spinduliuojantis Giedrės veidas iš karto užgeso.

— Mačiau, kaip grįžai, — tarė Virgis, tiriamai žiūrėdamas į ją. — Parvežė balta Audinė.

— Kaip dėdės Audriaus? — paklausė Tomukas.

— Taip, — atsakė Giedrė sūnui. — Ten ir buvo dėdė Audrius.

— Tai kodėl neužėjo? — paklausė Andriukas.

— Neturėjo laiko, jau vėlu.

— Ir dar norėjau paklausti, — nekreipdamas dėmesio į jų pokalbį, tęsė Virgis. — Ar jau priėmei to daktaro iš kaimyninio skyriaus pasiūlymą pavakarieniauti? Girdėjau, kaip gyrėsi kvietęs...

— O jei ir taip, tai kas? — paklausė ji. — Aš turėjau savo gyvenimą, turiu jį ir dabar. Kodėl jis tau rūpi? Tu esi mano kaimynas, tai ir lik juo!

— Man rūpi vaikų reputacija, — tarė Virgis. — Nes jei motina kažkur važinėja Audinėmis, ar vakarieniauja su kolegomis... — jis stengėsi kalbėti ramiai, bet nelabai sekėsi.

— Tu palik ramybėje mano vaikus! — šaltai pasakė Giedrė. — Jiems tikrai neteks gėdytis savo motinos. O dabar malonėk apleisti mano teritoriją!

„Štai taip atrodo moteris, ką tik grįžusi iš meilužio glėbio — patenkinta, šalta ir labai įžūli", — pagalvojo Virgis ir vėl suprato — jam tai visai nemalonu.

IV

Savaitgalį paskambino Virgio tėvas. Tai buvo įprastas dalykas — jie dažnai kalbėdavosi telefonu, bet dabar, kai čia apsigyveno Virgis, viskas pasirodė kitaip.

— Jums pakviesti Virgį? — paklausė Giedrė, pažinusi uošvio balsą. Ji ir pati nustebo, kodėl jos klausimas skamba taip nedraugiškai.

— Tu nenori kalbėti su manimi?

— Atleiskit, aš tik pagalvojau, kad dabar, kai jis čia, — sumišusi teisinosi Giedrė.

— Niekas nepasikeitė, Giedre.

— Aš žinau, tiesiog... Nepykit, aš kvaila.

Jie dar kiek pakalbėjo apie vaikus, darbus, sveikatą — viskas, kaip ir anksčiau, o paskui uošvis tarė:

— Turiu vieną prašymą, tik nežinau, kaip reaguosi. Kitą šeštadienį švenčiu savo šešiasdešimtmetį. Labai norėčiau, kad ir tu dalyvautum.

— Tai neįmanoma, — atsakė Giedrė. — Tegul jis važiuoja su vaikais, bet aš tai tikrai ne.

— O jei anksčiau, be Virgio? Juk būtum dalyvavusi mano šventėje?

— Būčiau, — patylėjusi atsakė Giedrė. — Juk žinote, kaip jus gerbiu.

— Tai kas pasikeitė? Net tavo balsas iš pradžių buvo kitoks.

— Aš ir pati nežinau, kas pasikeitė. Žinoma, aš galėčiau atvažiuoti. Bet nenoriu vaidinti laimingos šeimos, kai jos nėra.

— Žinau, — atsiduso uošvis. — Tai ir nevaidink nieko.

— Jūs mane visą laiką supratot, — tarė Giedrė. — Aš nemoku elgtis natūraliai. Kai jis šalia, aš visa įsitempusi. Galiu tik arba tylėti, arba svaidyti į jį kas papuola po ranka.

Uošvis nusijuokė.

— Jei tu nieko prieš, norėčiau, kad per mano pobūvį pasirinktum pirmąjį variantą.

Ji taip pat nusijuokė:

— Gerai, jei ten būsiu... Bet tikrai neprižadu.

— Aš lauksiu tavęs, Giedrute. O dabar pakviesk Virgį.

Giedrė priėjo prie Virgio durų, pabeldė, šūktelėjo: „Telefonas“ ir užsidarė virtuvėje.

Kelias dienas Giedrė svarstė ir negalėjo nieko nuspręsti. Virgio tėvukas tikrai labai nuliūs, jei ji neat-

važiuos. Ir galų gale ji nutarė: „Jis visada buvo labai draugiškas, iš karto priėmė į savo šeimą, elgėsi lyg tikras tėvas. Tiek to — tai darau ne dėl Virgio“.

Vakare Virgis ją sustabdė hole.

— Ar važiuosi į mano tėvuko šešiasdešimtmetį?

— Taip, — atsakė ji.

— Kuo žadi važiuoti?

— Traukiniu.

— Tu, žinoma, nesutiksi vykti kartu mano automobiliu, — neryžtingai tarė jis.

— Man visiškai tas pats, kuo važiuoti, — abejingai pareiškė ji. — Galiu ir tavo mašina.

— Ar jau turi dovaną? — pasiteiravo Virgis.

— Dar ne.

— Gal galėtum nupirkti ir nuo manęs. Aš galvoju, gal megztinį. Vis tiek tu geriau nusimanai...

Ji norėjo atšauti, kad nieko nenusimano, bet paskui abejingai metė:

— Gerai, galiu nupirkti. Palik pinigų.

V

Pobūvis buvo labai šaunus. Svečiai išsiskirstė tik paryčiu. Giedrė ir kitos dvi marčios, liepusios anytai eiti pailsėti, suplovė indus. Vaikai jau seniai miegojo, paguldyti buvusiame Virgio kambaryje. Giedrei paklojo darbo kambaryje. Praeidama pro Virgio kambarį, ji pamatė blausią šviesą, sklindančią pro praviras duris. Giedrė metė žvilgsnį ir nustėro — ant sienos švietė Ni-

dos serijos skaidrė, ypač pavykusi Virgio tėvui — vakarėjančio dangaus fone išsilenkusi, besišypsanti Giedrė, mėtanti duonos trupinius žuvėdroms, kurių visas pulkas buvo nutūpęs pakrantėje.

Giedrė stabtelėjo, laukdama, kol Virgis pakeis skaidrę — toliau turėjo būti vaikai, gal dvejų metukų. Bet Virgis sėdėjo nugara į duris, parėmęs galvą rankomis, ir, atrodė, įtemptai žiūrėjo į skraidę.

— Tu čia labai graži, — neatsisukdamas tarė jis.

Giedrė krūptelėjo — nemanė, kad išgirdo ją priėjus.

— Toloka iki Klaudijos Šifer, — sumurmėjo ji.

— Aš taip pat ne Žanas Klodas Van Damas, — atsiliepė jis, atsigręždamas. — Giedre, paklausyk...

Bet ji jau neklausė — paskubomis nuėjo į kabinetą ir užsidarė.

„Prasideda nauji manevrai, — pagalvojo ji. Taktika pasikeitė šimtu aštuoniasdešimt laipsnių — nuo pelytės ir „kas tavęs gali geisti" iki „tu čia labai graži..." Ir kam viso to reikia? Kad daktaras Virgilijus Beresnevičius galėtų nueiti į klinikų šviesuomenės pobūvį lydimas žmonos, kad šeimyniniuose susitikimuose nereikėtų atlaikyti nustebusių giminių žvilgsnių — kodėl gi ta jūsų šeima kažkokia nenormali?"

... Kai svečiai pradėjo šokti, Giedrė visą vakarą šoko — su Virgio tėvu, broliais, pusbroliais. Ji nerūpestingai plepėjo, juokėsi, klausėsi komplimentų, kuriuos girdėjo ir Virgis. Jis sėdėjo ir kalbėjosi su giminėmis bei pagyvenusiais tėvo bendradarbiais, o jo žvilgsnis vis nuklysdavo prie Giedrės... Žvilgsnis buvo keistas — lyg liūdnas, lyg pavydus, lyg beviltiškas... „Jam turbūt sunku aiškintis su giminėmis — ar čia mes susipykę: ar viskas taip ir turi būti..." — pagalvojo Giedrė.

Tuo metu pro Virgio kambarį praėjo tėvas. Eidamas iš vonios, jis užsuko pažiūrėti, kodėl pas sūnų

dar dega šviesa... Ant sienos buvo ta pati skaidrė. Tėvas pažvelgė į Virgį ir paklausė:

— Aš buvau teisus?

— Man blogai, tėte, — pasakė Virgis. — Niekada netikėjau, kad gali būti šitaip blogai. Tie keli mėnesiai, grįžus iš Austrijos, visiškai pakeitė mano požiūrį į tai, ko norėčiau iš gyvenimo.

— Žinojau, ko norėjai anksčiau, — tarė tėvas. — O ko nori dabar?

— Supratau, kokia graži, draugiška buvo ir yra tavo ir mamos šeima... Aš gal anksčiau to neįvertinau... Kaip smagu visiems susirinkti... Aš dabar galvoju — tavo darbas buvo sunkus — aš taip pat chirurgas. Turbūt buvo labai gera grįžti į jaukius namus, kaip į ramų uostą, kur gali pamiršti visas bėdas, kur tavęs laukia švelni draugė, su kuria galima apie viską pasikalbėti...

— Neidealizuok mūsų šeimos, — tarė tėvas. — Visko buvo. Bet, aišku, tie kivirčai buvo trumpi, po to vėl ateidavo giedra...

— Aš vienišas, tėte, — tarė Virgis. — Jau Austrijoje supratau, ką tai reiškia, kai tave kartais laiko lyg trečiojo pasaulio piliečiu... O dabar atsigaunu tik darbe — ten aš savo vietoje, ten žinau, ką darau, sekasi neblogai, ten mane vertina, o grįžtu namo — ir pasijuntu toks niekam nereikalingas, toks trukdantis, kad kartais norisi bėgti per laukus...

— O vaikai? — paklausė tėvas. — Juk su jais viskas gerai?

— Taip, bet... Jie trys ir šeimininkai turėjo savo pasaulį, buvo laimingi. Ir dabar matau — kaip skirtingai jie elgiasi, kai mano, kad manęs nėra šalia. O ateinu aš — ir iš karto įtampa. Galbūt Giedrei atrodo, kad aš jaučiuosi labai gerai, kai žaidžiu su vaikais, vaikštau, juokiuosi. Taip nėra...

— Virgi, gal tikrai tau nereikėjo kovoti ir gyventi su jais. Gal geriau būtų išeiti, išsinuomoti butą kitur? — pasiūlė tėvas.

— Per vėlu... — liūdnai tarė Virgis.

— Kodėl per vėlu?

— Iš pradžių likau pas juos, nes norėjau sudaryti gerą įspūdį, pradėdamas dirbti. Žinai — graži, jauna šeima, dvynukai, o dabar aš noriu, kad Giedrė būtų mano žmona... Visa mano bėda, kad ji laiko mane šiukšle, užteršusia jos gyvenimą...

— Ar aš buvau teisus? — vėl paklausė tėvas.

— Tu buvai daugiau negu teisus — net nežinodamas daug ką atspėjai... Tu įtraukei mane į tą istoriją, sugrąžinai man vaikus. Kaip man susigrąžinti žmoną?

— O šito, sūnau, aš tau negaliu patarti, — tarė tėvas ir spūstelėjo jam petį. — Pats galvok.

— Visos vietos jos gyvenime jau išdalintos, — tarė Virgis. — Man ten nėra ką veikti.

— Kodėl tau jos reikia, Virgi? — paklausė tėvas.

— Todėl, kad jai nereikia manęs. Mane tai varo iš proto.

— Tai — nepakankama priežastis, — pasakė tėvas.

— Man — pakankama, — kirto Virgis.

— Kai atsiras ir kitokių priežasčių, galbūt tau pavyks ją susigrąžinti.., — tarė tėvas ir pakilo. — Na, labanakt. Eik ir tu pailsėti...

V

Žiema pasitaikė drėgna, lietinga, prasidėjo gripo epidemija, Tomukas ir Andriukas pradėjo kosėti, sloguoti. Giedrė girdė juos arbatomis, pasiklojo lovą šalia jų, nes jai pradėjo kelti nerimą vaikų kosulys — sausas, lojantis. „Rytoj reikės nusipirkti antibiotikų, — pagalvojo ji. — Atrodo, arbatomis neišsigydysime".

Naktį ji pabudo nuo keistų garsų. Pašoko iš patalo, užsidegė šviesą, ir pamatė, kad Andriukas dūsta. „Laringitas!" — suprato ji. Nubėgo į virtuvę, pastatė ant viryklės puodą su vandeniu, įbėrė sodos ir, įsupusi į antklodę, atsinešė vaiką, — reikia garinti, kad praeitų priepuolis. Staiga ji išgirdo, kad ir Tomukas ėmė dusti.

— O Viešpatie! — sudejavo Giedrė. — Kodėl abu iš karto!

Ji nubėgo prie Virgio kambario ir smarkiai pabeldė į duris:

— Virgi, greit ateik. Vaikai serga!

Po kelių sekundžių jis jau laikė virš garų Tomuką.

— Giedre, reikia kviesti greitąją, — kalbėjo išbalęs Virgis. — Tai, ką darome — nepadės. Nešamės į mašiną, reikia vežti į ligoninę, jie uždus.

— Virgi, nepanikuok! — piktai riktelėjo Giedrė. — Tu gydytojas, ar ne? Nežinai, kokia pirmoji pagalba laringito atveju? Visa kita — paskui.

Garai atleido balso stygas, ir po kelių minučių dusimas praėjo. Bet dabar vaikai drebėjo — kilo temperatūra.

— Giedre, ką darysim? Matai, kaip jie atrodo. Reikia vežti į ligoninę...

— Virgi, pirmiausia nusiramink. Nuvažiuok į priėmimo skyrių ir atvežk leidžiamų vaistų — nošpos ir

antibiotikų. Taip pat paprašyk vienkartinių švirkštų, nes aš nedaug turiu. Pasistenk, kaip įmanoma greičiau, bet nepadaryk avarijos! Pasiimk raktelius, — sustabdė jau bebėgantį Virgį ir dar užmetė jam ant pečių striukę. — Man nereikia dar vieno ligonio.

Virgis grįžo labai greit. Užduseęs įlėkė į kambarį, atnešdamas viską, ko Giedrė prašė. Ji suleido vaikams vaistus, ir po kelių minučių jie jau miegojo. Giedrė sėdėjo prie jų lovyčių ir šluostė prakaituojančias kaktytes. Virgis stovėjo tarpduryje ir stebėjo ją.

— Priepuolis neturėtų kartotis, — tarė ji. — Mes laiku suleidom vaistų. Bet reikėtų pabudėti dėl viso pikto, pažiūrėti, kad nenusiklotų, nes labai išprakaitavę, — ji pakėlė akis į Virgį. — Ateik, sėsk čia, jei dar neini miegoti.

— Žinoma, aš neinu miegoti, — tarė Virgis, sėsdamas šalia Giedrės, — kaip aš galėčiau miegoti, kai jie šitaip serga.

— Pavojus jau praėjo, — pasakė ji. — Nėra reikalo abiem čia būti.

— Bet aš noriu dar pasėdėti, — tarė jis.

— Gerai, kad buvai namie, nebudėjai ligoninėje. Ką aš būčiau dariusi viena... Pirmą kartą jie šitaip susirgo... Visai sutrikau... — kalbėjo Giedrė, pagalvojusi, kad nebejaučia jokios neapykantos Virgiui. Ji pranyko, kai abu laikė vaikus virš garų.

— Tu sutrikai? — nustebo Virgis. — Tai aš sutrikau. Visai nežinojau, ką daryti. O juk aš taip pat gydytojas... Gerai, kad tu komandavai...

— Matai, tu chirurgas, o aš būsiu šeimos gydytoja... Man reikia žinoti tokius dalykus, juo labiau apie savo vaikus.

— Tu labai šauni, Giedre, — tarė jis. — Aš labai didžiuojuosi tavimi.

Ji patylėjo, o paskui tarė:

— Supratau vieną dalyką — tu myli Tomuką ir Andriuką, ir aš neturiu teisės atimti jų iš tavęs, pavydėti bendravimo. Šiandien patikėjau — tau tikrai reikia jų ne tam, kad sudarytum teigiamą įspūdį...

— Man visų jūsų reikia, — pasakė Virgis. — Man tikrai blogai vienam... Nors ir vaidinu, kad labai patenkintas gyvenimu.

— Atrodo, mes šiandien sugriovėme teritorijos barjerą, o gal dar kokį vieną — kitą, — pasakė Giedrė. — Tai gal iš naujo jų nestatykim... Vaikai bus labai patenkinti...

Virgis ištiesė ranką ir norėjo apkabinti Giedrę, bet paskui pagalvojo: „Nereikia skubėti. Ji gali išsigąsti. Svarbu, kad kalbasi su manimi“, o garsiai tarė:

— Gal tikrai neapsimoka budėti dviese. Aš galiu ir vienas pasėdėti. Prisiminsiu Nidą...

Jis manė, kad Giedrė nesutiks, bet ji pakilo nuo lovos.

— Sėkmės! — tarė. — Gali prigulti čia, į mano vietą. Aš jau matau, kad priepuolio nebebus...

VI

Kitą rytą Virgis lėkė į darbą lyg ant sparnų. Visi kolegos pastebėjo, kad kažkas atsitiko — jis juokėsi, buvo toks šnekus. Reikėjo su kažkuo pasidalyti savo džiaugsmu, ir jis paskambino į darbą motinai.

Į jos klausimą „Kaip gyvenat?“, atsakė:

— Gerai, labai gerai. Vaikai serga — laringitas!

— Ar tu išprotėjai? — pasibaisėjusi šūktelėjo motina. — Kas čia gero? Visai negerai!

— Mama! Bet ta vaikų liga viską sutvarkė! Giedrė su manim kalbasi, kartu gydom vaikus. Kartu pusryčiavom!

— Aš labai labai džiaugiuosi, jei tai tiesa, — atsargiai tarė motina. — Bet kiek aš pažįstu Giedrę, tai dar gal ne viskas. Labai sunku rasti kelią į jos širdį. Tėvui buvo lengviau, o aš, pats žinai, prikalbėjau visko apie jos moralę, ką galvoju apie merginas, suvedžiojančias tokius dorus berniukus, kaip mano sūnus, ir vėliau buvo labai nelengva... Ji buvo labai įskaudinta. Aš ir dabar nežinau, ką ji apie mane galvoja. Mes kalbamės, juokiamės, važinėjom kartu atostogauti, bet taip ir nesupratau, ar ji visiškai nuoširdi su manimi, ar tiki, kad ir aš su ja nuoširdi. Siena vis tiek liko tarp mūsų... Ji gal pakęs tave šalia, bet patikės labai negreit.

— Mama, bet ji normaliai kalbasi su manimi...

— Virgi, ar tu įsitikinęs, kad nori gyventi su ja ne vien dėl vaikų?

— Man buvo labai skaudu, kad aš jai — tik tuščia vieta...

— Ar tai galiu suprasti „Aš ją myliu?“ — paklausė motina.

Virgis tylėjo.

— O ką ji jaučia tau?

— Nežinau, — atsakė jis. — Anksčiau ji mane tikrai mylėjo, kai grįžau — nekentė. O dabar... Taip, tu tikriausiai teisi — ji mane pakęs šalia...

— Matai, Virgi, kaip viskas įdomiai susiklosto gyvenime, — tarė motina. — Tau reikės daug kantrybės.

Ir netrukus Virgis įsitikino, kad motina buvo teisi. Kai jis grįžo iš darbo, Giedrė kalbėjosi su juo,

pasakojo apie vaikus, paruošė vakarienę. Viskas buvo gerai, kol jie kartu sėdėjo prie vaikų lovyčių. Bet, kai berniukai sumigo ir jie nuėjo į holą, Giedrė pasidarė panaši į mažą, užguitą žvėrelį — susitraukusi sėdėjo sofos kampe ir tylėdama žiūrėjo į televizoriaus ekraną.

Virgis pabandė ją apkabinti, bet pajuto, kaip ji visa įsitempė.

— Giedre, — tarė jis. — Prašau, nebijok, aš tau nieko nedarysiu. Jei tu nenori, bendraukim tik kaip brolis su seseria, nebūtinai viskas iš karto.

Jis pasitraukė į kitą sofos galą.

— Aš eisiu gulti, — tyliai tarė Giedrė. — Mažai miegojau pereitą naktį. O ir tau reikia pailsėti. Šiandien aš būsiu prie vaikų...

Virgis pritarė, ir ji išėjo. Jis dar ilgai sėdėjo hole, o paskui atsistojo, išjungė televizorių ir atsiduseęs nuėjo į savo kambarį. Motina buvo teisi — dar niekas neišsisprendė...

***

Jis stengėsi. Jis tikrai labai stengėsi — padėjo jai ruošoje, parnešdavo produktų, vis pagirdavo, kad labai skanu, kad ji gražiai atrodo. Bet kiekvieną kartą, kai tik jis pabandydavo prie jos prisiliesti, ji visa įsitempdavo ir pasišiaušdavo kaip ežiukas...

Vieną vakarą, kai vaikai jau miegojo, Virgis atnešė butelį šampano ir pasakė:

— Norėčiau šiek tiek pasėdėti su tavimi, pasikalbėti.

Giedrė neprieštaravo, atnešė taures. Jie išgėrė šampaną, atrodo, dingo įtampa, ir Virgis vėl pabandė apkabinti Giedrę, bet ji iš karto pasitraukė.

— Virgi, aš tikrai labai vertinu tavo pastangas, bet nieko neišeis. Kodėl mes turim tai daryti? Aš suprantu — vaikai nori abiejų tėvų, man daug lengviau su tavimi. Mes galime būti draugai. Bet aš nenoriu, kad tu prisiversdamas stengtumeis padaryti normalią šeimą visur. Aš per daug gerai atsimenu, kaip tu manęs „geidei" anksčiau, ką sakei apie mane, ir patikėk — negaliu nė pagalvoti apie mylėjimąsi.

Tu norėjai gyventi dėl vaikų, aš sutikau. Suprantu — tau reikia moters. Būk geras — pasiieškok. Aš tave pateisinsiu ir niekada nepriekaištausiu.

— Tu nori pasakyti, kad ir pati turi kitą ir tau taip labai patogu! — užsidegė Virgis.

— Aš nieko nenoriu pasakyti. Tik būtų gerai, kad susirastum meilužę. Anksčiau tau jų netrūko. O gal ir dabar turi?

— Turiu! — piktai atkirto Virgis.

— Tai kokios problemos? — paklausė Giedrė.

— Bet nenoriu nei pats turėti, nei kad tu turėtum!

— Kodėl įtari mane? Nelabai seniai sakei, kad netiki, jog kas nors galėtų manęs geisti.

— Dabar tikiu, ir ši mintis varo mane iš proto.

— Nelabai logiška, — gūžtelėjo pečiais Giedrė.

— Gal ir nelabai, bet kai pats taip geidi tos moters, tai galvoji, kad ir kiti turbūt mano ir jaučia tą patį, — niūriai pasakė jis.

Giedrė nustebusi pažvelgė į jį. Ji jautė, kad rausta, ir kurį laiką tylėjo.

— To negali būti, — pagaliau sumurmėjo ji. — Nereikia meluoti. Jau ne kartą esi sakęs, ką man jauti. — Ji pakilo ir nuėjo į savo kambarį. Duryse trakštelėjo raktas...

VII

Išėjęs iš operacinės, Virgis stovėjo prie lango gydytojų kambaryje ir žvelgė į gatvę. Praėjo beveik du mėnesiai nuo vaikų ligos. Berniukai jau seniai pasveiko, o santykiai su Giedre nepajudėjo iš mirties taško. Virgis nostalgiškai prisimindavo tą naktį, kai vaikai duso, kai abu rūpinosi vaikais. Tą naktį Virgiui nė į galvą neatėjo, kad, bendraudama su juo, Giedrė neprisileis jo kaip vyro... „Reikia laiko“, — galvojo jis tada. Laikas slinko — niekas nepasikeitė. Iš pradžių Giedrė jam neegzistavo, vėliau, kai įsikėlė į namą, tapo nereikalingu vaikų priedu, pamažu ėmė patikti, o dabar jos jau tikrai geidė ir pavydėjo nežinomiesiems, kurie tikriausiai ją turėjo. Jeigu ji būtų maloniai sutikusi, tikriausiai nieko nebūtų buvę — jis prisiversdamas atliktų vyro pareigą kartą per savaitę, nes taip turi būti, ir toliau sėkmingai ieškotų meilės ryšių. Giedrė jį atstūmė. Taip jo gyvenime dar nėra buvę. Paprastai turėdavo visas, kurių norėdavo. Tiesa, Milda... Milda jį atstūmė. Na, bet nenuostabu — jos draugės. Skirtingesnes asmenybes sunku ir įsivaizduoti, o šnekasi telefonu kasdien vos ne po valandą ir dažnai geria kavą viena pas kitą. Kartą grįžęs namo, jis rado drauges labai jaukiai įsitaisiusias virtuvėje. Pamačiusi Virgį, Milda metė į jį pašaipų triumfuojantį žvilgsnį. Virgis suprato, kad prieš tai kalbėta apie jį. „Nelabai kaip atrodai, daktare, — tarė ji. — Turbūt daug dirbi, rūpesčiai kamuoja, o gal nelaiminga meilė...“ — „Būtent, nelaiminga meilė, tiksliai atspėjai“, — burbtelėjo Virgis ir paliko jas vienas.

Išeidama Milda pasibeldė į jo kambario duris ir paklausė, ar galėtų ją parvežti namo — pradėjo lyti, o ji

neturinti skėčio. Žinoma, jis galėtų. Virgis suprato, kad Milda nori pasikalbėti. Milda smalsiai apžiūrinėjo kambarį.

— Čia prabėgo mano jaunystė ir nelaiminga meilė, — tarė ji. — Virgi, kraustykis iš čia. Visi, kas gyvena šioje palėpėje, kenčia nuo nelaimingos meilės.

— Aš mielai išsikraustyčiau į tuos didesnius kambarius šalia, bet kad ten manęs niekas nepriima, bent jau nakčiai...

Jie nuėjo prie automobilio, palydėti Giedrės frazės:

— Milda, tik tu nepradėk jokios veiklos!

— Ar bijai, kad nesugundyčiau tavo vyro? — nusijuokė Milda.

— Tu labai gerai žinai, ką turiu galvoje...

— O ką ji turėjo galvoje? — paklausė Virgis jau automobilyje.

— Kad nepradėčiau tavęs mokyti, kaip elgtis su ja, nes jai siaubą kelia vien mintis apie save lovoje su tavimi, — Milda tiriamai nužvelgė Virgį.

— Aš ir pats tai matau, — sutiko jis.

— Ir patinka?

— Dar klausi! — supyko jis. — Labai nepatinka.

— Kodėl, Virgi? Todėl, kad nepratęs pralaimėti? Tu visada turėjai tai, ko norėjai, o dabar negali? Kodėl tu jos nori? Todėl, kad ji priešinasi?

— Gal ir taip... — sutiko Virgis. — Kodėl kiti gali ją turėti, o aš, teisėtas vyras, ne?

— Gal kiti nesakė, kad jinai jiems šlykšti, o priešingai... Matai, patinka ir žemiškos moterys...

— Ji labai pasikeitė... Dabar man nereiktų prisiversti...

— Penkeri metai — ilgas laikas. Ji turėjo pasikeisti. Taip būtų ir gyvenant su tavimi, bet tu nenorėjai. Tačiau ji tavęs ir nekaltina — ne visų vienodas skonis.

— Tai kodėl ji mane atstumia, jei nekaltina? — niršo Virgis, spausdamas akseleratorių.

— Sumažink greitį, — tarė Milda. — Tuoj mokėsi baudą.

— Nebijok! Tai vis dėlto, kodėl ji manęs neprisileidžia?

— Todėl, kad pats joje suformavai blokus. Sako, kad iškart po vestuvių parsivedei kažkokią gražuolę ir tiesiai prie Giedrės pradėjai glėbesčiuotis... Paskui ji sėdėjo prie lauko durų, nes nedrįso praeiti pro jus...

— Neprimink. Po Sauliaus smūgio ilgai neišnyko mėlynė po akimi... Aš nebuvau sutikęs Sauliaus po to, kai grįžau...

— Man jo gaila, — tarė Milda. — Jam patiko Giedrė. Kai tu išvažiavai, jis dar dažnai ją aplankydavo...

— Velnias! Dar vienas, kuriam patiko Giedrė! — vėl įtūžo Virgis. — Gal ir dabar susitikinėja?

— Saulius vedęs. Turi vaiką...

— Tai nieko neįrodo. Ir aš vedęs... — pradėjo Virgis ir nutilo.

— Tavo kita padėtis. Giedrė sakė, kad ji nieko prieš. Jai netgi ramiau, jei turi kur išlieti susikaupusią seksualinę energiją ir neprievartauji jos...

— Dar to betrūko, kad pradėčiau ją prievartauti, — pradėjo Virgis ir nusikeikė — policininkas mojo sustoti.

— Ar turi pinigų baudai? — pašaipiai paklausė Milda. — Sakiau, kad sumažintum greitį...

— Ne. Nepasiėmiau!

Ji atsidarė rankinuką ir ištiesė jam kelis banknotus.

— Štai, paimk. Bus proga grąžinti ir susipažinti su mano vyru. Gal jis galės tau ką nors patarti...

Sumokėjęs baudą, Virgis važiavo ramiau. Išlipdama ji paklausė:

— Virgi, būk visiškai atviras. Tu jos nemyli? Nes jei nemyli, jokios problemos neišsispręs.

— Galiu pasakyti tik tiek, kad noriu su ja gyventi... — pasakė Virgis.

— Kartais pradžiai užtenka ir to... Žinau iš savo patirties, — tarė Milda. — Bet tik pradžiai. O jums jau neužtenka, nes ir ji nori gyventi su tavimi po vienu stogu...

— Milda, tu viską žinai apie ją. Ar ji ką nors myli?

— Šiuo metu — ne.

— Kartą mačiau, kaip ją kažkas parvežė balta Audi. Grįžusi ji atrodė labai laiminga...

— Balta Audi? — Milda nustebusi pažvelgė į Virgį. — Turbūt ten buvo Audrius — jo toks automobilis. Rimanto Eskortas, bet su Rimantu ji, rodos, nebesusitikinėja.

— Saulius, Audrius, Rimantas, daktaras iš gretimo skyriaus, kas dar? — įtūžo Virgis. — Kas tas Audrius?

— Tu nežinai? — negalėjo patikėti Milda. — Ką tu iš viso apie ją žinai? Na, jei nežinai, tai ir nereikia, — ir ji išlipo, taip ir neatsakiusi į klausimą.

„Iš tiesų, — galvojo Virgis, stovėdamas prie gydytojų kambario lango. — Ką aš apie ją žinau? Profesorius, buvęs mano rezidentūros vadovas, sakė, kad ji bus labai gera gydytoja — ryžtinga, drąsi, nebijo rizikuoti. Pats įsitikinau, kai sirgo vaikai. Tvarkėsi kaip generolas. O daugiau? Nieko! Tik paviršių."

Ir staiga jis pamatė ją. Giedrė stovėjo autobuso stotelėje. Matyt, jau baigė darbą ir ruošėsi namo. Privažiavo autobusas, bet ji nelipo, kažko laukė. Virgis taip pat nusprendė palaukti. Atrodė, kad turėtų pamatyti tą baltąją Audi. Nuojauta pasitvirtino labai greit — toks automobilis tikrai privažiavo, ir Giedrė įsėdo į jį... Aštrus skausmas pervėrė Virgio širdį...

VIII

Virgis grįžo vėlai. Vaikai jau miegojo. Giedrė sėdėjo prie televizoriaus, žiūrėjo filmą ir mezgė.

— Taip vėlai šiandien, — tarė ji.

— Negi tau svarbu! — niūriai atšovė jis.

— Vaikai laukė. Buvai žadėjęs juos vežtis į baseiną...

— Žinau, kad tik jie manęs laukia šiuose namuose!

— Kas tau šiandien? Ko toks piktas? Nemalonumai darbe?

— Nemalonumai šalia darbo, — tokiu pat tonu atsakė Virgis.

— Tu gėręs? — paklausė Giedrė.

— Dar ne, bet gersiu!

Jis nuėjo į savo kambarį atsinešė butelį konjako, prisipylė pusę taurės, išgėrė ir vėl prisipylė, nenuleisdamas akių nuo Giedrės. Neatlaikiusi jo slegiančio žvilgsnio, Giedrė pasiėmė mezginį, atsistojo ir jau ruošėsi sprukti. Virgis griebė ją už rankos.

— Niekur tu neisi!

— Leisk! — veržėsi Giedrė, bet jis laikė stipriai.

— Užteks! Aš per daug ilgai gerbiau tavo norus! Man reikia to paties, kaip ir tam tipui iš baltos Audinės. Mačiau, kaip jis šiandien pasiėmė tave prie klinikų.

Virgis atėmė jos mezginį, numetė ant grindų ir, sugriebęs Giedrę už pečių, parvertė ant sofos. Ji išsprūdo, pašoko ir iš visų jėgų kirto jam per veidą. Virgis net susverdėjo. Jis pakėlė ranką ir priglaudė prie liepsnojančio skruosto.

Išsigandusi to, ką padarė, Giedrė tik sumurmėjo.

— O, Viešpatie! Iki ko mes priėjom, — ir nubėgo į savo kambarį. Ir vėl duryse trakštelėjo raktas... Virgis

susmuko ant sofos. „Man nesiseka ant šios sofos, — pagalvojo jis. — Jau antrą kartą gaunu už norą pasimylėti...“ Jis ilgokai sėdėjo, suėmęs galvą rankomis, paskui pasiėmė taurę, išgėrė iki dugno, pakilo, išjungė televizorių ir nuėjo į virtuvę, nešinas tuščia taure. Ten ją išplovė, paėmė šluostę ir pradėjo valyti. Jis darė tai labai energingai, plonas stiklas trakštelėjo, ir šukės giliai susmigo į dešinį delną prie pat pirštų. Iš karto pasipylė kraujas. Virgis nusikeikė, ištraukė stiklus ir prispaudė prie žaizdos šluostę, kuri greitai mirko krauju. Jis apsidairė, kuo galėtų aptvarstyti ranką, ir, nieko neradęs sušuko:

— Giedre, atnešk binto. Aš įsipjoviau ranką.

Ji neatsiliepė — turbūt pagalvojo, kad jis tik gudrauja.

Spintelėje radęs binto, Virgis bandė pats aptvarstyti kaire ranka, bet nelabai sekėsi ir tada išsigandęs pamatė, kad trys viduriniai pirštai nulinko prie delno ir niekaip neišsitiesia.

— O, velnias! — šūktelėjo jis ir nuėjo prie telefono. Šiaip ne taip, prispaudęs petimi ragelį apie ausies, kaire ranka surinko numerį.

Būdama savo kambaryje, Giedrė išgirdo:

— Labas vakaras. Čia gydytojas Beresnevičius. Sesute, kas šį vakarą budi iš mikrochirurgų. Gerai, pakvieskit.

— Remigijau? Labas. Čia Virgis. Susivariau į delną taurės stiklus. Negaliu ištiesti pirštų. Taip, aš irgi manau, kad nupjautos sausgyslės. Aišku. Gerai, pasistengsiu kuo greičiau atvažiuoti. Suprantu. Ne, greitoji greit neatvažiuos. Nesirūpink, aš pats. Išsikviesiu taksi. Tiesa, Remi, aš gėręs konjako. Apie pusę butelio. Nenoriu, kad kiltų nereikalingų kalbų. Lauk manęs pats, kad nereikėtų susitikti kitų...

Apimta panikos, Giedrė atrakino duris.

— Virgi, kas atsitiko. Parodyk! O siaube! Duok, aš tau aptvarstysiu.

Įgudusiais judesiais ji greit aprišo jam ranką.

— Iškviesk taksi, — paprašė Virgis. — Greitosios laukti beviltiška...

Giedrė surinko taksi užsakymų numerį — užimta. Dar kartą — vėl užimta, ir vėl, ir vėl...

— Einu į gatvę, pasigausiu ką nors, — tarė Virgis.

— Virgi, — neryžtingai pradėjo Giedrė. — Jei tu manimi pasitiki — aš galėčiau nuvežti tavo mašina...

— Tu vairuoji?

— Turiu teises...

— Tai ko anksčiau nesakei? Greičiau! Raktai mano striukėje.

Jie nuskubėjo į kiemą, sėdo į automobilį. Giedrė važiavo greitai ir drąsiai. Iš pradžių atidžiai sekęs kiekvieną jos judesį, Virgis nusiramino ir atsirėmė į sėdynės atlošą.

— Tu gerai vairuoji, — tarė jis. — Seniai turi teises?

— Treji metai.

— Oho! Kaip susigalvojai?

— Reikia kuo nors užsiimti... Mes abi su Ele...

— O vairavimo praktika iš kur?

— Ir tavo tėvukas leisdavo pavažiuoti...

— Ir ne tik jis... — pratęsė Virgis. — Dar ir tas tipas iš baltos Audinės. Kokia tu, Giedre? Nieko apie tave nežinau...

— Virgi, tas tipas iš baltos Audinės — mano brolis Audrius, — tarė Giedrė. — Buvo atvažiavęs iš Klaipėdos su reikalais. Jis dažnai būna Vilniuje ir visada aplanko mane... Tu dar neturėjai progos su juo susitikti, bet man keista, kad vaikai nepapasakojo apie dėdę Audrių...

— Vaikai dėdę Audrių minėjo jau pirmą kartą, kai jis tave parvežė, bet aš nemaniau, kad „dėdė“ reiškia tikrą dėdę, o ne šiaip vyriškį... Matyt, pavydas per daug temdė protą, kaip ir šį vakarą... Atleisk man, Giedre, aš bjauriai elgiausi su tavimi.

— Ir tu man atleisk, — tarė Giedrė. — Reikėjo kaip žmogui pasikalbėti su tavim, o ne trankytis. Gal tada nebūtum įsipjovęs...

— Rytoj turėčiau planinę operaciją, — tarė Virgis. — Gal aš iš viso negalėsiu operuoti — dešinė ranka. Būtų labai gaila... Tiek laiko mokiausi... Reikės persikvalifikuoti į terapeutus...

— Nekalbėk taip, — tarė Giedrė. — Galėsi.

— Tu turbūt ne blogiau už mane supranti, kad tai rimta...

— Suprantu, — atsakė Giedrė. — Ar Remigijus geras mikrochirurgas? Tu juo pasitiki?

— Atrodo, kol kas neturėjęs nesėkmių... Tikėkimės, viskas bus gerai.

Jie įvažiavo į ligoninės kiemą. Išlipdamas iš automobilio, Virgis paklausė:

— Giedre, ar tavo gyvenime dabar yra koks nors vyras?

— Tu mano vyras, — atsakė Giedrė. — Einam!

— Tu puikiai žinai, kad aš ne apie tai... Tu mane pakenti per trijų metrų atstumą, o šiaip — visai abejinga man. Bet tikriausiai tu ką nors myli, ir aš tik trukdau. Po šiandienos įvykių aš manau, kad man tikrai reikia pasitraukti.

— Virgi, būk geras, eikim greičiau į vidų. Tu pats žinai, kad negalima gaišti. Mes išsiaiškinsim santykius paskui.

— Ne, dabar! Ar gali atsakyti? Tu myli ką nors? Aš tau trukdau?

— Tu man netrukdai. — atsakė ji. — Eikim.

— Tu dar neatsakei į pirmą klausimą.

— Aš nežinau, ką atsakyti. Tikrai nežinau...

— Ką gi, — atsiduso Virgis. — Eikim.

Priėmimo skyriuje Virgiui iš karto pasakė:

— Eikite į operacinę. Chirurgas jau plaunasi rankas. Tikiuosi, žinote, kur operacinė.

— Aš palauksiu, — pasakė Giedrė.

— Važiuok namo, — tarė Virgis. — Tu man niekuo nepadėsi. Ačiū, kad atvežei. Tik neskubėk, nes jei policija sustabdys, — tu neturi įgaliojimo. Reikės sutvarkyti, kai išeisiu iš ligoninės.

Jis pažvelgė į išsigandusią, išbalusią Giedrę ir lyg norėjo ją apkabinti, bet pakelta ranka nusviro žemyn.

— Eisiu jau, — tarė.

— Viskas bus gerai, — pasakė Giedrė. Ji lyg norėjo žengti tą pusę žingsnio, skyrusio juos, bet nepajudėjo.

Virgis nusigręžė ir nuėjo prie lifto.

„Reikia kažką daryti, — pagalvojo Giedrė, pamačiusi skausmą jo veide. — Negalima jo šitaip paleisti į operaciją. Reikia suimti save į rankas“.

— Virgi! — pašaukė ji.

Jis atsisuko, Giedrė priėjo, uždėjo rankas jam ant pečių ir lūpomis skubiai palietė jo lūpas...

— Laikykis, — sukuždėjo ji. — Aš bijau dėl tavęs. Jaučiuosi labai kalta dėl to, kas įvyko...

Virgis nespėjo jos apkabinti — ji atsitraukė ir nuskubėjo prie durų, o jis dar žvelgė jai įkandin...

„Ar čia buvo tas mažas tiltukas per bedugnę? — pagalvojo jis. — Tikriausiai ne. Jai manęs gaila, jaučiasi kalta. Galvojo, kad man reikia kokio nors padrąsinimo prieš operaciją ir prisivertė pabučiuoti. Pasiekė tik vieną dalyką: privertė suprasti, kaip jaučiasi vyras, suvokęs, kad myli moterį, kuriai geriausiu atveju jo tik gaila, bet ir tai tik tol, kol jis sužeistas...“

IX

Buvo gegužės pabaiga. Grįžusi iš darbo, Giedrė triūsė virtuvėje — skuto bulves, ruošėsi kepti kotletus. Vaikai dar darželyje, Virgis grįš tik apie šeštą... Kaip gera kartais pabūti vienai namie... Virgis jau pradėjo operuoti. Vis dėlto Remigijui pavyko sutvarkyti sužeistą ranką, ir po ilgų masažų bei mankštų viskas atsistatė.

Bet namie santykiai liko tokie pat. Tada, prieš operaciją, Giedrė prisivertė peržengti juos skyrusią bedugnę ir prisiliesti prie jo, o dabar, kai viskas baigėsi gerai, ji vėl stengėsi neprieiti per daug arti, neatsisėsti šalia, nelikti su juo viena, be vaikų. Ji matė skausmą jo veide, kai pastebėdavo ją įsitempiant, vos prieidavo arčiau, bet nieko negalėjo padaryti. Vaikai džiaugėsi, kad tėvai nesipyksta, iš šalies žiūrint, jų šeima atrodė normali, bet viskas buvo ne taip, įtampa nemažėjo ir, atrodė, užtektų mažos kibirkštėlės, kad vėl sprogtų, kaip tą lemtingą vakarą, kai susižeidė Virgis, bet kol kas abu stengėsi valdytis.

Giedrė nuplovė bulves, sudėjo į puodą, pasiėmė keptuvę ir pradėjo kepti kotletus — reikia paruošti vakarienę ir eiti parsivesti vaikų...

Staiga ji išgirdo kažką lipant laiptais, o po minutės virtuvėje pasirodė Virgis.

— Taip anksti?.. — pasakė Giedrė sumišusi, kad reikės būti vieniems.

— Tu nelabai apsidžiaugei, ar ne? — tarė jis. — Tave slegia mano buvimas?

— Neišsigalvok, — atsiliepė Giedrė. — Niekas manęs neslegia.

— Slegia — aš žinau, — nesutiko Virgis. — Žinai, kodėl grįžau anksčiau?

— Tikriausiai nebuvo darbo... O gal ėmė skaudėti ranką? — susirūpinusi tarė Giedrė, nes iš pradžių jis dažnai skųsdavosi plaštakos skausmais.

— Ne, rankai viskas gerai. Aš nepajėgiau būti ligoninėje. Turėjau sunkią operaciją, truko keturias valandas — reikėjo išimti kulkas iš stuburo... Pavargau, tikrai labai pavargau... Aš apskritai jaučiuosi labai pavargęs pastaruoju metu — ir fiziškai, ir morališkai, bet šiandien negalėjau ištverti vienos minties. Ji mane jau seniai persekioja, ir niekaip negaliu nusikratyti. Aš noriu tavęs! Beprotiškai noriu! Negaliu! Tu žinai, kokia kančia nuolat būti šalia, matyti tave, trokšti prisiliesti ir negalėti to padaryti. Tu — lyg miražas dykumoje. Nepajėgiu šitaip gyventi. Noriu jausti tave, liesti, bučiuoti ne ką nors kitą, o tave.

Šiandien išėjau iš operacinės, atsisėdau poilsio kambaryje, sesutės išvirė kavos. Kiek atsipalaidavau ir galvojau: „O, kaip būtų gera dabar nuogam prisiglausti prie nuogo jos kūno. Atrodo, visą nuovargį lyg ranka nuimtų ir nuristų tą akmenį nuo širdies, pasidarytų taip lengva...

Kvaila, ar ne — įsimylėti savo žmoną, kai vedę penkerius metus... Tiek blogo prikalbėti apie ją, bėgti, norėti nusikratyti, o paskui įsimylėti. Jeigu tik galėtum patikėti, kad tai — tiesa! Nereikia prisiminti to, kas buvo ar nebuvo kažkada seniai. Nereikia lyginti tos paauglės mergaičiukės ir moters, kokia esi dabar — patraukli, geidžiama... Atrodo, viską atiduotum, jei ji būtų tavo, o žinai, kad tau tai neįmanoma... Tai tokia kančia, Giedre...

Visa tai jis išbėrė karštai, vienu atsikvėpimu, žiūrėdamas į nebylią vartančios kotletus Giedrės nugarą.

Virgis nutilo, ir kurį laiką tvyrojo tyla, tik keptuvėje spragsėjo riebalai. Staiga Giedrė užsuko viryklės

čiaupą, palikdama nebaigtus kepti kotletus, ir pamažu atsigręžė į Virgį... Jos skruostai liepsnojo, akys žėrėjo. Virpėdama ji žengė žingsnį ir kitą akimirką atsidūrė Virgio glėbyje. Lūpos susiliejo, o rankos klydinėjo, ieškodamos vienas kito.

— Giedre! O Giedre! Pagaliau, — trūkčiojančiu balsu kuždėjo Virgis, bučiuodamas jos veidą, kaklą, plėšdamas palaidinukę...

Jis pakėlė ją ir nusinešė į kambarį ant lovos... Nebebuvo jokių barjerų...

***

... — Virgi, — tyliai tarė Giedrė, gulėdama jo glėbyje, jausdama jo lūpas ant savo skruosto. — Ar tu nenusivylei manimi?

— Giedrute, viskas buvo nuostabu. Mažule, tu bijojai, kad man nepatiks?

— Bijojau, — tyliai prisipažino Giedrė. — Juk tu žinai, kodėl.

— Žinau... Bet ir aš labai bijojau, kad tau bus blogai... Juk nenorėjai, kad liesčiau tave. Buvai panaši į įbaugintą žvėriuką. Net mintis apie mus lovoje kėlė tau siaubą.

— Taip, tu teisus, — atsiduso Giedrė. — Ar jau seniai manęs geidei?

— Nuo tada, kai brolis pirmą kartą parvežė tave namo, o aš galvojau, kad grįžai iš meilužio glėbio, o gal dar anksčiau... O tu?

— Aš negalėjau peržengti to barjero. Buvau pilna kompleksų... Bet dabar, atrodo, jie dingo...

— Aš labai labai džiaugiuosi, — tarė Virgis. — Jau buvau nusprendęs, kad pralaimėjau, kad mes niekada nebūsime kartu, nežinojau, kaip tave prisijaukinti...

— Tu šiandien pasakei tokią kalbą — tikrą oratorinio meno šedevrą. Mano oda pradėjo bėgioti skruzdėlės, pasidarė taip karšta, ir aš kažkodėl patikėjau tavimi... Gerai, kad pagaliau tai įvyko, nes įtampa vėl darėsi nepakeliama. Vėl būtų koks nors sprogimas...

— Giedre, ar nenorėjai, kad tai įvyktų anksčiau?

— Norėjau, bet bijojau, kad tu man vėl pasakysi kažką panašaus, kaip tada...

— Mažule, pamiršk tai. Ten buvo kitas vyras ir kita moteris, ne mes... Ten nebuvo meilės...

— Bet iš tos nemeilės išėjo visai gražūs vaikučiai, — nusijuokė Giedrė.

— O ar tų gražių vaikučių nereiktų parsivesti iš darželio? — staiga prisiminė Virgis. — Juk tu juos visada pasiimi tokiu laiku. Aš tuoj nueisiu... — Jis jau norėjo keltis, bet Giedrė dar tvirčiau apsikabino jį.

— Šiandien parsivesim juos po vakarienės. Pabūkim dar vieni.

— Fantastika! — tarė Virgis. — Svajodamas apie tave šiandien darbe, nė už ką nebūčiau patikėjęs, kad po kelių valandų tu šitaip galėtum pasakyti.

— Ar dabar jautiesi kaip svajonėse? — paklausė Giedrė.

— Keturis kartus geriau, — šypsodamasis atsakė Virgis ir vėl pradėjo aistringai ją bučiuoti...

... Pagaliau Virgis išėjo parsivesti vaikų, o Giedrė baigė ruošti vakarienę. Visą kūną maloniai dilgčiojo, ji buvo pilna palaimos ir švelnumo. Priėjusi prie virtuvės lango, Giedrė pamatė Virgį grįžtantį su vaikais.

— Aš niekada nesilioviau mylėjusi tave, — sušnibždėjo ji. — Niekada. Buvo nepaprastai skaudu, apaugau abejingumo kiautu, o paskui — net nekęsdama tavęs, vis tiek mylėjau. Tik tau šito nesakysiu. Gal kada nors vėliau...

Vyrai parsinešė vaisių, koka kolos, saldainių, šampano.

— Bus balius! — informavo Giedrę, sukrovę viską ant stalo.

Ji nusišypsojo, paglostė vaikams galvutes ir, praeidama pro Virgį, lyg netyčia prisiglaudė — jau spėjo pasiilgti jo rankų. Pajutusios tai, jo rankos iš karto suspaudė ją, ir karšta banga vėl perliejo visą Giedrės kūną...

— Aš nenoriu paleisti tavęs, — sušnibždėjo Virgis jai į ausį.

— Aš nesulauksiu, kol jie nueis miegoti, — taip pat tyliai atsakė Giedrė. — Noriu būti su tavimi, noriu pasikalbėti, mes taip seniai nesikalbėjom.

— Jei iš viso kada nors kalbėjomės, — atsiduso Virgis. — Turiu galvoje ne buitinius dalykus...

Kai viskas buvo suvalgyta, išgerta, o vaikai jau gulėjo lovytėse, tėvai pagaliau liko vieni.

Giedrė nuėjo į vonią, paskubomis nusimaudė duše, grįžo į kambarį ir, nusimetusi chalatuką, nuoga palindo po antklode pas Virgį...

— Ne tik tau šito trūko, — prisipažino, glausdamasi prie jo. — Jaučiuosi tokia saugi ir tokia lengva — lyg plunksnelė. Jokių problemų...

... Tą naktį jie nemiegojo. Atrodė, kad stengiasi atsigriebti už visus praėjusius metus.

Kitą dieną Virgis vėl grįžo anksčiau, o Giedrė, vos išgirdusi jo žingsnius, išbėgo pasitikti ir puolė jam į glėbį... Ir vėl vaikai parėjo iš darželio daug vėliau negu paprastai...

Po kelių tokių beprotiškų dienų ir naktų Giedrė pasakė:

— Virgi, taip negalima. Tu tuoj nepajėgsi operuoti. Kasdien miegame tik po tris keturias valandas. Jau

niekas nesvarbu — nei vaikai, nei ligoninė, nei operacijos — tik būti kartu ir pageidautina — lovoje. Pasiimkim savaitę atostogų, išvažiuokim kur nors į pajūrį, palikę vaikus tetai Aldonai. Išsiaiškintume visus santykius, išsikalbėtume ir gal pagaliau numalšintume tą vienas kito troškulį?

— Iš kur tu tokia protinga, Giedre? — tarė Virgis. — Šiandien pat pakalbėsiu su šefu dėl atostogų. Ir tu pakalbėk su praktikos vadovu...

X

Jie sėdėjo ant kopos Nidoje, žvelgdami į besileidžiančią saulę. Jau kelias dienas jie mėgavosi saule, jūra ir vienas kitu. Oras pasitaikė labai geras, tik vanduo gegužės pabaigoje buvo nežmoniškai šaltas. Pajūryje beveik nebuvo žmonių, o paėję paplūdimiu šiek tiek toliau, jie likdavo visiškai vieni. Jie nesiskyrė nė minutei, lyg bijodami, kad taip sunkiai suradę vienas kitą, vėl neprarastų. Vaikščiodamas po Nidą, Virgis rodė jai vietas, kur pernai buvo su vaikais, neslėpdamas papasakojo visas pirmos dienos smulkmenas. „Tau turbūt skaudu klausytis, kaip aš juos mušiau, bet jų verksmas privertė mane visai kitaip pažiūrėti į juos“. — „Gerai, kad pasakei, — tarė Giedrė. — Aš niekaip negalėjau suprasti, kaip, visai nenorėdamas jų matyti, tu per mėnesį sugebėjai persiauklėti...“ — „Už viską turiu būti dėkingas savo tėvui, — tarė Virgis. — Jei ne jis — neturėčiau nei vaikų, nei tavęs,

būčiau vedęs kokią šaltą gražuolę ir visą gyvenimą ieškojęs šilumos...“

Jie kalbėjosi apie viską, kas tik ateidavo į galvą. Giedrei pačiai buvo keista, kad nebijo kalbėtis apie intymiausias smulkmenas — viskas išeidavo taip natūraliai. Virgis privertė papasakoti apie visą Giedrės šeimą — gimines, pusbrolius — „kad daugiau nereikėtų galvoti, jog noriu nušauti tą tipą iš baltos Audinės“. Ji juokėsi: „Grįždami namo, aplankysime Audriaus šeimą Klaipėdoje, laikas pagaliau tau įsižiūrėti, kaip atrodo mano brolis...“

... Saulė buvo jau visai žemai.

— Giedre, tau turbūt pasirodys labai keista, ką dabar pasakysiu, — nutraukė Virgis idilišką tylą. — Aš norėčiau dar vieno vaiko, gal geriau mergytės, bet nesvarbu... Labai noriu visko iš pradžių — jausti, kaip jis auga tavyje, juda, dalyvauti gimdyme, prižiūrėti nuo pat mažiuko. Tu buvai teisi, sakydama, kad Tomuką ir Andriuką gavau jau paaugintus, kai visi vargai išvargti. Žinau, kad tu labai nusikamavai per tuos metus, viena augindama vaikus. Galbūt dar ne dabar, gal kada nors vėliau... Bet tikrai labai norėčiau... Aš pasistengčiau tau padėti, o gal pajėgtume pasamdyti auklę... Ar tu labai prieš, Giedre?

— Aš bijau, kad tą naują tu mylėtum daug labiau už Tomuką ir Andriuką, — tarė Giedrė.

— Juk žinai, kaip aš juos myliu. Tiesiog būtų kitaip. Tu auginai šituos, o aš neįsivaizduoju, kaip tai atrodo... Noriu pasijusti tėvu nuo pirmųjų dienų...

Giedrė sėdėjo, atsirėmusi į Virgį, jis abiem rankomis laikė ją apkabinęs per pečius, bet ji nematė jo veido. Dabar ji atsitraukė, pasisuko ir, žiūrėdama jam į akis, paklausė:

— Ar tu tikras, kad mums jau viskas bus gerai? Kad tu to nori būtent su manimi, kad jau trys vaikai neliks be tėvo ar turės tik ateinantį tėvelį kartą per savaitę?

— Giedre, manau, man šiame gyvenime jau užteks vienos pamokos. Tomo ir Andriaus laukeisi visų apleista, nemylima, ar nenorėtum pažiūrėti, kaip tai atrodo, kai tave myli?

— O ar mane myli? Gal jam tik taip atrodo, nes taip ilgai negalėjo turėti? O kai numalšins aistrą, viskas pasibaigs...

Virgis kedeno jos plaukus.

— Negi tau atrodo, kad tai — vien aistra ir seksas? Aš noriu nuolat būti su tavimi, jausti tave, kalbėtis, žiūrėti į tave — kai tu gamini valgyti ar mezgi. Bijau prarasti tave. Jaudinuosi, kai ilgiau negrįžti... Kaip tai pavadinsime?

— Man labai keista, kad taip įvyko. Niekada nemaniau, kad tu galėtum grįžti pas mus, juo labiau pamilti mane.

— Žinai, jei pernai šituo laiku man būtų kas pasakęs, kad aš sėdėsiu va šitaip, apsikabinęs tave ir kalbėsiu, kad noriu dar vieno vaiko, aš būčiau žado netekęs iš pasipiktinimo... Klausiau savo tėvuko, nuo kada jis brandino tą planą palikti mane vieną su vaikais. Sakė, kad nuo tada, kai jūs pirmą kartą buvote Nidoje, kai, atėję su motina, rado tave, sėdinčią kopose, žiūrinčią į žmones pliaže ir isteriškai verkiančią. Kai paklausė kas tau, tu pasakei: „Mano vaikai niekada čia nelakstys su tėveliu ir nelaidys aitvarų, kaip va, anas tėtis“. Tada jis mintyse prisiekė padaryti viską, kad taip būtų.

— Atsimenu, — tarė Giedrė. — Tavo motina priėjo prie manęs, glostė, ramino, vadino vaikučiu. Ir tada

pagalvojau, kad ji tikriausiai jau nesmerkia manęs... Po to mūsų santykiai labai pašiltėjo... O tėvukas visą laiką buvo šaunus, nuo pat pirmos dienos. Kai jis užlipo pas mane į viršų, aš jam pasakiau, kad nėra jokios kasetės apie tave... Elė girdėjo pokalbį, bet neįrašė. Milda sugalvojo... Tėvukas pasakė — tegul Virgis to nežino...

— Matai, kada viskas paaiškėjo, — tarė Virgis. — Aš iki šiol maniau, kad tu ją turi.

Jūs visi seni aferistai... Juk tikrai nebūčiau vedęs tavęs, jei ne ta tariama kasetė... Didžiausia kaltininkė — Milda. Aš jai neseniai sakiau: „Privertei mane vesti Giedrę, tai dabar priversk ją gyventi su manimi...“

— Ji visą laiką labai subtiliai mane auklėjo, bet aš nepasidaviau. O paskui metė visus subtilumus ir ėmė kalti: „Tu jo nori“, aš rėkiu: „Nenoriu!“ Kitą kartą vėl: „Tu jo nori, bet bijai“, aš rėkiu: „Nenoriu!“ Ji sako: „Iš pradžių aš Torvaldo nemylėjau, bet norėjau, nes tik taip jaučiausi saugi“, o aš jai sakau: „O aš Virgį myliu, bet nenoriu, ir visai nesijaučiu saugi“.

Giedrė suprato, ką pasakiusi ir sumišusi nutilo.

— Ką tu sakei Mildai? Prašau, pakartok.

— Mes tik kalbėjomės su Milda...

— O kada jūs kalbėjotės? — paklausė jis.

— Skambinau jai tą vakarą, kai tave operavo...

— Vadinasi, kai mes atsisveikinome ligoninėje, jau viskas buvo tikra? Atsimeni, aš tavęs klausiau, ar ką nors myli, o tu sakei, kad nežinai, ką atsakyti. Jau žinojai?

— Aš tau trenkiau per veidą, pasibaisėjusi užsidariau kambaryje, daug galvojau apie viską ir supratau... — ji vėl nutilo. — O kai pamačiau, kas tau atsitiko, visai prakeikiau save... Taip, ten, ligoninėje, viskas buvo tikra...

— Kokie mes kvaili, Giedre! O aš būtent tada pagalvojau — kad šį žaidimą pralošiau. Jai manęs tik gaila, o tai labai liūdna... Tu sakei, kad yra žmonių, apie tave galvojančių kitaip negu aš, ir pavydas jiems žudė mane...

— Atsimeni, kažkada, kai dar nebuvom vedę, tu sakei, kad sąvokos nekaltybė, ištikimybė tau neegzistuoja...

— Dabar man pradėjo egzistuoti sąvoka ištikimybė. Nenoriu tavęs dalintis... Ir pats jau seniai nenoriu jokios kitos moters...

— Virgi, buvo žmogus. Jis man daug padėjo, bet jo nebėra nuo tada, kai tu apsigyvenai mūsų name.

Virgis nustebęs atgręžė Giedrės veidą į save.

— Kodėl, Giedre, net nuo tada? Juk tu manęs nekentei?

— Aš ir pati nežinau kodėl. Atrodė, jei sugrįžo mano vyras, kad ir koks jis būtų, kol mes neišsiskyrę, nereikia nieko kito. O gal ir ne vien todėl... Gal čia tik oficiali versija sau... Gal pasąmonėje buvo ir kita priežastis... Dabar jau man atrodo, kad taip... — ji vėl nusisuko į jūrą.

— Giedre, gerai, kad atsirado žmogus, padėjęs tau nepalūžti. Bet tai ne Saulius? Ne? Nenorėčiau, kad būtų jis. Dar iki šiol atsimenu, kaip nokautavo mane, nors nepykstu — jis buvo teisus... Mes buvom geri draugai, o dabar iki šiol bijau užeiti pas jį, vis galvoju — o jei tu su juo...

— Ne, tikrai ne Saulius. Saulius palaikė mane morališkai... Kitaip aš nenorėjau — dar per gerai prisiminiau tave. Apskritai — mane supo daug gerų žmonių — šeimininkai, Elė, Milda, tavo tėvai, ypač tėvukas, mano brolis (mes labai suartėjome po tų visų įvykių), tik jie visi kartu negalėjo atstoti tavęs vieno...

— Giedre, aš taip myliu tave, — tarė Virgis. — Norėčiau, kad tau pavyktų užmiršti, ką iškentei, kol nemylėjau...

— Virgi, — Giedrė vėl pasisuko veidu į jį. — Aš noriu dar vieno vaiko su tavim...

V DALIS

I

Buvo ankstyvas rytas. Elė ir Justas pusryčiavo laikinąme bute Venesueloje. Jie ką tik pasiėmė paštą, ir, gerdami kavą, tylėdami vartė laikraščius, skaitė laiškus. Elė atplėšė voką ir staiga suklykė:

— Oh, yes! Jėga!

Justas krūptelėjo:

— Kokie čia laukinių šūksniai?

Švytėdama Elė pastūmė jam nuotrauką:

— Imk, pažvelk, gal ir tu suriksi.

— Negali būti! — apstulbęs pasakė Justas. — Neįtikėtina!

Nuotraukoje šypsojosi labai šauni šeimynėlė: Giedrė, dvynukai ir Virgis, laikantis ant rankų penktąjį šeimos narį.

„Mieliems Elei ir Justui — mūsų šeimos siurprizas — mes visi ir vieno mėnesio Rūtelė Beresnevičiūtė, — perskaitė užrašą Justas ir vėl pakartojo. — Neįtikėtina. Kas galėjo pagalvoti, kad Virgis grįš pas juos...

— O Giedrė slapukė! — laiminga čiauškėjo Elė. — Rašė apie visokius niekus — orą, klinikas, kad Gedimino prospekte nugenėjo liepas, ir nė žodžio apie tai, kad grįžo Virgis, kad susitaikė, kad laukiasi...

— Ką ji dabar rašo? — pasidomėjo Justas.

— Tuoj paskaitysiu, — Elė paskubomis permetė akimis laišką.

— Nenorėjusi rašyti anksčiau, kol nebuvusi tikra, kad viskas gerai... Labai laiminga, gimus dukrytei... Virgis ėjęs iš proto, kol laukėsi — saugojęs, neleidęs nieko kelti. O per gimdymą kolegos jo vos neišviję. Atrodę, kad šalia ne gydytojas, o pasimetęs, nieko neišmanantis mokinukas... Apskritai, iš viso laiško tono atrodo, kad ji dievina savo vyrą, o jis — ją...

— Nieko nuostabaus, — tarė Justas. — Giedrė visada jį mylėjo. Bet kad Virgis galėjo taip pasikeisti, — tikrai nesuprantu. Jei ne Milda, būtų išvažiavęs į tą savo Austriją ir net nepasidomėjęs, kas atsitiko Giedrei ir jos vaikui.

— Jei ne Milda, aš būčiau pasakiusi jums visiems, gal būtumėt privertę Virgį vesti, — paprieštaravo Elė.

— Vargu, mes ne tokie išradingi... Be to, Virgis visą laiką bijojo Mildos, nuo tada, kai atstūmė jį...

— Ir pasirinko tave, — tarė paniurdama Elė. — beje, Giedrė dar rašo, kad Milda turi keturių mėnesių sūnų ir kad joms labai gerai — abi augina vaikus. — Ji žiūrėjo, kaip Justas reaguos, nes visą laiką labai gerai prisiminė, kas buvo pirmoji kandidatė į diplomato žmonas.

— Milda rado savo vietą, — abejingai tarė Justas. — Nė už ką nebūčiau patikėjęs, kad jai pakaks šeimos, vaikų, nors man ir kalbėjo apie tai...

— Jai nepakanka. Žinau, kad daug verčia... — tarė Elė, stengdamasi kalbėti taip pat abejingai. Ji taip ir nesuprato, ar Justas nusivylęs, išgirdęs apie Mildą, ar jam tikrai vis vien. — Bet kaip džiaugiuosi, kad Giedrei viskas gerai, — nukreipė kalbą ji. — Pagaliau šei-

mininkai turi normalią šeimą, gyvenančią pas juos. Išsipildė sena Aldonos svajonė. Pavydžiu Giedrei!

— Ko? — paklausė Justas. — Ką ji matė gyvenime? Tavo metų, o jau turi tris vaikus. Tai ji tau gali pavydėti — tiek šalių aplankei, bendravai su įdomiais žmonėmis...

— Pavydžiu jai, kad ją myli, — išsprūdo Elei. — Pavydžiu, kad turi vaikų... Turbūt kiekvienos moters gyvenime ateina riba, kai visos aplankytos šalys, visi įspūdžiai pasidaro nieko verti, palyginti su tuo mažučiu, kuris — tavo dalis...

— Nesuprantu šiandien tavęs, Ele, — pasakė Justas, vilkdamasis švarką. — Tu niekad nenorėjai vaikų...

— Nekalbėti apie tai, dar nereiškia nenorėti, — tarė Elė keista veido išraiška.

— Na, manau, tau tai dar negresia, ar ne? — paklausė Justas ir nelaukdamas atsakymo pridūrė. — Einu! Iki vakaro. Šiandien man tavęs nereikės.

„Man tai labai gresia, — pagalvojo Elė. — Tik ką daryti?"

Vaistinėje nusipirktas nėštumo testas buvo teigiamas. Po mėnesio grįš į Lietuvą. Reikia nueiti pas gydytoją ir įsitikinti, ar tai tiesa. Jei taip — kas tada? Aišku, Justas, turi žinoti, nes kūdikis abiejų, ir ji viena negali spręsti.

Artėjant grįžimui į Lietuvą, Elė ir Justas pajuto įtampą. Jie mažiau kalbėjosi, pradėjo ginčytis dėl paprasčiausių dalykų, abu tapo irzlūs, nepatenkinti. O vakarais, nuėję į miegamąjį, po kasdienio kivirčo, mylėdavosi taip, kad atrodė, jog šis kartas — jau paskutinis ir privalo pasiimti viską, kas įmanoma. Tokių naktų rezultatas — ji ko gero nėščia, o jiems tikriausiai to nereikia... Iš pradžių Elė labai apsidžiaugė, — nes vis

prisimindavo Giedrės žodžius, pasakytus jai tą vakarą, kai svarstė Justo pasiūlymą: „O gal tu iš viso negali turėti vaikų...“ Iš pradžių tai atrodė nesąmonė, o paskui pradėjo imti nerimas — metus pragyveno su Robertu, beveik trejus — su Justu ir jokio „netyčiuko“. Gal Giedrė buvo teisi? Tada Elė taip išdidžiai atkirto Giedrei — vaikų nebus. O jei jų iš tikrųjų nebus? Niekada?

Dabar, kai galėjo tikėtis, kad jų bus, pati nežinojo, ką daryti. Tikriausiai vaiko nėra jokiuose Justo planuose. Šiandien vakare pabandys viską pasakyti Justui, abu nuspręs, ką daryti.

II

Justas netikėtai grįžo per pietus ir pasakė turįs laisvą popietę, norėtų su Ele nuvažiuoti apsipirkti — reikia galvoti ir apie lauktuves, ir apie daiktus sau, kuriuos geriau apsimokėtų pirkti čia.

— Sunku pasakyti, ko mums reikės, — tarė Elė. — Neaišku, kur gyvensim... Kaip gyvensim...

— Galėsim nusipirkti butus...

„Jis pasakė „butus“, — pagalvojo Elė ir širdį užgulė akmuo. — Jis negalvoja apie vieną butą...“

Automobilį pasistatė aikštelėje prie didelės universalinės parduotuvės ir susitarė susitikti po valandos.

Justas klaidžiojo po skyrius, nelabai žinodamas, ko ieško. Atsidūręs kūdikių sekcijoje, norėjo iš karto išei-

ti — čia tikrai nieko nereikia, bet staiga pamatė Elę. Ji ilgai žiūrėjo į vežimėlius, vartė šliaužtinukus, kilnojo mažyčius batelius, o paskui, nieko neišsirinkusi, nuėjo toliau.

„Kodėl ji žiūrinėjo visa tai? — galvojo Justas žvelgdamas jai įkandin. — Pastaruoju metu ji tokia pikta, suirzusi, kaip niekad anksčiau. O jeigu ji nėščia? Kas tada?“

Elė atsinešė į automobilį kelis maišelius su pirkiniais. Justas tiriamai nužvelgė jos figūrą. „Kvailys, — subarė save. — Jei ir nėščia — tai pirmas mėnuo. Ką norėtum pastebėti?“

— Ko taip žiūri? — paklausė Elė.

— Mačiau, labai ilgai užtrukai kūdikių skyriuje. Ko tau ten reikėjo?

Elė paraudo.

— Nieko. Žiūrėjau dovanų Giedrės Rūtelei.

— Abejoju, ar Rūtelė neturi vežimuko, o tu taip ilgai jį rinkaisi...

— Šiaip gražūs vežimukai, — tarė Elė.

— Tu man labai neaiški paskutinėmis dienomis. Gal tu tikrai nėščia?

— Gal, — atsakė ji. — Dar nežinau.

— Ele! — pasibaisėjo jis. — Dar to betrūko! Juk tu sakei, kad viską labai seki, skaičiuoji...

— Nesijaudink, — slėpdama nusivylimą tarė Elė. — Gal dar viskas bus gerai. Rytoj turi paaiškėti. Eisiu pas gydytoją...

— Tikėsimės, kad viskas susitvarkys, — tarė Justas.

— Justai, o jei aš nėščia, kas tada?

— Pati žinai, kad tai viską sukomplikuotų. Sudarydami sutartį, mes aptarėme sąlygas. Jų, manau, laikėmės, bet ten vaikai nenumatyti.

— Ak taip, sutartis! — kandžiai atsiliepė Elė. — Visai buvau pamiršusi...

— Ele, turbūt sutinki su manimi, kad mums vaikas visai nereikalingas.

— Gal dar nieko nėra, — tarė ji. — Tu tikrai nenori vaiko... Su manimi?

— Ele, sutartis sudaryta trejiems metams. Jie jau baigiasi. Jei vaiko nėra, galėsime ją nutraukti...

— Taip, žinoma! — atsakė Elė. — Grįžę į Lietuvą, mes tai ir padarysime.

... Naktis prabėgo, pašėlusiai glamonėjantis... „Kažin, ką Justas sakytų, jei prisipažinčiau, kad myliu jį, — šovė Elei į galvą mintis. — Bet esu prisiekusi niekada niekam to nesakyti. Jau kartą nusvilau, daugiau nereikia", — ir ji be žodžių alpo jo glėbyje, nešama galingos aistros bangos.

... Kitą vakarą, grįžęs vėliau nei paprastai, Justas rado Elę, rymančią terasoje ir žvelgiančią į tolius. Atsargiai priėjo. Ji atrodė labai liūdna. Pajutusi jį, Elė krūptelėjo, bet tuoj susivaldė ir nusišypsojo:

— Prisėlinai lyg katinas prie pelės. Nereikia taip gąsdinti.

— Kaip tavo reikalai? — skubiai paklausė Justas. — Negalėjau sulaukti, kol pareisiu namo. Kelis kartus skambinau tau, bet niekas neatsiliepė.

— Aš basčiausi po miestą... Šį bei tą pirkau...

— Tai tu nėščia, ar ne? — nekantravo Justas.

— Ne, — atsakė ji. — Nereikalingas sąmyšis.

— Ele! Kaip gerai! — su palengvėjimu atsiduso Justas. — Lyg akmuo nuo širdies. Tu džiaugiesi?

— Taip. O tu?

— Dar klausi! Gerai, kad nereiks aborto.

— Aborto? Būtum to norėjęs?

— Aš suprantu, kad tai ne išeitis, visada yra rizikos, kad paskui nepastosi. Man tai kas... Tavęs būtų gaila...

— O tu, Justai, planuoji kada nors turėti vaikų? — paklausė ji.

— Kada nors — taip, kai nusistovės gyvenimas, kai turėsiu tikrus namus...

— Ir tikrą žmoną... — pratęsė ji.

— Taip, tai būtina sąlyga, — tarė jis. — Tu man buvai labai gera žmona — sunku ko nors geresnio ir tikėtis.

— Buvau?

— Na, esi dar kol kas, bet juk sutarties laikas baigiasi.

— Taip baigiasi, — sutiko Elė. — Tie treji metai pralėkė tikrai greit, net per greit...

— Ele, tu kažkokia keista šiandien. Atrodai lyg verkusi.

— Aš nenoriu išvažiuoti! — staiga tarė ji. — Viskas buvo taip gera ir taip aišku. Gyvenau be jokių problemų. O kas toliau — visai neaišku. Vien migla.

— Tau reikia universiteto diplomo...

— O kas paskui? Kur aš gyvensiu grįžusi?

— Manau, pinigų užteks nusipirkti kokį butuką, aš juk nenuskriausiu tavęs. Sutartyje viskas numatyta...

— Prakeikta sutartis! — riktelėjo Elė.

Justas nustebęs pažvelgė į ją.

— Kuo tu nepatenkinta? Juk išvažiuodami viską aptarėme, ir sąlygos tau buvo priimtinos.

— Kai kas pasikeitė, — tarė Elė. — Aš ne viską suvokiau, ją pasirašydama.

— Tikiuosi, nemanai, kad tau priklauso daugiau negu pusė.

— Pagal ją, man tikrai nieko daugiau nepriklauso, — piktai atšovė ji.

— Ele, visus tuos dvejus metus tu buvai labai šauni. Nemačiau suirzusios, kuo nors nepatenkintos. Jei taip ir būdavo, tu turbūt neparodydavai. Buvai tokia gera diplomato žmona — taktiška, visi tavim žavėjosi. Buvai mano puiki draugė, padėjėja, ir, žinoma, nuostabi lovoje. Nieko geresnio negalėjau tikėtis...

— Viskas buvo, buvo viskas, ko nebus jau niekados... — atsimeni tokią seną Povilaičio dainą... — liūdnai tarė Elė. — Man ir su Robertu, kol buvome kartu, viskas atrodė nuostabu ir tikra.

Roberto vardas buvo pirmą kartą paminėtas per šiuos metus. Ankstesnės meilės buvo lyg ir neliečiama jų tema.

— Robertas? Kuo čia dėtas Robertas? Ką bendro turiu aš ir Robertas? — įsiuto Justas.

— Nieko, — tarė ji. — Tik tiek, kad tada jis vienas žinojo, jog visi mūsų santykiai — tik vaidyba, o mes su tavimi abu žinom. Taip daug garbingiau.

— Tu gera aktorė, — vis dar piktai pasakė Justas. — Viskas atrodė taip natūralu... Išmokai vaidinti, būdama Elenute. Šita rolė tau dar geriau pasisekė, nes vaidinai be grimo...

— Tau taip pat gerai sekėsi — nė karto neužsimiršai, neišsidavei. Visai, kaip Robertas.

— Žinau, kad geriau norėtum čia būti su Robertu, — visai įniršo Justas. — Atleisk, kad nepajėgiau jo nustelbti. Bet gal dar ne viskas prarasta? Gal dar galėsi jam pasisiūlyti Vilniuje?

— Pirma kandidatė vykti su tavimi taip pat buvau ne aš! — jau ir Elė rėkė. — Giedrė įspėjo, kad buvai visai pamiršęs mane, kol nematei.

— Tu tai žinojai. Bet tada neatrodė kliūtis.

— Ne, tada ne. Man tik šiandien pasidarė aišku, kad buvau užėmusi kažkieno kito vietą.

— Na, jei tau pačiai taip atrodo, nesiginčysiu, — jau ramiai tarė Justas, o paskui apsisuko ir išėjo.

„Kas mums? — galvojo Elė. — Niekad anksčiau to nebuvo. Jis turbūt teisus — buvau gera aktorė, o dabar atsibodo vaidinti."

Bet ar ji ką nors vaidino? Deja, vėl viskas buvo natūralu, kaip su Robertu. Jai buvo gera su Justu. Nuo pat to lemtingo vakaro, kai jis pasiūlė likti kartu, kai, pasiilgusi tikros aistros, ji taip beatodairiškai atsidavė jo glamonėms. Jai reikėjo naujos meilės, ir ji atėjo, vos pasitaikius progai...

Ji buvo laiminga tuos trejus metus šalia Justo, žavėjosi juo. Sportiškas, įdegęs saulėje, sniego baltumo marškiniais, puikiai pasiūtu kostiumu, jis atrodė toks patrauklus vyriškis. Elė pagalvojo, kad ir ji tiko šalia jo. Girdėjo kalbas, kad jie — pati gražiausia pora iš visų Venesueloje dirbančių diplomatų. Ir staiga viskas subyrėjo. Visos kalbos tik apie sutartį, nors apie ją neužsiminė nuo pasirašymo dienos. O dabar daugiau nieko: tik sutartis, galiojimo laikas, nutraukimas... Turbūt Justas jau pavargo vaidinti. Aišku, fiziškai Elė jį tebetraukė, bet tai buvo tik seksas. Taip, yra tokia grupė žmonių, kuriems kartu gera tik lovoje, o visur kitur jie jaučia beveik neapykantą vienas kitam — ginčijasi, pešasi, svaidosi indais, o, sukritę į lovą, viską pamiršta, juos valdo tik nenumaldomas geismas.

Taip, Elė ir Justas nebuvo nė karto susipykę... Tik pastarosiomis dienomis... Žinoma, vienas iš sutarties punktų teigė: neerzinti vienas kito, nepriekaištauti, nesistengti perauklėti, nerodyti savo blogos nuotaikos, neįžeidinėti, nekelti nepagrįstų pretenzijų dėl dalykų,

kurių negali būti (pavyzdžiui, meilės). Jie sėkmingai vykdė visas sąlygas... „Išskyrus meilę, — kažkas smigtelėjo į širdį. — Pagal sutartį meilės negali būti, o aš ėmiau ir įsimylėjau... Ir dar negali būti vaikų...“

... Jie viską žinojo vienas apie kitą — įpročius, pomėgius, mėgstamus rašytojus, sportininkus, dainininkus. Iš pasakojimų pažinojo vienas kito gimines, draugus... Tebuvo vienintelė uždrausta tema — Milda ir Robertas, ir dar — Elės ir Justo jausmai vienas kitam. „O be reikalo! Galėjau pasakyti Justui, kad man jau seniai nusispjauti į Robertą... Na, ir kas iš to? Tai, ką aš jam daviau ir dariau, atitiko sutarties sąlygas, nesvarbu, ar kažkur knibžda mintis apie Robertą, ar ne“.

Justas taip pat niekada nepasakė nieko, kas parodytų, ką jis jaučia Elei. Bet ir Elė tylėjo. Visus savo jausmus ji be žodžių išreikšdavo aistra. Bet tai ne tas pats. Tai — tik begalinė trauka, kur visi veiksmai, judesiai, bučiniai atrodo savaime suprantamas dalykas, nesukeldami įtarimo, kad už viso to slepiasi gal ir kas nors daugiau... O, kiek kartų reikėjo tiesiog laikyti save, kad Justui grįžus namo, nepribėgtų neapkabintų ir nepasakytų: „Aš taip tavęs pasiilgau!“

Elė nenorėjo išvažiuoti, nenorėjo grįžti į Lietuvą. Kuo labiau artėjo išvykimo diena, tuo labiau nervinosi, niršo, pašaipiai atsikirtinėjo į, rodos, nekaltas Justo pastabas. Jis taip pat labai pasikeitė. Atrodė, jį nervino kiekvienas Elės ištartas žodis.

„Tuoj pradėsime svaidyti indus vienas į kitą, — galvojo Elė. — O ką — juk jų nereikės — negyvensim kartu, o vienai — kiek ten tų indų!“

Elė nuėjo į dušą, nusiprausė drungnu vandeniu ir išsitiesė lovoje ant vėsių paklodžių. Kai Justas ateis, reikės jam pasakyti: „Aš nenoriu grįžti į Lietuvą, jei

ten turėsiu išsiskirti su tavim. Noriu gyventi kartu, nes myliu tave. Mes turėsime kūdikį, ir aš jo noriu, nes jis tavo...“

Justas vis nesirodė, ir Elė užsnūdo.

Pabudusi ryte, ji pamatė, kad jis net nebuvo atėjęs. Elei iš karto subjuro nuotaika. Ji atsikėlė, apsivilko chalatą ir nulipo į virtuvę. Justas pusryčiavo.

— Kodėl nepažadinai manęs? — paklausė ji, apsimesdama nepastebėjusi, jog jis nemiegojo savo lovoje. — Aš vakar taip greit užmigau, nė negirdėjau, kada atėjai.

— O aš nebuvau pas tave, Ele. Miegojau svetainėje ant sofos. Vakar baigėsi treji metai, kai pasirašėm sutartį. Mes laisvi — neturim vienas kitam jokių įsipareigojimų. Aš jau matau, kad tau iki gyvo kaulo įgriso eiti žmonos pareigas. Tik dar paprašysiu su manimi dalyvauti mūsų išleistuvėse konsulate...

Ir Elė suprato — ji jau nieko nepasakys. Gyvenimas staiga nutrūko. Justas nė nepastebėjo, kaip ji išbalo ir nubėgo į vonią — pasidarė taip bloga, o jis skaitė laikraštį ir nekreipė dėmesio...

III

Justui išėjus, Elė dar ilgai sėdėjo, galvodama apie tai, kas įvyko. Jis jau ir fiziškai nenori jos... Tai galas. Baigėsi sutarties galiojimo laikas, baigėsi viskas. Judviejų niekas nesieja, tuoj jie grįš į Lietuvą ir išsiskirs... Ir apie ką ji galvojo, pasirašydama tą prakeik-

tą sutartį? Teisi buvo Giedrė, įspėdama ją, kalbėdama apie tragedijas, persekiojančias mažojo bendrabučio gyventojus. Na, dabar tragedijos nebus, tik melodrama. Paprasčiausia mažojo bendrabučio melodrama... Kiek jų jau buvo? Žiūrinčiam iš šalies — banalios istorijos — ji myli jį, o jis jos — ne, arba jis myli ją, o ji myli kitą... Siužetai „muilo operoms" — pasakytų pašalinis. Taip, viena stebėti ir kritikuoti, o visai kita — atsidurti pačiam tame kailyje. Giedrės ir Mildos melodramos baigėsi laimingai, kai niekas to nesitikėjo, įvairumo dėlei Elės baigsis kitaip... Juk kartais reikia priversti žiūrovus verkti. Bet jos melodrama taip pat tipiška — ji laukiasi kūdikio, o jis jo nenori. Jos išdidumas neleidžia atvirai pasikalbėti, ir jie išsiskiria. Jis dirba diplomato darbą, trankosi po visą pasaulį, o ji augina jų sūnų. Kada nors, po dvidešimties metų, žiūrėdama naujienų laidą, ji sužino, kad jis pateko į siaubingą avariją ir guli ligoninėje be sąmonės. Tada ji viską prisipažįsta sūnui, ir jie skuba jo aplankyti. Kaip tik jis atgauna sąmonę, pamato ją su sūnumi ir viską supranta... Jis labai laimingas, atradęs šeimą, bet jau vėlu — mirtis žvelgia į akis. Ir jis miršta, susitaikęs su visais, laikydamas jos ranką...

Elei net ašaros ištryško, įsivaizdavus paskutinę sceną...

O gal ne taip? Pavyzdžiui, šitaip: jie grįžta į Lietuvą, apsigyvena skirtinguose butuose, tvarkosi popierius skyryboms. Laikas eina, jau sunku nuslėpti nėštumą, bet Elė tikisi, kad jis nieko nepastebės. Skyrybų išvakarėse jis ateina pas ją ir suplėšo visus dokumentus, pasakęs, kad nenori su ja skirtis. Tada ji prisipažįsta jį mylinti. Jis prisiglaudžia ją ir staiga supranta — ji nėščia... Iš pradžių labai pyksta, kad Elė nuslėpė nuo jo kūdikį, o paskui, priklaupęs ir prisiglaudęs

prie jos, pajunta mažylio judesius ir viską jai atleidžia... Toliau jie laimingai ilgai gyvena kartu...

Šis vaizdas buvo toks gražus, kad Elei sunkiai sekėsi grįžti į tikrovę. Tokia pabaiga įmanoma tik meilės romanuose — su kartėliu pagalvojo ji. Sunkiai atsidususi, nusprendė nueiti pas ginekologą — tegul oficialiai pasako, kad Elė nėščia.

IV

Apžiūrėjęs Elę, pagyvenęs gydytojas pareiškė:

— Man labai gaila jus nuliūdinti, sinjora, bet jūs ne nėščia.

— Negali būti! — sukuždėjo Elė. — Jau du mėnesiai, netgi beveik trys...

— Deja, ilgai vartojant priešnėštumines tabletes, kartais ciklas sutrinka...

— O nėštumo nustatymo testas? Juk jis buvo teigiamas! Ir mane pykina rytais!

— Sinjora, šis atvejis vadinamas „isteriniu arba įsikalbėtu nėštumu“. Jūs turbūt labai to norėjote...

Taip! Ji beprotiškai to norėjo, nes tai atrodė vienintelis būdas išlaikyti Justą, išspręsti savo problemas. Ji nežmoniškai džiaugėsi, kad pavyko pastoti...

— Deja, sinjora, negaliu paguosti. Aš jums paskirsiu vaistų, ir ciklas turėtų susireguliuoti...

— Bet aš jau kelis mėnesius negėriau tų tablečių! Turbūt aš iš viso negaliu turėti vaikų, — blykšdama sušnabždėjo Elė.

— O, ne, dar niekas neaišku... Jūs ilgokai vartojote tabletes. Tai gali turėti įtakos. Patarčiau visai nesisaugoti, ir jei per metus nieko nebus — gali prireikti gydymo. Tik atvirai apie viską pasikalbėkite su vyru...

— Taip, daktare, jūs teisus. Mes pasitarsim, — sumurmėjo Elė ir atsisveikino.

„Kur jau čia tarsies su vyru, kai jam šitaip daug geriau — puikiai įvykdytos sutarties sąlygos, o ji, kvailė, įsivaizdavo tokias graudžias scenas... Nebus jokių mažylių...

Ir Elei pasidarė klaiku. „Štai tau ir melodrama, — su pikta ironija pagalvojo ji. — Va tau išdidžiai kalbėti Giedrei, kaip puikiai sekėsi išvengti vaikų. Apdairioji, protingoji Elė! Rijo, rijo hormonus, o, pasirodo, visai be reikalo...“ Nors nepravirktų, kol grįš namo, nors Justas pavėluotų iš darbo, kad nepastebėtų jos ašarų...

Namuose Justas rado Elę, paplūdusią ašaromis.

— Kas čia dabar? — išsigando jis. Dar niekad nematė jos verkiančios.

— Aš ne nėščia! — kūkčiodama paaiškino ji.

— Nieko nesuprantu! Tai dėl ko verki?

— Dėl to...

— Visa tai absurdas. Juk vakar tu buvai patenkinta.

— Vakar aš dar maniau, kad nėščia, tik norėjau pamatyti tavo reakciją, o šiandien žinau, kad buvau įsikalbėjusi nėštumą...

Justas patylėjo, apgalvodamas jos žodžius.

— Ele, tu norėjai vaiko? — pagaliau paklausė jis.

— Kai maniau, kad jis bus, mane apėmė toks džiaugsmas... Pradėjau svajoti, įsivaizduodavau save su juo, rinkau drabužėlius, vežimuką... Gal jau man atėjo laikas turėti vaiką... Juk visoms moterims ateina...

Justo galvoje sukosi vienas klausimas: „Ar tu apskritai norėjai kūdikio, ar būtent mano kūdikio“ — bet jis bijojo bet kurio teigiamo atsakymo. Jis niekada negalvojo, kad jau norėtų tapti tėvu — jo planuose buvo visiškai kiti dalykai, susiję su darbu, karjera. Atrodė, kad jų santuoka su Ele sudaryta taip protingai ir dalykiškai, kad jų nuomonės dėl vaikų visiškai sutampa. Pasibaigus sutarties laikui, jie išsiskirs... Tiesa, paskutiniu metu jis pradėjo galvoti, kad skyrybos būtų labai nenaudingos jo karjerai, jis būtų laikomas kur kas patikimesniu, jei turėtų stabilią šeimyninę padėtį. Ką jis jautė Elei? Jis niekada nemąstė apie tai. Protingai sudaryta sutartis apsaugojo juos ne tik nuo nemalonių barnių, bet ir nuo nereikalingų sentimentų, niekuo neįpareigojo, nereikėjo sakyti meilių žodžių, apsimetinėti. Tik kartą gyvenime jis sakė moteriai, kad ją myli — tai buvo Milda. Po to jo laukė niekingas pažeminimas. Daugiau jis to nenori. Justas net pasipurtė, prisiminęs, kaip bjauriai žlugo jo šviesios viltys. Jis per vėlai suprato, kad myli Mildą... Melodrama... Ir Saulius per vėlai suprato, kad myli Giedrę, ir tikriausiai Robertas — kad myli Elę... Elė... Pakeitusi Mildą ir jos kambaryje, ir Justo gyvenime. Jis šyptelėjo, prisiminęs, kaip Saulius ir Virgis džiaugėsi, suradę jam pakaitalą. Tada visi šaipėsi, nė negalėdami įsivaizduoti, kad taip ir bus... Kartais gyvenimas iškrečia tokių pokštų... Justas ir pats stebėjosi, kaip greit suspėjo pamiršti sielvartą dėl prarastos Mildos. Jei po vestuvių su Ele jis būtų likęs Lietuvoje, tikrai nuolat būtų jas lyginęs, ir vargu ar Elės naudai. Pradėjęs dirbti konsulu, jis pasinėrė į visiškai naują pasaulį, viską reikėjo atrasti, išmokti, nebuvo laiko sielotis dėl praeities. Elė buvo šalia — pasiruošusi padėti, taktiška ir

mandagi su aplinkiniais, neįkyri, nekaprizinga, gera šeimininkė, aistringa meilužė... Jis ne kartą džiaugėsi, kad protingai sudarytos sutarties dėka turi tokią tinkamą konsulo žmoną. O jei be sutarties? Ar Elė būtų kitokia? Ar jis pats būtų kitoks? Štai, vos tik baigėsi sutarties galiojimo laikas, ir Elė visiškai pasikeitė — isteriškai verkia dėl nesamo kūdikio, nesivaldo, bet kodėl gi verkia dėl to, kas būtų viską taip sukomplikavę? Reiktų tik džiaugtis, o ji rauda. Jis vėl pažvelgė į Elę — visai ne žavingą — paraudusiomis, užtinusiomis akimis, papurtusiu veidu, ir nuslopino staiga kilusį norą priglausti ją prie krūtinės ir kaip nors paguosti. Jis dar kartą pagalvojo, kad šiuo metu skyrybos jam visai nenaudingos. O ar Elė jų nori? Bet vėl bijojo klausti, nes ir vėl — bet kuris iš atsakymų nebūtų labai priimtinas. Jei ji jų nori — kenčia Justo išdidumas: negi per trejus metus jis nesugebėjo nukonkuruoti to prakeikto Roberto? O jei nenori, vadinasi, ji tikisi normalios šeimos ir, aišku, vaikų, kurių jam dabar dar tikrai nereikia, nes vaikai jį jau visiems laikams susietų su Ele, net jei jie ir išsiskirtų... Justas pabandė įsivaizduoti: ant kilimo ropinėja juokingas mažylis, apkabina jo kojų, atsistoja, užsiropščia jam ant kelių, o šalia prisiglaudusi sėdi Elė. Keista, bet vaizdas nepasirodė nemalonus, veikiau jaudinantis. Jis pamėgino mintyse vietoj Elės čia pasodinti Mildą, bet nesisekė. Milda labai tiko ten, kur ji buvo — praeityje, tame skliautuotame mažojo bendrabučio kambarėlyje, tačiau ne čia, ne vietoj Elės, ne kartu su Justu ir mažyliu... Justą apstulbino šis atradimas — tikrai gyvenimas nestovi vietoje, laiko dulkės nukloja skausmingus epizodus, žmones, ir po kiek laiko pačiam keista, kad kažkada jie tau atrodė tokie svarbūs... O

jei šitaip, tai galbūt Elės vieta tikrai čia, šalia jo? Bet vieno dalyko jis vis dėlto paklaus, nes gerai žinojo, kokio norėtų atsakymo.

— Ele, — pagaliau jis sutrikdė ilgai trukusią tylą. — Ar tu dažnai prisimeni Robertą?

Nustebusi dėl tokio netikėto klausimo, ji įsispoksojo į Justą.

— Aš jo visai neprisimenu. Bent jau ne taip, kad gailėčiausi. Tai tik mano senojo gyvenimo epizodas. Žinai, aš netikiu, kad meilė gyvenime būna tik viena. Ir skausmas jau seniai praėjo, liko tik abejingumas. Bet kodėl tu apie jį paklausei?

— Nes turiu vieną problemą... Ir ji atsirado tik šiandien...

— Kuo čia dėtas Robertas?

— Žmogus, kuris turėjo mane pakeisti, pateko į avariją, ir šiuo metu jie neranda man pamainos. Turėsiu likti. Nežinau, kuriam laikui — trims mėnesiams ar pusei metų... Man būtų labai negerai, jei tu išvažiuotum, bet nedrįstu tavęs laikyti... Todėl ir paklausiau, norėdamas sužinoti, ar tave kas nors traukia grįžti...

— Tau reikia, kad aš likčiau? — netikėdama savo ausimis paklausė Elė.

— Būtų labai gerai, bet mūsų sutartis jau baigėsi, ir tu tikriausiai nekantrauji išvažiuoti...

— Mes galime ją pratęsti, — Elė stengėsi kalbėti kuo abejingiau, nors iš tiesų norėjo pašokti iki lubų. Likimas, atėmęs jai vieną šansą likti su Justu, atsiuntė kitą. Negražu džiaugtis svetima nelaime, bet kaip gerai, kad tas kolega pateko į avariją. „Tikėkimės, jis nelabai sunkiai sužeistas“, — pabandė mintyse pasiteisinti.

— Ele, aš nenoriu tęsti sutarties.

Elės širdis sustingo — vadinasi — tik fiktyvi santuoka — vaidinti jo žmoną priėmimuose, o namie tas pats, kas paskutinėmis dienomis. Ji jau ruošėsi sakyti, kad atsisako, bet Justas tęsė:

— Noriu, kad viskas būtų, kaip iki šiol, bet be sutarties. Jokių apribojimų — jei kyla noras — galima paleisti partneriui į galvą lėkštę, galima verkti, jei liūdna, sakyti: „Atleisk, bet man šiandien nėra nuotaikos, skauda galvą", — ir panašiai, bet pasiilgus galima pulti vienas kitam į glėbį ir pasakyti kokią nors sentimentalią kvailystę, nebijant, kad partneris tą netinkamai supras, galima kalbėti visomis iki šiol uždraustomis temomis — apie vaikus, jausmus...

— Kodėl, Justai?

— Kas kodėl?

— Kodėl tu to nori?

— Staiga man pasidarė labai įdomu, kokie mes būtume vienas su kitu, nevaržomi tos prakeiktos sutarties, kiek laiko ištvertume vienas kito draugiją ir ar po to norėtume likti kartu. Kaip manai, ar verta eksperimentuoti?

— Manau, kad verta. Juk vis dėlto per tuos trejus metus mes šiek tiek pripratome vienas prie kito...

— Ir dar, Ele, dėl tos pagrindinės mūsų sutarties sąlygos — apie vaikus...

— Justai, — skubiai jį nutraukė Elė, — dėl to gali nebijoti... Mano gydytojas sakė, kad kol kas veikiausiai viskas atvirkščiai... Kaip tik gali prireikti gydymo...

Dabar jis suprato, kodėl ji verkė...

— Ele, mes susitarėme, kad nėra uždraustų temų, mes apie viską pasikalbėsime vėliau. Gal dar ne viskas taip baisu, kaip tau atrodo.

Jis ir pats nesuprato, kodėl ši žinia jam sukėlė nerimą. Juk ką tik nė pagalvoti negalėjo apie vaikus. Atrodo, bus problemų... Bet gal ir gerai — taip jie galės dar geriau patikrinti save... Justui reikėjo išeiti, ir jis stengėsi atrasti priežastį.

— Ele, manau, reikėtų atšvęsti mūsų naują susitarimą. Einu, paieškosiu kokio egzotiško vyno.

— Gerai, ir nupirk kokią dešimt lėkščių, — pasakė Elė ir pamačiusi, kad jis apstulbo, paaiškino. — Juk sakei, kad jau galima mėtytis lėkštėmis, tai dėl viso pikto, kad paskui nepritrūktų....

Jis nusijuokė:

— Man patinka, kai kartais sugrįžta Elenutė. Ji buvo tokia nuostabi, aš jos net pasigendu...

Justas išėjo pro duris, palydėtas Elės šypsenos.

„Taigi, pradedame eksperimentą, — pagalvojo jis. — Jo sėkmė labai priklausys nuo to, kaip pavyks telefonu įtikinti nieko neįtariantį kolegą surasti svarią priežastį, dėl kurios jis bent tris mėnesius negalėtų pakeisti Justo... O jei nepavyks — matyt, tikrai reikės nupirkti lėkščių..."

Buivydaitė, Irena
Bu-155 Laimingojo namo melodramos: romanas/Irena Buivydaitė. - Vilnius: Alma littera, 2007. - 288 p.

ISBN 978-9955-24-451-6

Viename name gyvenančių studentų keisčiausiai susipynę likimai, sudėtingi meilės trikampiai ir viską nugalinti ir į vietas sustatanti... meilė.

UDK 888.2-3

Irena Buivydaitė
LAIMINGOJO NAMO MELODRAMOS
Romanas

Redaktorė Albina Venskevičienė
Dailininkas Edvardas Jazgevičius
Korektorė Ona Malinauskienė
Maketavo Zita Pikturnienė

Tiražas 2000 egz.
Išleido leidykla „Alma littera“, A. Juozapavičiaus g. 6/2, LT-09310 Vilnius
Interneto svetainė: www.almalittera.lt
Spaudė AB spaustuvė „Spindulys“, Gedimino g. 10, LT-44318 Kaunas
Interneto svetainė: www.spindulys.lt

Rašytoja **Irena Buivydaitė-Kupčinskienė** gimė ir užaugo Šiauliuose, studijavo anglų kalbą ir literatūrą Vilniaus universitete. Gyvena su šeima Dzūkijos sostinėje, žaliajame Alytuje, dėsto anglų kalbą Alytaus kolegijoje, verčia grožinę ir populiariąją literatūrą, rašo romanus. Kūryba – jos hobi.

Rašo tada, kai nori pabėgti nuo kasdienybės. Yra optimistė ir tiki, kad daugelį gyvenimo problemų būtų galima išspręsti, jei žmonės paprasčiausiai pažvelgtų į kitus jų akimis, nuslopintų savo ambicijas ir pamėgintų išklausyti bei suprasti kitą, dažniausiai artimą, žmogų. Rašytojai didžiausia gyvenimo vertybė – šeima. Ji mano, kad laimingi tie, kuriems pavyksta ją išsaugoti. „Gyvenime daug blogio, neteisybės, sielvarto, ašarų, todėl noriu, kad mano romanai suteiktų skaitytojams nors šiek tiek vilties, kad po juodų negandų laikotarpio debesys išsisklaidys ir likimas padovanos nepakartojamų laimės akimirkų, dėl kurių verta gyventi...“

Tapkite Knygų klubo nariu!

- Nemokamas knygų katalogas kiekvieną ketvirtį
- Naujausios ir populiariausios knygos
- Ypatingi pasiūlymai
- Knygų pristatymas į namus, darbovietę ar paštą

Informacijos teiraukitės nemokamu tel. **8 800 200 22**
www.knyguklubas.lt

9 789955 244516